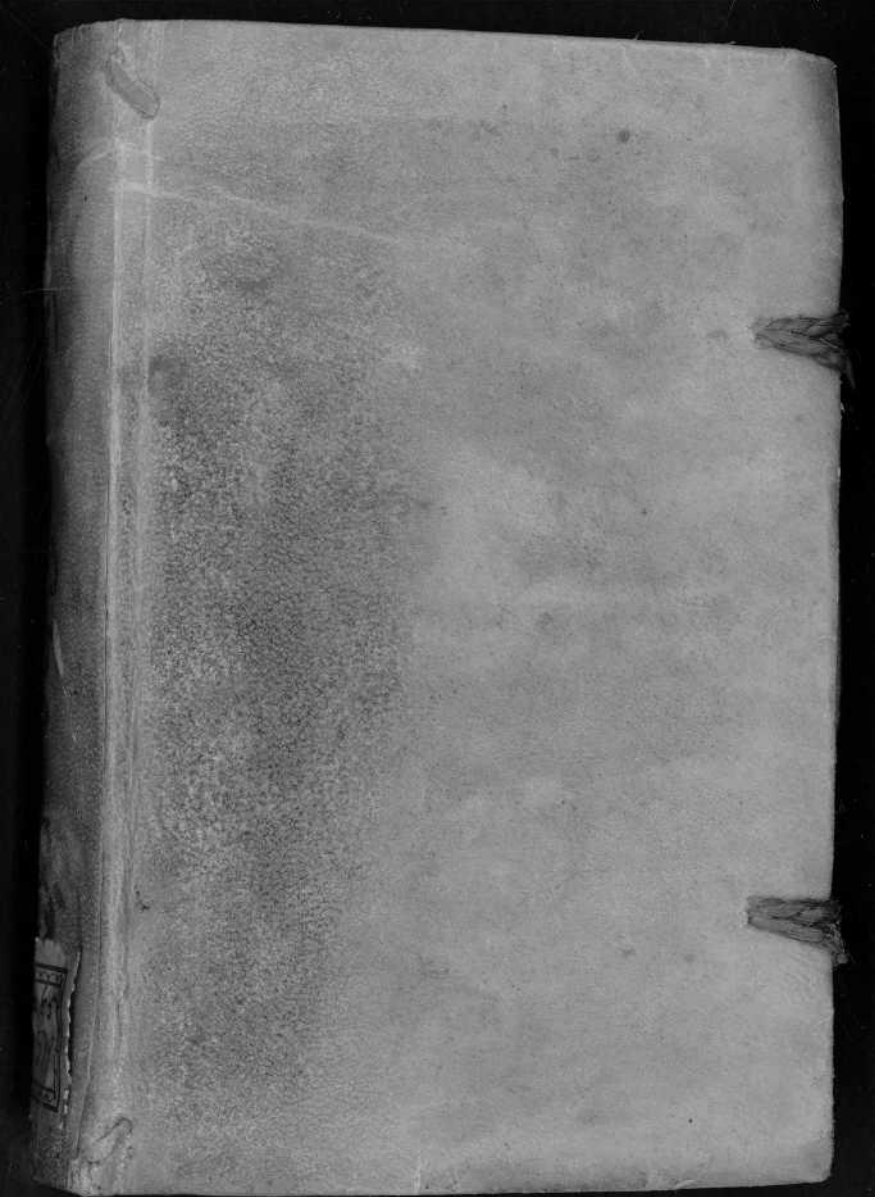

Canascol

Estimote 33

and 2

Vol. 8

R. P. IOANNIS
MARIN

SOCIETATIS IESU.

Oconensis, Sacrae Theologiae Docto-
ris, & in Academia Complutensi
Primarij, necnon Archiepiscopa-
tus Toletani Synodalis
Examinatoris.

TRACTATUS
DE

SPE, ET CHARITATE.

*Secunda editio correctâ per
Auctorem.*

Anno

1716.

MATRITI.

Typis D. Gabriëlis del Barrio.

Facultas D. Doct. D.
Ioannis Ruiz de Cas-
tañeda, Vice-Vicarij
Generalis Toletani Archie-
piscopatus, &c. Et Facultas
Religionis cum Censuris
Doct. D. Iosephi Yermo,
& RR. P. Mag. Doct. An-
tonij Mariæ Casiani, extant
in primo Tomo de Fide.

LA suma de la Tassa, y
del Privilegio, están
en la primera parte
de Fide. De que certifico
yo Don Bernardo de Solis,
Secretario de su Magestad,
y Escrivano de Camara.
Madrid, y Junio veinte y
cinco de mil setecientos y
nueve.

D. Bernardo de Solis,

REV.

REV. P. IOANNIS

MARIN,

OCONENSIS,

SOCIETATIS IESU.

TRACTATUS

DE SPE, ET CHARITATE:

PROOEMIUM:

Ariæ sunt vsurpationes
Spei genericè sumptæ
apud Poëtas, & Lati-
nos, quæ videri possunt
apud Oviedo controver-
sia 1. Triplex celebris est

in Scriptura. Primò sumitur Spes pro
obiecto sperato. Ad Roman. 8. *Spes,*
quæ videtur, non est Spes. Ad Tit. 3.
De Spe, & Char. A 3 Ex.

Expectantes beatam Spem. Secundò sumi-
mitur pro illo, à quo, vel in quo spe-
ramus. Psalm. 13. Dominus Spes eius
est. Psalm. 60. Factus est Spes mea turris
fortitudinis. Tertiò sumitur pro habi-
tu, vel actu Spei. Job 19. Reposita est
Spes mea in sinu meo. 1. ad Corin-
thios 13. Manent tria hæc,
Fides, Spes,
& Charitas. De hac vltima agemus
tractatum de Spe complectitur Div.
Thom. 6. quæstionibus à
17. ad 22.

DISPUT. I.

De natura, & obiecto formalis Spei.

Spem esse distinctam à Fi-
de, & Charitate, docent
omnes Theologi, cum D.
Thom. hic quæst. 17.
Quod probant ex 1. ad

Corinth. 13. *Manent tria hæc, Fides,
Spes, & Charitas.* Et ex Trid. sess. 6.
cap. 7. *In iustificatione hominem accipere
Fidem, Spem, & Charitatem.* Philipp.
Melanct. qui confessionem Augusta-
nam composuit anno 1530. unde Con-
fessionistæ, & molles Lutherani dicti
sunt, qui eam sequuntur; docet, quod
partes pœnitentiæ sunt duæ solum;
contritio, id est, terrores conscientie; &
fides, qua credimus per Christum re-
missa esse peccata. Apud Coclavum lib.

De Actib. Lutheri. Hi spem non distinguunt à fide particulari, quam vocant fiduciam, qua homines credunt, peccata esse illis remissa: quam fiduciam damnat Trid. sess. 6. cap. 7. fidem ab spe distinguì docuit August. in Enchirid. cap. 8. *Fides tamen, & spes non tantum vocabulo; sed rationali differentia distinguuntur; & cum eo omnes Catholici.*

SECTION I.

An spes consistat in actu intellectus, vel voluntatis?

Catholici distinguentes fidem ab spe, dicunt, spem consistere in actu intellectus. Distinguunt fidem ab spe: quia spes, aiunt, nititur in fidelitate; fides autem in veracitate Dei. Moventur ad hæc dicenda rationibus adductis à Suar. disp. 1. sect. 2. quibus visis ait: *Adeo certam esse sententiam constituentem spem in actu voluntatis, ut opposita sit saltem temeraria.* Et Ripalda disp. 21. sect. 1. dicit, oppositam refragatam esse ab omnibus Scholis Catholicis. Nihilominus Arriaga disp. 26. sect. 2. spem constituit

par-

partim in actu intellectus, vt dicemus infra. Spem consistere in actu voluntatis, docent omnes Theologi, vt ait Oviedo cum D. Thom. quæst. 17. Ratio est ex ipso, & August. Quia actus intellectus fertur in verum; spes in bonum. Fides est de præteritis, præsentibus, & futuris; spes solum de futuris. 2. Quia spes fertur in bonum contrapositè ad timorem, qui fertur in malum. Et timor fertur in malum per modum fugæ: ergo spes fertur in bonum per affectum prosecutionis.

2 Dices: Spes dicitur certa. Sed certitudo pertinet ad intellectum: ergo spes pertinet ad intellectum. Anteced. patet ad Timoth. 1. *Scio cui credidi, & certus sum.* Id est, habeo firmam spem, vt explicant Hieron. & Ambr. 2. Desperatio non consistit in nolitione boni; sed in actu intellectus: quia adhuc supposito iudicio de non futuritione, voluntas desiderat bonum. 3. Ex Clem. Alex. 2. Strom. vbi cum dixisset, spem esse *expectationem*, subdit, *expectationem esse opinionem.* 4. Spes movetur ex assequibilitate boni. Sed assequibilitas non est obiectum voluntatis, sed intellectus: ergo spes pertinet ad intellectum.

lectum. *Resp.* Spem dici certam metaphoricè: quia propriè solum est certus actus intellectus: vel dicitur certa per methonimiam; quia oritur à fide certa, & effectui sæpè tribuitur denominatio causæ, & è contra. Ideò dicitur mors pallida: cum pallor sit effectus mortis; sic intelligendi sunt Hieron. & Ambr. Ad secundum, iam dicemus, desperationem consistere in nolitione boni, quia impossibilis. Ad tertium, actus intellectus dici solet spes; sic dicere solemus, spero, Petrum futurum doctum, sumpto *spero* pro *iudico*, quamvis impropriè. Ad quartum, assequibilitas boni est bonitas, ex qua movetur; sicut possessio est bonitas, ex qua movetur gaudium.

3 Dices pro Hæreticis ad Rom. 4: *Credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad iustitiam*; & subdit: *In spem contra spem credidit*: ergo fides censetur idem, ac spes. *Resp.* Ex hoc nihil contra nos: quia solum dicit, Abraham credidisse Dei promissionibus, & in illis nixus speravit futurum, quod attemptata natura videbatur impossibile; vel dic *iudicare* aliquando assumi pro *sperare*.

4 Arriaga disp. 26. sect. 2. spem constituit partim in actu intellectus, partim in actu voluntatis. Ratio est: id quo præcisè deficiente, non datur denominatio spei, est constitutivum denominationis spei. Sed præcisè deficiente iudicio saltem probabili futuritione obiecti; desiderium non denominatur spes; & desiderium denominatur spes, si adveniat tale iudicium: ergo spes resultat ex actu voluntatis, & actu intellectus; quamvis minus principaliter ex actu intellectus. Et num. 16. dicit, valdè probabiliter dici posse, spem principaliter dicere actum intellectus: quia sæpè dicimus: spero, Petrum futurum doctum, per quod significamus *id indicari*.

5 Hæc ratio supponit, desiderium per accidens transire ex desiderio in spem. Et similiter dicere poterit, complacentiam transire ex complacentia ad esse gaudium, si adveniat notitia possessionis: quod videtur incredibile. Itaque dicendum est, spem esse intrinsecè talem, & intrinsecè distinctam à desiderio præcisè tali: quia desiderium, quod est spes movetur à futuritione obiecti, vt obiecto formali: sicut gaudium

dium à possessione; desiderium tamen titulo talis solum exigit obiectum esse possibile: Vnde falso supponit, idem desiderium transire à desiderio in spem ex adventu cognitionis de futuritione. Deinde desiderium efficax Beatitudinis, ut futuræ habet omnia constitutiva spei, & movetur ex motivo spei: ergo ipsum solum est spes. Antecedens probatur. In primis movetur ex motivo spei, scilicet ex Beatitudine, ut futura: deinde est certum affectivè, & effectivè certitudine obiectivè absoluta, ut dicemus disp. 3. ergo ipsum solum est spes. Mitto non benè percipi quod supponit, scilicet iudicium probabile de futuritione constituere inadæquatè spem: cum iudicium probabile non sufficiat ad regulandam spem Theologicam, ut dicemus disp. 3.

6 His suppositis, difficultas est: An spes strictè talis differat à desiderio? Certum est spem strictè talem distinguere ab amore stricto, & gaudio: quia etsi hi actus respicientes motivum spei eliciantur ab habitu spei, non vocantur strictè spes: sicut assensus authoritati, & revelationi propter ipsas elicti ab habitu fidei, non vocantur actus stri-

ctæ

De fidei. Dubium est : An spes differat à desiderio ? Scotus , Almaynus, Gabriel apud Rip. dicunt, non distinguunt. Torres disp. 60. dub. 1. dicit, spem, & desiderium distinguunt tanquam duas species infimas : & pro se citat D. Thom. infra. Salm. disp. 1. dub. 2. Ferre quæst. 2. Exim. disp. 1. sect. 3. Coninc disp. 19. num. 35. Lorca disput. 1. num. 8. cum D. Thom. 1. part. quæst. 40. artic. 1. dicunt, spem, & desiderium distinguunt, tanquam rationem genericam, & specificam : quia omnis spes est desiderium, non tamen omne desiderium spes. Ripald. disp. 21. num. 11. dicit, desiderium strictè acceptum, & spem distinguunt, tanquam duas species infimas : quia desiderium strictè acceptum dicit moveri ex bono proposito solum ut possibilibus ; ita etiam Albendea disp. 1. quæst. 3. sect. 1. At verò desiderium latè acceptum dicit tendentiam prosecutivam in bonum, & sic cum spes sit desiderium latè, differunt tanquam ratio generica, & specifica : ad modum quo amor strictè acceptus specie differt à volitione, latè tamen loquendo, volitio dicitur amor : & sic latè loquendo, omnis volitio est amor,

amor, verum omnis amor non est voluntas. Palanc. quæst. 9. absolute docet, spem specie distingui à desiderio, idque suadet ex D. Thom. 1. 2. quæst. 40. artic. 1. & ibi quæst. 25. art. 1. & artic. 3. quælate refert, ut pateat mens D. Thom.

7 Hæc quæstio multum habet de nomine. Satiùs tamen videtur dicere spem specie differre à puro desiderio: quia purum desiderium positivè dicit moveri solum ex obiecto proposito, ut possibili. At spes movetur ab obiecto, ut futuro; à desiderio tamen præscindendo à puro desiderio, & non tali, differt, tanquam ratio generica, & specifica: quia omnis spes est desiderium; siquidem est tendentia prosecutiva in obiectum; non tamen omne desiderium est spes: quia potest dari desiderium tendens in obiectum præcisè propositum, ut possibile. An verò differant, quia spes moveatur ex arduitate, vel supponat necessario arduitatem? Dicemus infra.

SE

SECTIO II.

De objecto formali spei Theologicæ.

8 **S**Up. 1. Certum esse apud omnes, spem esse virtutem Theologicam: quia etsi non convinca-
tur certum fidei ex illo Pauli ad Co-
rinth. 1. cap. 13. *Nunc autem manent tria hæc, Fides, Spes, & Charitas*, ut sentit Arriaga disp. 26. num. 31. quia Paulus nullam mentionem facit de Theologalitate; tamen constans Theologorum sententia reddit certam moraliter hanc veritatem. Inò non est imperfectè, & improprie Theologica, ut insinuare videtur Lugo disp. 3. de Pœnit. num. 44. sed strictè, & propriè; ut sentiunt similiter omnes: cum nulla deficiat circumstantia ex exactis ad Theologalitatem, ut omnes sentiunt, & infra videbimus. Actus verò naturalis, qui movetur ex motivo divino, quidquid Arriaga supra dicat, non esset strictè, & propriè Theologicus, ut censent reliqui apud Ovied. contro. 3. num. 51. Ex hac Theologalitate planè infertur, spem habere motivum divinum,

num, saltem inadæquatum: quia etsi alij ultra motivum requirant etiam ad Theologalitatem, quod obiectum primum sit etiam divinum: ideòque actum religionis, quem iudicant moveri ex Dei excellentia, non asserunt divinum; tamen sententia omnium contra Durandum asserit, ad Theologalitatem exigi motivum divinum, saltem inadæquatum; sive hoc debeat esse intrinsecum, ut communiter censetur, sive sufficiat esse extrinsecum, ut censet Ripalda.

9 Sup. 2. Arduitatẽ sumptam pro difficultate assequendi, non pro excellentia boni, non esse motivum, seu obiectum formale spei: idem de rei futuritione secundum negativum, seu sumpta pro non existentia rei. Ratio est: quia motivum cuiusvis actus ad intellectum allicit; sed neque difficultas, neque non existentia rei allicit ad amandum obiectum; sed potius retrahit: ergo non sunt obiectum formale. His suppositis: prima sententia docet, obiectum formale spei esse omnipotentiam, ut auxiliantem. Ita communiter Thomistæ, quos sequuntur Gonet, Ferre, Carmel. disp. 1. de spe, du. b. 3. num.

num. 51. Albendea disp. 3. quæst. 3.
 sect. 2. & 3. Palanco quæst. 4. expli-
 cans, esse Omnipotentiam, ut auxilian-
 tem in actu secundo, sive auxilium di-
 vinum activè sumptum ex parte ipsius
 Dei. Aliqui tamen ex his volunt, solam
 Omnipotentiam, ut auxiliantem esse
 motivum. Alij æquè primo dicunt esse
 motivum misericordiam, fidelitatem,
 & divinam promissionem. Ex nostris
 accedunt Vazquez, Torres disp. 6.
 sect. 2. Mæratius disp. 3. sect. 1. Se-
 cunda asserit; obiectum formale spei
 esse divinam bonitatem, ut est ultimus
 noster finis, & ut nobis bona: & in
 hoc sensu, etiam Omnipotentiam, &
 alia attributa esse motivum, scilicet ut
 possidenda, seu ut finis, non verò ut
 principium. Ita Suarez disp. 1. sect. 3.
 Coninc disp. 19. dub. 4. Granados
 tract. 1. disp. 1. sect. 2. Castro Palao
 tom. 1. tract. 5. disp. unica, Oviedo
 contr. 2. punct. 3. Tertia asserit, di-
 vinam bonitatem, ut ultimus noster fi-
 nis, & ut nobis bona, esse obiectum
 formale spei, ut intentio est: obiectum
 tamen formale illius, ut securè tenden-
 tis, & cum alacritate, & gaudio est
 Omnipotentia ut auxilians. Ita Lorca
De Spe, & Char. B *disp.*

disp. 3. sect. 2. membro 1. Gaspar Hurtado disp. 1. diffic. 6. Ripalda disp. 23. Ojea disp. 2. Albendea suprà.

10 Dico 1. Beatitudinem nostram formalem, & obiectivam, seu Deum ut possidendum, esse obiectum formale spei. Probatur. Finis alicuius intentionis est obiectum formale talis intentionis. Sed Deus ut nobis bonus, & ut a nobis possidendus est finis spei: ergo est obiectum formale spei. Min. probat. ex D. Thom. hic quæst. 17. artic. 4. qui licet non tractet quæst. sub his terminis, dicit: *Spes duo respicit, scilicet bonum, quod obtinere intendit, & auxilium, per quod illud bonum obtineatur, bonum autem, quod quis sperat possidendum, habet rationem causa finalis, auxilium autem, per quod aliquis sperat illud bonum obtinere, habet rationem causa efficientis. In genere autem utriusque causa invenitur principale, & secundarium: principalis autem finis est finis ultimus; secundarius autem finis est bonum, quod est ad finem... Spes respicit beatitudinem aeternam sicut finem ultimum; divinum auxilium sicut primam causam inducentem ad beatitudinem. 2. Eadem bonitas, quæ præ-*
sina?

cindendo à possessione est motivum complacentiæ, & quæ iam possessa est motivum gaudij, & quæ possibilis est motivum desiderij, futura est motivum spei. Sed Beatitudo nostra, seu Deus ut possidendus, præscindendo à possessione, est motivum complacentiæ: possessus est motivum gaudij: possibilis est motivum desiderij: ergo eadem bonitas futura est motivum spei. Probat. mai. Tùm quia hi affectus in his, & in alijs materijs non differunt ex motivo, & ex circumstantijs possibilitatis, futuritionis, & possessionis: Tùm quia motivum desiderij prudentis est bonum intentum propositum possibile: ergo motivum desiderij, quod sit spes, est ipsum bonum propositum futurum: Cur enim ipsum bonum propositum futurum non habebit vim ad movendum desiderium, quod sit spes; si ipsum propositum possibile vim habet ad movendum desiderium efficax prudens?

11 3. Possibilis est intentio efficax salutis propositæ futuræ, quæ vnicè moveatur ex Deo, ut nos beante, & ut nobis bono. Sed hæc intentio erit Theologica, quia habet motivum di-

vinum, & non pertinet ad charitatem; quia motivum charitatis est bonitas Dei, etsi nobis bona, *ut sibi bona*: ergo pertinebit ad spem. Probatur mai. Possibilis est intentio efficax, quæ vnicè moveatur ex illa bonitate, quæ formalitèr per se ipsam est bona intendenti: quia hoc ipso est per se desiderabilis. Sed Beatitudo formalis, & obiectiva formalitèr per se ipsam est bona intendenti: ergo possibilis est intentio efficax, quæ vnicè moveatur ex Deo, ut nos beante. *Confirm.* Sicut fides respicit Deum revelantem, ita spes respicit Deum beantem. Sed fides ita respicit Deum revelantem ut ex ipso ut revelante moveatur: ergo spes ita respicit Deum beantem, ut ex ipso ut beante moveatur. Ex his patet, beatitudinem nostram formalem, & obiectivam esse obiectum formale spei: quia est Deus, ut possidendus. Patet etiam, quod Deus, ut possidendus per unionem hypostaticam, esset obiectum formale spei respectu creaturæ ita possesuræ Deum, quia erat ipsi valdè bonus: qui actus eliceretur ab eodem habitu spei: quamvis P. Hurtado censens esse actum spei, dicat eliciendum ab alio habitu,

Obijc.

12 Obije. 1. Intendendo nec beatitudinem obiectivam, nec formalem esse obiectum formale spei. 1. Ex Max-
ratio: Bonitas rei speratæ est indiffe-
rens, vt speremus, vel desperemus: er-
go non est motivum spei. Argumen-
tum probat, nullum bonum posse ama-
ri propter se; quia est indifferens, vt
ametur, & vt odio habeatur. Deinde
quodvis motivum, quod assignes pro
spe est ita indifferens. *Resp.* explicando
mai. Bonitas est indifferens, vt eam
speremus propter se, & de ea despere-
mus propter difficultatem, conc. ant.
vt de ea desperemus propter se, neg.
antec. *Dices:* Saltem poterimus sperare
damnatis beatitudinem propter bonita-
tem beatitudinis: quia talis actus ha-
beret specificativum Theologicum spei.
Resp. In tali casu deficere specificati-
vum spei: qui specificativum spei non
est bonitas beatitudinis utcumque; sed
vt futura; & salus damnatorum iam
non apparet futura modo sufficienti ad
spem, vt dicemus disp. 3.

13 Obije. 2. Obiectum formale
fidei non est, *quod creditur*: ergo ob-
iectum formale spei non est, quod spe-
ratur. 2. Deus vt creditus non est

amabilis per spem : ergo neque ut visus. Argumentum probat , bonitatem Dei non esse motivum amoris , quod illam amamus. *Resp.* conc. antec. generalitèr loquendo , neg. consequ. Disparitas est in diversitate voluntatis , & intellectus : quia respectu actus intellectus , medium est motivum , & finis est obiectum materiale : ideo veritas præmissarum est motivum assentiendi veritati conclusionis , quæ est finis ; at verò in actibus voluntatis , finis est motivum. Vel alitèr , conc. antec. neg. consequ. quia obiectum formale fidei est Deus , ut revelans : & obiectum formale spei est Deus , ut beatus. Itaque res sperata , quæ solum sit medium ad finem ultimum consequendum , erit obiectum materiale spei ; at verò res sperata , quæ sit finis ultimus , erit simul obiectum formale , & materiale : sicut bonitas Dei propter se amata est obiectum materiale , & formale amoris. Ad secundum , conc. antec. loquendo de ratione formali amandi , neg. consequ. quia Deus ut creditus , & adoratus non est Deus ut possidendus ; ideo nequit amari amore proprio spei , quæ iuxta D. Thom. supra tendit in Deum ut possi-

possidendum per beatitudinem, vel ad summum per unionem hypostaticam.

14 Obijc. 3. Actus spei est concupiscentia respectu Dei, & benevolentia respectu nostri: quia movetur ex complacentia in nostra bonitate: ergo motivum spei non tam est Deus, quàm nostra bonitas. *Resp.* conc. cum D. Thom. spem nostram esse concupiscentiam respectu Dei, neg. esse benevolentiam respectu nostri: quia cum quævis natura sit inclinata in suum bonum, bonitas obiecti propositi sufficienter movet ad illud amandum, quin moveatur ex nostra bonitate, ut patet in quovis genere naturæ. E contra, ut alteri amemus bonum, generaliter movemur ex illius bonitate, quia experientia novimus, non esse sollicitos ad amandum bonum alteri, nisi simus inclinati ad illum: cum igitur non detur inclinatio innata, requiritur inclinatio elicitæ, orta ex complacentia in eius bonitate. Ratio à priori est: quia bonum alterius non apparet consonum nostræ voluntati, si alter non placeat, & consequenter non est sufficiens ad moven-

idum. *Utriusque*, ad amandum alteri bonum prærequiritur cognitio bonitatis illius, generalitèr loquendo, secus ad amandum nobis bonum. Sed demus, aliquem actum moveri ex nostra bonitate; si talis actus moveretur ex Deo ut beante, tanquam ex motivo sufficienti, esset actus spei: quia appretieret motivum spei ut sufficiens, & in eo quiesceret voluntas per talem affectum; si tamen non appretieret illud ut sufficiens, non esset actus spei, ut dicemus de actu amante Deum propter ipsum, & creaturas propter ipsas.

15 Obijc. 4. Persona sperans est obiectum formale *cui* spei: & obiectum formale *cui* alicuius affectus ex complacentia sui movet affectum: ergo spes datur ex complacentia in persona sperante. *Resp.* Personam sperantem esse obiectum formale *cui* negativè, quatenus non datur aliud obiectum *cui*; non verò est obiectum formale *cui* positivè. Itaque persona sperans est obiectum materiale *cui*: quia virtualitèr amatur per actum spei: siquidem verè me amat, qui vult meum bonum: sicut qui Deum colit, virtualitèr eum amat, quamvis non ex motivo charitatis. Adverte tamen,

raen , quamvis naturali inclinatione feramur in bonum nostrum , spem non esse naturalem : quia non oritur ex inclinatione naturali detestatio efficax peccatorum, qualis debet esse spes ; et si aliquatenus iuvet : sicut bona prope-ctio , & indoles iuvat ad opera virtutis : solum ergo oritur ex inclinatione naturali aliqua simplex complacentia naturalis , vel simile desiderium inefficax in nostram beatitudinem. Vel , si velis , oritur inadæquatè ex nostra inclinatione , quæ elevetur per auxilium supernaturalem : sicut elevatur intellectus ad videndum, & voluntas ad amandum Deum.

16 Obijc. 5. Palanco. Spes Theologica non est præcisè amor concupiscentiæ ; sed principalius est amor , vel actus pertinens ad partem irascibilem. Sed amor , vel actus principalius pertinens ad partem irascibilem, quam concupiscentibilem, non potest habere pro ratione formali bonitatem divinam vt nobis convenientem ; sed potius debet habere pro ratione *sub qua* rationem vetricem difficultatum : ergò. Minor patet : quia ratio formalis *sub qua* partis irascibilis , non potest esse eadem cum
ratio-

ratione formali *sub qua* partis concupiscibilis. Prob. mai. Virtus spei ex natura sua est aggressiva difficultatum, & victrix impedimentorum. Sed huiusmodi virtus potius pertinet ad partem irascibilem, quam concupiscibilem: ergò. 2. Spes non est virtus tendens circa bonum conveniens utcumque; sed circa bonum conveniens, & arduum. Sed circa tale bonum non exercetur virtus concupiscibilis; sed irascibilis: quia vis concupitiva non sufficit ad illud efficaciter appetendum: nam difficultas quasi desperare facit appetitum: ergò.

17 Resp. neg. mai. Quia spes saltem æquè primo est actus concupiscen-
tiæ, quam partis irascibilis, ut constat ex D. Thom. quæst. 17. art. 4. relato, & ex eodem ibi art. 5. ad 3. *Spes facit tendere in Deum sicut in quoddam bonum finale adipiscendum; & sicut in quoddam adiutorium efficax ad subveniendum.* Vbi Div. Thom. principali loco ponit adipisci bonum; & secundo loco auxilium, & modum adipiscendi. Et clariùs quæst. 18. art. 1. *Spes est in appetitu superiori, qui dicitur voluntas; non in appetitu inferiori, ad quem per-*
since

timet irascibilis. Ad prob. dist. mai. Est aggressiva difficultatum ad consequendum bonum sperantis, conc. mai. aliter, neg. mai. & min. Quia respectu intendentis sibi bonum arduum, *bonum est finis*, ut dicit D. Thom. *supr. auxilium est medium*: præcipuum est appetere suum bonum, quod est finis, & hoc pertinet ad concupiscibilem; & minus præcipuum, vel saltem non magis præcipuum, difficultates vincere, quod est medium, & hoc pertinet ad irascibilem. Ad 2. conc. vel permis. mai. neg. min. Solutio constat ex dictis. De arduitate postea dicemus, an sit essentialiter requisita ad spem: idèò permis. mai.

18 Obijc. 6. Amor concupiscentiæ supponitur ad spem: ergo spes non est amor concupiscentiæ. Pater antec. Nemo sperat, nisi quod præsuppositivè amat. Sed non amat illud, per se loquendo, amore charitatis: ergò. Prob. mai. Eodem modo se habent timor, & spes in ordine ad obiectum amatum, sicut enim timor timet amittere bonum amatum, spes sperat consequi bonum amatum. Sed timor amittendi bonum amatum, supponit amorem talis boni: ergò. 2. Amor concupiscentiæ erga Deum

Deum supponitur ad fidem. Sed fidēs prevadit ad spem: ergo amor concupiscentiæ supponitur ad spem. Prob. mai. Fides, qua credimus Deo, supponit piā affectionem, & amorem erga Deum. sed hic amor non est charitatis, quæ non datur ante fidem: ergò.

19 Resp. neg. ant. Ad prob. dist. mai. Nemo sperat, nisi quod præsuppositivè amat simplici complacentia, vel desiderio præcisè tali, quod solum petit bonum possibile, permit. mai. affectu efficaci boni futuri nobis, &, si velis, ardui, neg. mai. Quia non est, cur quis non speret bonum placens, quod proponitur futurum, &, si velis, arduum. Ad prob. Permis. mai. Quod eodem modo se habeant quoad aliqua: quia nescio, cur eodem modo se debent habere quoad omnia. Dist. min. Timor supponit amorem complacentiæ, per se loquendo, conc. min. amorem complexum, neg. min. Quia licet frequenter supponatur amor efficax ad timorem (& ideò dixi spem, & timorem convenire quoad aliqua; nescio tamen, ut quid quoad omnia) per se tamen sufficit complacentia in bono ad timorem. Ad 2. neg. mai. Ad prob. conc. mai.

De pia affectione ; & permiffa de amore aliquo erga Deum, & conc. min. neg. conf. Quia ille amor nec eft amor charitatis, nec concupifcentiæ; fed alterius speciei importatæ in pia affectione : ficut actus Religionis, quo amatur cultus Dei propter eius excellentiam eft aliquis amor Dei, & nec eft charitatis, nec concupifcentiæ; fed alterius virtutis importatæ in Religione, vel Religionis.

20 Obijc. 7. Potelt manere actus concupifcentiæ erga Deum, dum nec manet, nec potelt manere actus fpei: ergo fpes non eft actus concupifcentiæ. Prob. ant. In Beatis manet fruitio, & gaudium de poffeffione Dei vt fibi bona, qui eft amor concupifcentiæ. Sed non manet, nec potelt manere actus fpei: quia *fpes que videtur non eft fpes*: ergò. 2. Amor cõcupifcentiæ eft competitibilis, imò annexus gaudio de bono poffeffo, quia fibi bono. Sed fpes eft incompatible cum gaudio de bono fperato: ergò. 3. Quia, vt ex dictis conflat, actus concupifcentiæ, & actus fpei habent diverfas rationes formales fpecificativè. *Resp. diff. mai.* Potelt manere actus concupifcentiæ, qui fit defiderium

rium boni futuri, & si velis, ardui, Dum non potest manere spes, neg. antec. alius actus concupiscentiæ, conc. antec. Ad prob. conc. mai. & permis. vel conc. min. neg. conseq. Quia nos non identificamus spem cum quolibet actu concupiscentiæ; sed cum actu supernaturali concupiscentiæ de bono nobis, quia nobis bono, non ut possibili præcisè nec ut possessio; sed ut futuro, & si velis, arduo. Hinc constat ad secundum, & ad tertium. An verò gaudium de bono possessio, quia nobis bono, pertineat ad spem, licet non sit actus strictæ, spei, dicemus infra.

21 Si insistas ex D. Thom. 1. 2. q. 40. art. 4. ad 3. Desperatio supponit desiderium, sicut spes, de bono enim, quod sub desiderio non cadit, nec spem, nec desperationem habemus: ergo spes supponit amorem concupiscentiæ, qui sit amor complexus efficax. Resp. conc. vel permis. antec. Quia nescio cur non possit sperari bonum nobis futurum, si præcesserit sola complacentia. Dist. conseq. Spes supponit amorem concupiscentiæ, qui non sit desiderium boni futuri, & si velis, ardui, conc. conseq. qui talis sit, neg. conseq. solutio constat ex dictis. Obije.

§. I.

22 Obijc. Intendendo Deum, seu beatitudinem obiectivam non esse obiectum formale spei. 1. Ex Durando ea, quæ supposito differunt, non sunt immediatè alijs convenientia; sed solum medio aliquo accidenti, vel effectui ab ipsis producto: sic Sol est bonus ratione lucis, & caloris: ignis ratione caloris: cibus ratione saporis: ergo non sunt amabilia immediatè propter se, sed propter aliud; qua ratione deberent amari amore spei. Resp. neg. mai. quia ea, quæ supposito differunt, possunt esse immediate convenientia: sic possessio, & dominium divitiarum, & servorum, quod essentialitè includit divitias, & servos, sunt immediatè bona: quod autem Deus sit bonus media visione, non tollit esse immediatè bonum: sicut forma est immediatè bona subiecto: & verbum est immediatè bonum humanitati, & talia sunt media vñione.

23 Obijc. 2. Desiderium spei est immediatè de illo bono, de quo est gaudium in patria. Sed gaudium in patria est de possessione Dei non de

de ipso Deo : ergo & desiderium spei
2. Amor , quo amamus servos , quia
nobis bonos , non solum habet ser-
vos pro obiecto formali ; verum ne-
que pro obiecto materiali amato : quia
possumus amare servos , quia nobis
bonos , seu possessionem servorum , &
odio habere servos : ergo sola posses-
sio est obiectum formale. *Resp.* conc.
mai. neg. min. Quia in patria non so-
lum gaudemus de possessione ; sed
etiam de ipso Deo , ut nobis bono : si-
cut gaudium de possessione divitiarum
etiam est gaudium de divitijs : & gau-
dium de iustificatione ; non solum est
gaudium de vnione ; sed etiam de forma
iustificante. *Ad 2.* Verum est, nos pos-
se amare possessionem servorum amo-
re concupiscentiæ : & odio habere
servos : quia odium solum opponitur
cum amore benevolentiae ; dum tamen
amamus servos , quia nobis bonos,
etiam illos amamus amore concupif-
centiæ. Itaque eatenus possessio est
nobis conveniens ; quia bonum posses-
sum est nobis conveniens : Quin con-
venientia possessionis separari possit à
convenientia boni possessi. Si tamen
amemus visionem, non quia est possessio
Dei

Dei ; sed quia est manifestatio illarum veritatum , Deus non esset obiectum immediatum amoris : sicut non est obiectum immediatum amoris volentis cultum Dei.

§. II.

24 Obijc. 1. Intendendo , beatitudinem formalem non esse obiectum formale spei. Actus spei est purè , & simpliciter Theologicus , & non mixtus ex Theologico , & non Theologico. Sed si moveretur ex Deo , & visione , esset mixtus : quia esset Theologicus , qua parte movetur ex Deo ; & non Theologicus qua movetur ex creatura , seu ex visione : ergo non movetur ex beatitudine formali. Vel saltem si movetur , non erit tam Theologicus , quam si moveretur ex solo Deo. *Confirm.* Actus , qui partialiter moveretur ex Deo , & ex creatura non esset charitatis Theologicæ : ergo actus qui moveatur ex Deo , & ex creatura , non erit spei Theologicæ. *Resp.* Talem actum esse Theologicum , & purè Theologicum , & tam Theologicum , ac si moveretur ex solo Deo : quia ea , quæ consistunt in indivisibili , non admittunt divisionem. *De Spei, & Char.* C. LXXX

tunt magis, & minus: cum autem actum esse Theologicum sit moveri ex motivo divino, & hoc habeat, licet partialitèr moveatur ex motivo creato, hinc est esse purè, & simpliciter Theologicum: sicut actus fidei, qui movetur ex autoritate, & revelatione creata, est purè, & simpliciter Theologicus; & visio Dei est purè, & simpliciter supernaturalis, quamvis ad eam concurrat potentia naturalis: non alia ratione, nisi quia de ratione supernaturalis est, quod sit supra vires effectivas naturæ, quod verificatur, si exigat, aliquod principium esse supernaturale. *Ad confirm.* Agentes de charitate dicemus, charitatem pro alijs virtutibus Theologicis exigere, obiectum formale esse adæquaturè Theologicum: quia est congruum excellentiæ charitatis præ alijs virtutibus.

25 Obijc. 2. Si visio potest esse obiectum parziale spei, poterit esse obiectum totale respectu alicuius actus spei: quia virtus, cuius motivum est complexum ex pluribus partibus, potest quamlibet respicere seorsim: ideo diximus, revelationem se sola posse movere assensum fidei circa revelationem.

nem. Sed visio non potest esse motivum totale actus elicitum ab spe: quia hic, ut potè non habens motivum divinum; non esset Theologicus. & spes non potest elicere actum non Theologicum; ergo visio non potest esse obiectum parziale spei. *Resp.* Visionem posse esse motivum totale alicuius actus elicitum ab spe: quia licet spes non possit efficere actum non Theologicum non respicientem obiectum formale spei: siquidem non habet titulum illum eliciendi; benè potest elicere actum non Theologicum respicientem motivum spei; ut diximus de habitu fidei, qui potest elicere assensum revelationis propter ipsam, qui assensus non est Theologicus.

26 Obijc. 3. Obiectum formale spei est Deus ut nobis conveniens. Sed Deus se ipso est nobis conveniens, se habens tanquam conditione visione Dei: ergo solum Deus est obiectum formale spei. *Resp.* dist. mai. Obiectum formale spei est Deus ut nobis conveniens, ut quod, & ut quo; conc. mai. ut quod præcisè, neg. mai. & dist. min. Deus se ipso est nobis conveniens, ut quod, conc. min. ut quod, & ut quo, neg. min. & cons. sicut forma dealbat, ut

quod, unio tamen non solum se habet ut conditio; sed ut constitutivum effectus albi, quia dealbat, *ut quo*. Similiter accidit in effectu Sancti, & in effectu *convenientis* in actu secundo subiecto: sic visio, quæ est possessio, & unio Dei *conveniens* creaturis non se habet ut conditio; sed ut constitutivum huius effectus *conveniens* creaturis.

§. IIJ.

27 Occasione huius argumenti Petrus Hurt. disp. 97. sect. 7. movit aliam questionem: An solus Deus *formalis* à visione, possit esse obiectum *formale* adæquatum alicuius actus strictæ spei? Ratio dubitandi est: quia Deus se solo habet vim sufficientem ad movendum desiderium sui: cum ergo actus spei sit liber, liberum erit speranti, se movere, iam ex sola Deitate, iam ex ea, & visione. Affirmat Ripald. disp. 23. à num. 49. ubi varijs authoritatibus intendit suam persuadere sententiam. Negat Hurtad. quia iudicat, talem actum futurum esse charitatis. Media tenenda est via.

28 Dico igitur, solum Deum non posse

posse movere actum strictæ spei. Quia cum finis actus spei sit Deus ut possidendus in actu secundo, seu ut in actu secundo beatus, & finis intentionis sit eius obiectum formale: hinc est, Deum ut in actu secundo beatum, qua ratione includit visionem, esse motivum strictæ spei; at verò solus Deus ut nobis conveniens potest esse motivum simplicis complacētis, gaudij, & actus, qui non sit strictæ spei: quia Deus solus sufficientem vim habet ad excitandos similes affectus, qui iuxta dicta, sunt concupiscentiæ, & non charitatis. Ad modum quo, quia motivum fidei est Deus ut revelans, hoc coniunctum est motivum necessarium ad actum strictæ fidei; & sola autoritas potest movere actum fidei minus strictum.

29 Notandum est quod advertit Ripald. Fore actum spei, qui intenderet naturam divinam, ut possidendam seorsim ab attributis negativè: & attributa seorsim ab essentia, præsertim si vera sit sententia Scoti asserentis, posse videri essentiam sine attributis, & unum attributum sine alio, & solam visionem essentiae esse beatitudinem essentialem. Ratio est: quia quivis ex his actibus

moveretur ex Deo ut possidendo, & ex Deo ut beante, essentialiter, aut integraliter: actus tamen, qui moveretur ex beatitudine integrante, seu ex Deo, ut integraliter beante, esset actus secundarius spei; & actus, qui moveretur ex Deo, ut essentialiter beante, esset actus primarius: quia obiectum primum intentum per spem, est Deus ut essentialiter beans; unde omnia attributa, & omnipotentia, ut possidenda pertinet ad motivum spei.

SECTIO IIJ.

An omnipotentia ut auxilians sit obiectum formale spei?

30 **D**ico 1. Omnipotentiam ut auxiliantem, quo nomine intelligitur etiam fidelitas, & misericordia, non esse obiectum formale necessarium, inadæquatum adhuc, spei. Prob. Omnipotentia ut auxilians non est obiectum formale necessarium spei, prout spes est intentio beatitudinis; non prout spes tendit eum securitate: ergo ex nullo capite est obiectum formale necessarium spei. Probat. mai. quoad

quoad prim. part. Obiectum formale intentionis, ut talis, est finis intentionis. Sed finis intentionis contentæ in spe, non est omnipotentia, ut principium auxiliorum, & beatitudinis; sed totus Deus, ut obiectum possidendum: ergo omnipotentia, ut auxilians, non est obiectum formale intentionis, seu spei, ut intentio est. Min est certa; mai. prob. ex D. Thom. hic quæst. 17. art. 4. *Spes duo respicit, scilicet bonum, quod obtinere intendit, & auxilium, per quod illud bonum obtinetur: bonum autem, quod quis sperat possidendum, habet rationem cause finalis: auxilium autem, per quod aliquis sperat illud bonum obtinere, habet rationem cause efficientis.* 2. Obiectum formale desiderij, ut talis, est bonitas obiecti desiderati; non verò principium, à quo obtineri potest tale obiectum. Sed spes, ut intentio est, non differt à desiderio: ergo obiectum formale spei, ut intentio est, non est omnipotentia, ut principium, à quo obtineri potest beatitudo; sed bonitas ipsius beatitudinis.

31 Respondet Albendæ sup. sect. 4 num. 53. distinguendam esse duplicem intentionem efficacem finis: aliam finis

secundum bonitatem, quam habet in esse consequibilis per media; & finis bonitas est motivum huius intentionis: aliam intentionem finis secundum bonitatem, quam habet in esse consequibilis per victoriâ difficultatum; & motivum huius intentionis non est sola bonitas finis: quia sola bonitas finis non allicit sufficienter voluntatem ad prosequendum finem per media ardua: cum non sufficiat bonitas finis, ut erigatur animus. Vnde motivum huius intentionis, & erectionis erit unicum illud, ratione cuius voluntas habet vincere difficultates, quod est *omnipotentia, ut auxilians*. Ideò sic redarguit contra nos: Bonitas finis prout intenti per actum, est obiectum formale actus. Sed bonitas finis intenti per actum spei est victoria difficultatum: quia spes pertinet ad irascibilem, cuius est vincere difficultatem: ergo bonitas victoriæ erit obiectum formale spei. Sed bonitas victoriæ non exprimitur in bonitate Dei, ut nobis bona; sed in omnipotentia efficiendi consecutionem beatitudinis: ergo hæc, & non illa, erit motivum spei.

3 2 Hæc solutio miscet aliqua difficilia. Mitto, falsum esse, obiectum
for

Formale actus esse bonitatem finis prout intenti : quia finis prout intentus includit intentionem , & intentio non est obiectum formale sui ipsius ; sed quia in minori iam loquitur de bonitate finis specificativè sumpti. Contra primo. Per te bonitas victoriæ est finis, & obiectum formale secundæ intentionis, quæ est intentio reperta in spe. Sed bonitas victoriæ distinguitur ab *Omnipotentia*, ut auxiliante : ergo obiectum formale huius intentionis, distinguitur ab *Omnipotentia*, ut auxiliante. Prob. min. Bonitas victoriæ est bonitas consecutionis difficilis. Sed consecutio difficilis distinguitur ab *Omnipotentia*, ut auxiliante : ergò. Prob. min. Quod est medium ad consecutionem difficilem, distinguitur à consecutione difficili. Sed *Omnipotentia*, ut auxilians est medium ad consecutionem difficilem : ergò. 2. Quod est medium ad consequendum finem intentionis solum habet bonitatem utilitatis, non verò bonitatem finis, nec obiecti formalis respectu talis intentionis. Sed *Omnipotentia*, ut auxilians, est medium ad consequendam victoriam difficilem : ergò non habet rationem finis, nec obiecti

At

Et formalis respectu talis intentionis: Min. patet: quia *Omnipotentia*, ut *auxilians*, solum est nobis mediatè bona quatenus confert auxilia, medijs quibus consequamur victoriam difficilem. Quæ addit de erectione animi, conclusione sequenti melius solventur.

33 Prob. 3. Amor strictus, desiderium, intentio, & gaudium conveniunt in obiecto formali cum solo discrimine; quod gaudium est de bono possessio; intentio de bono possibili, aut futuro; amor strictus de bono præscindenti à possibili, & impossibili. Sed gaudium solum habet pro obiecto formali rem possessam; non verò principium, neque medium, quo acquisita est: ergo intentio solum habet pro obiecto formali, saltem necessario rem possibilem, aut futuram; non principium, neque medium eam acquirendi. Min. experientia cuique pater. 4. Causa effectiva formæ, ad quam tendit motus, non est obiectum formale motus. Sed omnipotentia est causa effectiva consecutionis salutis, ad quam tendit motus spei: ergo omnipotentia non est obiectum formale spei. Prob. mai. Quia ignis est causa effectiva caloris, ad quem

quem tendit calefactionis motus , ignis non est causa formalis motus calefactionis , & sic de quavis causa effectiva : ergo &c. Probari etiam solet conclusio : non minus pendet pœna inferni à iustitia Dei , quam beatitudo ab omnipotentia. Sed timor pœnæ non habet pro obiecto formali iustitiam Dei, neque est Theologicus , & minus elicitus ab habitu spei : ergo neque spes salutis habebit pro obiecto formali omnipotentiam. Verum min. qua facilitate ponitur, negatur ab Adversarijs.

34 Probat. Iam contra Ripald. & Albendæ : *Omnipotentiam non esse motivum necessarium spei , ut secure tendentis.* Desiderium beatitudinis ut nobis bonæ , non habet pro obiecto formali necessario omnipotentiam , ut potentem auxiliari : ergo neque spes , ut secure tendens habet pro obiecto formali necessario omnipotentiam , ut auxiliantem. Prob. conseq. Non minus requiritur ad prudenter desiderandum aliquod bonum , omnipotentia potens dare esse bono desiderato , quam securitas omnipotentis auxiliantis ad secure desiderandum tale bonum : ergo si desiderium prudens beatitudinis non ha-

habet pro obiecto formali necessario omnipotentiam, ut potentem dare beatitudinem, sed solum eam requirit tanquam conditionem obiectivam; spes ut securè tendens in beatitudinem non habet pro obiecto formali omnipotentiam, ut securè auxiliaturam; sed solum eam requirit tanquam conditionem obiectivam, seu medium, & requisitum ad securè sperandum. Prob. conseq. Primò: sicut est de ratione spei modus tendendi cum securitate exigens futuritionem beatitudinis, est etiam de ratione desiderij præcedentis modus tendendi procurativus exigens possibilitatem beatitudinis, & causæ potētis eam dare. Sed hoc non obstante omnipotentia, ut potens dare beatitudinem, non est obiectum formale necessarium desiderij prudentis circa beatitudinem iuxta Adversarios: ergo similiter.

35 Probat. 2. Ad securè desiderandum aliquod obiectum, sufficit obiectum esse futurum: præscindendo ab hoc, vel illo medio, quo est activè, & extrinsecè futurum. Sed beatitudo est formalitèr futura se ipsa: ergo ad securè desiderandum beatitudinem suffi-

cien-

cienter movet ipsa beatitudo futura.
Prob. mai. Qui prudenter iudicat se
obtenturum dignitatem, quin propo-
nantur media, praesertim determinate,
securè potest desiderare dignitatem.
Item qui scit, se medijs divitijs obten-
turum dignitatem, potest securè desi-
derare dignitatem, quin moveatur ex
divitijs. Et qui iudicat, salutem obti-
nendam per Medicos, & medicinas po-
test securè desiderare salutem, quin
moveatur ex Medicis, nec medicinis:
ergo ad securè desirandum salutem suf-
ficit, salutem esse futuram formaliter.
Prob. ant. & simul conf. Quod movet
ad securè desiderandum rem futuram,
est rem esse futuram, quod autem se
habet ut conditio respectu consecutio-
nis rei futuræ, non est necessarium,
quod sit motivum: aliàs cum beatitu-
do non sit futura, nisi per nostra me-
rita, & per merita Christi, imò &
per nostram voluntatem, hæc essent
necessarium motivum desiderij securi
de nostra beatitudine: ergo qui iudi-
cat salutem, & dignitatem esse futu-
ram, potest securè desiderare salutem,
& dignitatem, quin moveatur ex me-
dijs, quibus est futura.

36 Explicatur : Ideò omnipotentia , vt auxilians , potest movere , & movet iuxta vos ad securè desiderandum salutem : quia omnipotentia , vt auxilians , est aliqua futuritio nostræ salutis. Sed ipsa salus futura est proprius futuritio salutis , vt supponimus ex Philosophia : quia hæc est futuritio formalis , & illa activa : ergo ipsa salus futura sufficienter potest movere ad securè desiderandum salutem. 2. Ad secure iudicandum salutem esse futuram , sufficit , salutem esse formaliter futuram , quin iudicentur media , quibus est futura : & ipsa salus futura poterit movere hoc iudicium , quin sit necessarium , quod media sint motivum. Sed posito hoc iudicio , potest securè desiderare quis salutem , vt est certum apud omnes : ergo ad securè desiderandum salutem , sufficit , salutem esse futuram , quin media , quibus est futura , sint motivum necessarium.

37 Dico 2. Omnipotentia , vt auxilians , est sufficiens , & aptum motivum spei , vt securè tendentis. Prob. primo ex D. Thom. in disp. quæst. de Spe , artic. 1. *Sicut obiectum formale fidei est veritas prima : ita obiectum formale*

male spei est auxilium divine potestatis.
 Et ad quartum: Dicendum, quod spes
 secundum quod respicit obiectum formale,
 quod est auxilium divinum, est disposi-
 tio perfecti. Et artic. 4. *Spei secundum*
quod, est virtus Theologica obiectum for-
male, est auxilium divinum, cui inhaeret,
 & si enim tract. de Spe supra, ubi acu-
 ratius rem examinat, dicat, ipsam bea-
 titudinem futuram habere rationem
 motivi, & omnipotentiam rationem
 causæ efficientis: in his locis apertè di-
 cit, omnipotentiam, ut auxiliantem,
 esse obiectum formale spei, ut est vir-
 tus Theologica. Sed hoc saltem probat
 omnipotentiam, ut auxiliantem, esse
 motivum sufficiens spei, ut securè ten-
 dentis: ergo tale est.

38 Prob. 2. Omnipotentia, ut
 auxilians, est futuritio causalis, acti-
 va, & radicalis salutis futuræ. Sed ad
 securè desiderandum salutem, sufficit eius
 futuritio causalis, activa, & radicalis:
 ergo omnipotentia, ut auxilians, est
 sufficiens motivum ad securè desideran-
 dum salutem. Prob. min. Futuritio cau-
 salis, activa, & radicalis sufficit ad
 movendum in iudicium de consecutione
 securæ salutis. Sed posito præcisè hoc
 iudi-

iudicio ; possumus securè desiderare salutem : ergo ad securè desiderandum salutem, sufficit futuritio causalis, activa, & radicalis salutis. Prob. consequ. Illud est sufficiens motivum desiderij cum securitate, quod rogati, cur securè desideramus, possumus dare pro ratione sufficienti. Sed rogati possumus dare pro sufficienti ratione futuritionem activam, extrinsecam, & radicalem : ergo est sufficiens motivum.

39 Obijc. 1. Intendens omnipotentiam, ut auxiliantem, esse motivum necessarium spei, ut securè tendentis. Illud est motivum necessarium spei, ut securè tendentis, quod rogati, cur secure desideremus ; daremus pro ratione ; sed rogati cur secure desideremus, daremus pro ratione : Quia Deus potens, fidelis, & misericors auxiliaturus est nobis : ergo omnipotentia, ut auxilians, est motivum necessarium spei, ut securè tendentis. Prob. min. Ægrotus rogatus, cur desideret salutem? Resp. Qua est bona. Rogatus, cur eam speret, seu desideret cum securitate? Resp. Quia adest optimus Medicus ; & medicinæ : ergo similiter. *Confirm.* In Scriptura frequenter hortamur sperare
in

in Deo; imò spes humana in eo videtur differre à divina: quia hæc nititur auxilio divino, & illa auxilio humano: ergo auxilium divinum est motivum necessarium spei divinæ.

40 Resp. dist. mai. Illud est motivum necessarium, quod, rogati de fundamentis, medijs, aut conditionibus, daremus pro ratione, neg. mai. Quia si non rogant de motivo formali; sed de fundamentis radicalibus, & remotis, & conditionibus, quod daretur pro ratione non erit motivum formale, sed conditio; sic potest rogatus aliquando reddere pro ratione sperandi merita Christi, & propria merita; & hæc non sunt motivum formale. Sic rogatus, cur ignis cremet lignum? potest respondere, quia datur approximatio, & ignis est combustivus, & hoc non est motivum comburendi; sed causa, & conditio ad comburendum. Illud est motivum necessarium, quod rogati de motivo formali daremus pro ratione necessaria, conc. mai. quod daremus pro ratione sufficienti, non tamen necessaria, neg. mai. & dist. min. daremus pro motivo sufficienti omnipotentiam auxiliantem, conc. min. pro motivo nec

cessario, neg. min. & cons. Ad prob.
dist. ant. Aegrotus rogatus de funda-
mentis remotis, & medijs, cur deside-
ret salutem cum securitate? Responde-
ret, quia adest optimus Medicus, conc.
ant. rogatus de motivo formali, subdist.
rogatus de motivo sufficienti, conc. ant.
de motivo necessario, neg. ant. quia ip-
sa salus, quæ ijs medijs prævidetur fu-
tura, est sufficiens motivum. *Ad con-
firm.* Rectè hortamur in Scriptura ad
sperandum in Deo: quia Deus vt auxi-
lians est sufficiens motivum. Item spes
humana differt ab spe divina: quia hæc
nititur auxilio divino, sumpta differen-
tia latè pro fundamentis remotis spe-
randi, & sumpta etiam pro motivo suf-
ficienti.

41 Dices, iuxta hanc doctrinam:
Nostra merita, preces Sanctorum, &
merita Christi erunt etiam sufficiens
motivum sperandi: quia reddunt salu-
tem ætèrnam futuram. *Resp.* conc. seque-
lam minimè absurdam quoad desideran-
dum cum securitate: principalitèr ta-
men speramus in Deo, qui est causa
principalis nostræ salutis, & in meritis
Christi: authoritates D. Thom. dicen-
tes, auxilium divinum esse obiectum
for.

formale spei, vt securè tendentis, intelligendæ sunt de motivo sufficienti; non de motivo necessario propter nostras rationes. Si autem insistas; Deficiente omnipotentia, vt auxiliante, deficere motivum necessarium spei; quia deficiet futuritio salutis. Respondendum est, deficiente realitèr omnipotentia, vt auxiliante, deficiet illativè motivum necessarium spei; quia ex defectu omnipotentia argueretur defectus futuritionis formalis; & deficiet formalitèr futuritio illativa salutis consistens in omnipotentia vt auxiliante; deficiente tamen per rationem negativè omnipotentia, vt auxiliante, hoc est, non cognita omnipotentia, vt auxiliante staret, seu non deficeret per rationem motivum necessarium spei, quia adhuc posset cognosci futuritio formalis salutis.

42 Dices: Spes, vt securè tendens respicit salutem, vt assequibilem. Sed auxilium reddit salutem formalitèr assequibilem: ergo respicit tanquam motivum necessarium auxilium divinum.

2. Ex Albendea, spes non solum respicit obiectum vt assequibile; sed etiam vt assequibile alieno auxilio: ex quo capite distinguitur à magnanimitate:

ergo alienum auxilium est obiectum formale spei, saltem vt distinctæ à magnanimitate. Sed hoc est auxilium diuinum: ergo &c. *Resp.* conc. mai. nego min. Quia futuritio formalis rei non consistit in præparatione causarum, nec in decreto; sed in ipsis rebus futuris; & futuritio formalis est assequibilis formalitèr. *Ad 2.* permis. quod spes prout distincta à magnanimitate respiciat auxilium alienum, hoc non est prædicatum primum spei: quia prædicatum primum spei est desiderium salutis cum securitate; reliqua verò, vt erectio animi; & similia sunt prædicata secundaria, quæ supponunt spem constitutam in ratione virtutis; vt autem aliquid sit obiectum formale virtutis, non sufficit, quod ab eo sumat virtus aliquod prædicatum; sed requiritur, quod illud prædicatum sit primum, & constitutivum virtutis in esse talis: ideo quamvis spes sumat ab arduitate erectionem animi, arduitas sumpta pro difficultate non est motivum spei. Idem accidit in respectu ad alienum auxilium. Argumentum instatur in Adversarios. Spes respicit bonum, vt nostrum, & bonum formalitèr constituitur in esse

esse nostri, & possessi per visionem, & tamen iuxta ipsos non respicit primario, neque formaliter visionem: quia, ut aiunt, visio non attingitur, nisi ut conditio boni formaliter terminantis.

43 Infitit: Affectus respiciens bonum, ut assequibile, respicit, ut motivum id, à quo provenit consequibilitas boni. Sed consequibilitas salutis provenit ab omnipotentia, ut auxiliante: ergo illam respicit tanquam motivum. 2. Affectus intentione tendens, ut vincat impedimenta retardantia bonum, intrinsecè movetur ab eo, per quod illa vincit. Item affectus intrinsecè tendens ad consecutionem boni vincendo arduitate, intrinsecè movetur ab ea forma, quæ vincit arduitate, qualis est omnipotentia auxilians: & talis est actus spei: ergo &c. Prob. mai. Affectus, qui intrinsecè est erectio animi adversus difficultates retardans consecutionem boni, formaliter movetur à forma, quæ præstat tales vires. Sed talis est actus spei. *Confirm.* Affectus intrinsecè, & ex differentia specifica recedens à modo difficili, habet pro motivo formali id, quod retardat: ut patet in desperatione, quæ consistit in

nolitione beatitudinis, quia arduæ: ergo affectus intrinsecè, & ex differentia specifica efficaciter accedens ad bonum difficile, qualis est spes, habet pro-motivo id, quod vincendo difficultates iuvat ad consecutionem boni. Prob. conf. Quia accessus, & recessus sicut opponuntur in se; ita opponuntur in motivis, alter movetur à difficultate, reddendò bonum non futurum; aliter à victoria difficili reddendo bonum futurum.

44. Urget: Accessus ad bonum difficile consequendum intrinsecè movetur ab eo, quod excludit motivum sufficiens, & requisitum ad desperationem, nempe difficultatem consequendi bonum; sed quod excludit motivum sufficiens, & requisitum ad desperationem, est id, quod vincit difficultates: ergo hoc est motivum spei. Quod vincit difficultates est omnipotentia: ergo ab hac movetur spes. Confirm. Ex Trid. sess. 6. cap. 13. *In Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent*: ergo spes necessario debet esse erectio animi securè tendens innixa in auxilio divino; ut ait Trid. ibi cap. 6. *In spem eriguntur fidenres, Deum sibi pro-*

propitium fore per Iesum Christum. Hinc addit, omnipotentiam esse non solum motivum necessarium spei; sed adæquatum: quia affectus, qui ex essentia sua est erectio animi adversus difficultates, formalitèr movetur à potestate illa, quæ vincit difficultates: ergo affectus, qui adæquatè est talis erectio animi, adæquatè movetur à tali potestate. Sed spes Theologica est adæquatè erectio animi: ergo &c. Hæc simul posui, ut simul solvantur.

45 Ad argumentum iam diximus, affectum respicientem bonum, ut consequibile moveri sufficientèr ex consequibilitate activa, extrinseca, & radicali, qualis est omnipotentia; at sufficientèr movetur ex consequibilitate formalis identificata cum bono consequibile. *Ad 2.* Affectus intrinsecè habens vincere arduitatem, & impedimenta, intrinsecè movetur, vel ab ea forma, quæ activè vincit, quæ præstat vires physicas, quæ est omnipotentia; vel quæ obiectivè præsupposita vincit, quod est ipsum bonum consequibile, quod præstat vires intentionales. *Ad confirm.* Actus recedens intrinsecè à bono, habet pro motivo id, quod retardat

constituendo non futuritionem illativam, vel formalem : & similiter actus, qui est intrinsecè accesus, habet pro motivo oppositum, scilicet futuritionem illativam, vel formalem, iuxta dicta. Inde constat ad virginiam: actum, qui est accesus, habere pro motivo futuritionem illativam, vel formalem, quæ vincit difficultates, alia physicè, alia obiectivè.

Ad confirm. Omnes debemus collocare spem in Deo, ut auxiliante, vel tãquam motivo, vel tanquam conditione obiectiva necessaria : quia necessarium est, Deum auxiliare, ut salus sit formalitèr futura. Ad id, quod addit, respondeo: Affectum vincentem difficultates formalitèr moveri à potestate illa, quæ obiectivè, vel activè vincit difficultates; & obiectivè eas vincit futuritio formalis salutis; activè verò futuritio illativa. Et permissa falsa consequentia : quia actus indivisibilis potest habere duplex obiectum, adeoque actus adæquatè est respectus ad unum obiectum, & non movetur adæquatè ab illo. Visio Dei adæquatè est supernaturalis, & nō procedit adæquatè à principio supernaturali, & sic de alijs. Sed illa ommissa, dico adæquatè moveri à potestate, quæ obic-

obiectivè , vel activè erigit animum
modo dicto.

46 Iam difficultas esse potest inter
Authores nostræ sententiæ : An actus
desiderij securè tendens circa obiectum,
non habens aliud motivum divinum,
quam omnipotentiam , ut auxiliantem ; sit actus spei Theologicæ?
Possibiles esse tales actus , est certum:
quia possumus desiderare gratiam, remissionem peccati, dona supernaturalia,
imò & temporalia habendo promotivo bonitatem donorum , & omnipotentiam:
& hic actus est Theologicus: quia movetur ex motivo divino:
ergò &c. Nostri cum Arriaga communiter negant, tales actus esse strictè spei:
quia, ut aliquid sit obiectum formale, non sufficit, quod ab illo
accipiat virtus aliquod prædicatum secundarium,
sed requiritur, quod accipiat prædicatum primum constituens
illam virtutem in esse virtutis. Ideò quia ab arduitate obiecti accipit
spes esse erectionem animi, quod est prædicatum secundarium,
arduitas sumpta pro difficultate non est motivum.
Et quamvis ab absentia sumatur actus esse intentionem,
potius quam

guar

gaudium, absentia non est motivum: cum ergo in casu nostro actus non accipiat ab omnipotentia prædicatum, *intentio salutis, ut nobis bona*, constituens spem in esse virtutis distinctæ à charitate, & virtutibus moralibus; sed solum prædicatum securè tendentis, distinguens actus virtutis inter se, v. gr. amorem strictum, seu complacentiam, gaudium, & desiderium, hinc dicunt; omnipotentiam non esse sufficiens motivum. Secundo, amor strictus, gaudium, & desiderium circa obiectum primarium cuiusvis virtutis habent idem motivum. Sed hi actus non moventur ex omnipotentia, ut auxiliante: ergo hæc non est motivum sufficiens ad specificandam virtutem. Terrio, ut est commune axioma ex Arist. & Div. Thom. *virtutes specificantur ex finibus*, & finis spei est Deus ut nobis bonus: ergo quodvis aliud motivum, & si divinum, non est specificativum spei.

47 Dico: Omnipotentiam, ut auxiliantem, posse adæquate specificare actum spei. Prob. 1. Ex D. Thom. quæst. de spe, art. 1. *Sicut obiectum formale fidei est veritas prima... ita obiectum formale spei est auxilium divinum.*

num. Et artic. 4. *Spei secundum quod est virtus Theologica obiectum formale est auxilium divinum, cui inhareret.* Sed hæc saltem probant, omnipotentiam, vt auxiliantem, esse sufficiens specificativum spei: ergo omnipotentia, vt auxilians, est sufficiens specificativum spei. Idem argumentum fit ex verbis Trident. relatis num. 37. hic revidendis.

2. Actus assentiens veracitati propter ipsam est actus fidei. Idem de actu assentiendi sapientiæ propter ipsam; quia assentitur motivo fidei propter ipsum: ergo actus, quo speramus omnipotentiam auxiliaturam propter ipsam auxiliantem, vel propter fidelitatem promittentem erit actus spei: quia movetur ex motivo spei. 3. Si spes necessario deberet specificari à nostra beatitudine, non possemus sperare spe Theologica gratiam, remissionem peccati: dona supernaturalia, non præ intellectu beatitudine, & quin moveamur ex illa. Sed hoc est falsum: quia experientia novimus similia sperare, quin moveamur, imò, quin recordemur beatitudinis.

48 4. Cavendo solutionem: Id, à quo affectus habet prædicatum prima-

marium virtutis in esse talis, est specificativum virtutis; sed desiderium potest accipere ab omnipotentia, ut auxiliante prædicatum secure tendentis, ut probavimus: & hoc prædicatum est primum spei, quia est constitutivum spei propriè talis in esse talis: siquidem spes constituitur in esse talis, per esse securam tendentiam ad obiectum futurum: & hoc prædicatum non supponit spem iam constitutam: ergo omnipotentia potest esse adæquatum specificativum spei. Hinc patet disparitas ad illud de absentia, & arduitate: quia, ut aliquid sit obiectum formale actus, est necessarium, quod moveatur ex illo: cum ergo actus spei non moveatur ab arduitate, ut diximus, nec ab absentia, sumpta pro non existentia nunc, sed sumpta pro existentia postea, nec arduitas, nec absentia sunt obiectum formale; at verò desiderium secure tendens potest moveri ab omnipotentia, ut auxiliante, tanquam à motivo sufficienti, ut diximus: idèque potest esse obiectum formale adæquatè specificativum spei.

42 Ad id, quod additur: *Virtutes specificari ex suis, est verum loquen-*

quando de specificativo sufficienti : & est absolute verum , si finis sumatur , non in sensu physico ; sed in morali : quia in sensu morali finis sumitur pro ratione movente : & in hoc sensu omnipotentia , quæ in sensu physico est medium , est finis in sensu morali. Ad secundum. Amor strictus , desiderium , & gaudium habent idem motivum sufficienter specificativum ; quia habent eundem finem physicum sufficienter specificantem tales actus ; & habent idem motivum moraliter : quia habent motivum , quo constituuntur in tali specie virtutis : quod rectè componitur cum eo , quod sit physicè diversum : sicut assensus scientiæ Dei propter ipsam habet motivum physicè distinctum à motivo assensus veracitati , & revelationi propter ipsas : & hæc motiva sunt moraliter idem in ordine ad specificandum hos actus : & similiter revelationes specie physica diversæ , sunt moraliter idem in ordine ad specificandum actus credendi. Si tamen à Deo speramus salutem , & alia bona , & non propter motivum honestum , non erit actus spei strictæ , neque virtuosæ : sicut sermones plura spectant à Deo & non spe
vir-

virtuosa. Hinc inferitur : desiderium beatitudinis , vt contrapositum strictæ spei , elici ab habitu spei , vt communiter tenent nostri contra Vazquez 3. part. disp. 43. Sforzia lib. 5. num. 44. Albend. disp. 4. quæst. 1. & communiter Thomistas. Quia possibilitas futuritio , & existentia motivi non variant motivum : & quia non est alius habitus , à quo eliciantur. Petrus Hurtad. disp. 105. §. 28. dicit procedere ab eodem habitu infuso ; non verò ab eodem acquisito , qui pro diversitate actuum est diversus. Adde , habitum spei non destitui quovis peccato opposito spei ; sed solum desperatione ; sicut habitus fidei non destruitur , quocunque peccato opposito fidei ; sed solum infidelitate , vel positiva hæresi , & hoc ex lege Dei , vt diximus disput. 13. de fide , sect. 1.

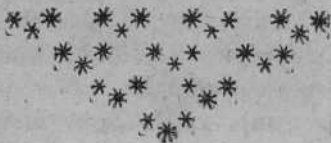

DISPUT. II.

De objecto materiali spei.

Objectum materiale pri-
 marium cuiusvis virtu-
 tis , & facultatis , seu
 objectum formale quod
 objectum formale ter-
 minativum , ratio formalis qua , seu
 objectum attributionis, est id, quod ra-
 tione sui , seu præcipuè respicitur à
 virtute , vel facultate : objectum mate-
 riale secundarium est , quod secunda-
 rio , & non ratione sui ; sed ra-
 tione alterius respicitur
 à virtute.

SÉCTIO I.

Quodnam sit obiectum materiale spei?

1 **S**Up. 1. Certum esse apud Theologos, imò de fide, beatitudinem nostram supernaturalem esse obiectum materiale primarium spei. Prob. 1. Ex Matth. cap. 6. *Quærite primum Regnum Dei.* Et ex alijs locis apud Suar. disp. 1. sect. 1. & 2. Illud est obiectum materiale primarium spei, ad quod quærendum ordinantur omnia nostra opera. Sed omnia nostra bona opera ordinantur ad quærendum beatitudinem supernaturalem: ergo hæc est obiectum materiale primarium spei. 3. Illud est obiectum materiale primarium spei, quod est præcipuum bonum promissum: hoc patet, quia obiecta promissa sunt obiectum materiale spei. Sed præcipuum obiectum nobis promissum est nostra beatitudo supernaturalis: reliqua namque ad istud ordinantur: ergo nostra beatitudo supernaturalis est obiectum materiale primarium spei.

2 Sup. 2. Ex Suar. in nostra bea-

beatitudine includi gloriam animæ, & gloriam corporis; gloria animæ est obiectum primum, & gloria corporis, quia consequitur gloriam animæ, est obiectum secundarium. Sicut etiam quia alia sunt bona, quæ pertinent ad beatitudinem essentialem, alia, quæ ad accidentalem, & integram: Prima bona sunt obiectum primum spei; secunda verò ad secundarium pertinent, quia consequuntur prima.

3 Sed quia in nostra beatitudine supernaturali, & datur beatitudo formalis, & beatitudo obiectiva: difficultas est, quodnam ex his sit obiectum primum spei? *Prima sententia* docet, obiectum primum spei Theologicæ non esse beatitudinem obiectivam; sed formalem. Ita Durando in tertium, dist. 7. quæst. 2. *Secunda sententia*, tenet, obiectum primum spei esse beatitudinem obiectivam dicendo de connotato formalem. Ita ferè omnes Thomistæ. Gonet disp. 5. artic. 2. conclusionem 2. Ferre quæst. 1. conclus. 2. Castillo disp. 1. quæst. 6. Salmanticenses disp. 1. Albendea disp. 3. quæst. 1. sect. 1. Palanco quæst. 1. num. 1. *Tertia sententia*, docet, obiectum primum *De Spei, & Char.* E rium

rium spei resultare ex beatitudine obiectiva, quæ est *finis qui*, & ex formali, quæ est *finis quo*, & ex utraque finis *cuius gratia*, quod est obiectum primum, quamvis beatitudo obiectiva respiciatur tanquam obiectum magis præcipuum: ita Suar. disp. 1. sect. 1. Vazq. 1. 2. quæst. 15. Mæratius disp. 31. vterque Hurtad. Granad. Conine disp. 19. dub. 3. Castro Palao tract. 5. disp. vnic. num. 6. Ovie d. contr. 2. punct. 1. & communiter nostri.

4 Placet hæc sentent. Dico 1. Deus est obiectum primum, & præcipuum actus spei. Prob. 1. Ex Genesis 15. *Ego sum merces tua magna nimis.* Ex August. lib. 22. de Civit. cap. 30. *Premium virtutis erit, qui virtutem dedit.* Et supra Psalm. 112. *Erige spem tuam ad bonum bonorum omnium, ipse est bonum omnium, à quo omnia facta sunt bona.* Ex D. Thom. quæst. 17. *Non enim minus ab eo aliquid sperandum, quam sit ipse, quæ autoritates ad minus probant, Deum esse obiectum primum, & præcipuum spei.* Prob. 2. Illud est obiectum primum actus intendentis bonum, quia bonum speranti, quod est præcipuum, & pri-

marium bonum speranti. Sed Deus est primum, & primum bonum speranti : ergo Deus est primum, & primum obiectum spei. 3. Beatitudo nostra, seu Deus visus, & Deus beatus, Deus possessus, est obiectum primum spei. Nunc sic : illud est obiectum primum, & primum, quod primum, & primum significatur in hac denominatione, seu effectu formali, *Deus beatus, Deus visus, Deus possessus*. Sed in hac denominatione primum, & primum significatur Deus : quia primum, & primum significatur forma tribuens effectum formalem, quam unio, quæ illum effectum tribuit. Ideoque dixit D. Thomas. 1. 2. quæst. 11. artic. 3. ad tertium. *Finis dicitur dupliciter, uno modo ipsa res, alio modo adeptio rei* : ergo cum spes respiciat nostrum finem ultimum, altiori modo respicit Deum, qui est ultimus finis, quam visionem, quæ finis possessio est. 4. Illud est obiectum primum, & primum, quod est plenè satiativum inclinationis sperantis, & consequenter magis satiativum. Sed Deus est, qui est plenè satiativus, & consequenter magis satiativus, quam

visio: ergo Deus est obiectum primum
& primum spei. Minor ex se con-
stans, probatur autoritatibus relatis.

5 Obijc. 1. Durandus. Actus spei
est actus concupiscentiæ. Sed Deus non
potest amari amore concupiscentiæ,
quia amaretur propter nos, quod esset
vitium, in quo est perversitas volunta-
tis, *frui utendis, & vii fruendis*: ergo
Deus ipse non est obiectum spei. *Con-*
firm. Quia ea, quæ à nobis supposito
differunt, non possunt esse nobis im-
mediatè bona. In primis suprà dixi-
mus, personam sperantis non esse finem
cui; sed subiectum *cui*, vel obiectum
materiale *cui*. Sed hoc admisso respon-
deo, conc. mai. neg. min. Ad probat.
dico: Deum non posse amari propter
nos, tanquam propter finem ultimum
sperantis, seu *operantis*; seu, quod est
idem, tanquam finem ultimum appre-
ciativè: quod est verè propriè esse fi-
nem ultimum; neque ita amatur prop-
ter nos per actum spei, cum potius ame-
mus Deum, quia est ultimus noster fi-
nis. At verò rectè potest amari Deus
propter nos tanquam *finis ultimus ope-*
rationis: neque in hoc est absurdum:
siquidem ipse Deus ordinat Incarna-
tionem

tionem ad nostram salutem ; & ad nos ordinamus , & propter nos amamus beatitudinem formalem. *Ad confirm.* Iam diximus quomodo ea , quæ à nobis supposito differunt, possunt esse nobis immediatè bona ; tales sunt differentiae, & similia. Imò addit benè P. Hurtado, quod etsi mediatè solum esset nobis bonus , posset immediatè desiderari per aliquem actum , sicut immediatè potest desiderari medium remotum.

6 Obijc. 2. Obiectum spei debet esse futurum, præmium, & effectus nostrorum meritorum. Sed Deus non est futurus ; sed præsens : neque est effectus nostrorum meritorum : ergo non est obiectum spei. Hoc probat , nullum posse sperare pecunias , nisi denuò creandas. *Resp.* Obiectum spei non debere esse futurum quoad entitatem ; sed ea ratione , qua desideratur , & eadem ratione est effectus nostrorum meritorum ; cum ergo per spem desideretur Deus ut possidendus, & ita sit futurus, & effectus meritorum, potest esse obiectum spei. Et etiam quoad possessionem , est bonum arduum ; non quoad existentiam , & intendimus illius consecutionem, & Deum, ut possidendum ;

6 Obijc. 3. Idem est obiectum spei, ac delectationis, quæ succedit ad spem. Sed delectatio est de sola possessione; non de Deo: quia idem est obiectum delectationis, & tristitiæ; & tristitia non est de Deo, vt nobis malo secundum se; sed de malo creato, quod causat: ergo delectatio non est de ipso Deo secundum se; sed de bono, quod causat. *Item:* idem est obiectum spei, ac desperationis: & Deus secundum se non est obiectum materiale desperationis; sed sola beatitudo formalis. *Resp.* Obiectum materiale delectationis non esse idem, ac obiectum materiale tristitiæ: quia tristitia solum est de malo, & Deus nullo modo potest nobis ita coniungi, vt sit nobis immediatè malus per suam entitatem. Etsi enim peccatores dolere possint de Deo vt amisso: cum tamen hic dolor non sit displicentia in Deo; sed solum in eius amissione, solum amissio est obiectum tristitiæ. Et licet Vazquez num. 36. dicat, quod illi, cui molestum esset cogitare de Deo, Deus cogitatus esset immediatè malus: quia talis cogitatio est quædam possessio. Quidquid sit an cogitatio sit possessio, Deus non est illi immediatè malus;

Ius ; sed quia ille homo esset malè affectus erga Deum , ægrè ferret eius cogitationem : & cogitatio , & malus animus eum immediatè torquerent ; non verò Deus formaliter. *Ad adiunctam* : fateor, idem esse obiectum spei , & desperationis : quia sicut spes est volitio boni , ita desperatio est nolitio formalis , vel virtualis eiusdem boni , nolitio inquam boni , quia ardui , & impossibilis : itaque nolitio non solum terminatur ad possessionē ; sed ad ipsum Deum.

§. I.

8 Dico 2. Per actum spei attingitur immediatè , & tanquam obiectum primarium beatitudo formalis. Prob. Per actum spei attingitur Deus, non solum vt potens nos beare ; sed etiam vt nos beans in actu secundo : ergo attingitur id , per quod constituitur in esse nos beantis : sicut per actum, quo attingitur Deus, vt cognoscens, vt efficiens, vt sanctificans humanitatem, non solum attingitur Deus, vt potens cognoscere, efficere, & sanctificare ; sed etiam cognitio, actio, vnio per quas constituitur in esse cognoscentis, efficiētis, & sancti-

ficantis. Nunc sic : Sed Deus constituitur in esse beantis nos in actu secundo per beatitudinem formalem : quia præcisè deficiente beatitudine formali, non beat nos in actu secundo, & quia per cognitionem confirmatur in esse cognoscentis, per actionem in esse efficientis, &c. Ergo beatitudo formalis attingitur immediatè, & tanquam obiectum primum per spem. *Explicat.* Idem obiectum attingimus per actum, quo speramus, Deum nos beaturum, ac per actum, quo credimus, Deum beate D. Petrum. Sed per actum, quo credimus, Deum beare D. Petrum, attingimus beatitudinem formalem: quia idem est Deum beare D. Petrum, ac D. Petrum esse beatum : ergo per actum, quo speramus, Deum nos beaturum, attingitur beatitudo formalis.

9 Confirm. Actus spei est procurativus, & causativus sui obiecti primi. Sed non est causativus Dei secundum se ; sed solum Dei, ut possidendi : ergo Deus, ut possidendus, quæ ratione includit possessionem, est obiectum primum. Prob. mai. Finis cuius gratia semper est factibilis ; idèd dicitur cuius gratia carna sunt. Sed

obiectum primum spei est finis cuius gratia: ergo est factibilis ab spe. Non qua parte dicit finem *qui*, qui est Deus: ergo qua parte dicit finem *quo*, qui est possessio: ergo spes intendit causare suum obiectum primum intendendo causare possessionem Dei.

10 Confirm. Ex Div. Thom. quæst. 17. artic. 2. *Hoc autem bonum est visio æterna, quæ in futuritione ipsius Dei consistit: & concludit, & ideo proprium, & principale obiectum spei est beatitudo æterna.* Hinc patet, quod possessio non est solum connotatum: sicut quamvis albedo sit forma dealbens; unio non est connotatum effectus formalis albi, & quamvis causa sit potens producere, actio non est connotatum effectus formalis producentis, & sicut per actum affirmantem effectum formalem albi, producentis, immediatè attingitur unio, & actio, sive in recto, sive in obliquo, de quo non curo, ita per actum sperantem Deum nos omnes beaturum, immediatè attingitur beatitudo formalis.

11 Quomodo autem spes attingat tanquam obiectum præcipuum, Deum, si immediatè, & indivisibilitè.

tèr attingit beatitudinem formalem, facile percipitur, quia adoratio, qua adoramus Christum indivisibiliter terminatur ad Verbum, & humanitatem, & magis appretiat Deum, quam humanitatem. Actus, quo æstimamus hominem, terminatur ad animam, corpus, & unionem, & magis appretiamus animam, quam corpus, & unionem. Similiter in effectu formali, *Sancti producentis, cognoscentis*, non tam æstimantur unio, actio, & cognitio, quam forma sanctificans, subiectum produciens, & cognoscens. Idem dicendum est de obiecto delectationis Dei, ut nos beantis: Poterit autem cognoscere, quod detur delectatio de solo Deo peitnens ad spem, ut supra diximus de obiecto formali spei. Patet etiam: Quod solus Deus, ut summum bonum, & plenè satiativum, est sperandum, ut summum bonum nobis in actu secundo, qua ratione includit possessionem. Vel aliter, summum bonum est sperandum tanquam satiativum, & beans, ut *quod*; possessio verò, ut *quo*: & utrumque constituit effectum formalem beantis: præcipuè Deus, & minus præcipuè unio, seu possessio.

Obije.

12 Obijc. 1. Obiectum formale
quod virtutis Theologicæ, debet esse
 adæquatè divinum; ergo si spes respi-
 ceret Deum *ut beatum*, ly *ut* includen-
 te in recto, vel in obliquo possessione
 nem, non esset Theologica. Prob. ant.
 Quia virtus religionis respicit Deum,
ut adoratum ly *ut* includente adora-
 tionem tanquam obiectum primum,
 non est virtus Theologica: & quia
 virtus pœnitentiæ respicit Deum, *ut*
peccatum, ly *ut* includente pacationem
 tanquam obiectum primum, non est
 virtus Theologica: ergo similiter. Resp.
 neg. ant. quia virtutes non cognoscun-
 tur ex obiecto, *quod*, seu ex obiecto
 materiali primario; sed solum ex ob-
 iecto formali *quo*: Quia per actum fi-
 dei divinæ credimus veritates creatas,
 & per actum charitatis Theologicæ
 amamus creaturas. Ad probationem:
 virtus religionis, & pœnitentiæ non
 habent pro motivo adhuc inadæquato
 Deum, & idè non sunt Theologicæ
 Alioquin Theologicæ essent; sicut fi-
 des est Theologica, & habet motivum
 inadæquatum creatum. Imò illæ virtu-
 tes non respiciunt Deum tanquam ob-
 iectum materiale proximum; sed solum
 tan-

tanquam obiectum remotum : nequē formalitèr amat Deum , qui vult eius cultum ; sed solum virtualitèr , quatenus vult eius bonum ; non tamen semper amaret amore charitatis ; imò licèt formalitèr amaret Deum , ex vi cultus , non esset ex motivo charitatis ; sed solum ex honestate volendi eius cultum : & ad summum , ex honestate amandi eius amorem , quod , vt dicemus de Charitate , non sufficit ad specificandum actum charitatis Theologicæ : quamvis frequentèr , qui amorem Dei formalitèr amat , moveatur ex motivo amoris.

13 Obijc. 2. Obiectum primum spei est ultimus finis. Sed beatitudo formalis non est ultimus finis : quia vtpotè creatura refertur ad Deum , qui est ultimus finis : ergo beatitudo formalis non est obiectum primum spei. *Confirm.* Albend. Obiectum , quod quando est futurum , est propriè obiectum spei ; quando est possessum est propriè obiectum fruendum. Sed visio non est propriè obiectum fruendum : ergo non est propriè obiectum spei. *Prob. min.* ex Div. Thom. In primum ad Annibaldum dist. 1. quæst. vnnic. artic.

artic. 3. dicente de visione, non nisi
impropriè esse bonum fruendum, quia
non est bonum simpliciter ultimum.
3. Ex Palanco: ex D. Thom. hic q. 17.
art. 2. *Non sperandum à Deo minus bo-
num, quam sit ipse.* Sed beatitudo for-
malis est minus bonum, quam Deus:
ergò. *Confirm.* Obiectum primum
quod debet esse proportionatum obie-
cto formali quo. Sed solum Deus infi-
nitus est proportionatus omnipotentie,
ut auxilianti, quæ est infinita: & est
obiectum formale quo: ergò. Totus dis-
cursus est D. Thom. suprà.

14 Resp. Obiectum primum
spei esse ultimum nostrum finem secun-
dum quod dicit, ut *quod*, & ut *quo*, qua
ratione includit visionem, seu beatitu-
dinem formalem: quod autem visio re-
feratur ad Deum, solum probat, Deum
esse obiectum materiale præcipuum. *Ad
confirm.* conc. mai. neg. min. Ad proba-
dist. ant. Non nisi impropriè visio est
obiectum fruendum, facta comparatio-
ne inter ipsam, & Deum, conc. ant. ab-
solutè loquendo, neg. ant. Quia locis
suprà citatis docet, visionem esse pro-
prium, & principale obiectum spei, &
consequentè esse propriè obiectum
fruendum.

Ad

15 Ad 3. dist. mai. Non est sperandum à Deo minus bonum, quam sit ipse, ut possidendus, conc. mai. quam sit ipse, secundum se, neg. mai. & dist. similiter min. neg. concl. *Ad confirm.* Verum est, totum discursum esse Div. Thom. Ideò conc. mai. dist. min. Deus infinitus, ut possidendus, conc. min. solus Deus infinitus, secundum se, neg. min. & concl. Quia satis proportionatus est Deus, ut magis, & magis sine fine communicabilis, omnipotentia magis, & magis sine fine potenti auxiliare ad sui communicationem. Solutionem esse de mente Div. Thom. constat ex ipso ibi. Quia quæst. inquirenti, *Virum beatitudo æterna sit obiectum proprium spei?* Respondet affirmativè. Et beatitudo æterna includit visionem. Et ibi continuando verba obiecta: *Hoc bonum est ut vita æterna, quæ in fruitione ipsius Dei consistit.* Et fructio Dei includit actum creaturæ.

16 Vnde Deus secundum omnes perfectiones, secundum quas essentialiter beat, seu quæ pertinent ad beatitudinem obiectivam essentialem, est obiectum primum, & præcipuum spei; secundum perfectiones pertinentes ad beatitudinem

beatitudinem obiectivam accidentalem, est obiectum secundarium; ut supra diximus de obiecto formali spei. Patet etiam, omnia bona creata, quæ indecentiam non dicunt, & ordinabilia sunt ad vitam æternam, pertinere ad obiectum materiale secundarium spei: quia ut inquit August. in Enchir. cap. 114. *Ea omnia pertinent ad spem, quæ in oratione Dominica continentur, ubi plurima sunt creata.*

17 An verò debeat esse promissum obiectum creatum, ut sit obiectum materiale spei? Affirmat Conine disput. 19. num. 59. Ferre quæst. 5. Alben-dea disp. 2. quæst. 4. à num. 2. Quia certitudo spei non potest fundari, nisi in certitudine fidei, quæ fides non potest dari, nisi obiectum sit revelatum per divinam promissionem. Et dici potest, omnia supernaturalia promissa esse in illa revelatione generali, *quacumque orantes peteris, credite, quia accipietis.* Alij dicunt requiri promissionem, ut obiectum creatum sit obiectum primarium spei; secus, ut sit obiectum secundarium. Ripalda disp. 23. citans Mæratium, Lorcum, & Granad. dicit non requiri, obiectum esse promissum,

missum, ut possit sperari. Prob. Eatenus requireretur promissio, quia spes securè tendit, adeòque debet præcognosci futuritio rei speratæ. Sed futuritio rei sufficientèr cognosci potest ex Dei liberalitate, & misericordia, non intellecta promissione: ergo nõ requiritur obiectum esse promissum, ut possit sperari. Prob. min. ex Psal. 12. *Ego in misericordia tua speravi.* Et quia multi ignari etiam promissionis generalis relatæ petunt à Deo plura cum spe consequendi. Vnde certitudo spei frequentèr derivatur à certitudine fidei circa rem speratam; non tamen semper, neque necessario.

SECTIO II.

An possimus alteri suam beatitudinem spe Theologica sperare?

18 **S**Up. 1. cum Oviedo, Ripalda infrà: ad amandum beatitudinem, quia nobis bonam, non esse necessarium, quod hic affectus formalitèr nos amet; quamvis potest nos amare. Ratio est: quia cum simus determinati quoad speciem ad nos amandum,

dum, certum est non prærequiri præ-
 vium amorem determinantem ad hunc
 affectum: Nec ex eo, quod hic affectus
 denominet nos virtualiter amatos, eo
 quod amare sit velle alicui bonum: Ne-
 que ex eo, quod hic affectus intrinsecè
 nos respiciat, sequitur, quod nos de-
 nominet formaliter amatos: quia actus
 amans pecunias existentes in crumena,
 intrinsecè terminatur ad erumenam, &
 illam non amat: sicut enim in intelle-
 ctu, non solum datur affirmatio, nega-
 tio, apprehensio suavis, dissuasiva; sed
 etiam apprehensio, quæ neque suavis
 sit, neque dissuasiva; vt apprehensio
 stellarum non suadens, an sint pares, an
 non: quid mirum, quod in voluntate
 præter amorem, & odium correspon-
 dentes affirmationi, & negationi: præ-
 ter complacentiam, & displicentiam
 correspondentes apprehensioni suavis,
 & dissuasivæ, detur alius affectus in-
 tentionalis innominatus intrinsecè res-
 piciens obiectum. Vnde quando Div.
 Thom. dicit 2. 2. quæst. 27. art. 4. ex
 Arist. 2. Rhetoricorum, cap. 4. *Ama-
 re, quod est velle bonum alicui, sibi, vel
 alteri, in duo tendit, in bonum, & in
 aliud, cui vult bonum*; intelligendus
 De Spe, & Char. E est:

est : hunc affectum esse amorem virtutalem subiecti , cui amatur bonum , vel intelligendus est , aliquando formaliter amari subiectum , cui amatur bonum , non tamen semper , neque necessario.

19 Sup. 2. Non esse necessarium , quod amor amans alteri bonum moveatur ex bonitate alterius. Prob. Actus elargiendi eleemosynam bonam pauperi , non movetur ex bonitate pauperis : aliàs actus misericordiæ esset actus benevolentiae. Item actus præbendi cultum bonum Deo , non movetur ex bonitate Dei : aliàs omnis actus religionis esset actus charitatis. Idem de alijs actibus virtutum , quibus amamus bona spiritualia , vel temporalia proximo : ergo non est necessarium , quod affectus amans bonum alteri moveatur ex bonitate alterius. Imò addimus cum Ex imio Suarez disp. 1 sect. 3. num. 8. Lugo disp. 3. de Pœnitent. sect. 2. num. 42. Non esse necessarium , quod affectus amans alicui bonum , *quia ipse bonum* , intrinsecè moveatur , & specificetur à bonitate alterius. Hæc suppositio est contra Coninc disp. 19. dub. 1. Ovied. contr. 2. num. 54. & quoad secundam partem contra Ripald.

Prob.

20 Prob. suppositio : eatenus affectus volens alicui bonum , quia ipsi bonum , moveri deberet ex bonitate alterius : quia ad talem affectum per se , & necessario prærequiritur complacentia in bonitate alterius. Sed admissio prærequiri necessario talem complacentiam , non probatur , hunc affectum moveri necessario tanquam ex motivo , ex bonitate alterius : ergo tenet suppositio. Prob. min. Prærequiri necessario talem complacentiam solum probat , aut bonitatem alterius esse motivum , aut illam complacentiam esse conditionem , vi cuius bonum constituatur proximè amabile alteri : ergo non probat determinatè , actum moveri ex bonitate alterius , tanquam ex motivo. Antecedens patet in cognitione , quæ constituit proximè amabile obiectum , & prærequiritur ad amorem obiecti necessario , & tamen non est motivum ; sed solum conditio. *Explicat.* Prærequiri necessario complacentiam in bonitate alterius ad amandum alteri bonum , non probat iuxta Ripaldi. hunc amorem intrinsecè moveri ex bonitate alterius : sicut ipse asserit , conclusionem essentialitèr talem prærequire-

re præmissas necessario, & non moveri intrinsecè necessario ex veritate præmissarum; imò idem concedit de actu charitatis, & de actu spei: & ut probavimus contra Ripald. ut affectus specificetur ab aliquo motivo, debet intrinsecè respicere illud motivum: ergo prærequiri necessario complacentiam in bonitate alterius, dum amamus alteri bonum, non probat, hunc amorem intrinsecè respicere; imò neque specificari ex bonitate alterius.

21. Undè ultimum resolutivum huius affectus est bonitas beatitudinis alterius. 2. Tam essentialitèr respicit nos actus, quo nobis volumus beatitudinem, *quia nobis bonam*, quam actus volens alteri beatitudinem, *quia ipsi bonam*, respicit alterum. Sed primus actus non movetur necessario ex nostra bonitate, ut ipsi fatentur: ergo neque secundus movetur necessario ex bonitate alterius. Imò Suarez, & Lugo suprà, insinuant non prærequiri complacentiam in bonitate alterius ad talem actum. 3. Beatitudo alterius ut ipsi bona, est per se bona absque bonitate alterius: ergo est per se amabilis absque bonitate alterius; quia ea ratione, qua
ali-

aliquid est bonū, est amabile. Itaque voluntas per talem affectum ultimo quiescit tanquam in motivo in bonitate beatitudinis alterius, quia alteri bona. Licet enim si ulterius rogaretur cur alter placeat? Responderet, quia est bonus. Hoc solum probat, bonitatem alterius esse motivum huius complacentiæ, & conditionem obiectivam actus prioris.

22 Sup. 3. Quod si beatitudo alterius consideretur, ut conducent ad augendam nostram beatitudinem, vel illam acquirendam (qualiter frequenter consideratur, beatitudo parentum, filiorum, fratrum, & amicorum) recte possumus sperare stricta spe horum beatitudinem, ut certum esse, asserit Ovied. num. 43. Quia possumus sperare stricta spe quicquid conducit ad augendam, vel consequendam nostram beatitudinem. Unde quæstio non procedit in hoc sensu; sed solum, an præscindendo à respectu ad nostram beatitudinem possimus sperare alteri beatitudinem? Sup. 4. Posse dari desiderium valde simile spei, quo desideremus alteri beatitudinem futuram; imò & arduam: & quæ nobis sit ardua, eo quod media, quibus illam intendimus,

sint nobis ardua. *Sup. 5.* Licet stricta spe possemus desperare salutem aliorum, non inde inferri, per talis salutis desperationem defuturum habitum spei: quia habitus non deficit per quemvis actum oppositum spei: sicut habitus fidei solum perditur per infidelitatem positivam, vel hæresim, & non per quemvis actum oppositum fidei: quia cum habitus fidei, & spei, non destruitur ex natura rei per oppositos actus; sed solum ex lege Dei, & non constet, legem extendi plusquam ad desperationem propriæ salutis, non est amplius extendenda: sicut neque spes alienæ salutis est dispositio ad propriam iustificationem propter eandem rationem. Unde corrui ratio, qua Torres probat esse impossibilem talem spem.

23 *Sup. 6.* Valdè dubium esse tam apud concedentes, quàm apud negantes possibilem spem de alterius salute, an ille actus spei eliceretur ab habitu spei. Gaspar Hurtado disp. 1. diffic. 5. dicit, talem actum habere honestatem spei; sed non eiciendum ab habitu spei. Petrus Hurtado disp. 99. sect. 1. posse dari spem Theologicam de beatitudine alterius procedentem ab alio habitu infuso,

fuſo, vel principio intrinſeco; non tamen poſſe procedere ab habitu de facto exiſtente. Idem Albendea infrà: ideo contra communem ſententiam non reſnuunt concedere pluſquam tres habitus Theologicos infuſos pro virtutibus, quæ ſunt in via; etſi Albendea ſolum loquatur de poſſibili; addit Petrus Hurtado contra communem ſententiam, non eſſe compertum habitum ſpei de facto exiſtente eſſe ſimplicem qualitatem, vel compositam ex pluribus partibus, quarum vna ſit elicitiva actus ſpei de beatitudine propria; alia de beatitudine aliena. *Alij* dicere poterunt, vt coniectatur Oviedo, talem actum proceſſurum ab habitu ſpei, etſi non ſit ſtriſtæ ſpei: quia habitus ſpei elicere poteſt actus non propriè tales, v. gr. amorem ſtriſtum & gaudium. Dic quod libuerit: placet tamen, habitum ſpei, & quẽvis alium poſſe elicere actus ſufficienter appreciantes eius motivum, licet ex alia circumſtantia non ſit actus ſtriſtæ ſpei.

24 His ſuppoſitis pro concluſione, quam varij ſenſus reddunt implexam; *Prima ſent.* dicit, poſſibilem eſſe ſtriſtam ſpem de aliena beatitudine. Ita

Bañez, Aragon, Becano, Maratius, Granados, Ojea disp. 2. sect. 5. *Secundum sententiam*. negat. Ita Eximius Suarez disput. 1. sect. 3. Vazq. in 3. part. disput. 43. num. 6. Torres disp. 6. dub. 4. Conine disp. 19. dub. 5. Ripalda disput. 25. sect. 2. Oviedo controuv. 2. à num. 43. uterque Mart. supr. *Tertia sententia*. negat absolute loquendo esse possibilem strictam spem de salute alterius; affirmat tamen ex suppositione alicuius unionis charitatis inter sperantem, & alterum. Ita communiter Thomistæ cum D. Thom. hic quæst. 17. art. 3. clare id sentiente. Quos sequuntur Carmelitæ disp. 1. dub. 4. Albend. disp. 3. quæst. 2. à sect. 1. loquendo de habitu de facto infuso: quia possibilem iudicat actum spei, quo speremus alteri beatitudinem non præsupposita unionis charitatis: & noviter Palanco quæst. 2. late, addens num. 23. ad hanc unionem sufficere amorem benevolentiae naturalis. Ex nostris valde idem insinuat Ripalda disp. 25. à num. 41. in explicatione tamen huius unionis valde disconveniant.

SECTIO IIJ.

Resolvitur questio duabus conclusionibus.

25 **D**ico 1. regularitèr loquendo. Actus, quo desideramus alteri beatitudinem, quia ipsi bonam, non est actus spei: etsi alter sit coniunctus vnione charitatis. Ante cuius probationem sciendum est, AA. necessario requirentes actus spei esse actus concupiscentiæ, requirere aliquam vnionem erga alterum, vt beatitudo alterius sit quodammodo bonum proprium. Banez dicit, hanc vnionem sufficientèr consistere in vnione charitatis possibilis. Lorca, in similitudine inter sperantem, & illum, cui speratur beatitudo: quod videtur intelligi de similitudine in rationalitate. Mæratius, in vnione consistente in ipsa spe, qua alteri speratur beatitudo.

26 Mens D. Thom. est dubia, quia hic quæst. 17. art. 3. ait: *Sed presupposita vnione charitatis ad alterum, iam aliquis potest sperare alteri vitam æternam, in quantum est ei unitus per amo-*

rem. Et tamen 3. part. quæst. 7. art. 4.º rogans an Christus posset sperare Gentiles converti ad Ecclesiam? negativè respondet: *Quia spes propriè dicitur respectu alicuius, quod expectatur ab ipso sperante habendum, non propriè potest dici, quod virtus spei Christo ratione inductu convenit.* Et tamen Christus valde diligebat Gentiles, & desiderabat eorum salutem: ergo iuxta D. Thom. non sufficit unio charitatis ad spem: siquidem in Christo unio per charitatem cum Gentilibus non poterat dari spes circa salutem Gentium: quia adhuc non reputabatur, ut bonum proprium salus Gentium: et si ex alio capite non detur etiam spes in Christo: quia scilicet non datur in Christo obiectum primum spei, ut dicunt Bañez, & Aragon. Unde ne D. Thom. sibi sit contrarius, potest dici, posse sperari alienam salutem iuxta D. Thom. modo ordinetur ad nostram.

27 Prob. iam nostra conclusio: In primis actus quo desideramus alteri beatitudinem ex motivo charitatis, aut misericordiæ, non est actus spei, ut est certum. Deinde actus quo desideramus eam, & non ex his motivis regularitèr non

non est actus spei: ergo actus, quo desideramus alteri beatitudinem, quia ipsi bonam, regulariter non est actus spei. Prob. ant. quoad 2. part. Actus habens pro obiecto formali amandi alteri beatitudinem, bonitatem alterius non est actus spei. Sed actus, quo speramus Petro beatitudinem, regulariter habet pro obiecto formali amandi, bonitatem Petri: ergo regulariter non est actus spei. Prob. min. Quoties necessarium est apparere bonitatem Petri, ut amemus illi aliquod bonum; bonitas Petri regulariter loquendo est motivum amandi tale bonum: quia talis affectus regulariter non quiescit in bonitate doni, nisi ulterius transeat ad bonitatem Petri: & hæc bonitas daretur pro ratione amandi, regulariter loquendo, si rogaremur cur amemus Petro tale bonum: ergo actus quo desideramus Petro beatitudinem, regulariter habet pro motivo amandi, bonitatem Petri. Itaque finis *cui*, in tali casu regulariter est obiectum formale, & finis, *qui*, seu *cuius*, scilicet beatitudo, est obiectum materiale.

28 Prob. 2. Actus spei regulariter est actus concupiscentiæ. Sed actus, quo desideramus alteri beatitudinem, quia ipsi

ipsi bonam, regulariter non est actus concupiscentiæ: ergo actus, quo desideramus alteri beatitudinem, regulariter non est actus spei. Prob. min. Actus, quo proximo non consanguineo, nec affini desideramus alia bona, scilicet, salutem corporis, divitias, & alia, regulariter non est actus concupiscentiæ; sed benevolentia, charitatis, vel misericordiæ: ergo actus, quo &c. Prob. conf. & explicatur ant. Concupiscentia est affectus erga proprium commodum, ut patet ex Anselmo de casu diaboli, cap. 4. & de concordia libertatis, cap. 9. ubi distinguit affectum benevolentia, & concupiscentia, *Nam alter oritur ex suprema quadam affectione iustitie, & honestatis; alter ex affectione proprii commodi.* Et ex D. Thom. 1. 2. quæst. 26. art. 4. ad 1. qui idem distinguens, sic ait: *Illud autem dicimur concupiscere, quod volumus nobis.* Sed comoda, dona, beatitudo alterius regulariter non reputatur proprium commodum, ut experientia præter: ergo actus, quo desideramus alteri beatitudinem, non est regulariter actus concupiscentia. Scito tamen, minus propriè loquendo, quodvis bonum amatum dici concupitum.

Sic

Sic loquitur D. Thom. hic ex Aristot.
2. Rhetoricorum ; & sic quivis amor
erit concupiscentiæ relatè ad bonum
amatum.

29 Dico 2. vel potius propono, ut
ab alijs, si placuerit, dicatur. Possumus
sperare alteri beatitudinem, quia ipsi
bonam, quin alter sit coniunctus, vel
præscindendo à tali coniunctione per
habitum de facto existentem. Probat.
Præscindendo à coniunctione possumus
desiderare alteri beatitudinem, quia ip-
si bonam, & futuram, quin his affectus
moveatur ex bonitate alterius. Sed hu-
iusmodi affectus est actus strictæ spei:
ergo præscindendo à coniunctione pos-
sumus desiderare alteri beatitudinem
actu strictæ spei. Maior manet probata
sup. 2. Prob. min. Hic affectus est Theo-
logicus, quia movetur ex motivo divi-
no; imò ultimus est ex fine *qui*, seu *cu-
ius gratia* divino, quia movetur ex bea-
titudine. Sed non est alterius virtutis,
quam spei; ergo est actus spei. 2. Actus,
qui movetur ex motivo spei, & ex fine
spei, est actus spei. Sed actus, quo desi-
deramus alteri beatitudinem, quia illi
bonam, & futuram, quin moveatur ex
bonitate alterius, movetur ex motivo,

& ex fine spei: ergo est actus spei. Maior paret ex communi cum D. Thom. distinguente virtutes voluntatis, præsertim intentiones ex motivis, & finibus. Prob. min. Actus, qui movetur ex Deo, non ut in se bono; sed ut nobis bono, movetur ex motivo spei. Sed hic actus movetur ex Deo, non ut in se bono; sed ut nobis bono: ergo movetur ex motivo spei.

30 Explicat. Actus, quo desideramus salutem, quia nobis bonam, & futuram, est Theologicus, & spei: quia movetur ex Deo, ut nobis bono, quod est motivum spei. Sed prædictus actus movetur ex Deo, ut nobis bono: ergo est Theologicus, & spei. Prob. conf. Quia actus respicientes idem motivum, etsi possint distingui specie physica; non tamen morali. 2. Iuxta D. Thom. hic quæst. 17. artic. 3. *Sicut est eadem virtus charitatis, qua quis diligit Deum, se ipsum, & proximum: ita etiam est eadem virtus spei, qua quis sperat sibi ipsi, & alijs: Sicque intelligitur illud secundæ ad Chorint. 1. Spes nostra firma est pro vobis; & ad Phil. 1. Confidentes hoc ipsum, quod cepit in vobis bonum, ipse perficiet. Item eadem fide, qua*

qua credimus salutem nostram conditionatè futuram, credimus salutem aliorum conditionatè futuram, quia habet idem motivum: ergo eadem spe, qua speramus nostram salutem, possumus sperare alienam salutem, dummodo actus habeat idem motivum. Sed in nostro casu actus, quo desideramus nostram salutem, & alienam salutem, habent idem motivum: ergo pertinent ad eandem virtutem: præsertim cum iuxta Adversarios tale desiderium eliciatur ab habitu spei.

31 Item iustitia potest absolutè respicere satisfactionem pro debito alieno: ergo spes potest esse absolutè de bono alieno. Prob. ant. ex Christo, cuius iustitia respexit satisfactionem pro debito peccati alieni. Nec valet dicere cum Salmanticensibus, & Albendæ: Iustitiam Christi respexisse satisfactionem pro debito proprio ex suppositione fideiusionis: quia licet Christus non fuisset fideiussor pro nobis dummodo suam satisfactionem pro nobis applicaret, satisfaceret pro nobis: sicut quisvis pro nobis solvens debitum pecuniarum, pro nobis satisfaceret, & si non fuisset fideiussor pro nobis: ergo absolute

Iute loquendo, iustitia potest respicere satisfactionem pro debito alieno, & solvere ex motivo servandi æqualitatem pro debito alieno. Nec valet dicere secundo cum ipsis, iustitiam Christi vtpotè specialissimam, & alterius speciei, non futuram esse regulam ad alias iustitias. Non valet: quia vt diximus in exemplo pecuniarum, iustitia, quæ de facto, & in creatis datur potest satisfacere pro debito alieno ex motivo servandi æqualitatem. Sed hic actus est iustitiæ, & elicitus à virtute morali iustitiæ, vtpotè motus ex illius motivo ergo solutio est nulla.

32 Explicat. sicut SS. PP. exigunt spem esse *concupiscentiam*: Spem esse *de bono desideranti habendo*, vt præter dicta paret ex Aug. in Enchir. cap. 8. *Spes non nisi bonorum rerum est, nec nisi futurorum, & ad eum pertinentium, quia earum spem gerere prohibetur*: & ex D. Thom. hic artic. 3. *Spes potest esse alicuius dupliciter: uno modo absolute, & sic est solius boni ardui ad se pertinentis*: Ita exigunt, quod fides sit obscura. Sed nihilominus fides est moralitè evidens: & actus metaphysicè evidens potest esse strictæ fidei, vt
di

diximus disp. 11. & 12. de Fide, dummodo moveatur ex motivo fidei : ergo desiderium beatitudinis , etli non pertinentis ad desiderantem , erit strictæ spei , dummodo moveatur à motivo spei. Item PP. similiter petunt spem esse de bono arduo , ac de bono proprio. Sed vt dicemus disp. 3. potest dari spes , quæ non sit de bono arduo : ergo potest dari spes , quæ non sit de bono proprio. Et sicut reliquæ conditiones solum exiguntur ad fidem , & spem , quæ regularitèr dantur : ita quod sit *concupiscentia* , seu de *bono proprio* solum requiritur in spe , quæ regularitèr datur seu in esse vulgaris ; non verò requiritur tanquam essentia spei.

33 Deinde aliquis probabit sic : Si actus volens alteri beatitudinem non est spei , sed benevolentix , non supposita vnione charitatis , nec erit spei supposita vnione. Prob. Actus , qui magis movetur ex obiecto benevolentix , quam ex obiecto spei , non magis est spei , quam benevolentix. Sed adhuc supposita vnione charitatis beatitudo aliena magis est obiectum benevolentix , quam spei : ergo &c. Prob. min.

Bonum alienum est obiectum benevolentiae iuxta vos : bonum proprium est obiectum spei. Sed beatitudo alterius adhuc supposita vnione charitatis, est physicè aliena, & solum moralitèr propria: ergo adhuc supposita vnione charitatis, magis est obiectum benevolentiae, quam spei.

34° Dices: August. immediatè eisdem modo loquitur de bonitate, futuritione, & pertinentia ad sperantem reperta in obiecto sperato. Sed ad spem necessario requiritur, quod sit de obiecto bono, & futuro: ergo necessario requiritur, quod sit de obiecto pertinente ad sperantem: aliàs confuse loqueretur Sanctissimus Doct. *Resp.* S. Aug. eodem modo loqui quoad solum modum vocum: diverso tamen modo loquitur in re, quin loquatur confuse: quia diuersitas cognoscitur in ipsis terminis affirmatis: siquidem obiectum esse bonum, & futurum, requiritur tanquam obiectum formale intentionis; at verò, quod sit bonum proprium non requiritur, etiam iuxta Adversarios, tanquam motivum, & finis intentionis, seu titulo intentionis; sed solum titulo specialis naturæ actus; hoc est, quia debet esse

esse *concupiscencia*: Si ergo etiam iuxta Adversarios, August. diverso modo loquitur de his extremis; quid mirum, quod nos dicamus diverso modo de his loqui: & bonitatem, & futuritionem requirere essentialitèr ad spem; non verò pertinētiam ad habentem spem: quia sine hac pertinentia potest actus moveri ex motivo spei, quod sufficit ad spem.

35 Dices: D. Thom. supr. dicit, Christum non potuisse sperare salutem Gentium, quia non pertinebat ad ipsum: ergo pertinere ad sperantem est essentialitèr requisitum ad spem. *Resp.* Mentem D. Thom. esse dubiam, ut diximus. Deinde dist. antec. dicit Christum non potuisse sperare spe regulari, seu spe, quæ sit *concupiscencia*, permittito ant. alia spe, neg. ant. & conf. quod autem absolutè non possit negari in Christo D. spes salutis Gentium, inde constare ultra potest: quia potest sperare salutem Gentium, ut ordinatam ad suam beatitudinem: siquidem pertinet ad gloriam Christi, videre Gentiles salvatos ex suis meritis.

36 Dices: PP. dicunt, spem esse *concupiscenciam*, & dantur plures actus,

qui non solum specificatur ex fine *quod*,
& ex motivo; sed etiam ex speciali mo-
do tendendi, & ex fine *cui*, qualis est
actus concupiscentiæ: ergo non potest
esse actus spei, qui non sit actus concu-
piscentiæ, & qui non dicat respectum
ad finem *cui*, licet moveatur ex moti-
vo spei. *Resp.* PP. dicere spem vulga-
rem, seu spem, quæ regulariter datur,
esse *concupiscentiam*: & dicere possunt
omnem spem esse similitudinarie *concu-
piscentiam*: quia non movetur ex Deo,
vt in se bono; sed vt nobis bono, in quo
assimilatur omnis actus spei, *concupis-
centia*; at verò non possunt exigere es-
sentialiter rationem concupiscentiæ, in
quouis actu spei, propter nostras ratio-
nes. Similiter dicimus, actum concu-
piscentiæ specificari ex fine *cui*, & alios
actus, scilicet simplicem complacentiam,
& similes specificari ex speciali mo-
do tendendi; sed iudicamus, non esse de
ratione spei esse *concupiscentiam*: neque
spem habere specialem modum tenden-
di exigentem aliud specificativum, quam
Deus, vt nobis bonum, & futurum, quod
est motivum spei.

37 Dices ex Albend. Authorita-
tes citatæ probant, spem de facto infu-
sam

nam solum posse elicere actus concupiscentiæ, seu actus respicientes bonum proprium physicè, vel moralitèr. Et inde suadetur: quia plures virtutes de facto infusæ tendunt ad acquirendam perfectionem, quæ physicè sit propria sui subiecti, vt castitas, & pœnitentia, quæ tendunt ad perfectionem physicè propriam, & nec reduplicativè alienam: ergo poterit dari aliena virtus, quæ extendatur ad bonum physicè proprium, & reduplicativè alienum: & hæc est virtus de facto infusa spei, iuxta auctoritates citatas. *Resp. neg. assumptum*: quia virtus spei de facto infusa datur ad actus respicientes motivum spei, quæ debet esse regula generalis habituum infusorum: aliàs eodem iure licebit dicere, habitum charitatis de facto existentem solum dari ad amandum Deum propter ipsum, & hunc habitum oriri primario ex gratia; & dari alium habitum charitatis secundario ortum ex gratia ad amandum proximum propter Deum. 2. D. Thom. suprâ sine limitatione dicit, *Sicut est eadem virtus charitatis, &c.* Sed ex hoc textu non licet dicere, esse diversum habitum amandi proximum propter Deum, quam

Deum propter ipsum : ergo similiter.
 Vel è contra , si cum hoc componitur
 diversitas habituum spei , componetur
 diversitas habituum charitatis. Itaque
 permisi esse possibilem habitum à te
 assignatum : non est talis habitus de fa-
 cto existens : quia non datur funda-
 mentum ; potius datur fundamentum in
 oppositum.

38. Dices ex Palanco : Motus , &
 conatus spei , non est motus sperantis,
 ut causæ instrumentalis ; sed ut causæ
 principalis. Sed motus causæ principa-
 lis, ut distinctæ ab instrumentali , sem-
 per est ad bonum proprium : ergo. *Resp.*
 conc. mai. neg. min. Quia non est, vn-
 de probetur , hanc esse conditionem
 causæ principalis ; quia ignis producit
 calorem in passo extraneo, & producit
 alium ignem in subiecto distincto, quæ
 productiones sunt bona aliena. Et licet
 hoc principium esset verum in causa
 necessaria ; non est , cur sit verum in
 causa libera, quæ pro suo modo potest,
 iam obiectum amare , iam carentiam ;
 iam ex hoc motivo operari , iam ex di-
 versis : ergo non est fundamentum , ut
 dicatur , de ratione causæ principalis,
 includendo causam liberam , semper
 esse

esse tendere ad bonum proprium.

39 Insistit num. 13. Nullum mobile potest moveri nisi ad terminum ad quem est in potentia. Sed evidens est, quod nemo est in potentia nisi ad terminum sibi proprium : nec transit de potentia ad actum per actum, seu terminum non suum, sed alterius : ergo evidens est, quod motus semper est ad terminum sibi proprium. Ad argumentum misso ly *evidens*, Resp. conc. mai. dist. min. Ad terminum sibi proprium proprietate termini causalitatis, vel alterius rationis, conc. min. proprietate boni sibi, & à se obtinendi, ut bonum ipsi proprium, neg. min. propter rationem datam. Et sanè multum perfectio- nis auferretur à virtute charitatis, si necessarium esset quod amans Deum, ita consuleret bono proprio, ut non erraret nisi cognoscendo id esse bonum proprium, & sibi consulendo bono proprio.

40 Ex his patet peccatorem habitua- lem posse sperare alteri beatitudinem : quia potest eam sperare sibi : & consequenter non esse necessarium unionem charitatis ad sperandum alteri beatitudinem : quia talis peccator sic

sperans non habet charitatem. Item pater non requirit unionem amoris naturalis ad sperandum alteri beatitudinem; imò hæc unio utpotè naturalis non potest esse sufficiens dispositio ad spem supernaturalem. Neque amor benevolentiae erga alterum sufficit, ut actus, quo alteri desideramus bonum sit actus concupiscentiae: quia potius dicendum esset amorem antecedentem benevolentiae efficere, actum, sequentem esse etiam benevolentiae.

SECTION IV.

De subiecto Spei.

41 **O**Mnes Theologi sentiunt in Deo non dari spem. Sed non omnes rationes sunt efficaces. Proponitur, quæ efficacior videtur. Deus non potest sperare bona sua intrinseca: quia ea possidet. Sed neque bona extrinseca: ergo non potest sperare. Prob. min. Iuxta D. Thom. 2. 2. quæst. 40. art. 1. *Non enim quis dicitur sperare minimum, quod est in sua potestate, ut faciat.* Sed omnia bona extrinseca sunt minima respectu Dei, & eius

potestatis ; ergo non potest sperare.

42 Circa beatos est quadruplex sententia. *Prima* dicit, in beatis non dari spem habitualement, neque actualement. Ita Caiet. Banez, Arag. Valenc. Torres disp. 62. dub. 1. Granad. tract. 2. disp. 1. Taner. quæst. 1. Lorca disp. 27. Ragula, Aegidius de Præsentatione, Albendea disp. 5. quæst. præcipua, sect. 1. addens repugnare metaphyricè habitum spei cum beatitudine. Idem tenet Palanco quæst. 14. *Secunda*, sentent. dicit, in beatis dari actum, & habitum spei. Ita Eximius Suarez disp. 1. sect. 8. Coninc disp. 19. Maxat. disput. 34. Petrus Hurtad. disp. 108. Lugo disp. 17. Rip. disp. 27. Ovied. contr. 4. *Tertia* dicit, in beatis dari habitum spei ad ornatum animæ ; non verò actum. Ita Argentinas in tertium dist. 26. quæst. 1. Gerson, relatus ab Aragon : inclinatur Maxatius post resurrectionem corporum. 4. dicit, in beatis dari actum non verò habitum. Ita Vazq. 3. part. disp. 43. cap. 2.

43 Dico 1. In beatis non datur habitus spei. Prob. ex August. lib. 1. de Doctrina Christiana, cap. 39. dicente: *In Patria non manere fidem, & spem,*
Chry.

Chrysostom. homil. 34. in primam ad Corinth. 13. *Nunc manent fides, spes, & charitas*, sic ait: *cessat fides, & spes, quando advenierint bona credita, & sperata*. Beda in eundem locum: *Non erit iam spes, quando erit res*. Anselm. in eundem, *fides Cessabit, & spes finem habebit, sola verò charitas in aeternum perseverabit*. Theodoretus in eundem, in *Patria solum manere charitatem ex ceteris virtutibus Theologicis, quas Paul. ibi commemorat*. Sed Paulus ibi loquitur de habitu spei, ut communiter intelligunt SS. PP. & colligitur ex verb. *Manent*, quæ locutio solum convenit propriè habitibus: ergo in Beatis non datur habitus spei.

44 Dico 2. *Habitus spei non pugnat metaphysicè cum beatitudine*. Prob. Non repugnat, quod homini ante iustitiam detur beatitudo in premium meriti pro posteriori in eodem instanti meriti. Sed tunc coniungi potest beatitudo cum habitu spei: ergo &c. Prob. min. In illo instanti datur gratia pro priori remoto ad actum iuxta nos, & iuxta ipsos pro priori proximo. Sed & gratia necessario oriuntur habitus infusi, nisi sit impedita; & non est im-

perdita pro priori ad meritum: ergo tunc coniungi potest beatitudo cum habitu spei. 2. Eatenus iuxta ipsum repugnat Beatis habitus spei, quia repugnat eis attingere obiectum primum spei. Sed non eis repugnat attingere obiectum primum spei: ergo non eis repugnat habitus. Prob. min. Licet beatis repugnet habere actum spei, ad quem primum ordinatur habitus, scilicet actum strictæ spei circa propriam Beatitudinem; non repugnat eis amor strictus, gaudium de propria beatitudine; & desiderium de illius duratione. Sed hoc est attingere obiectum primum spei; ergo. Vide alia disp. 13. de Fide, sect. 3. quæ similiter probant de habitu spei, ac de habitu fidei.

45 Tertiò: Regula communiter assignata cum D. Thom. quæst. disp. de spe, art. 4. ad 11. pro existentia habituum in subiectis de facto, est: si illis subiectis repugnet actus primarius habitus, non datur habitus. Sed regula pro de facto non facilis, non est cur extendatur ad casum potentiæ absolutæ: timò absurde extenditur sine alio fundamento: quia iuxta communio-rem sententiam in Beatis datur habitus

pœnitentiæ, & iudicant eis repugnare actus primarios pœnitentiæ: quia actus primarius pœnitentiæ est dolor cum tristitia de peccato iuxta plures: siquidem contritio cum gaudio, potius est actus charitatis, quam pœnitentiæ. Deindè dolor qui est actus pœnitentiæ est propositum non peccandi. Sed in Beatis non potest dari, nisi stulte, & consequentèr peccando, adeoque non potest dari propositum non peccandi: ergo non potest dari actus primarius pœnitentiæ. Idem potiori iure dicendum de proposito satisfaciendi pro peccatis, quod ab alijs iudicatur actus primarius pœnitentiæ, saltem negativè primarius. Dicere autem spem requirere absentiam positivam intentionalem obiecti pro instanti spei: adeoque spem non posse coniungi cum beatitudine pro primo instanti, qua ratione respondet Albendæ num. 50. & Palanco quæst. 14. à num. 22. ad 27. falsum esse videbimus disp. 3. quia iustus in eodem instanti, in quo sperat gratiam, illam habet, & accedens ad confessionem, habet actualem spem remissionis, quæ statim datur per gratiam. Obiectiones partim sunt solutæ;

aliæ

aliæ videri possunt disp. 13. de Fide; sect. 3. quæ non repetuntur: quia ex dictis facile solvi possunt.

46 Dico 3. In Beatis datur actus spei circa gloriam sui corporis: circa gloriam viatorum: circa dona, quæ à Deo petunt: circa beatitudinem accidentalem. Prob. Desiderium boni futuri ex motivo spei est actus spei. Sed beati desiderant hæc bona ex motivo spei, quamvis etiam ea desiderent ex motivo charitatis: quia non est cur negetur eis primum desiderium, cum sit adeò honestum: ergo in Beatis datur actus spei. Imò, quod difficilius est fortè in Beatis datur actus spei circa durationem suæ beatitudinis. Prob. beati desiderant durationem suæ beatitudinis, quia ipsis bonam, ex prima Petri 1. *In quem desiderant Angeli prospicere.* Sed desiderium beatitudinis futuræ, quia nobis bonæ est actus spei: ergo in Beatis datur dictus actus spei. Prob. min. cavendo solutionem. Talis actus movetur ex motivo spei: deinde, ut sit actus spei non obstat cognitio certa de futuritione; aliàs B. Virg. non potuisset sperare suam beatitudinem, neque quod non sit ardua, ut
di-

dicemus disp. 3. neque quod detur causa inevitabilis, sui connexa cum futuritione : quia licet hoc requiratur ad spem vulgarem , & ad spem frequenter occurrentem ; non tamen ad spem physicè , & propriè talem : ergo desiderium beatitudinis futuræ in Beatis est actus spei.

47 Datur etiam in Beatis amor strictus beatitudinis , quia ipsis bonæ. Prob. Hi actus sunt honesti , & obiectum dignum , quod ametur hac ratione : ergo datur talis amor. Neque obstat dari in Beatis cognitionem existentie beatitudinis : quia voluntas potest esse præcisiva, etiam dum non præscindit cognitio: sic Deus cognoscens suam iustitiam , & misericordiam , aliquando vult manifestare iustitiam , aliquando misericordiam. Propter eandem rationem potest dari gaudium spei de beatitudine , quia ipsius bona , & possessa : quia licet gaudeant de beatitudine ex motivo charitatis , simul gaudere possunt ex motivo spei : sicut ex motivo charitatis procurant nobis bona , & possunt ea simul procurare ex motivo misericordie , & ex alijs motivis.

48 An in Christo data fuerit spes?

Da

Datum fuisse habitum spei, imò de facto dari aſſerunt Eximius Suarez, Becanus, Petrus Hurt. Ripalda, & Oviedo ſuprà. Dico: Non repugnare metaphyſicè, neque phyſicè, quod in Chriſto detur habitus ſpei, vt diximus de Beatis. Dico 2. Nunc in patria non dari in Chriſto habitum ſpei propter eaſdem rationes, quibus diximus non dari in Beatis. Dico 3. Datum fuisse in Chriſto viatore habitum ſpei. Prob. Chriſtus habuit gratiam radicantem habitum ſpei: Deinde in Chriſto dabantur plures actus ſpei, vt dicemus: ergo in Chriſto datus eſt habitus ſpei. Probat. conſ. quia ſola ſuperfluitas poterat efficiere, ne daretur in Chriſto in via habitus ſpei.

49 Dari in Chriſto actum ſpei circa gloriam ſui corporis, negat Lorca diſp. 7. Caſtillo diſp. 1. quaſt. 13. Albenſe diſp. 5. quaſt. 1. num. 6. loquendo de ſpe Theologica, ait tamen dari actum ſtrictæ ſpei Affirmat Exim. Suar. Vazq. Coninc, Ripalda ſect. 4. Oviedo num. 22. cum D. Thom. 3. parti: quaſt. 7. art. 4. Probatur: Deſiderium beatitudinis futuræ, quia nobis bonæ, eſt actus ſpei Theologicæ. Sed in Chriſto

sto datum est tale desiderium circa gloriam sui corporis : ergo in Christo datus est dictus actus spei. 2. D. Thom. cit. concedit Christum habuisse spem aliquorum, quæ nondum erat adeptus. Accedit orationem procedere ex spe consequendi, & Christus oravit pro gloria corporis. Psalm. 40. *Tu autem resuscita me, & retribuas eis.* Eadem ratione probatur, Christum habuisse actum spei circa gloriam animæ ex meritis dandam : & amorem strictum, & gaudium : & spem de nostra beatitudine : & de duratione suæ beatitudinis : & de duratione vnionis hypostaticæ propter rationes, quibus diximus dari in Beatis similem spem. Deus tamen nequit sperare suam perpetuam durationem, quia eam possidet. Salmanticens. tom. 9. disp. 14. dub. 2. dicunt, desiderium de gloria corporis in Christo non fuisse spem, quia non erat de bono arduo, cum esset certo consequenda. Verum quomodo non fuit ardua tempestas tormentorum Sanctissimæ Passionis, quibus sibi meruit gloriam corporis ? Si gloria corporis taliter acquiritur non fuit difficilis, quid est difficile ? Quod enim sponte acceptavit,

probat nimiam suam charitatem; non
verò non esse arduum, quod accepta-
vit: alias similiter dici poterit Christum
in tormentis non exercuisse patiétiam

50 Animas Purgatorij habere ha-
bitum, & actum spei constans est Theo-
logorum sententia, cum Div. Thom.
quæst. 18. art. 3. apud Ripalda suprâ,
Oviedo num. 30. Albend. num. 71.
Palanco quæst. 13. & idem dicendum de
eis qui fuerunt in Limbo, Lorca disp. 9.
num. 8. dicit, non fore absurdum rele-
gare spem ab animabus Purgatorij, &
eam relegat Castillo disp. 1. quæst. 13.
Placet communis sententia. Prob. De-
siderium de beatitudine futura, quia
nobis bona, est actus spei. Sed animæ
Purgatorij habent tale desiderium: er-
go & actum spei.

51 An in infideli non desperante
detur habitus spei? Communis senten-
tia negat; sed non omnes eadem ratio-
ne, & fortè nec efficaciter probant:
Quando corrumpitur fundamentum virtuta-
rum deficiunt virtutes. Sed in infideli
& hæretico deficit fides, quæ est fun-
damentum spei: ergo deficit habitus
spei. An in damnatis detur spes actua-
lis, aut habitualis? Nullus est qui affir-
De Spe, & Char. H met;

met. Ratio est : quia in illo misero statu spoliatur animâ omni dono supernaturali, & præcipuè dono spei, cum eorû beatitudo proponatur impossibilis.

52 An damnati possint habere actum spei de aliorum salute? Ratio dubitandi oritur ex Lucæ 16. *Mitte Lazarum, habeo enim quinque fratres, ut æstetur illis, ne, & ipsi veniant ad hunc locum tormentorum.* Deinde, quia salus aliorum proponitur futura. Resp. cum communi sententia, in damnatis non posse dari spem Theologicam supernaturalem; imò neque honestam. Ex regula generali negante illis actus honestos. Spes aliqua naturalis potest dari: quia in hoc non est inconveniens; præsertim, cum ipsi desiderent, ne augeantur pœnæ quæ aliorum damnatione augerentur; verum hæc spes non erit honesta cum ex multis capitibus ab eis vitietur.

DISPUT. IIJ.

De absentia, futuritione, &
arduitate requisita ad
Spem.

Div. Thom. quæst. 17. art. 1. ait:
*Obiectum spei est bonum arduum
futurum, possibile haberi.* Ideòque om-
nes Interpretes Div. Thom. agunt de
his conditionibus spei.

SECTIO I.

*An, & qua ratione obiectum spei debeat
esse arduum?*

I **H**anc quæst. potius esse de
nomine, quam de re no-
tant Coninc, & Arriaga infrà. *Sup. 1.*
Arduitatem, non esse propriam spei in
quarto modo: quia communis est alijs

virtutibus; fortitudo enim, ad quam spectat graves sustinere cruciatus, respicit obiectum arduum. Item arduum est moderare delectationem gustus, &c. quod pertinet ad temperantiam; & sic de alijs. *Sup. 2.* Questionem non procedere de spe prout est virtus Theologica; sed de spe genericè sumpta; prout comprehendit spem Philosophicam, & passionem spei. Et non de quocumque actu spei: quia amor strictus, desiderium, & gaudium non exigunt arduitatem. Vnde quæst. procedit de desiderio proprio spei, per quod spes denominatur talis. *Sup. 3.* Aliam spem esse physicam, aliam vulgarem: spes physica, seu physicè talis, est affectus efficax circa bonum absens futurum, distinctus à puro desiderio efficaci. Spes vulgaris est affectus efficax circa bonum absens proximum desperationi, & maximè distans à gaudio: ideò vulgaritèr non dicimus sperare amicum daturum chartam papiri, vel vnum assem: quia non est proximum desperationi; sed ferè certo futurum.

2 His suppositis, communis Theologorum sententia apud Ripald. disp. 214 num. 26, Quedo contro. 1. punct. 4.

Albendea disput. 2. quæst. 1. Palanco quæst. 5. asserit obiectum spei debere esse arduum ; etsi differant in arduitate assignanda. Ripalda num. 28. dicit, non esse necessarium actum strictæ spei obiectum esse arduum. In hanc sententiam inclinare videntur Vazq. Gasp. Hurt. Torres infra, qui arduitatem in eo ponunt, quod obiectum ab alio debeat, etsi sit facile acquirendum. Et Petrus Hurt. qui arduitatem ponit in eo, quod obiectum spei sit magnum. Et Suarez eam ponens in eo, quod obiectum spei sit magnum, aut ab alio dependeat, hi inquam inclinare videntur in sententiam Ripaldæ : quia obiectum facile acquirendum improprie dicitur arduum, iuxta communem modum loquendi, & recte componitur obiectum esse magnum, & ab alio dependens, & esse facile acquirendum.

3 Dico 1. Ad actum spei frequenter datur arduitas, seu obiectum, quod solemus sperare frequenter habet arduitatem vndecumque sit. Hæc conclusio constat Div. Thom. hic quæst. 3. ex communi consensu Theologorum, qui consensus sufficit pro ratione. Prob. 2. Quia quod solemus sperare præter bea-

itudinem, est, liberari à malis corpora-
ris, & animæ, superare difficultates,
quas sentimus, habere quæ necessaria
sint ad vitam quietam, & pacificam, &
ea pro quibus oramus. Sed hæc omnia
frequentèr habent arduitatē iam ex
hoc, iam ex illo capite: ergo ad actum
spei frequentèr datur arduitas: & ob-
iectum, quod solemus sperare, frequen-
tèr habet arduitatē. Hinc sequitur,
cum ex illo celebri Philosophi, *Quod
frequentèr accidit, hoc esse dicimus*. Se-
quitur inquam, quod cum in his, quæ
speramus frequentèr detur arduitas,
obiectum spei dicatur arduum; ex hoc
tamen non sequitur, quod arduitas sit
necessario requisita ad omnem actum
spei, neque ad omnes actus spei Theo-
logicæ.

4 Ideò existimo cum Ripalda. Ad
actum strictæ spei genericè sumptæ
non esse necessarium eius obiectum esse
arduum. Prob. Nullus est conceptus, in
quo stare possit arduitas requisita ad
spem genericè sumptam: ergo arduitas
non est necessaria ad spem genericè
sumptam. Prob. ant. recensendo capita.
In primis Vazq. 1. part. disput. 44.
& 84. & 235. Gasp. Hurtad. disp. 1,
diffic.

diffic. 2. Torres disp. 60. dub. 1. constituant arduum determinatè necessarium ad spem in eo, quod eius obiectum sit assequibile alterius auxilio, sive facile, sive difficultè sit assequibile. Sed obiectum esse assequibile alterius auxilio, non est obiectum esse arduum, nisi minus propriè loquamur: ergo iuxta hunc conceptum arduitas non est requisita ad spem. Prob. min. Quod est facile assequibile non est arduum, nisi minus propriè loquamur: quia arduum idem sonat, ac difficile. Sed potest aliquid esse assequibile alterius auxilio, & esse facile assequibile, ut fatentur: Quia iustus alieno auxilio acquirit augmentum gratiæ, & illud facile acquirit per actum facilem virtutis: ergo obiectum esse assequibile alterius auxilio non est obiectum esse arduum, nisi minus propriè loquamur.

§ Prob. 2. Male assignant hi AA. arduum determinatè requisitum ad spem determinatè in eo, quod eius obiectum sit assequibile alterius auxilio: ergo non consistit determinatè in tali conceptu arduitas spei. Prob. antec. per auxilium alienum intelligitur aliena potestas. Sed iuxta D. Thom. in disputatis

quæst. vnic. de Spe, art. 1. *Quandoque sperat quis aliquid adipisci per propriam potestatem; quandoque per auxilium divinum* Et 1. 2. quæst. 42. art. 3. ad 1. *Spes est de bonis, quæ potest aliquis adipisci; potest autem aliquid bonum adipisci per se, vel per alium: ideoque potest esse spes de actu virtutis, qui est in nostra potestate constitutus: ergo malè requiritur ad actum spei, quod eius obiectum sit assequibile alterius auxilio.* 2. Plura sufficientem habent arduum, & si nostra potestate sint acquirenda: ergo potest dari arduitas sufficiens ad spem, & si obiectum sit assequibile, & non alterius auxilio. Prob. ant. Arduum est vincere potentem, & si proprijs viribus possit vinci. Arduum est acquirere sapientiam, & si propria industria, pro vigili cura, & magno labore possit acquiri. Arduum est ieiunare, ferre dolores, infamiam, & alia huiusmodi: ergo plura sufficientem habent arduum, & si nostra potestate possint acquiri cum concursu generali Dei.

6 Petrus Hurtado disp. 96. §. 58. constituit arduum requisitum ad spem in eo, quod eius obiectum sit ingens

gens bonum ; & pro se citat Arist. 2.
Ethicorum, ubi spem contraponit timori : & timor non est , inquit , nisi de
magno malo , & Div. Thom. 1. 2.
quæst. 40. art. 1. dicentem , *Non enim
quis dicitur sperare minimum , quod est
in sua potestate , ut faciat.* Et ibi ad se-
cundum , *bonum , quod non est arduum ,
quasi nihil reputatur :* & addere potest
D. Thom. in 3. dist. 26. *Arduum addit
quandam specialem rationem bonitatis ,
scilicet pretiositatem quandam ex eo , quod
de facili non habetur : sicut dicitur omne
rarum charum.* Et hic quæst. 18. art. 2.
ad 4. Ita etiam Palanco quæst. 5. nu-
mer. 8. Verum hi AA. potius videntur
negare arduum esse requisitam ad
spem, quam statuere conceptum ardui-
tatis. Prob. Christus poterat sperare
magnam gloriam per actum virtutis fa-
cilem, idem de B. Virgine. Sed acqui-
re gloriam per actum facilem non est
arduum, nisi minus propriè loquamur :
ergo obiectum esse magnum , & ingens
non est esse arduum, nisi minus propriè
loquamur. Similiter si Deus omnino
liberaliter promittere alicui gloriam si-
ne labore obtinendam , posset eam spe-
rare ; & gloriæ esset magnum bonum.

& propriè loquendo non esset arduum;
ergò.

7 2. Etsi obiectum spei Theologi-
cæ sit magnum bonum, scilicèt spei de-
siderantis salutem, & etiam obiectum
spei vulgaris, quo sensu ait D. Thom.
non sperari minima, quæ sunt in nostra
potestate, & in æstimatione, quasi ni-
hil reputari, quæ non sunt ardua: re-
ctè potest dari spes physica de bonis
minimis: ergo arduitas requisita ad
spem; metaphysicè, & essentialitèr
loquendo, non consistit in eo, quod
eius obiectum sit magnum. Prob. ant.
Possumus desiderare bona minima, dum
sunt possibilia: ergo dum sunt futura
possumus ea sperare. Prob. cons. Affe-
ctus efficax obiecti, qui non est solum
desiderium, est spes. Sed affectus effi-
cax circa obiectum exigens futuritio-
nem obiecti, non est solum purum de-
siderium; quia desiderium purè tale,
non exigit futuritionem obiecti: ergo
talis affectus est spes. *Explicat.* Possumus
desperare bona minima dum sunt
impossibilia. Sed obiectum materiale
desperationis, & spei est idem: ergo
possumus sperare bona minima, dum
sunt futura. Mai. prob. Obiectum des-

perationis est bonam impossibile: & desperatio est nolitio boni, quia impossibilis: quæ nolitio dari potest circa bona minima, dum sunt impossibilia. Propter easdem rationes non consistit arduitas requisita ad spem in eo, quod obiectum sit supernaturale, aut altum: quia licet hæc requirantur ad spem desiderantem beatitudinem, vel ad spem vulgarem; non tamen ad spem genericè sumptam, ut constat ex dictis, & magis constabit ex dicendis in probatione directa nostræ conclusionis.

8 Arriaga disp. 26. Lorca sect. 2. disp. 1. Castillo disp. 1. quæst. 5. constituunt arduitatem requisitam ad spem in impedimentis reddentibus obiectum spei incertum, & contingens. Falso tamen, quia animæ Purgatorij, *V. V. Maria*, Apostoli iuxta omnes præter Castillo, habuerunt spem beatitudinis. Sed beatitudo respectu illorum erat certa: ergo non requiritur obiectum spei esse incertum: & consequenter malè ponitur determinatè arduitas requisita ad spem in incertitudine obiecti. Prob. min. cavendo, solutionem: Eatenus non esset certa beatitudo respectu illorum, quatenus quamvis habeant iudicium

rium certum fidei de beatitudine ; sola scientia excludit incertitudinem obiecti. Sed falsum est , & omnino voluntarium , solam scientiam excludere incertitudinem obiecti : quia actus fidei certior est actu scientiæ , vt suo loco diximus : ergo respectu illorum erat certa beatitudo.

9 Dices : Actus ille fidei assererat gloriam eventuram Apostolis liberè , tam ex parte dantis , quàm merentis ; & actus affirmans aliquid eventurum liberè , relinquit illud incertum : quia libertas est contingentia , & incertitudo eventus. Contra. Ex hoc sequitur , Deum non cognoscere certo nostros actus libero , vel saltem sequitur actus liberos non esse certo eventuros consequentèr ad scientiam , & visionem Dei : si ergo certum est , nostros actus liberos , futuros , consequentèr ad scientiam Dei ; cur non erit certum , beatitudinem futuram liberè consequentèr ad actum fidei , de futuritione libera beatitudinis ? Et ratio est : quia aliud est obiectum liberum esse in se cōtingens , & incertum , quod est esse obiectivè incertum antè ad suppositionem de eius existentia ; aliud est obiectum illud esse intentio-

naliter, & subiectivè incertum, quæ incertitudo sanè constituere aliquam arduitatē; secus prima. Sed respectu certo indicantis bonum futurum liberè, non datur incertitudo intentionalis, & subiectiva boni: quia datur certitudo intentionalis; ergo respectu sic iudicantis non est incerta beatitudo, etsi futura sit liberè. Quod autem detur locus timori cum certitudine beatitudinis futuræ, non impedit dari spem: quia ad spem vulgarem, & proximam desperationi requiritur dari locum timori: & consequenter communiter sperans beatitudinem timet, aut saltem timere potest; non verò determinatè requiritur ad spem, quod detur locus timori.

10 Coninc disput. 9. num. 19. Gran. tract. 1. disp. 3. Mæratius disput. 31. sect. 1. Ovied. contr. 1. num. 43. dicunt, arduitatem requisitam ad spem consistere in quavis difficultate, vel circumstantia de se inductiva timoris, anxietatis, aut doloris, si-
vè hæc sit contingentia, aut dilatatio boni, aut difficultas mediorum, non designando materiam determinatam, quæ requisita sit ad arduitatem. Ad

modum quo locus definitur, *Vltimâ superficiem corporis*, quin determinetur, an hæc superficies sit cælum aër, aqua, vel terra: idem dicunt Salmanticenses, & Albendea supra à num. 61. Addit tamen à num. 67. assignari posse pro arduitate difficultatem determinatam, scilicet, diuturnitatem bene operandi: quæ & continet difficultatem, & reperitur in omnibus subiectis, quibus conceditur spes, vt in Angelis, & hominibus. Hic conceptus inter omnes aptior, non est verus.

11 Et incipiendo ab hoc vltimo: Si ei opponas Christum privatum gloria animæ, vt potuit privari, potuisse eam sperare, & non haberet difficultatem diu bene operandi: nam ea difficultas solum est propria illorum, qui possunt bene, & malè operari. Concedit tunc dandam esse in Christo difficultatem diu bene operandi positivè: quæ consistat in defatigatione, molestia, & fastidio, quod causat semper bene operari. Hæc ille: quo iure nescio, quia ardentè amans Deum, non sentit difficultatem in exercendis operationibus gratis amato, & continuo exercendis præ gustum, quem sentit,
præ

præsertim si opera, vt supponit aliunde non sint ardua : vt patet in Magdalena semper cogitante in Christo amato, & in viris sanctis, quibus durum erat non cogitare de Deo. Sed Christus penè infinitè amaret. Deum ergo non esset ei durum semper amare.

2. Quia ex hoc sequitur de facto fuisse Christo difficile diu se exercere bene positivè operando operibus aliàs facilibus : quod non ausim dicere, nec credere.

3. Si alicui recenter baptizato promitteret Deus beatitudinem immediatè dandam post confessionem imperfectionum, ipsi facilem, posset sperare salutem : quia posset desiderare salutem desiderio exigente futuritionem salutis : & tunc non daretur difficultas diuturnitatis in bene operando : ergo hæc non est necessaria ad spem.

4. Boni Angeli potuerunt sperare, imò sperarunt salutem. Sed hi, utpote tam brevi salvari non habuerunt diuturnitatem difficilem operationis : ergo hæc difficultas, non est determinatè requisita ad spem : itaque aliud est hanc difficultatem communiter dari, & hoc est verum, esse tamen determinatè requisitam ad spem, vt intendit, videtur falsum.

12 Impugnatur sententia relata magis generaliter. Spes est connatus efficax circa obiectum distinctus à puro desiderio. Sed potest dari connatus efficax circa obiectum distinctus à puro desiderio, qui non exigit obiectum esse arduum : ergo spes non exigit eius obiectum esse arduum. Prob. min. Connatus circa bonum exigens futuritionem obiecti est distinctus à puro desiderio : quia desiderium solum exigit possibilitatem obiecti. Sed potest dari connatus circa bonum exigens futuritionem obiecti, qui non exigit obiectum esse arduum : ergo potest dari connatus efficax circa bonum distinctus à puro desiderio, qui non exigit obiectum esse arduum. Prob. min. Potest dari connatus efficax circa bonum facile assequibile exigens futuritionem obiecti : quia quando illud obiectum apparet possibile potest desiderari : & quando apparet futurum potest dari affectus essentialiter liber, essentialiter pendens à propositione futuritionis sic tendens, *Desidero efficaciter beatitudinem, quia futuram* : ergo potest dari connatus efficax circa bonum assequibile exigens futuritionem obiecti.

13 2. Spes necessario differt à puro desiderio. Sed non differt necessario per arduum : ergo solum differt necessario : quia spes necessario petit futuritionem, & desiderium solum possibilitatem. Prob. min. Quando bonum arduum apparet possibile, possumus illud desiderare affectu intrinsecè respiciente arduum : & quando idem bonum apparet futurum, possumus illud sperare. Sed tunc differt spes à desiderio, & non per arduum : ergo spes non differt necessario à desiderio per arduum. Prob. mai. Quia potest dari desiderium essentialitèr supponens cognitionem arduum, v. gr. desiderium sic tendens, *Quamvis bonum apparet arduum, illud desidero* : Imò sapè solemus desiderare, & magis æstimare, quæ magis ardua, & difficilia apparent : quia hoc ipso sunt æstimabiliora, ut ait Div. Thom. in 3. dist. 26. quæst. 1. art. 2.

14 Explicat. Affectus efficax circa bonum facile, exigens futuritionem obiecti, distinguitur à puro desiderio. Sed hic affectus non pertinet ad potentiam concupiscibilem : quia ad hanc sufficit possibilitas : neque est aliud principium.

cipium, ad quod pertineat, nisi ad passionem, vel virtutem spei: ergo ad illam pertinet. 2. Angeli, Beatissima Virg. & Christus potuerunt habere certitudinem beatitudinis facile acquirendam ex promissione Dei. Sed hi potuerunt sperare beatitudinem: imò SS. PP. existentes in Limbo sperabant beatitudinem, & beatitudo non erat illis ardua pro eo statu: quia iuxta Div. Thom. in 3. ad Annibaldum, dist. 26. quæst. vnic. artic. 4. ad 5. ibi nullum habebant cruciatum, afflictionem, aut dolorem. Et quamvis 3. part. quæst. 52. art. 2. ad 2. & 4. dicat, in eo statu habere afflictionem; non tamen est ratio, ut summa maiorem habeat fidem, quam explicationes in librum Sententiarum. 3. Potest dari actus, qui moveatur ex gloria futura, quamvis facile acquirenda. Sed hic actus elicietur ab habitu spei: quia respicit motivum spei, & eius obiectum non est arduum: ergo non est de ratione spei, quod eius obiectum sit arduum. Min. patet ex dictis.

15 Hinc est Div. Thom. dicentem quæst. 17. artic. 1. & 1. 2. quæst. 4. obiectum spei esse arduum, loqui de obiecto spei Theologicæ, prout nunc

communiter decreto ; & prout à nobis de facto assequibili ; non verò de obiecto spei Theologicæ absolute sumpto ; & multo minus de obiecto spei generice sumpto. Sicut eadem quæst. 17. artic. 5. distinguit spem à magnanimitate in eo, *quod spes sit de bono ab alio ob-
tinendo*, ubi clarè loquitur de obiecto spei Theologicæ : quia suprà vidimus Div. Thom. dicere, posse sperari, quæ sunt in nostra potestate : & similiter intelligendus est, quando dicit, spem pertinere ad irascibilem potentiam, cuius munus est versari circa res arduas, scilicet communiter pertinere : sicut communiter dicitur fidem esse obscuram ; hoc est, solum esse evidentem moraliter ; & tamen, ut diximus, potest dari fides metaphysicè evidens, quamvis actus frequentes fidei solum sint moraliter evidentes, & sicut actus frequentes spei pertinent ad concupiscentiam : & ut diximus possunt dari actus spei, qui non sint concupiscentiæ.

16 Dices ex Albendea disput. 2. quæst. 1. à num. 9. possibilis est affectus efficax procurativus boni, qui moveatur ex motivo spei, & ordinetur ad vincendas difficultates. Sed hic affectus

per se requirit arduum, & aliud est spes: ergo spes est affectus petens arduum. Consequentiam non bene percipio; quæ deducitur est hæc: *ergo possibilis est actus spei petens arduum*, quod est verum; ex eo tamen, quod aliquis actus spei petat arduum, non bene probatur, omnem actum spei petere arduum, quod debebat probare. *Insistit*: Omnis actus efficaciter tendens in bonum cum circumstantia difficultatis vincendæ, respicit obiectum arduum. Sed talis est spes: ergo &c. Min. probat ex D. Thom. in 3. dist. 26. quæst. 1. art. 2. sed contra, *Spes est de bono, quod est difficile ad habendum, propter quod dicitur arduum*. Resp. conc. mai. neg. min. Ad prob. D. Thom. loquitur de obiecto primario spei Theologicæ, prout nunc decreto, & prout à nobis de facto consequibili, quod quidem de facto est arduum; non verò loquitur de obiecto necessario spei Theologicæ: & multo minus de obiecto spei generatim sumptæ.

17 Viget: Affectus efficaciter tendens in bonum commodum subiecto, qui est erectio animi ad vincendas difficultates occurrentes, respicit obiectum

Arduum arduum. Sed talis est actus spei; vel assigna in quo consistat: ergo &c.
Resp. permis. vel conc. mai. dist. min.
 Talis est actus spei Theologicæ frequen-
 ter talis, conc. min. *semper* talis, neg.
 min. imò spes genericè sumpta non est
 talis, permis. mai. Quia si erectio ani-
 mi sumatur pro hilaritate, & securitate
 consequendi, omnis spes est erectio ani-
 mi; secus si sumatur pro respectu ad
 difficultates. Actus ergo spei consistit
 in tendentia efficaci ad bonum futu-
 rum, qui pertinebit ad irascibilem, quā-
 do bonum fuerit arduum; & quando
 non fuerit arduum, ad concupiscibilem;

18 Dices: In appetitu sensitivo
 datur passio circa obiectum arduum,
 scilicet irascibilis passio: ergo in appe-
 titu intellectuali debet assignari passio
 circa obiectum arduum. Sed hæc non
 est alia, quam passio spei, vel habitus
 spei: ergo habitus, vel passio spei ne-
 cessario respicit obiectum arduum.
Resp. conc. ant. neg. cons. Quia idem
 habitus, & passio potest tendere circa
 obiectum arduum, & non arduum, si-
 cut tendit eadem voluntas: aliàs sicut
 in appetitu sensitivo assignatur passio
 pertinens ad potentiam irascibilem pro

obiectis arduis : & passio pertinenens ad concupiscibilem pro non arduis : assignandus esset duplex habitus pro actibus qui moventur ex motivo spei : alius pro actibus exigentibus futuritionem obiecti ; alius pro actibus non exigentibus futuritionem : quales sunt complacentia , desiderium , & gaudium de beatitudine , quæ , vt diximus , pertinent ad virtutem spei : ex Roman. 12. *Spe gaudentes* , ex Div. Thom. in tertium dist. 26. quæst. 1. artic. 2. ad tertium, *Spes delectationem facit.*

SECTIO II.

De absentia requisita ad spem.

19 **S**Up. Obiectum spei debere esse absens in aliquo verò sensu : ita communis sententia cum Div. Thom. quæst. 17. art. 1. Et ratio ex ipso est : Quia spes in eo differt à gaudio , quod gaudium est de bono possessio ; spes de bono futuro. 2. Ex eodem, 1. part. quæst. 10. art. 1. In eo differunt gaudium , & desiderium , quod gaudium est quies in bono ; desiderium est motus ad bonum. Sed nemo move-
tur

tur ad acquirendum bonum, quod iam habet : ergo cum spes sit desiderium, tendit in bonum non habitum , nec possessum. Obiectum spei debere esse positivè , realitèr absens dicit Palanco quæst. 6. num. 24. Obiectum spei non debere esse absens realitèr , & ex parte obiecti, patet ex D. Thom. quæst. 17. art. 5. ad 3. *Spes importat respectum ad auxilium divinum , sive id quod speratur , differatur , sive non , & probatur*: Non requiritur ad spem maior absentia , quam illa , qua differat à gaudio: quia propter hanc distinctionem exigit D. Thom. futuritionem ad spem. Sed ut spes differat à gaudio , non requiritur absentia à parte rei : ergo ad spem non requiritur absentia à parte rei. Prob. min. Gaudium non requirit præsentiam à parte rei. Sed solum præsentiam intentionalem , seu in existimatione : ergo ut spes differat à gaudio non requiritur absentia à parte rei , sed sufficiet absentia intentionalis.

20 Prob. 2. Eatenus requireretur ad spem absentia à parte rei , quatenus spes est motus in bonum. Sed ad hoc non requiritur absentia obiecti à parte rei : ergo &c. Prob. min. Actio est

motus in terminum, & datur in eodem instanti ac terminus. Ultima dispositio ad formam, & ad gratiam, est motus ad formam, & ad gratiam, & forma datur in eodem instanti, ac ultima dispositio. Actus imperans est motus ad imperatum, & datur in eodem instanti. Desiderium gratiæ, est motus ad gratiam, & in eodem instanti, quo iustus desiderat gratiam, illam habet. Et ratio à priori est: quia affectus voluntatis non fertur in bonum prout est à parte rei; sed prout apparet, seu est in existimatione: ideò desiderium, & spes genericè sumpta, quæ respiciunt bonum, sæpè feruntur in obiectum in re malum. Sed obiectum in re præsens, potest apparere, seu esse absens in existimatione: ergo obiectum spei non debet esse absens à parte rei.

21. Difficultas est de absentia intentionali, hæc potest esse positiva, scilicet iudicium enuntians obiectum non existere, & negativa, scilicet carentia iudij enuntiantis obiectum iam existere. Et præcisiva, scilicet, quod potestas proxima, nec constituatur per iudicium de præsentia, nec per iudiciū de absentia; sed indifferens sit ut pro-

posteriori adveniat vnum, vel alterum;
In primis, certum est ad spem requiri
absentiam negativam, seu carentiam
iudicii affirmantis pro priori, obiectum
iam existere; quia spes est motus ad
obiectum, & non potest dari prudens
motus ad obiectum, quod præsupponi-
tur iam existens. Difficultas est, an ad
spem requiratur absentia positiva seu
iudicium enuntians obiectum non
existere? Ruiz de Voluntate disp. 52.
sect. 7. Ribad. de Voluntate, disp. 10.
cap. 1. num. 5. citans Div. Thom.
1. part. quæst. 10. art. 1. ubi negat
spem, & desiderium in Deo, quia
quidquid est, est præsens Deo, & eius
scientiæ, dicunt ad spem, & desiderium
requiri absentiam positivam. Idem Fer-
re tract. 3. de Spe, quæst. 8. Salmant.
disp. 3. dub. 2. Albend. disput. 2.
quæst. 2. à num. 13. addens ab omni-
bus Thomistis defendi, vel supponi
Palanco quæst. 6. num. 24. & ratio-
nem præcipuè adducit quæst. 14. à
num. 22. ad 27. Oppositum dicunt
Petrus Hurtad. disp. 96. sect. 6. Ripald.
disp. 21. sect. 3. Ovied. contr. 1. nu-
mer. 19. & qui in Deo concedunt de-
siderium; inter quos Exim. P. Suar.
lib.

lib. 3. de *Attributis*, cap. 7. Vazq.
1. part. disp. 84. cap. 1.

22 Placet hæc sententia. Prob.
Eatenus ad spem, & desiderium requi-
reretur absentia positiva intentionalis,
quatenus sunt motus procurativi boni.
Sed hoc cap. non requirit in spe absen-
tiam positivam intentionalem: ergo
non requiritur talis absentia. Prob.
min. Potest quis affectivè, & procura-
tivè moveri circa bonum, quod scit
acquirendum per motum, & coëxti-
tutum esse motui: ergo ex eo quod
spes, & desiderium sint motus procu-
rativi boni, non requirunt absentiam
positivam intentionalem: Prob. ant.
Quia imperium est motus ad actiones
externas, & actus internos imperatos,
& quisque scit actus imperatos acqui-
rendos esse per imperium, & coëxti-
tutos imperio. Desiderium gratiæ in
iusto est motus ad gratiam, & iustus
scit, vel scire potest per revelationem,
gratiam acquirendam, & coëxtituram
esse desiderio.

23 Explicat. Ad imperium actus
interni, aut externi non requiritur ab-
sentia positiva intentionalis. Sed hoc
imperium est desiderium: ergo ad de-

ſiderium non requiritur abſentia poſitiva intentionalis. Prob. min. Iuxta D. Thom. 1. 2. art. 2. corpor. Omnes affectus proſequutivi inter complacentiam, & gaudium, vel ſunt deſiderium, vel participant rationem deſiderij: alias præter affectus proſequutivos hucusque cognitos, qui ſunt complacentia, deſiderium, ſpes, & gaudium, iuxta D. Thom. 1. 2. quæſt. 25. artic. 2. & Theologos daretur alius affectus proſequutivus innominatus. Sed imperium, neque eſt complacentia, neque gaudium actus imperati, vt patet: ergo eſt deſiderium, vel participat rationem deſiderij. Imò verò ſimilius iudico Angelis, & primo homini infuſam eſſe gratiam in primo inſtanti, præcedente diſpoſitione, quæ erat motus ad gratiam, & vidimus diſp. 12. de Fide, & cum notitia de coëxiſtencia gratiæ diſpoſitioni, ſi daretur diſpoſitio. Cum autem D. Thom. negavit in Deo deſiderium, illigendus eſt, cum Suarez, & Vazquez, de deſiderio circa ſuas perfectiones eſſentiales: quia hæ præſupponuntur ad eius affectum; rectè tamen deſiderare poteſt, quæ à ſolo Deo dependent, vt exiſtentia alterius mundi,

re-

resurrectio mortuorum, contra Ruiz;
cum desiderium non semper fundetur
in indigentia, & desiderare potest, quæ
pendent à Deo, & creatura, vt nostra
salus, quod communis conceditur.

24 Dices ex Ribadeneyra: Ad
Ipem, & desiderium requiri absentiam
positivam: quia de ratione desiderij est
affligere, & cruciare animum, quod non
accideret, si non daretur absentia po-
sitiva intentionalis obiecti. Contra:
Licet desiderium per accidens, & ali-
quando affligat animum, non est de es-
sentia desiderij talis cruciatus, nec alius
cruciatus, quam consistens in tenden-
tia ad obiectum præcisivè absens, seu
in motu ad illud. Sed ad hos motus
non requiritur per te absentia positiva
intentionalis: ergo neque ad deside-
rium. Mai. prob. ex D. Thom. 1. 2.
quæst. 32. art. 2. ad 2. *Spes in quan-
tum caret præsentia sui obiecti causat
affectionem*: & art. 8. ad 2. *Per acci-
dens est, quod causet tristitiam*, cui con-
sonat illud Prov. 14. *Spes, quæ differ-
tur affligit animam*: ergo iuxta D. Thom.
& Scripturam, per accidens est, quod
spes, & desiderium affligat animum.
Plura dicemus infra contra Albend.
idem dicentem.

Dices:

25 Dices: De ratione desiderij est tendere in obiectum sub cognitione formidolosa de consecutione, & cum timore, ad quod requiritur absentia positiva intentionalis. *Contra*: Quia Christus, Sancti PP. in Limbo, Animæ Purgatorij desiderarunt gloriam, & non habebant cognitionem formidolosam, neque timorem de consecutione. Idem credo accidisse Beatiss. Virg. Si ergo potest quis certus de consecutione gloriæ illam desiderare, non erit de essentia desiderij tendere cum timore, & sub cognitione formidolosa de consecutione. Ad spem ergo sufficit absentia præcisiua, seu intentionalis negativa consistens in carentia iudicij affirmantis pro priori, iam existere obiectum, iuxta Paul. ad Rom. 8. *Spes, quæ videtur non est spes: nam quod vult quis, quid speras?* Et quia sic sufficienter distinguitur spes, & desiderium à gaudio; quamvis de facto circa beatitudinem solum habeamus spem de re positivè absenti, iuxta Paul. supr. *Si autem, quæ non videmus, speramus, per patientiam expectamus.*

26 Obijc. ex Ferre: Futurum est, quod non existis; sed existet. Sed de eadem

eadem re nequit verificari in eodem instanti non existit ; sed existet : aliàs darentur res , & carentia pro diversis signis: ergo cum obiectum spei sit futurum, pro nullo instanti , in quo existit potest , terminare actum spei. 2. Carentia gloriæ contradictorie opponitur gloriæ : adeòque non possunt coniungi in eodem instanti pro diversis signis. Sed spes gloriæ essentialitèr dicit carentiam gloriæ in futuritione inclusam: ergo spes nequit coniungi cum gloria adhuc pro diversis signis. Argumentum magis intendit requiri absentiam physicam , quam intentionalem. *Resp.* dist. mai. Futurum physicè tale est, quod non existit ; sed existet, per mit. mai. futurum intentionalitèr tale, subdist. futurum intentionalitèr positivè tale, conc. mai. futurum intentionalitèr negativè tale, vel præcisivè pro signo libertatis , neg. mai. & hoc futurum est obiectum requisitum ad spem propter rationes datas. *Ad 2.* concess. mai. neg. min. Quia futuritio gloriæ requisita ad spem , non est futuritio physica, seu physicè futura ; sed futuritio intentionalis negativa pro priori, seu præcisiva, quæ neque includit, neque

que importat carentiam gloriæ pro instanti spei.

27 Obijc. ex Palanco: Omnes definiunt obiectum spei per esse *futurum*. Sed nemo definit rem per id, quod pure negativè, seu præcisivè importat: ergo obiectum spei non pure negativè, seu præcisivè est futurum; sed positivè.

2. Alitèr petit obiectum spei esse futurum, quam obiectum amoris stricti: quia ad primum exigitur futuritio, secus ad secundum. Sed obiectum amoris stricti importat esse futurum negativè, seu præcisivè: quia præscindit à præsentia, & absentia: ergo obiectum spei non solum præcisivè; sed positivè importat esse futurum.

3. Si sufficeret hæc absentia præcisiva posset in Deo dari spes, & desiderium circa bona creata. Sed hoc est contra D. Thom. qui 1. part. quæst. 20. art. 1. ad 2. negat Deo desiderium, eo quod ex parte obiecti formalis dicat imperfectionē, nempe quod bonum sit non habitum, seu absens: ergo.

4. Futuritio sine addito alienante significat ordinem durationis posterioris; non præcisè causalitatis, & naturæ. Sed obiectum spei definitur per esse futurū absolutè, & sine alienatione: ergo.

Argu-

28 Argumentum, ut vides non solum petit ad spem, & desiderium absentiam intentionalem; sed etiam absentiam physicam, & realem, quod est difficilius. *Resp.* dist. mai. Definitur per esse *futurum* non ponendo in definitione; sed relinquendo ad quæstionem hanc, vel illam futuritionem, conc. mai. ponendo in definitione determinatam futuritionem, & nullam quæstionem circa illam, neg. mai. & dist. min. nemo definit rem per id, quod pure negativè, & præcisivè habet, ponendo id in definitione, conc. min. relinquendo id ad quæstionem, neg. min. & conf. Quia hoc accidit in quavis definitione, in qua aliqua ponuntur determinate; alia relinquuntur ad quæstionem. Sic obiectum spei dicitur futurum, & quavis *futurum* sumptum absolutè, & sine alienatione, sumatur pro absolutè futuro; sufficit ad spem, quod sumatur pro conditionatè futuro. Sic obiectum spei est *arduum*, & relinquitur ad quæstionem, an sit propriè, an minus propriè arduum? & sic de alijs. *Ad 2. concess. mai. disting. min.* & obiectum amoris stricti non petit esse futurum adhuc conditionatè, conc. min. & petit esse
saltem

Saltem sit futurum, ut petit obiectum
spei, neg. min. & conf. *Ad 3.* iam di-
ximus disp. 2. sect. 4. in Deo non dari
spem, & quare; dari tamen potest desi-
derium circa bona sibi extrinseca, v.gr.
circa nostram salutem, & alia, ut dixi-
mus. *Ad 4.* dist. mai. Futuritio sine
alienante non præscindens ab aliena-
tione significat ordinem durationis
posterioris, conc. mai. præscindens ab
alienatione, neg. mai. & dist. min. de-
finitur per esse futurum sine alienatio-
ne, ab ea præscindendo, seu quia ab ea
præscindit, conc. min. non præscin-
dendo, neg. min. & conf. sicut obie-
ctum spei definitur per esse futurum
absolutè sine alienatione. Futurum ab-
solutè sine alienatione est *absolutè futu-
rum*; non conditionatè præcisè: & ta-
men plura obiecta præcipua spei, v.gr.
beatitudo plurimum, non est absolutè fu-
ra; sed solum conditionatè futura.

29 Obijc. ex Salmantic. Ad veram
futuritionem non sufficit posterioritas
naturæ: ergo licèt fingatur actum præ-
cedere pro priori natura ad obiectum,
obiectum non habebit sufficientem fu-
turitionem. Prob. ant. Forma est poste-
rior materia, & non habet futuritionem

respectu materiæ. Visio beatifica est posterior lumine, & non habet futuritionem respectu luminis. Imò Filius Dei est posterior Patre, & non habet futuritionem respectu Patris. *Resp. dist. ant.* Ad veram futuritionem physicam non sufficit posterioritas naturæ, conc. ant. ad futuritionem intentionalem negativam, & præcisivam, neg. ant. Quia ad hoc sufficit non constituere potestatem ad actum iudicium de existentia obiecti, ut iam existentis, neque carentiam iudicij de non existentia in illo instanti. Ad prob. Visio beatifica habet sufficientem futuritionem respectu luminis, ut lumen intédât, & exigat visionem. Item suo modo, sed locutio vitanda, similem futuritionem habet Filius respectu Patris in divinis.

30 Vrgent a ij: Quod videtur existere pro omni priori instantis non potest iudicari non existens pro aliquo priori instantis. Sed quod videtur existere in instanti reali, videtur existere pro omni priori instantis: ergo quod videtur existere in instanti non potest iudicari non existens pro aliquo priori instantis; sed ut posset terminare spem, erat necessarium, quod posset iudicari

non existens pro aliquo priori instantis : ergò. *Confirm.* Spes non potest esse in eodem signo possessionis : ergo nec in alio : quia diversitas signorum non tollit oppositionem possessionis, & spei : & cum instans sit indivisibile, quod pro vno signo instantis durat, pro omni signo instantis debet durare.

31 Sæpè illidunt ad hunc lapidem : quia doctrina signorum cum sit vera, & ab omnibus tenenda, non est familiaris. *Explicat. hæc doctrina.* Adversarij, & omnes dicunt, in eodem instanti comestitionis posse advenire notitiam consequentem de præcepto ieiunandi, quæ notitia non reddit illicitam comestitionem : quia non adest pro priori, seu in signo apto ad retrahendum. Nunc rogo : Hæc notitia adveniens pro posteriori constituit libertatem ? Est ne in signo apto ad retrahendum ? Est in signo priori ad actum ? Est ne in signo indifferentiæ ? Minime dicis, & benè : ergo rectè componitur instans esse indivisibile, & quod aliquid existat in instanti, quin existat pro omni signo, & pro omnis priori instantis. *Aliter :* In eodem instanti datur indifferentia libertatis ex parte actus primi ad actum.

& determinatio ex parte actus secundi:
 Rogo: Determinatio est ne in signo
 indifferentiæ? Diversitas signorum tol-
 lit oppositionem indifferentiæ, & de-
 terminationis? Indifferentia datur in
 signo determinationis?

32 Ne autem intelligas diversita-
 tem signorum esse solum operationem
 intellectus, accipe quid intelligatur
 pro diversitate signorum: quid sit esse
 in vno signo, & non in alio: quod ab
 omnibus debet concedi. Diversa signa
 nihil aliud est, quam diversæ entitates
 dicentes ordinem inter se. In eodem
 instanti datur causa, actio, & terminus;
 hoc est, in eodem instanti dari signum
 causæ, & postea signum actionis, & po-
 stea signum termini. Terminus non con-
 stituit potentiam proximam causæ; hoc
 est, terminum non existere in signo
 causæ: terminus non identificatur cum
 actione; hoc est, terminum non existe-
 re in signo actionis. Diversitas signo-
 rum non tollit oppositionem, quam di-
 cit indifferentia, & determinatio; & ta-
 men possunt coniungi pro diversis sig-
 nis in eodem instanti: Quam opposi-
 tionem dicunt indifferentia, & deter-
 minatio? Hanc sanè: Quod determina-
 tio

tio non constituat indifferentiam, rectè autem componitur, determinati-
nem non constituere indifferentiam, &
quod indifferentia, & determinatio sint
in eodem instanti; nunquam tamen po-
test cōtingere quod determinatio con-
stituat indifferentiam: quia hæc est op-
positio, quam indifferentia habet cum
determinatione. Hinc patet ad argu-
mentum, nō indigens alia explicatione.

§. I.

33 Albendea suprà, & latè, clau-
sulus num. 81. Non requirit absentiam
positivam intentionalem ex ratione ge-
nerica motus procurativi; sed ex ratio-
ne specifica spei petens arduitate, &
ex ratione desiderij, quod est motus
contristativus: ideò ait, rectè posse con-
iungi desiderium gratiæ cum gratia;
non tamen cum cognitione gratiæ ad-
huc adveniente cognitione pro poste-
riori. *Contra tamen.* Iuxta Div. Thom.
1. 2. quæst. 40. art. 1. *Potest quis desi-*
derare minimum, quod statim est in sua
potestate, ut habeat. Sed desiderium, per
se, potest coëxistere rei desideratæ: er-
go potest quis desiderare movere ma-

num, & quod talis motus coëxistat desiderio. Sed tunc potest coëxistere visio, & cognitio motus manus existentis ante oculos cum desiderio: ergo desiderium potest coëxistere cognitioni advenienti pro posteriori de existentia rei desideratæ. Prob. min. Quando datur necessitas physica videndi motum, datur cognitio motus. Sed in instanti motus manus ante oculos, datur necessitas physica videndi motum: quia datur potentia visiva expedita, & obiectum applicatum: ergo &c. *Aliter:* Ex eodem principio D. Thom. possum desiderare habere visionem Petri desiderio coëxistente visioni Petri. Sed in eodem instanti visionis Petri daretur cognitio visionis: ergo desiderium potest coëxistere cognitioni de existentia rei desideratæ. Prob. min. Visio Petri non magis excitativa est cognitionis Petri, quam cognitionis visionis, & non magis applicata est ad vnum, ac ad aliud. Sed in instanti visionis potest dari cognitio Petri: ergo & cognitio visionis. Idem argumentum fit in desiderio cognitionis Petri, coëxistente cognitioni: quia cognitio reflectit supra se, aut per aliā potest cognosci, & in alijs pluribus.

34 2. Potest quis habere hanc revelationem, *Si desideres gratiam, dabitur tibi in ipso instanti gloria*. Quia iuxta Adversarios potest dari gloria in instanti meriti. In hoc casu datur cognitio gloriæ coëxistens, desiderio gratiæ, & gloriæ. Prob. In hoc casu datur visio beatus. Sed de ratione visionis beantis est cognoscere subiectum esse beatum: ergo &c. 3. Potest Deus revelare Petro, daturum ipsi in instanti *A*, notitiam de omni merito, quod habuerit in tali instanti, & quod in instanti meriti præmiabit ipsum augmento gratiæ. Nunc sic. Petrus potest desiderare gratiam in *A*, & potest ipsi conferri in tali instanti. Sed tunc habebit notitiam absolutam de existentia gratiæ: ergo desiderium gratiæ potest coniungi cum notitia de existentia gratiæ. Prob. min. Notitia conditionata de existentia gratiæ sub conditione meriti: & notitia absoluta de existentia meriti est notitia absoluta de existentia gratiæ (vel saltem tunc potest dari) sed tunc datur hæc notitia: ergo &c. 4. Potest Deus revelare Petro in instanti *A*, omnem scientiam contingentem, quam habet circa ipsum. Sed

Deus potest scire Petrum in *A*, desiderare gratiam, & dari ei gratiam intuitu desiderij: ergo hæc potest Deus revelare Petro in instanti *A*. Sed Petrum cognoscere, Deum scire in Petro coniungi desiderium gratiæ cum gratia, est cognoscere desiderium gratiæ coexistere gratiæ: ergo potest id cognoscere.

35 5. Ipse cavens solutionem fatetur: desiderantem obiectum coexistens desiderio, iudicare falso, obiectum non existere; et si desiderium, præsertim supernaturale, non reguletur hoc iudicio falso; sed iudicio reflexo dicente, *Desiderari potest obiectum, quod verò, vel falso indicatur absens*. Nunc sic: Desiderium, per te, potest coexistere obiecto desiderato: ergo Christus potuit habere desiderium de conversione Magdalenæ, & de salute infirmorum, quæ coexisteret desiderio. Sed ad desiderandum requiritur, per te, iudicium de non existentia obiecti: ergo Christus potuit habere iudicium falsum. Aliter: Desideria Christi, utpotè efficacissima, trahebant rem desideratam maiori promptitudine possibili. Sed poterant rem desideratam trahere in instanti desiderij: ergo sic

trahebant. Sed ad desiderandum requiritur, per te, iudicium de carentia rei desideratæ: ergo quoties Christus desideravit, vel saltem, ferè semper ac desideravit, habuit iudicium falsum.

36 6. Oratio, & petitio est desiderium: quia iuxta D. Thom. 2. 2. quæst. 83. *Oratio est interpres desiderij*, & quia est actus intermedius inter complacentiam, & gaudium. Sed Christus frequentèr oravit pro re coëxistente orationi: ergo si ad desiderium requiritur iudicium de carentia rei, Christus frequentèr habuit iudicium falsum. Alitèr: Frequentèr oramus, *Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo*, & quidem oramus, ut nos liberet à furto, v. gr. pro instanti orationis. Sed per te sæpè res desiderata coëxistit orationi, & qui non furatur, cognoscit, se non furari: ergo &c. Alitèr. Iuxta Adversarios polita gratia sufficienti, in eodem instanti petimus gratiam efficacem ad non furandum. Sed gratia efficax coëxistit petitioni, & cognoscimus coëxistere, quia cognoscimus non dari furtum: ergo &c. Alitèr Div. Thom. quæst. 83. art. 1. ad primum, in illud Psalm. 9.

Desiderium pauperum exaudivit Dominus, Isaia 65. Antequam clament, exaudiam eos, dicit : Dum adhuc aliquid in desiderio pauperum est, Deum exaudiat. Nunc sic : pauperes petunt liberari à fame, à vehementi dolore : & res petita coëxistit desiderio. Sed pauperes cognoscunt liberari à fame, & à dolore statim, ac liberantur : quia incredibile est, hæc non cognosci : ergo iuxta Scripturam, & D. Thom. cognitio rei desideratæ coëxistit desiderio.

37 Resp. quæst. 3. num. 51. disparitatem esse. Quia oratio, & petitio est actus intellectus practici per modum intimationis factæ superiori: ideo dicit orationem non requirere absentiam intentionalem : quod explicat exemplo imperij non petentis ex natura sua cognitionem de eo, quod res non sit facienda ab inferiori, ut videre est in imperio efficaci. Hæc solutio continet difficultatem exigentem longius examen. An oratio sit actus intellectus, an voluntatis? Orationem esse actum voluntatis suadent Scriptura & Psalm. 118. *Clamavi in toto corde meo: exaudi me Domine.* Ambros. *Ex toto corde meo.* Lorinus, *Exprimit vehementiam*

piam desiderij per clamorem. Sed cor significat voluntatem : ergo oratio pertinet ad voluntatem. Idem passim invenies in Scriptura.

38. 2. Oratio, per te, ex Div. Thom. est desiderium explicatum, & iuxta Lorinum est desiderium expressum, & quidem desiderium præsens. Sed desiderium expressum, per te, non requirit absentiam intentionalem : ergo desiderium non requirit absentiam intentionalem. Prob. conf. Quia si desiderium expressum involvens desiderium, & expressionem non requirit absentiam intentionalem, quomodo eam requireret desiderium? *Aliter.* Oratio coëxistit desiderio, à quo oritur, & quod explicat. Sed desiderium, per te, requirit absentiam intentionalem : ergo oratio, ut orta à desiderio requirit absentiam intentionalem. Vel è contra. Oratio coëxistit desiderio, à quo oritur, & quod explicat. Sed oratio, ut orta à desiderio non requirit, per te absentiam intentionalem : ergo neque desiderium. 3. Etsi datur aliquod imperium pertinens ad intellectum : datur sæpè imperium efficax pertinens ad voluntatem : quia datur

imperium immediatè liberum. Sed imperium hoc est desiderium iuxta regulam suprà relatam ex D. Thom. quia est actus medians inter complacentiam, & gaudium: & per se imperium non requirit absentiam positivam intentionalem: ergo desiderium efficax non requirit absentiam positivam intentionalem.

39 Obijc. Ea absentia necessaria est ad spem, & eius proximam potestatem, quæ excludat præsentiam intentionalem boni oppositam motui spei. Sed sola absentia intentionalis positiva hæc habet: ergo hæc requiritur ad spem. Prob. min. Cognitio de possessione boni, ut existente pro posteriori signo, opponitur motui spei. Sed sola absentia intentionalis positiva excludit cognitionem de tali possessione: ergo &c. Prob. mai. Cognitio de possessione boni sufficiens ad terminandum gaudium opponitur motui spei. Sed talis est cognitio de possessione boni existens pro posteriori: ergo &c. Prob. min. Deus gaudet de bono creaturarum Deo præsentium: & hoc gaudium supponit cognitionem creaturarum in Deo præsentium. Sed hæc cognitio est de possessione existente

stente pro posteriori quia bona creaturarum sunt effectus actus voluntatis divinæ: ergo cognitio de possessione existente pro posteriori ad effectum est sufficiens ad gaudium.

40 Hæc obiectio confundit duos: Aliud est, cognitio existens pro posteriori ad effectum, & ad potestatem producendi effectum: & hæc constituit potestatem gaudendi existentem pro posteriori ad effectum. Aliud est, cognitio existens pro priori ad effectum, seu constituens potestatem proximam ad effectum affirmans effectum possidendum pro posteriori, seu futurum effectum huius potestatis: & hæc visio supponitur à Thomistis causare proximè nostros actus liberos; & nos negamus. Prima cognitio non opponitur cum potestate ad sperandum, neque cum potestate ad desiderandum: quia in instanti, in quo speramus, cognoscimus sperare iuxta Thomistas dicentes, actum non futurum voluntarium, si non cognoscatur: & in ipso instanti possumus desiderare habere spem. An verò secunda cognitio de futuritione boni pro posteriori, existens pro priori stare possit cum potestate ad sperandum, dicemus

cemus postea. Argumentum intendit hanc secundam cognitionem esse, quæ datur in Deo: ideò modo non est contra nos. Similiter respondetur ad aliam formam, qua primam explicans intendit, requiri carentiam iudicii de possessione existente pro posteriori: quia cognitio de existentia pro posteriori sufficit ad gaudium.

41 Resp. permis. quod ad spem requiratur carentia iudicii de possessione, ut existentis pro priori, & affirmantis possessionem extitutam pro posteriori; non tamen requiritur carentia iudicii existentis pro posteriori de possessione existente pro posteriori: quia libertas ad actum coniungitur iuxta vos cum cognitione certa actus: & hæc cognitio nequit existere pro priori, alias, utpotè connexa cum actu, tolleretur libertatem. Deinde nihil obstat gaudium in Deo de bonitate creaturarum esse consequens ad possessionem, seu productionem, & ad potentiam productivam creaturarum: quidquid sit an visio creaturarum in decreto sufficiat ad gaudium. Vnde in Deo pro signo libertatis ad decernendas creaturas, creaturæ sunt absentes præcisivè, & negativè.

tivè: quia pro illo signo, vtpotè indifferenti, non datur visio absoluta creaturarum; & consequentèr potest illas desiderare. Posito decreto, potest gaudere; sed gaudio existente pro posteriori ad decretum: sicut pro posteriori ad indifferentiam libertatis datur determinatio. Vnde decretum, quo Deus producit creaturas, si simul sit intentivum, & executivum, non potest esse gaudium de illis, si verò decretum executivum supponat intentivum, hoc decretum executivum potest esse gaudium de creaturis, vt visis in decreto intentivo: & iuxta Albiz disp. 4. de Volunt. potest esse amor strictus de creaturis in se ipsis: & iuxta Ribaden. de Volunt. disp. 10. cap. 6. potest neque esse amorem, neque desiderium, neque gaudium; sed melius reducitur ad desiderium; quia est procurativum creaturarum. Amor tamen quo Pater, & Filius producant Spiritum Sanctum, cum supponat visionem de Spiritu Sancto pro posteriori, & nullam dicat absentiam intentionalem, dicendus est gaudium potius, quam alius affectus.

SECTIO IIJ.

*De cognitione sufficienti, & requisita
ad spem.*

42 **S**Up. cum Suarez disput. 1.
sect. 8. Granad. contr. 2.
tract. 1. disp. 4. Ripald. disp. 26. sect. 1.
contra Coninc disp. 19. num. 101.
cognitionem dirigentem actum spei
debere esse intrinsecè supernaturalem:
quia omnis cognitio per se necessaria
ad actum entitativè supernaturalem de-
bet esse entitativè supernaturalis, sicut
cognitio per se requisita ad actum spi-
ritualem debet esse spiritualis, ideòque
cognitio per se requisita ad imperium
supernaturale fidei; & ad amorem su-
pernaturalem, debet esse supernatura-
lis. Dicit Coninc, in fidelis solum po-
sita cognitione naturali excitante desi-
derium beatitudinis, si habeat auxilium
supernaturale, poterit elicere deside-
rium supernaturale beatitudinis, &
spem: quia ad supernaturalitatem actus
sufficit supernaturalitas auxiliij: ergo
ad spem supernaturalem non requiritur
cognitio supernaturalis. *Contra.* Per te-
teme-

temerarium est, quod dicit Vega, & Soto, quod scilicet possit dari amor supernaturalis sine cognitione supernaturali: & tamen posita cognitione naturali excitante ad amorem, poterit dari auxilium supernaturale, quod sufficit ad supernaturalitatem amoris: sicut ergo ad amorem supernaturalem requiratur cognitionem supernaturalem, & ad imperium supernaturale fidei requiritur cognitio supernaturalis, cur non requiretur ad spem supernaturalem cognitio entitativè supernaturalis.

43 Sup. 2. cum Coninc disp. 19. num. 101. Ripald. disp. 26. num. 9. fidem non esse per se requisitam ex natura rei ad spem Theologicam: quia ad spem Theologicam sufficit beatitudinem proponi futuram per cognitionem entitativè supernaturalem, quæ cognitio non est necessarium quod eliciatur à fide: cum possit fieri à solo Deo, vel ab alijs principijs supernaturalibus. Est tamen per se requisita fides stricta, vel lata: quia hæc cognitio supernaturalis dicitur fides lata: imò in præsentī providentia ad spem, & quemlibet alium affectum supernaturalem est requisita fides, ut tenet communis Theologorum

sententia apud Lugo disp. 12. de Fide:
His suppositis,

44 Vega in Trident. lib. 4. cap. 38.
Ricardo, Aragon quæst. 18. artic. 4.
Tannero quæst. 1. num. 38. dicunt, ad
spem sufficere cognitionem proponen-
tem obiectum, vt non repugnans, &
possibile, quin necessarium sit, quod
proponatur, vt aliquomodo futurum,
seu vt practicè possibile, seu vt possi-
bile speranti. *Contra*: Iuxta Aug. En-
chir. cap. 8. *Spes est rerum bonarum fu-
turarum*. Sed res esse possibles non est
res esse futuras: ergo ad spem non suf-
ficit iudicium de possibilitate. Eadem
forma probatur non sufficere hoc iu-
dicium, etsi coniungatur cum carentia
iudicij proponentis non futuritionem:
quia hoc complexum nec reddit, nec
proponit res esse futuras. Prob. 1. Spes
reddit animum hilarem, & quasi gau-
dentem pro securitate beatitudinis, iux-
ta Paul. ad Rom. 12. *Spe gaudentes: in
tribulatione gaudentes*. Sed sola cogni-
tio de possibilitate beatitudinis non
potest fundare tantam securitatem, vt
reddat animum quasi gaudentem: ergo
ad spem non sufficit cognitio possibili-
tatis. Min. patet: quia plura sunt bona
possi-

possibilia, quæ desideramus, & non reddit nos gaudentes desiderium, præ magno timore non consecutionis. Imò plura sunt bona possibilia, quæ proponuntur certo non futura, ideòque reddunt animum potiùs tristem, quam gaudentem pro non consecutione.

45 Hinc sup. 3. Non sufficere ad spem cognitionem de bono conditionatè futuro sub conditione, quæ non sit in nostra potestate, nec probabiliter iudicetur futura. Ratio est: quia ad spem non sufficit obiectum esse possibile; sed requiritur esse futurum. Sed obiectum esse conditionatè futurum, sub conditione, quæ non est in manu sperantis; nec probabiliter iudicatur futura, solum est possibile respectu sperantis: ergo ad spem non sufficit obiectum esse conditionatè futurum sub simili conditione. Min. prob. Omne possibile est futurum sub aliqua conditione: ergo obiectum esse futurum, sub simili conditione, solum est possibile respectu sperantis: & consequenter non est obiectum aptum ad spem, aliàs omne possibile esset obiectum spei: *Explicat.* Et si Pontifex collaturus esset Episcopatum, si Rex proponeret Petrum. Si tamen Petrus, ne

que habet in sua potestate , neque probabiliter iudicat , quod Rex eum proponet , non potest prudenter sperare Episcopatum : ergo non sufficit ad spem obiectum esse conditionatè futurum , si nec habet in sua potestate ponere conditionem , nec probabiliter iudicat futuram conditionem.

46 Lutherani dicunt, ad spem esse requisitum iudicium obiectivè absolutum , & certum de futuritione salutis : quia spes tendit obiectivè absolutè certo , & firmitè in obiectum : cum ergo spes participet certitudinem à iudicio regulante, necesse est, iudicium esse obiectivè absolutum , & certum , & non sufficit esse conditionatè certum. Hic error præventus est à Trident. sess. 6. cap. 13. *Nemo sibi certo aliquid absoluta certitudine polliceatur, tamen si in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent: Deus enim nisi ipsi illius gratia defuerint, sicut cœpiæ bonum opus, ipse perficiet.* Vbi docet spem certo tendere in beatitudinem, quatenus est ex parte Dei; secus quatenus est ex parte nostri : hoc est, desiderare possumus salutem cum certitudine de eo , quod ex parte Dei non deficiet

ciet salus, si per nos non steterit; verum ad similem certitudinem actus voluntatis constare videtur sufficere iudicium certum obiectivè conditionatum sic tendens, *Si per me non steterit consequar salutem.*

47 Sed ut hæc veritas magis explicetur: spes habet etiam certitudinem salutis absolutam affectivè: quia est determinatio, & propositum reservandi mandata, quæ observatio est purificatio conditionis illius promissionis, & certitudinis obiectivè conditionatæ de consecutione salutis, si observentur mandata. Item spes est certitudo affectivè absoluta consequendi salutem, modo stet ipsa spes: quia cum sit determinatio, & propositum efficax reservandi mandata, non spectat aliam conditionem distinctam à duratione spei, ut in effectu, seu in re obtineatur salus. Undè iudicium præcedens non derivat in spem certitudinem denominativè, & quasi formalitèr, ad modum, quo honestas formalis derivatur in actum externum ex actu interno; sed solum eam derivat effectivè: quatenus per illam cognitionem, *Si per me non steterit consequar salutem*, excitatur

voluntas ad determinandum, quod non
 stet per ipsam, seu ad desiderandum
 efficaciter salutem, quod desiderium
 est propositum servandi præcepta, ideo-
 que licet iudicium præcedens solum sit
 conditionatè certum, potest præstare
 effectivè spei certitudinem absolutam;
 sed spes potest esse absolutè certa mo-
 do dicto, & nullatenus requiritur ad
 spem iudicium certum obiectivè abso-
 lutum: quia reprobi possunt sperare
 salutem, dum sunt in via, & non ha-
 bent iudicium certum obiectivè abso-
 lutum de futuritione suæ salutis.

48 Insuper sciendum est, quo
 sensu sit certa, & firma spes nostra ex
 parte Dei? Verius existimamus, nos ha-
 bere semper in re auxilia sufficientia
 ad salutem, quoties habemus liberta-
 tem moralem: ut diximus disp. 6. de
 Liber. Arbitr. sect. 2. Quia tamen hoc
 aliqui negant, etiam pro casu, quo de-
 liberamus de habenda spe, & salute
 procuranda. Ideò solum est de fide,
 quod dum habemus libertatem mora-
 lem, habemus *posse* ad salutem: sive
 hoc *posse* sit indirectum; scilicet *posse*
 ad non peccandum, ad quod *posse* non
 requiritur auxilium gratiæ in re exi-
 stens

stans ; sed sufficit auxilium in re existens , vel præparatum , ut existat , si per me non steterit. Sive hoc *posse* sit mediatum , quatenus possum acquirere auxilium gratiæ in re existens non peccando ; sive sit immediatum , scilicet constitutum per auxilium in re existens. Itaque de fide est , nos posse consequi salutem ; Dubium tamen est , quomodo detur hoc *posse* : tunc de fide est dari mysterium Trinitatis , secundam Personam esse Filium , & dubitatur , quomodo sit Filius. Vide locum citatum de Liber. Arbitr. ubi latè hæc egimus.

49 Almaynus lib. 2. mor. cap. 3. dicit ad spem requiri iudicium obiectivè absolutum de futuritione obiecti spei ; ait tamen sufficere , quod tale iudicium sit probabile. Idem tenet Valencia disp. 2. quæst. 1. punct. 3. quamvis ultra hoc iudicium dicat , esse necessarium , quod præcesserit notitia fidei. Hanc sententiam dicit Ripald. num. 25. esse sibi , & alijs improbabilem ; quia iudicium requisitum ad spem debet esse supernaturale , & consequenter verum. Sed reprobi potentes sperare non habent iudicium verum de

absoluta futuritione salutis : ergo ad spem non requiritur iudicium obiectivè absolutum de futuritione obiecti spei.

50 Gonet disp. 5. art. 5. dicit, ad spem requiri iudicium obiectivè absolutum de futuritione obiecti spei, quod constituat potestatem sperandi, vel ad eam supponatur. Hoc assertum impugnatur sicut præcedens, §. 2. dicit, ad spem requiri apprehensionem prudentem de absoluta futuritione salutis. Quoad hoc secundum consentit Ripald. disp. 26. num. 31. & insinuat Coninc disp. 20. dub. 13. Dixerat tamen Ripald. disput. 21. num. 22. pro spe boni ab alio pendente esse necessariam notitiam de absoluta futuritione boni ; secus pro spe boni, quod est in potestate sperantis, quidquid sit de inconsequentiâ, ex rationibus afferendis pro nostra sententia constabit non requiri ad spem apprehensionem prudentem de absoluta futuritione boni.

51 Ferre quæst. 2. & 7. dicit ad spem requiri iudicium evidens de futuritione boni sperandi secundum rationem communem sperabilis : seu iudicium evidentè iudicans obiectum illud

Iud posse prudenter sperari. Postea dicemus, non requiri hoc iudicium reflexum. Nunc, in explicatum relinquit, quod iudicium directum de futuritione salutis requiratur: quia insinuat sufficere iudicium conditionatum; sed tamen dicit cum iudicio damnationis existente pro posteriori non dari potestatem sperandi. Salmanticenses ultra iudicium de possibilitate salutis, & de promissione generali, nihil requirunt ad sperandum, nisi iudicium practicum dictans hic, & nunc esse sperandum. Hi si dicant ad habendum iudicium practicum sufficere iudicium conditionatum cum carentia iudicij de damnatione, ut existetis pro priori nobiscum sunt, nisi quatenus addunt iudicium practicum, quod ex regulis generalibus non iudicamus necessarium ad operandum.

§ 2 Petrus Hurt. disp. 119. §. 40. dicit ultra iudicium fidei obiectivè conditionatum requiri ad spem iudicium prudens sic tendens, *Nihil video cur existimem me esse reprobum. Contraz* Hoc iudicium solum potest requiri, ut removeat iudicium de damnatione. Sed iudicium de damnatione sufficienter re-

moveretur per eius carentiam : ergo non requiritur hoc iudicium. Mai. prob. Stante iudicio obiectivè conditionato cum carentia iudicij de damnatione, datur iudicium sufficiens ad erigendum animum , & procurandam salutem ; sane in alijs rebus similis futuritio sufficit ad illas res procurandas : ergo hoc iudicium solum potest requiri ad removendum iudicium de damnatione.

2. Spes est affectus valde frequens. Sed huiusmodi iudicium raro habetur , ut quisque nescit : ergo tale iudicium non requiritur ad spem. Alia dabimus infra.

§ 3 Quidam citati à Suar. disp. 1. num. 1. sect. 7. Oviedo contrav. 1. num. 25. Ojea disp. 3. sect. 4. Albend. disp. 2. quæst. 3. à num. 29. Ultra iudicium obiectivè conditionatum requirunt ad spem iudicium prudens absolutum non directum ; sed reflexum : sic tendens : *Attentis fundamentis , quæ apparent probabiliter futura est salus.* Vel sic : *Probabiliter futura est salus.* Vel sic : *Circumstantiæ apparentes probabiliter suadent futuram esse salutem.* Hanc sententiam dicit esse implicitè omnium Thomistarum. Hæc iudicia dicit Alben-

bendea num. 31. esse incomponibilia cum iudicio de damnatione etiam pro posteriori. Et insuper hoc iudicium, quod est verum, etiam in reprobo, requiri ad erigendum animum; & ut spes habeat certitudinem subiectivam absolutam: quia certitudo obiectiva spei consistit in affectu infallibilitèr tendenti ad salutem, quatenus est ex parte Dei. Palanco quæst. 6. à num. 49. dicit, cognitionem regulativam spei, si sit iudicativa, debere esse iudicium absolutum; respectivum tamen ad sperantem, dicit tamen esse diversum ab assignato; de quo postea.

SECTIO IV.

*Sententia Albendeæ, & aliorum
impugnatur.*

54 **I**mpugnatur 1. Eisdem rationibus, ac immediata, ideòque non repetendis. Si enim quis sciret consequi dignitatem esse in sua manu, hoc iudicium, secluso quovis alio, sufficeret ad erigendum animum, & procurandam dignitatem. 2. Certitudo spei derivatur à fide, ut communiter

niter fatentur Theologi, & Albendæ disp. 2. sect. 4. num. 3. præsertim requirentes cum ipso obiectum spei esse promissum. Sed hoc iudicium, *probabiliter consequatur salutem*, non elicitur à fide; quidquid dicat Ojea: nec habet certitudinem fidei: quia non movetur ex motivo fidei, siquidem non datur revelatio de probabilitate salutis: ergo hoc iudicium non est regulativum spei.

55 3. Impugnatur præcipuè contra præcipuum fundamentum. Hoc iudicium iuxta Albend. non est componibile cum iudicio absoluto de damnatione, adhuc pro posteriori. Sed iudicium regulativum spei est componibile cum iudicio absoluto de damnatione pro posteriori: ergo hoc iudicium non est regulativum spei. Prob. min. Iudicium conditionatum de damnatione sub conditione furti, & iudicium absolutum de furto, est iudicium absolutum de damnatione. Sed cum iudicio regulativo spei potest dari iudicium conditionatum de damnatione sub conditione furti, & iudicium absolutum pro posteriori de furto: ergo cum iudicio regulativo spei potest dari iudicium absolutum de damnatione. Maior

videtur certa: quia sicut ex veritate conditionali, & purificatione conditionis resultat veritas absoluta, ita ex notitia conditionali, & notitia purificationis conditionis resultat notitia absoluta. Prob. min. Qui esset ita inclinatus ad non furandum, ut fere esset moraliter necessitatus, haberet iudicium regulativum spei, & posset sperare, sub illo iudicio conditionato. Sed tunc posset iudicare pro posteriori se furari: quia sub eo iudicio conditionato poterat furari, & furtum necessitat ad iudicandum, dari furtum: ergo.

56 4 Juxta ipsum disp. 7. quæst. 2. num. 52. possibilis est hæc revelatio, *Si omittas spem, damnaveris propter furtum*, & cum illa datur iudicium regulativum spei. Sed cum hac revelatione potest dari pro posteriori iudicium absolutum de damnatione: ergo cum iudicio regulativo spei potest dari pro posteriori iudicium absolutum de damnatione. Prob. min. Posita hac revelatione potest omittere liberè spem, & cognoscere omissionem pro posteriori. Sed iudicium de damnatione sub conditione omissionis, & iudiciū de omissione est iudicium absolutum de damnatione.

natione, vel illud fundat: ergo posita hac revelatione potest dari pro posteriori iudicium absolutum de damnatione. *Aliter*: Posita illa revelatione conditionata, possibilis est alia revelatio absoluta, *omittes spem*. Sed per notitiam purificationis conditionis fit absoluta iuxta illum num. 58. notitia obiecti conditionatè affirmati: ergo cum prima revelatione, & iudicio regulativo spei potest dari iudicium absolutum de damnatione. Probat. mai. 1. Quia sic ampliatur dominium Dei, siquidem asseritur esse Deo possibile exercitium, quod illi dicunt impossibile. 2. Prima revelatio, per te, potest dari: quia per omissionem spei tolleretur iudicium de futuritione salutis, adeòque revelatio non tolleretur libertatem sperandi. Sed idem accideret in hac revelatione, *omittes spem*, ut latius videbimus: ergò.

57 *Aliter*: Deus potest revelare peccatori mortem pro instanti *A*: tunc sic: Talis homo habet potestatem sperandi in instanti *A*, & habet iudicium conditionatum, *Si non spero salutem in instanti A, damnabor*. Sed in instanti *A* potest omittere spem, & cognoscere omis-

omissionem: ergo cum potestate speranti potest dari pro posteriori iudicium de damnatione. Min. quoad secundam partem dubia, prob. Talis homo potest furari in instanti *A*, & furtum cognoscere: qui cognoscit se furari cognoscit non sperare salutem: quia furtum est incomponibile cum spe, quæ est desiderium efficax servandi præcepta: ergo &c. *Alièr*: Per te, num. 60. possibilis est revelatio de damnatione per omissionem spei sub conditione furti, & simul revelatio de furto, quin hæc auferat potestatem antecedentem omissionis, & spei: quia, ut ais, impotentia sperandi penderet à conditione, quæ etiam supposita hac notitia liberè exerceretur. Sed tunc datur iudicium absolutum de damnatione, ut patet: ergo &c.

58 Explicat. Cum iudicio sufficienti, & requisito ad spem potest stare desperatio: quia desperatio potest coniungi cum libertate ad spem, adeòque cum constitutivis libertatis, quorum vnum est iudicium regulativum spei: sicut Hæresis stare potest cum iudicio credibilitatis mysterij. Sed desperatio iuxta ipsos nequit stare cum iudicio

dicio absoluto de futuritione salutis: ergo iudicium absolutum non est regulativum necessarium spei. *At iter*, cavendo solutionem. Iuxta Albendea hic quæst. 3. num. 55. cum iudicio sufficienti ad spem stare potest desperatio salutis imprudens. Sed omnis desperatio salutis est imprudens: ergo cum tali iudicio stare potest omnis desperatio salutis. Sed libertas ad desperandum iuxta vos, constituitur per iudicium absolutum de damnatione: ergo cum iudicio sufficienti ad spem stare potest iudicium absolutum de damnatione. Min. præterquam est ipsorum, probatur ex eorum principijs. Per vos, sicut spes movetur ex futuritione obiecti, desperatio movetur ex non futuritione. Sed per vos libertas ad spem constituitur per iudicium absolutum de futuritione: ergo libertas ad desperationem constituitur per iudicium absolutum de non futuritione, scilicet hoc, *non apparet probabiliter futuritio salutis*. Ita fatetur num. 57.

59 Ideò melius respond. ibi: Desperationem non posse coniungi cum potestate proxima ad spem; ait tamen dari libertatem contrarietatis ad spem,

& desperationem : quia ad hoc sufficit dari potestatem proximam , & immediatam ad vnum ; & remotam , & mediatam ad aliud , scilicet dari potestatem proximam ad acquirēda principia proxima , quibus caret : quia habens potestatem proximam ad spem , potest habere , etsi imprudenter , iudicium de non futuritione , quo impediret iudicium de futuritione , & cum iudicio de non futuritione haberet potestatem proximam ad desperationem. Verum casu quo potestas proxima ad spem sit potestas remota ad desperationem , potestas immediata ad desperationem , non est potestas mediata ad spem. Prob. Potestas mediata ad spem est potestas immediata ad acquirendam potestatem immediatam ad spem : & quidem per exercitium potestatis immediatæ ad desperationem. Sed dum existit desperatio , seu potestas proxima ad desperationem non datur potestas immediata acquirendi principium immediatum ad spem , scilicet iudicium de futuritione salutis : ergo &c. Prob. min. Hoc iudicium non acquiritur per omissionem desperationis : quia omissio desperationis coexistit suæ libertati constitutæ

per iudicium de non futuritione. Deinde neque acquiri potest per impeditionem iudicij de non futuritione salutis: quia rectè stat impediri hoc iudicium, & non posse dari iudicium prudens de futuritione salutis, præsertim iuxta ipsum dicentem cum revelatione damnationis non dari potestatem remotam sperandi: ergo &c.

60 Deinde. Falsum est iuxta eius principia, non posse dari simul potestatem proximam spei, & desperationis. Quia possunt dari simul hæc duo iudicia, *probabile est futuram esse salutem; probabile est non futuram esse salutem*: quia potest dari simultas probabilitatis de duobus contradictorijs. Sed primum iudiciū constituit potestatem ad spem; & secundum per te ad desperationem: ergo possunt dari simul hæc duæ potestates. Ex quo sic arguo: 1. Hoc iudicium, *probabile est futuram esse salutem*, per te est sufficiens ad spem. Sed hoc iudicium est coniungibile cū iudicio absoluto de damnatione pro posteriori: ut videtur patere, & infra latius probabitur: ergo iudicium sufficiens ad spem potest coniungi cum iudicio absoluto de damnatione habito pro posteriori.

2. Hoc

2. Hoc iudicium per te sufficit ad spem. Sed hoc non est iudicium absolutum de futuritione salutis: ergo ad spem non requiritur iudicium absolutum de futuritione salutis. Prob. min. Hoc iudicium, *probabile est salutem non esse futuram*, non est iudicium absolutum de non futuritione salutis: ergo neque primum est iudicium absolutum de futuritione salutis. Prob. ant. Per te iudicium absolutum de non futuritione non potest coniungi cum iudicio absoluto de futuritione adhuc pro diversis signis. Sed per te hæc duo iudicia possunt coniungi: ergo hoc iudicium, *probabile est salutem non esse futuram*, non est iudicium absolutum de non futuritione salutis.

61 3. Ideò Thomistæ, & hic Author requirunt iudicium absolutum de futuritione salutis: quia spes debet esse certa. Sed minorem certitudinem concedit spei hic Author, quam nos: ergo non benè requirit iudicium absolutum. Prob. min. Nos concedimus spei talem certitudinem, ut dicamus non posse stare spem cum iudicio pro priori, quod redderet prudentem desperationem de bono temporali. Sed hic Author con-

cedit num. 64. posse stare spem cum simili iudicio : quia concedit posse stare spem cum hoc iudicio , *probabile est, quod non consequar salutem* , quod iuxta ipsum reddit prudentem desperationem de bono temporali: ergo &c. Quod ibi addit , iudicium verum non regulare desperationem peccaminosam : quia hoc ipso quod sit peccaminosa est imprudens, adeoque non regulata iudicio vero , videtur difficile. Quia iudicium verum de damnatione futura, & de duratione damnationis regulare potest desperationem, & illam regulat in damnatis ; & tamen est iudicium verum.

2. Iudicium reflexum quamvis certum, & evidens obiectivè absolutum de futuritione salutis adhuc relinquit futuritionem directam salutis in re extituras solum probabilem. Sed certitudo spei est absolutè certa : ergo si ob certitudinem spei requiris iudicium absolutum certum , debes requirere iudicium directum certum ; & non sufficiet reflexum.

3. Non est magis certus intellectus de futuritione directa salutis per hoc iudicium reflexum, quam per iudicium conditionatum , & carentiam iudicii absoluti de non futuritione existē-

etis in signo apto ad retrahendum : quia cum utroque iudicio manet probabiliter futura salus in re , & non amplius. Sed tale iudicium conditionatum non sufficit , per te , ad certitudinem actus spei : ergo neque tuum iudicium abolutum.

62 Dices: Ad certitudinem subiectivam fidei requiritur iudicium reflexum de credibilitate, & absolutum: ergo etiam ad certitudinem spei. Nego antec. Quia sufficit certo apparere veritatem mysterij directè per argumenta credibilitatis, ut illi certo subiectivè assentiamus certitudine desumpta ab imperio. Si ergo aliquod iudicium practicum requiratur ad spem, erit hoc, *Honestum est sperare, quod proponitur conditionatè futurum cum carentia iudicii de non futuritione, ut existentis priori*: sicut simile iudicium sufficit ad adorandam hostiam, & ad credenda mysteria. Ratio autem cur ad adorandam hostiam ultra iudicium conditionatum directum, *Si Sacerdos ritè consecrat, est ibi Corpus Christi*, requiratur iudicium reflexum dictans, *Honestum est adorare, quod probabiliter proponitur consecratum*; & hoc non requi-

ritur ad spem, esse potest : quia iam diximus in his , quæ pendent à voluntate aliena , non sufficere ad spem iudicium conditionatum, nisi vltcrius detur probabilitas de futuritione conditionis; secus in his , quæ pendent à nostra voluntate : consecrare autem sæpè pendet ex voluntate aliena.

Alia impugnationes præcipue.

63 Impugnantur prætereà intendendo iudicium regulativum spei ab ipsis assignatum esse componibile cum iudicio absoluto de damnatione veniēti pro posteriori. 1. Hoc iudicium , *At-*
rentis fundamentis, quæ apparent, proba-
bilitèr est futura salus , regulans iuxta vos spem , solum affirmat fundamenta apparentia pro priori ad exercitium libertatis probabilitèr suadere futuritionem salutis. Sed iudicium sic affirmans est componibile cum iudicio absoluto de damnatione venienti pro posteriori: ergo iudicium regulativum spei est componibile cum iudicio absoluto de damnatione venienti pro posteriori. Mai. videtur certa : quia iudicium de fundamentis regulans spem, & se habens

pro priori ad exercitia libertatis , solum potest iudicare de his , quæ apparent ante exercitium libertatis ; non de his , quæ apparent post exercitia libertatis , & quæ accidentalia , & contingencia sunt pro signo libertatis , adeoque non cognoscibilia pro signo libertatis. Prob. min. Iudicium sic affirmans, *Attentis fundamentis , quæ apparent pro priori probabilis est futura salus* , rectè componitur cum eo , quod pro posteriori detur fundamentum de non futuritione salutis : & quod certo appareat tale fundamentum , imò evidenter. Sed dato tali fundamento potest dari iudicium de non futuritione salutis: ergo tale iudicium componitur cum iudicio certo de non futuritione salutis venienti pro posteriori.

64 Mai. videtur certa : quia rectè stat dari pro priori fundamenta probabiliter suadentia virum aliàs sanctum vitaturum aliquod peccatum , & quod illud non vitet. Imò rectè fiat certitudo moralis de vitatione peccati existens pro priori , cum eo quod non vitetur peccatum. Et in igne Babylonico pro priori dabatur certitudo physica combustionis ; & pro posteriori data

est certitudo metaphysica, & physicè evidens non combustionis: qualis fuit non combustio visa ab hominibus, & dicta à Deo. Item cum fundamentis proprii suadentibus probabiliter futuram salutem, stat dari cognitionem conditionatam de damnatione sub peccato furti, & quod pro posteriori detur futurum evidentè apparens furanti. Item rectè stat determinatio veniens pro posteriori cum indifferentia existenti priori. *Explicat. amplius mai.* Certitudo metaphysica furti rectè componitur cum probabilitate, & certitudine morali existente pro priori vitationis furti. Certitudo metaphysica non combustionis in igne Babylonico veniens pro posteriori stat cum certitudine physica combustionis existente pro priori. Determinatio ad actum veniens pro posteriori stat cum indifferentia existente pro priori: quia nihil destruit, quod supponit: ergo cum iudicio de futuratione salutis, attentis fundamentis, quæ dantur pro priori, stat dari pro posteriori fundamentum de non futuratione salutis certo, & evidentè apparens.

65 Prob. iam min. Quod scilicèt, posito fundamento damnationis pro
posite

posteriori, possit tunc iudicari futuram esse damnationem. Intellectus potest iudicare, quod certo, & evidentè proponitur. Sed pro posteriori potest certo, & evidentè proponi futuram esse damnationem, seu fundamentum damnationis, vt numero antecedenti probauimus: ergo pro posteriori potest iudicari futuram esse damnationem. 2. Cum iudicio physicè certo existènte proprio de futura combustionè ignis Babylo- nici stat iudicium de non combustionè existens pro posteriori: ergo similiter, Probant. Cum iudicio illo certo phy- sicè de combustionè stat visio non com- bustionis. Sed cum visione non combu- stionis stat iudicium de non combu- stione, vt videtur patere: quia species illæ necessitant ad iudicandum; sicut combustio necessario excitans dolo- rem, necessitat ad cognoscendam com- bustionem: ergo cum iudicio physicè certo de combustionè existente pro- priori, stat iudicium de non combu- stione existens pro posteriori.

66 3. Pro priori ad peccatum fur- ti potest quis iudicare sic, *Attentis, quæ dantur in hoc signo indifferens sum, & non determinatus ad furandum.* Sed cum hoc

hoc iudicio componitur iudicium existens pro posteriori, *determinatus sum ad furandum*, quia potest libere furari, & cognoscere furtum; imò iuxta Thomistas non potest libere committi furtum, quin cognoscatur: ergo cum illo iudicio, *Attentis, quæ dantur pro priori probabiliter futura est salus*, rectè componitur dari pro posteriori iudicium de fundamento damnationis existente pro posteriori.

67 Et ratio à priori, qua cavetur solutio, de eo quod intellectus præoccupatus primo iudicio non possit habere secundum ni fallor, potest esse, quæ sequitur, quamque alijs probandam relinquo. Prob. Iudicium affirmans pro priori, seu quasi de futuro, *erit salus, combustio, vitatio peccati*, rectè componitur cum iudicio neganti de præsentī pro posteriori, *non est salus, nec combustio, nec vitatio peccati*. Sed iudicium affirmans attentis fundamentis, quæ dantur pro priori, salutem, combustionem, viationem peccati, est iudicium affirmans pro priori, seu quasi de futuro; & iudicium negans attentis fundamentis, quæ dantur pro posteriori, est iudicium de præsentī: ergo rectè componitur.

ponuntur hæc iudicia. Prob. min. Actus secundus est quasi futurus respectu actus primi, determinatio est quasi futura respectu status indifferentiæ. Sed iudicium affirmans attentis fundamentis, quæ dantur pro priori, affirmat attento actu primo: ergo est iudicium de futuro. Difficultas consistet in probatione maioris, quæ suadebitur numeri sequenti.

68 Mai. videtur vera, quando iudicium habitum pro priori signatè sic tendit, *Attentis fundamentis, quæ dantur pro priori futura est combustio, vitæ ratio peccati, determinatio*, ex quo intento similiter futuram veram, quando tale iudicium habitum pro priori non ita tendat signatè, & consequenter, quod tale iudicium habitum pro priori, etsi signatè non ita tendat, esse componibile cum hoc iudicio existenti pro posteriori, *non existit combustio, existit furtum*. Et ratio est: quia quamvis primum iudicium non ita tendat signatè, tendit tamen ita exercitè: quia iudicia essentialiter habent moveri à motivis, quibus moventur, & non ab alijs: quia specificantur à suis motivis, sicut actus voluntatis. Sed iudicium ita tendens signatè,

nate, *Attentis fundamentis, quæ dantur pro priori, erit combustio, vitatio furti, componitur cum iudicio existenti pro posteriori, erit combustio, &c.* ergo iudicium existens pro priori sic tendens, *erit combustio, non erit furtum, erit componibile cum iudicio existenti pro posteriori sic tendenti, non erit combustio, erit furtum.* Minor probata manet numeris antecedentibus.

69 Pro pleniori intelligentia sciendum est: In igne Babylonico, idem de alijs exemplis allatis, in eodem instanti, in quo datur pro posteriori certitudo metaphysica non combustionis; datam esse certitudinem absolutam physicam combustionis, & non solum certitudinem conditionatam, scilicet, si non adveniat pro posteriori aliquid obstandans: sicut in eodem instanti, in quo pro posteriori datur determinatio ad actum, datur absolutè, & non solum conditionatè indifferentia ad actum existens pro priori. Imò ex eo quod in eodem instanti sint componibilia fundamenta illorum iudiciorum, asserimus esse componibilia iudicia. Modo tamen non est physicè certum ignem Babylonicum combussisse: quia certitudo
exi-

existens pro posteriori debet commensurari cum omnibus fundamentis, tam existentibus pro priori, quam existentibus pro posteriori: & attentis omnibus fundamentis, certum est tale ignem non combuisse. Quamvis hæc propositio est vera, *Data fuit certitudo physica combustionis*: quia hæc propositio solum affirmat attentis motivis, quæ dabantur pro priori.

70 Dices: Ex hac doctrina sequitur posse dari assensum, & dissensum absolutum eiusdem obiecti pro diversis signis: quia assensus, & dissensus semper sunt ex diversis motivis. 2. Non est necesse recurrere ad diversa signa: quia in eodem signo est verum, salus erit ex motivo *A*, & non erit ex motivo *B*: ergo in eodem signo poterunt dari iudicia absoluta correspondentia his veritatibus. 3. Hoc iudicium, *Probabiliter futura est salus: attentis fundamentis, quæ apparent, futura est salus*; est futuritio absoluta salutis: aliàs non sufficeret ad spem, ad quam non sufficit futuritio, quæ erit; sed requiritur futuritio, quæ est. Sed futuritio absoluta obiecti excludit certitudinem de carentia: quia non minus repugnat, intellectum

lectum præoccupatum probabilitate obiecti transire ad certitudinem carentiæ, quam è contra: ergo &c. 4. Aliud est, fundamenta esse sufficientia ad reddendam salutem prudentèr futuram, nisi aliud obstat; aliud, salutem esse absolutè futuram, & hoc affirmat iudicium regulativum spei: quod incomponibile est cum iudicio de non futuritione existenti pro posteriori: sicut impossibile est salutem esse absolutè futuram pro priori, & esse absolutè non futuram pro posteriori.

71 Resp. Non posse dari assensum, & dissensum omnino absolutum adhuc pro diversis signis; hoc est, ad præsentiam omnium fundamentorum, quibus intellectus determinatur ad assensum absolutum, non potest determinari iam ad dissensum: quia si attentis, quæ sunt in favorem, & contra lata est sententia absoluta, iam non potest revocari; iudico tamen iudicium illud habitum pro priori, non esse omnino absolutum; sed esse exercitè respectivum propter rationes datas; seu non esse de præsentibus, sed quasi de futuro: & consequenter salutem non esse omnino absolutè intensionaliter futuram per illud iudicium.

cium ; sed respectivè. Quod ut pateat rogo: hoc iudicium, *probabiliter futura est salus*, affirmat idem, ac iudicium directum, *futura est salus*, vel non ? Si affirmat idem : ergo cum iudicium directum sit falsum in damnando, falsum erit reflexum, & non poterit regulare spem: ergo ne sit falsum, aliud affirmat, scilicet, quod in re est verum. Sed in damnando non est verum salutem esse absolutè futuram, dum est probabiliter futuram ; sed solum dari fundamenta suadentia probabiliter futuritionem salutis: ergo hoc solum affirmat iudicium reflexum. Sed hoc, seclusis vocibus, non est salutem esse futuram absolutè intentionaliter ; sed solum dari fundamenta suadentia futuritionem salutis: quia hoc iudicium idem affirmat, seclusis vocibus, ac hoc, *probabilis est futuritio salutis*, & hoc non affirmat omnino absolutè futuritionem salutis, & est componibile cum hoc iudicio, *probabilis est non futuritio salutis*: ergo idem de tuo iudicio.

§. II.

72 Obijc. ex Albendea. Aliquod iudicium de futuritione salutis requiritur.

ritur ad spem, quod titulo supernaturalis non possit falsificari. Sed solum iudicium reflexum de probabili futuritione salutis non potest falsificari: ergo. 2. In spe, sicut in fide, debet dari duplex certitudo, alia obiectiva, & formalis, alia subiectiva. Sed ad hanc certitudinem subiectivam conducit, & requiritur tale iudicium: ergo. Min. quoad primam partem est certa. Prob. quoad secundam. Ut credens evidentè certificetur de prudenti elicentia actus fidei, requiritur, quod intellectus reflectens supra motiva suadentia credibilitatem, evidentè iudicet, obiectum illud apparere verum: ergo similiter, ut quis certificetur subiectivè de prudenti elicentia actus spei. Prob. 2. min. Aliquando accidit existentem in peccato esse securiorem de salute, quam existentem in gratia. Sed hoc non potest provenire nisi ex iudicio obiectivè absoluto de probabili consecutione salutis: quia qui magis penetrat motiva suadentia probabilem futuritionem salutis, certior erit de beatitudine assequenda, ideòque maiori securitate imperabit actum spei: ergo. 3. Qui adorat hostiam consecratam, non habet aliud iudi-

iudicium, nisi iudicium, quod reflectens circa circumstantias occurrentes certo iudicat, probabiliter ibi apparere Corpus Christi, per quod iudicium certificatur subiectivè de prudenti elicentia adorationis: ergo similiter potest certificari de prudenti elicentia spei per iudicium certum de probabili futuritione. *Confirm.* Sicut adorans hostiam non adoratur conditionatè, sed absolutè; sic sperans non speratur conditionatè, sed absolutè: & sicut adorans non habet iudicium fidei absolutum, quo directè affirmet ibi esse Corpus Christi; sed solum sub conditione, quod hostia sit ritè consecrata; ita sperans non habet iudicium fidei directum, quo absolutè affirmet salutem esse futuram, nisi ex suppositione propriæ cooperationis; sicut ergo ad securam adorationem ultra requiritur prædictum iudicium: similiter requiretur dictum iudicium ad securam elicentiam spei.

73 Hæc argumenta præventa sunt nostris rationibus; sed ea proposui, ut clariùs solvantur. *Ad 1. conc. mai. neg. min.* Quia etiam iudicium conditionatum, de futuritione salutis, si per me non steterit, non potest falsificari, utpotè
De Spe, & Char. N in

iudicium fidei : & hoc est, vt dicemus, iudicium regulativum. *Ad 2. neg. min. quoad 2. part.* Ad prob. neg. absolute ant. Quia ad prudenter credendum sufficit, quod obiectum appareat revelatum moraliter certo. Sed admis. antec. neg. conf. Quia ad prudenter sperandum cum certitudine subiectiva, sufficit cognoscere esse in sua manu consequi salutem : & ad summum iudicium practicum reflexum dicens, *Honestum est sperare beatitudinem, quam consequar si per me non steterit* : neque enim probat, neque reddit magis certam futuritionem directam salutis iudicium reflexum evidens, cum eam solum relinquat probabilem, quam iudicium, *In mea manu est consequi salutem. Seu, si per me non steterit, consequar salutem.* *Ad 2. prob. perm. mai. & min. neg. conf.* Quia ad securitatem spei non requiritur ea maior securitas proveniens ex maiori penetratione. Permissi præmissas. Quia sicut sæpè rusticus, & vetula minus penetrans motiva amandi Deum, ardentius amat, quam Philosophus magis ea penetrans : similiter accidet, securius sperare, qui minus penetrat motiva sperandi, modo ea satis cognoscat.

*Ad 3. conc. ant. & conf. ut iacet : quia verum est, quod sufficit tuum iudicium, ut certo speret; negamus tamen esse necessarium ad sperandum propter rationes datas. Ad confirm. Permis. vel conc. ant. neg. conf. Quia, ut diximus, ad securè adorandum fortè requiritur iudicium practicum dicens, *Honestum est adorare, quod probabiliter proponitur consecratum*; quod non requiritur ad sperandum: quia ut diximus, in his quæ pendent ex voluntate aliena, non sufficit iudicium conditionatum ad spem; sed ulterius requiritur probabilitas de futuritione conditionis; secus in his, quæ pendent ex propria voluntate; consecrare autem pendet ex voluntate aliena: At ut adorem hostiam, quam ego consecro, non egeo illo iudicio reflexo. Dixi fortè requiri ad adorandum illud iudicium practicum; quia multi negant necessarium iudicium ad exercendas virtutes, etsi alij affirmant.*

§. II J.

74 Palanco quæst. 6. à num. 47. dicit, iudicium regulativum spei debere esse iudicium absolutum, respectivum

tamen ad sperantem : quo absolutè affirmat , affuturum esse sibi auxilium , & in vi illius sibi ut speranti futuram esse beatitudinem infallibilitèr obtinendam.

75 Hæc sententia ingeniosa est : & existimo tale iudicium conducere ad certitudinem spei : sed non benè percipio quomodo magis certo possit firmare sperantem de salute assequenda hoc iudicium , quam iudicium illud , *In mea manu est consequi salutem* : seu quam iudicium illud conditionatum , *Si per me non steterit consequar salutem* , simul cum carentia iudicii , ut existentis pro priori de non futuritione salutis : quia hoc tuum iudicium , & in vi illius sibi , ut speranti , &c. non affirmat absolutè futuram esse spem , sub qua erit infallibilitèr salus ; sed solum affirmat futuram esse salutem pro casu spei. Sed iudicium affirmans salutem pro casu spei , seclusis vocibus , vel est iudicium affirmans salutem , si speraveris : sicut iudicium , *Dabo librum pro casu adventus Petri* , seclusis vocibus , est hoc , *Dabo librum si Petrus venerit* ; vel saltem non magis assecurat tuum illud iudicium fonans absolutè de salute , quam iudicium conditionatum ; sicut non magis assecurat

curat de elargitione libri iudicium sonans absolute elargitionem, *pro casu adventus Petri*; quam iudicium affirmans dandam elargitionem, *si Petrus venerit*: ergo quod sonet, vel non sonet absolute, parum viderur facere ad certitudinem subiectivam, & obiectivam spei.

76 2. Iuxta hunc Authorem hic num. 18. ideò non sufficit ad regulandam spem iudicium conditionatum dictum, quia iudicium boni, *ut conditionate futuri*, non affecurat sufficienter sperantem de assecutione boni: quia cōditio manet dubia, & contingens: ideòque de illius positione nulla est securitas. Sed tuum iudicium sonans absolute salutem obtinendam infallibilitèr *sibi ut speranti*, seu *pro casu spei*, relinquit dubium, & contingentem *casum spei*: & nulla est securitas, neque certitudo de tali casu: imò, ut dicit n. 59. sine, *Timet cum incertitudine de ipso actu, & conatu sperandi*: ergo non affecurat sufficienter sperantem de assecutione boni. *Confirm.* Per te ideò hoc tuum iudicium affecurat sufficienter salutem, quia licet non eam affecuret absolute homini *secundum se*, sed solum conditionate; affecurat absolute salu-

tem homini ut speranti, etsi spem relinquat dubiam, & contingentem Sed etiam iudicium conditionatum assecurat futuram esse absolutè salutem posita conditione, etsi conditionem relinquat dubiam, & contingentem, contingentia, quam habet res posita in manu sperantis: ergo vel tuum iudicium non assecurat sufficientè, vel sufficientè assecurat iudicium conditionatum positum. 3. Quia, ut diximus sect. 3. iudicium regulativum non derivat formalitèr, neque denominativè certitudinem in actum spei; sed solum effectivè, quatenus media cognitione erigitur animus ad conandum consequi salutem. Sed ad hoc vel non plus servit tuum iudicium absolutum, quam conditionatum positum; vel saltem sufficit iudicium conditionatum positum: quia simili iudicio conamur assequi dignitates, & alia cum erectione animi, ut videbimus sect. sequenti: ergo non est necessarium tuum iudicium, ut distinctum à iudicio conditionato. Mitto cum hoc iudicio componi iudicium de damnatione adveniens pro posteriori propter rationes datas suprà: & intendit tale iudicium non posse stare cum iudicio

dicio de damnatione adhuc veniente
pro posteriori.

§. IV.

77 Ideò addit num. 60. se non
adhærere dictæ sententiæ ; sed cogni-
tionem regulativam spei esse apprehen-
sionem practicè suasivam, seu iudicium
practicum inchoativum proponens vo-
luntati beatitudinem, vt in re absolutè
consequendam in vi auxilij, quod simi-
liter proponit vt re ipsa affuturum ab-
solutè, non id affirmando, aut negando,
sed simpliciter voluntati proponendo
modo suasivo ad spem. Eandem ferè
sententiam tenet Ripalda dicens, suffi-
cere ad spem apprehensionem suasivam
futuritionis absolutæ salutis, missis il-
lis modis practicis.

78 Contra 1. Iuxta hos AA. cog-
nitio probabilis de futuritione absoluta
salutis non sufficit ad regulandum spem:
quia cum sit fallibilis, non potest asse-
curare sperantem de assecutione salu-
tis. Sed apprehensio, etiam practicè sua-
siva, non potest assecurare sperantem
de assecutione salutis: ergò. Prob. min.
Quod nò affirmat futuram dignitatem,

vel præventum, non potest assecurare de assecutione dignitatis, aut proven-
tus. Sed apprehensio, etsi practicè sua-
siva, non affirmat futuram esse absolute
salutem: ergò. Maior suadetur: quia
non benè percipitur, quod quis sit pru-
dentèr securus de obtinenda dignitate
ex eo, quod apprehendat utcumque ve-
lit, futuram dignitatem. *Similiter.* Iux-
ta Palanc. Ad spem non sufficit hoc iu-
dicium, *In mea manu est consequi salu-
tem. Si per me non steterit, consequar sa-
lutem:* nec iudicium absolutum refle-
xum aliorum, quia non assecurant suf-
ficientèr sperantem de assequenda salu-
te. Sed minus assecurat apprehensio sua-
siva etsi practica: ergò. Minor, quæ
suaderi potest ut suprà. Prob. Minus as-
securat apprehensio suasiva titulo talis,
quam quodvis ex his iudicijs. Sed non
benè percipitur quam vim specialem
habeat assecurandi eo quod sit *practica;*
vel id explica. Imò explicare videtur
necessarium in apprehensione. Quid sit
esse *practicam* prout distinctum ab esse
suasivam: ergo non sufficit hæc appre-
hensio.

79 2. Juxta Palanco. Cum cogni-
tione regulativa spei non componitur
iudi-

iudicium de damnatione futura etiam
veniens pro posteriori. Sed cum apprehen-
sione etiam practicè suafiva com-
ponitur iudicium de damnatione futu-
ra, adveniens pro posteriori: ergò. Pro-
bat. min. In ultimo instanti vitæ, cog-
nito ut tali per revelationem, cum cog-
nitione etiam practicè suafiva fiat omis-
sio spei, & consequentè cognitio libe-
ræ omissionis spei. Sed in dicto casu
cognitio omissionis spei est cognitio
damnationis futuræ: ergò. De hoc vi-
de quæ diximus contra Albendea, quæ
nitallor, specialem vim habent contra
apprehensionem suafivam, & quæ latè
dicemus disp. 4. 3. Imperceptibilis est
cognitio, quæ non repræsentet suum
obiectum immediatè intellectui; sed
immediatè voluntati. Sed hæc appre-
hensio practicè suafiva non repræsen-
tat obiectum immediatè intellectui; sed
immediatè voluntati iuxta Palanco nu-
mer. 77. ergò Mai. videtur vera: quia
intellectus est, qui cognoscit, & elicit,
& recipit, & percipit cognitiones.
4. Iuxta Palanco num. 82. Ad hanc
apprehensionem suafivam præcedant
hæc iudicia, *Deus preparavit omnibus
auxilia ad salutem.* Item: *Deus vult*

omnès saluos fieri. Item : Paratus est nos adiuvare. Item: Ad hoc descendit de Cælo, passus, & mortuus est. Sed hæc iudicia possunt immediatè suadere, & excitare ad spem, sicut excitant ad apprehensionem suasiuam: ergo non est necessaria hæc apprehensio suasiua. Minor probatur: quia similia, & minus solida iudicia sufficiunt ad sperandas dignitates, & alia bona ab hominibus.

80 4. Iuxta ipsum num. 44. Possibilis est revelatio de damnatione propter desperationem, cum qua, & stare potestas non desperandi; & potestas libera sperandi: quia, ut benè ait, revelatio consequens ad potestatem liberam desperandi, non auferet potestatem sperandi: ergo propter eandem rationem possibilis erit revelatio de damnatione propter omissionem spei; & cum ea potestas sperandi: quia revelatio consequens potestatem sperandi non auferet potestatem sperandi. Argumenta, quæ ponit soluentur sect. seq.

contra quam procedunt.

SECTIO V.

Alique conclusiones.

81 **H** Is præmissis dico cum
 Suar. disput. 1. sect. 7.
 num. 2. Granad. tract. 2. disp. 4. n. 2.
 Mæratio disp. 32. sect. 3, & AA. Ci-
 sterciens. Ad sperandum bonum, quod
 supposito concursu generali, est in no-
 stra potestate, sufficit hoc iudicium re-
 gulativum, *in mea manu est consequi ta-
 le bonum.* Et similiter ad sperandum sa-
 lutem moraliter pendentem à nobis, &
 physicè à Deo, sufficit simile iudicium;
 seu hoc, *si per me non steterit, consequar
 salutem*, quæ iudicia convertibilia vi-
 dentur. Ut tamen hoc iudicium vim
 habeat movendi, seu sit expeditum ad
 movendum ad spem, est necessarium,
 quod non detur pro priori, seu in sig-
 no apto ad retrahendum iudicium cer-
 tum de non futuritione salutis. Itaque
 carentia *iudicij certi* de non futuritio-
 ne salutis, *ut existentis pro priori* con-
 stituit potestatem proximam sperandi:
 quia tale iudicium certum enervaret
 vires iudicij conditionati ad procuran-
 dan

dam salutem. Et si iudicium certum de damnatione tale sit, ut per se habeat existere pro priori talitèr, ut quoties existat, existat pro priori, carentia talis iudicij constituit potestatem proximam spei: sicut propter similem rationem carentia prædeterminationis, & necessitatis immediatè antecedentis constituit potestatem liberam. Hæc præ oculis habe.

82 Conclusio continet duas partes. Prima est: Posito iudicio conditionato, & carentia iudicij certi, *ut existentis pro priori*, de non futuritione salutis, datur potestas proxima sperandi. Prob. Quando salus proponitur practicè p. se habet, & futura, suppositis alijs principijs, datur potestas proxima sperandi. Sed posito tali iudicio cum carentia iudicij certi de damnatione, *ut existentis pro priori*, seu non existente pro priori iudicio certo de damnatione, salus proponitur practicè possibilis, & futura: ergo datur potestas proxima sperandi. Prob. min. Salus sic proposita vim habet erigendi animum ad desiderandam, & procurandam hilari animo salutem cum fiducia de consecutione: ergo salus apparet practicè possibilis.

sibilis, & futura. Prob. ant. Ille, cui similiter proponitur dignitas obtinenda, hilari animo desiderat, & cum fiducia procurat dignitatem, ut experientia novimus: ergo salus sic proposita vim habet erigendi animum ad desiderandam salutem hilari animo, & procurandam cum fiducia.

83 Prob. 2. Possibilis est hæc revelatio conditionata, *Si omittas sperandamnaveris*: cum qua certe dari potest potestas sperandi, præcipuè, si in se sentiat vehementem inclinationem sperandi. Sed hæc revelatio in eodem instanti potest esse absoluta: quia potest omittere spem: & cognosci omisio spei, & videtur patere, præcipuè iuxta Thomistas communiter dicentes actionem liberam esse reflexe volitam: ergo.

3. Iuxta Palanco ibi num. 126. rectè componitur, quod qui antecedentèr videt aliquid sibi possibile, licèt consequentur ad liberam volitionem videat illud impossibile eo, quod liberè non vult: ergo rectè componitur, quod antecedentèr videat salutem conditionatè futuram, & consequentèr videat salutem non esse futuram: & quod antecedentèr iudicet attentis, quæ dantur pro-

probabile est salutem futuram, probabiliter consequar salutem: & quod consequenter iudicet non est futura, idem de damnatione. Sic prævenitur solutio, quæ dari posset. Mitto alias probationes, quia hæc videtur sufficere.

84 Dico 2. Si cum iudicio conditionato detur pro priori iudicium certum de non futuratione salutis; non datur potestas proxima sperandi. Probat. Quando non datur potestas proxima ad erigendum animum prudenter, & procurandum cum fiducia salutem, non datur potestas proxima sperandi. Sed si cum iudicio conditionato detur iudicium certum pro priori de non futuratione salutis, non datur potestas proxima erigendi animum prudenter, & procurandi cum fiducia salutem: ergo non datur potestas proxima sperandi. Prob. min. Non datur potestas proxima procurandi cum fiducia salutem, quando datur certitudo moralis de non consecutione salutis. Sed in tali casu datur certitudo moralis de non consecutione salutis: ergo &c. Prob. mai. 1. experientia: si enim aliquis haberet hanc revelationem certam, *Si perrexeris Romanam, & impenderis vigintimillia ducata,*

Et feceris omnia, quae sunt in tua potestate, ut obtineas Archiepiscopatum Tolet. illud obtinebis; sed scito, quod post haec impensa non obtinebis Archiepiscopatum: quia aliquam diligentiam omittes. Quis consiliaretur huic homini, quod aggredetur tam longam viam, & tot impensam ad obtinendum Archiepiscopatum? Et quis credat, quod similis homo hilari animo, & prudenti fiducia faceret tot impensas ad obtinendum Archiepiscopatum?

85 2. Prob. mai. ratione. Non datur potestas proxima procurandi cum fiducia salutem, quando imprudens est, non solum iudicium; sed etiam dubitatio de absoluta consecutione salutis. Sed quando datur pro priori certitudo moralis de non consecutione salutis, imprudens est iuxta omnes, non solum iudicium; sed etiam dubitatio de absoluta consecutione salutis: ergo non datur potestas proxima procurandi prudenter cum fiducia salutem, quando datur pro priori certitudo moralis de non consecutione absoluta salutis. Prob. mai. Rīderemus hominem, qui sciens certo moraliter, omnes Senatores iurasse daturos alteri **Cathedram**, sibi promitteret cum

cum fiducia, se obtenturum Cathedram: & multo magis, si hoc diceret: & magis, si multa impenderet ad obtinendam Cathedram. Sed non alia ratione, nisi quia cum tali scientia erat imprudens, non solum iudicium; sed etiam dubitatio de obtinenda Cathedra: ergo non datur potestas proxima procurandi prudenter cum fiducia salutem, quando imprudens est, non solum iudicium; sed etiam dubitatio de absoluta consecutione salutis. Alias probationes dabimus agentes, de revelatione damnationis conclusione secunda.

86 Obije. 1. Securitas spei requirit aliqualem futuritionem positivam, & cognitionem de aliqua positiva futuritione. Sed hæc non datur iuxta nostram sententiam: ergo non sufficit nostrum iudicium regulativum. *Resp.* Ad spem requiri aliquam futuritionem positivam conditionatam, & cognitionem conditionatam de futuritione; non tamen requiritur futuritio absoluta, neque cognitio absoluta: nisi fortè velis dicere requiri cognitionem interpretativè, & virtualitè absolutam in ordine ad movendum: quia cognitio conditionata de salute, cum carentia iudicii de non

non futuritione salutis, *ut existentis proprii*, est interpretativè, & virtualiter in ordine ad erigendum animum, & movendam spem, cognitio absoluta de futuritione salutis. Et inſto: ſpes eſt directè certa: rogo autem an apud ipſum ſit maior certitudo directà de futuritione salutis, quam apud nos?

87 Inſiſtit Albendea: Iudicium de non futuritione certum, & exiſtens proprii tollit poteſtatem ad ſperandum. Nunc ſic: vel hoc eſt, quia tollit propoſitionem ſalutis: & cum non tollat iudicium conditionatum; ſed ſolum abſolutum reflexum de futuritione ſalutis, ſignum eſt requiri hoc iudicium reflexum abſolutum ad ſpem. Vel eſt quia tollit obiectum: & cum non tollat futuritionem conditionatam; ſed ſolum abſolutam, ſignum eſt ſalutem, ut abſolutè futuram terminare ſpem. Sed non poteſt terminare ſpem niſi ut cognita: ergo debet cognosci, ut abſolutè futura. *Reſp.* Iudicium illud de non futuritione, non tollere iudicium regulativum ſufficiens; ſed enervare eius vires propter rationes datas. Nec tollere obiectum ſpei quoad nos, ſcilicèt, ſecundum poſitivum; ſed ſolum ſecundum
De Spe, & Char. *Q* *ne*

negativum, & interpretativum: quia obiectum spei est salus conditionatè futura sine certitudine de carentia futuritionis salutis, *existente pro priori*: ad quod sufficit futuritio conditionata, & carentia iudicij certi de non futuritione salutis *existens pro priori*. Vnde carentia huius iudicij, *ut existens pro priori*, constituit libertatem ad spem: sicut carentia prædeterminationis constituit libertatem ad consensum. Dum insistit: rem positivam, qualis est libertas, non posse constitui primario per aliquid negativum. Dic verum esse antecedens de re adæquatè positiva; secus de re inadæquatè negativa, qualis est libertas ad spem, & quævis libertas, siquidem constituitur per carentiam necessitatis immediatè antecedentis. Cum tamen libertas constituatur per aliqua principia positiva, scilicet iudicium indifferens, præparatio indifferens, &c. Iudicium determinatum, & applicatio determinata ex dupli cap. auferunt libertatem, & quia auferunt suas carentias constituentes libertatem: & quia auferunt illa principia positiva indifferentia constituentia libertatem: & ytraque auferunt immediatè, alia

contrarie, alia contradictoriè.

88 Inſiſtit: Vt quis ſperet finem intentum, debet ſperare media infallibiliter inferentia finem, vt benè explicat D. Thom. in 3. diſt. 26. quæſt. 2. art. 4. ad 5. ſed per hoc præciſè quod ſit in noſtra manu ponere media, non poteſt certo, & ſecurè ſperare media: quia poſſunt proponi non futura: ergo non ſufficit hoc iudicium. In primis ſcire vellem quomodo cum hoc iudicio, *probabiliter conſequar ſalutem, probabile eſt futuram eſſe ſalutem*, ſecurè ſperabo media, cum poſſit eſſe ſimul probabile non futura eſſe media? *Reſp.* conc. mai. neg. min. Si non detur pro priori iudicium certum de non futuritione medi-
diorum: quia hoc ipſo poſſum intendere finem, & media iuxta dicta.

89 Inſiſtit: Nullum eſt impedimentum libertatis, niſi tollat aliquid poſitivum conſtituens libertatem. Sed iudicium de damnatione exiſtens pro priori eſt impedimentum libertatis ad ſpem, & non tollit iudicium conditionatum; ſed ſolum abſolutum de futuritione ſalutis: ergo hoc iudicium conſtituit libertatem ad ſpem. Prob. mai. Niſi eſſet requiſitum ad ſpem, iudicium

de bonitate obiecti, nullus diceret, tollere libertatem ad speam iudicium de malitia. Item: Ideò requiritur ad omnem libertatem carentia iudicij determinati ex parte actus primi, & carentia concursus determinati: quia requiritur ex parte actus primi iudicium, & concursus indifferens. Et ratio à priori est: quia nulla carentia impedimenti constituit potestatem, nisi ut immediatè inclusa, aut illata ex aliquo positivo constituyente potestatem. Sed per nos, nihil est positivum inferens carentiam iudicij pro priori de non futuritione, nisi iudiciū de futuritione existens pro priori: ergo hoc iudicium constituit potestatem sperandi. Prob. mai. Quia constitui proximè potens ad effectum, seclusis vocibus, nihil aliud est, quam constitui per principia essentialia, & positiva potestatis inferentia illam carentiam: quia res positiva, qualis est libertas, nequit primario constitui per quid negativum. Ideò dicentes prædeterminationem tollere libertatem, debent dicere prædeterminationem tollere aliquid positivum constituens libertatem, sive sit decretum indifferens, sive dominium despoticum determinandi.

Resp.

90 Resp. generalitèr loquendo:

Nullum esse impedimentum libertatis, quod non tellat illativè aliquid positivum constituens libertatem: quia tollit omnipotentiae applicationem, quæ applicatio generalitèr advenit post reliqua constitutiva libertatis. Absolutè tamen, & essentialitèr loquendo, negoi. Quia propter nostras rationes, si cum reliquis constitutivis detur carentia iudicii certi p o priori de damnatione, datur, quidquid requiritur ad spem. Ad prob. Primum exemplum est verum: quia aliqua impedimenta libertatis excludunt constitutivum positivum libertatis. Ex eo tamen, quod aliqua constitutiva sint positiva, cur sequetur omnia esse positiva? Sicut iudicium indifferens constituit libertatem, & non omnia constitutiva sunt iudicium indifferens. Ad secundum exemplum: Ideò carentia iudicii determinati, & concursus determinati constituit libertatem: quia iudicium, & concursus indifferens, secundum positivum, & negativum, constituit libertatem, non præcisè: quia iudicium, & concursus indifferens secundum positivum constituit libertatem: & hinc patet, quomodo

modo impedimentum excludens solam carentiam tollat libertatem: quia si cum iudicio indifferenti detur ex parte actus primi iudicium aliud connexum cum consensu, & determinatum, hoc iudicium tollit libertatem: & hoc iudicium solum tollit eius carentiam. Item, si cum applicatione indifferenti detur applicatio omnipotentiae connexa tollit libertatem, & applicatio connexa solum tollit eius carentiam; non aliud constitutum positivum. Itaque hoc concretum, *libertas, indifferentia, dominium electivum*, est quid positivum secundum quod dicit, *ut quod*, scilicet voluntatem, secundum quod dicit *ut quo*, scilicet constitutiva, quibus constituitur indifferens, libera, proximè potens eligere, est inadæquatè negativum: quia constituitur per carentiam necessitatis immediatè antecedentis. Prædeterminatio communiter tollit applicationem indifferentem; sed licet eam non tolleretur, tolleretur libertatem: quia est immediata determinatio, & resolutio indifferentiae, adeoque ablatio indifferentiae ad actum.

91 Obijc. ex Palanco. Si sufficeret iudicium conditionatū modo dicto, spe-

speraremus salutem dependentèr ab aliqua conditione non sperata. Sed hoc esset sperare purè conditionatè : ergo non sufficit. 2. Ex vi huius iudicij non possumus sperare, quod ponemus purificationem conditionis : ergo nec possumus sperare salutem absolutè. Prob. antec. Per futuritionem conditionatam salutis nullo modo redditur futura cōditio ; sed manet possibilis, vel impossibilis, prout ex se fuerit. Sed hoc ipso non possumus sperare conditionem : quia ad spem requiritur futuritio obiecti sperandi : ergò. 3. Certum est, nos posse sperare nostram cooperationem, seu purificationem conditionis. Vel ergo nostra cooperatio proponitur, ut absolutè futura ? Et sic beatitudo proponitur, ut absolutè futura, ut patet. Vel proponitur, ut conditionatè futura ? Rogo, sub qua conditione ? Quia non est alia conditio nisi nostra cooperatio : dicere autem, quod proponitur futura sub conditione sui ipsius, non sufficit : nam quis speret bonum, quia erit, si fuerit ? ergo non sufficit iudicium conditionatum.

92 Resp. dist. mai. Speraremus salutem dependentèr à conditione non

sperata; sed quæ est in nostra manu, permitto, vel conc. mai. quæ non est in nostra manu, neg. mai. & neg. min.

Itaque aliunde potest esse sperata talis conditio; sed hoc non est necessarium ad sperandum salutem; sed sufficit scire conditionem esse in nostra manu; sicut simile iudicium cum simili scientia conditionis sufficit ad sperandas dignitates in creatis. *Ad 2.* Conc. vel permissio ant. neg. cons. Quia ad sperandum dignitatem non est necessarium, quod per idem iudicium proponatur futura conditio, quæ est in nostra manu, sub qua assequanda est infallibiliter dignitas; sed sufficit, quod proponatur dignitas futura sub tali conditione.

Ad 3. Certum est, nos posse sperare nostram cooperationem; sed spe regulata per aliud, vel per iudicium, quo regulatur spes salutis; non tamen est necessarium, quod sit per spem regulatam per iudicium, quo regulatur spes salutis. Illud iudicium, si fuerit absolutum, sufficeret; sed sufficeret etiam iudicium conditionatum sub alia conditione, quæ sit in nostra manu.

93 Insistit. Per nos, quando obiectum pendet ex aliena voluntate de-

bet proponi ut futurum ; ut possimus sperare. Sed nostra cooperatio pendet ex voluntate Dei : ergo debet proponi ut futura , ut possimus eam sperare.

2. Si posset assecurari ex eo , quod sit in nostra potestate conditio , posset firmitè sperare salutem ita , ut motivum sperandi esset nostra potestas , seu liberum arbitrium. Sed hoc est falsum : quia esset collocare spem salutis in suo arbitrio , quod est vitium præsumptionis : ergo. *Confirm.* Motivum formidandi de consecutione finis , non potest esse motivum firmans , & assecurans de consecutione finis. Sed conditionem esse in nostra manu est motivum formidandi de consecutione finis : quia ex eo , quod quis flexibilitatem , & vertibilitatem suæ voluntatis cognoscit , formidat de consecutione finis : ergo.

2. Quamvis sciamus esse in nostra manu vincere pericula , & tentationes , & consequi salutem , formidamus de consecutione , eo quod cognoscimus nostram flexibilitatem : ergo indiget , ne deiciatur firmari per spem : ex quo ergo firmabitur ? Numquid ex eo , quod conditio ex qua pendet salus est possibilis , seu posita in sua libertate ? Absit

nam: de sua libertate formidat: ergo non potest ex illa firmari.

94 Resp. Dist. mai. Si non sit promissum auxilium dictæ voluntati ex suppositione, quæ est in nostra manu, conc. mai. si sit infallibitèr promissum auxilium, subdist. debet esse futuram conditionate in tali suppositione, conc. min. futuram absolutè, neg. min. & cons. Quia scimus ex parte Dei non defuturum auxilium ad cooperationem, si per nos non steterit. *Ad 2.* Dist. mai. Posset sperare ita ut motivum adæquatum sperandi sit, nostra potestas, & liberum arbitrium, neg. mai. Motivum inadæquatum, & minus principale sit nostrum arbitrium, non utcumque, sed arbitrium adiutum, & constitutum gratia Dei, conc. mai. & neg. min. Quia D. Paulus non incurrebat vitium præsumptionis, dum dicebat, *Omnia possum in eo, qui me confortat... Non ego, sed gratia Dei mecum.* Potius est humilitas, & gratitudo agnoscere se ex se ad omnia ineptum; & ex gratia Dei aptum ad omnia.

95 *Ad Confirm.* Dist. mai. Motivum formidandi *unice*, & sub omni expressione non potest esse motivum

firmandi , conc. motivum formidandi non unice : nec sub omni expressione, neg. mai. & dist. min. Est motivum formidandi non unice, nec sub omni expressione, conc. min. formidandi unice, & sub omni expressione , neg. min. & conf. Itaque omnia posse in eo , qui nos confortat... non nos ; sed gratia Dei nobis cum, nos erigit , ut eliciamus spem , quæ secure tendat ad salutem ; hæc tamen potestas sub expressione nostræ imbecillitatis formidinem causat : & utrumque conducit , ut cum timore , & tremore nostram salutem operemur : sicut eadem libertas allicit , & retrahit : & eadem, indivisibilis cognitio potest allicere , & retrahere. Imò cum apprehensio suasiva adversariorum solum assecurat salutem speranti , ut tali , cognitio assecurans proponit rationem formidandi : quia proponit libertatem ad spem. Ad 2. ut constat ex dictis , formidamus eo quod sit in nostra manu , sub expressione nostræ imbecillitatis ; & erigimur cum Paulo , eo quod omnia possimus gratia Dei , sub hac expressione , ut desideramus desiderio efficaci , & securo, modo dicto sect. ant. nostram salutem. Motivum sperandi secure est futuritio

salutis, & nostra potestas adiuta, & constituta gratia Dei: est conditio, sub qua est futura salus media operatione nostra: ex qua firmamur ad sic aggrediendum sub hac expressione, *Omnia possum in eo, qui me confortat*; licet sub expressione imbecilitatis formidemus.

96 Obije. 3. Cognitio regulativa spei debet esse illa, quæ magis certificet de futuritione spei. Sed iudicium conditionatum non est, quod magis certificat: ergo. 2. Cognitio futuritionis conditionatæ relinquit dubiam salutem: ergo non reddit securum sperantem. *Resp. neg. mai.* Quia pro regulativo spei sufficit illa cognitio, quæ erigat animum ad aggrediendum viam salutis: etsi alia, & alia sive intensior, sive diversæ speciei, magis erigeret: qualis esset cognitio, qua quis fide privata crederet *erit salus*. *Ad 2. conc. ant. dist. conf.* Non reddit formalitè securum sperantem, *antecedentèr ad spem*, *conc. conf.* non reddit aggressivè securum, nec effectivè securum antecedentèr ad spem: nec formalitè securum consequentèr ad spem, *neg. conseq.* Solutio constat ex dictis sect. ant. circa certitudinem spei. Mitto argu-

men-

mentum similem vim habere in quavis sententia. Ideòque spes debet conformari cum regulativo, seu cum sua regula in aliquibus, non in modo tenendi, nec in omnibus, & hoc accidit in quavis cognitione alliciente ad amorem v. gr.

97 Dico 3. cum Exim. Suar. disput. 2. sect. 3. num. 7. insinuante differentiam inter iudicium certum, & infirmum, contra Ripald. num. 48. & SS. MM. Si cum iudicio conditionato detur iudicium probabile de non consecutione salutis *existens pro priori*, datur potestas sperandi, modo dentur fundamenta probabiliter suadentia futuritionem salutis. Prob. Etsi detur iudicium probabile de non futuritione salutis, si dantur fundamenta probabiliter suadentia salutis futuritionem potest simul dari hoc iudicium, *probabile est quod consequatur salutem*. Sed qui iudicat probabile esse futuram salutem, potest illam sperare, etsi probabiliter iudicet non futuram esse: ergo talis homo potest sperare. Maior videtur veritas quia non est cur pugnent illa iudicia. Prob. min. Ille, cui proponitur possibilis practice salus, potest sperare salu-

tem. Sed huic homini proponitur salus
practicè possibilis: ergo &c. Prob. min.
Quoties prudens est iudicium de futu-
ritione salutis, proponitur salus practi-
cè possibilis. Sed quoties dantur fun-
damenta probabilitèr suadentia futuri-
tione salutis, prudens est iudicium de
fuituritione salutis: quod enim conse-
quentèr non possit haberi tale iudi-
cium, non provenit ex imprudentia;
sed quia voluntas se determinavit ad
primum iudicium incomponibile cum
secundo: ergo salus est practicè possi-
bilis. Alias probationes, & argu-
menta dabimus infra con-
clusionè 6.

DISPUT. IV.

An pugnet iudicium regulativum
spei cum revelatione dam-
nationis?

HANC DISPUTATIONEM
propono, quia est præcipuum argu-
mentum contra sententias circa iu-
dicium regulativum spei.

SECTIO I.

*Virum ille, cui facta est revelatio de sua
damnatione, quam revelationem modo
supponimus possibilem, possit
sperare?*

Up. 1. Ille, cui facta
est revelatio evidens,
& certa de damnatio-
ne quoad penam dam-
ni quomodocumque
operetur, potest sperare, quod non
punietur.

puniatur pœna sensus. Ratio est : ille, cui proponitur assequibilis carentia pœnæ sensus, potest sperare carentiam pœnæ sensus. Sed tali homini potest proponi assequibilis carentia pœnæ sensus : ergo potest sperare carētiā pœnæ sensus. Hæc tamen spes nō esset spes Theologica, prout hoc desiderat : quia non movetur ex motivo formali spei, consistente in Deo, ut possidendo ; sed solum movetur ex futuritione carentiæ pœnæ sensus : erit tamen spei, si moveatur ex omnipotentia auxiliante.

2. Sup. 2. Ille cui facta esset revelatio evidens, vel certa de sua damnatione *quomodocumque operetur*, non potest sperare. Ratio est : ille cui salus non proponitur practicè assequibilis, non potest sperare. Sed huic homini salus non proponitur practicè assequibilis, ut per se patet : quia potius proponitur, nullum esse medium assequendi salutem : ergo non potest sperare.

3. Dices : Filius sciens Patrem moriturum quibus vis adhibitis remedijs, potest prudentè apponere media conducentia ad salutem, imò tenetur ea apponere : ergo cui facta sit dicta revelatio de damnatione potest sperare.
Prob.

Prob. conseq. Talis homo potest, & tenetur ponere media conducentia ad salutem. Sed vnum ex medijs est spes salutis: ergo potest sperare salutem.
Resp. dist. mai. Filius potest ponere media conducentia ad salutem, vt ostendat amorem erga Patrem, vel ex alijs finibus, conc. ex intentione salutis, neg. mai. prudenter loquendo, & conseq.
Ad prob. dist. mai. Potest, & tenetur ponere media conducentia ad salutem ex intentione salutis, neg. mai. ex alia intentione, subdist. aliqua media, conc. omnia, neg. mai. Quia non tenetur ponere spem, cum eius obiectum sit practice impossibile. Si forte spes esset tunc medium ad consequendam salutem: quia ex eo, quod in hac providentia sit medium necessarium, non sequitur, quod tale foret in alia providentia.

4 Sup. 3. Cui facta esset revelatio, *Damnaberis propter peccatum commissum, nullamque dabo gratiam sufficientem ad surgendum*, non potest sperare, si revelatio esset evidens, aut certa: quia salus non proponebatur practice assequibilis. Si vero revelatio solum diceret, *damnaberis propter peccatum commissum*, haberet potestatem remotam
De Spe, & Char. R. *Spe*

sperandi. Prob. Qui potest vitare impedimentum salutis, habet potestatem remotam sperandi. Sed talis homo posset, & teneretur pœnitere de peccato, qua pœnitentia vitaretur impedimentum salutis: quia removeretur peccatum, quod erat impedimentum salutis: ergo potest sperare remotè salutem. In hoc tamen casu, cum decretum damnationis esse consequens in pœnitentiam finalem, saltem conditionatè prævisam, revelatio de damnatione similiter esset consequens talem impœnitentiam.

5 His suppositis, *Prima sent.* absolute negat dari potestatem proximam cum iudicio absoluto de damnatione. Ita communiter Thomistæ, Palacios disput. 2. Vega, Banez hic art. 1. dub. 3. Gonet disp. 5. artic. 5. §. 1. Castillo disp. 2. de Timore, & Albendea disp. 7. quæst. 2. latè, ubi post aliquas affirmationes conditionatas, concludit sect. 3. cum revelatione damnationis propter furtum non dari potestatem adhuc remotam sperandi. Et sect. 4. repugnare revelationem absolutam damnationis ob omissionem spei. Palanco quæst. 3. latè. Et ex nostris Vazquez 1. 2. disput. 17. Valencia disp. 3. quæst. 4.

Turrianus disp. 65. dub. 2. Maratius
disp. 35. Tannerus disp. 2. quest. 1.
Coninc disp. 20. dub. 13. In ò afferit
Tanner. omnes Theologos negativæ
sententiæ subscribere. *Secunda sentent.*
absolutè affirmat cum revelatione dam-
nationis propter peccatum futurum da-
ri proximam potestatem sperandi. Ita
Granad. contr. 2. tract. 3. Azor
tom. 1. lib. 2. cap. 22. Iun. de Præ-
destinatione, sect. 11. cap. 2. *Tertia*
sent. dicit, posse sperari salutem, vt pos-
sibilem; non verò, vt futuram. Ita Lor-
ca disp. 18. *Quarta sent.* dicit, posse spe-
rari, si iudicium sit probabile; secus si
sit evidens, aut certum. Ita insinuat Exi-
mius Suar. disp. 2. sect. 3. num. 7.
Quinta sent. dicit, posse sperari cum
iudicio certo, & evidenti, si revelatio
sit de damnatione propter omissionem
spei, seu sit consequens talem omisso-
nem. Ita Petrus Hurtado disput. 119.
sect. 2. Ripalda disput. 26. num. 45.
Oviedo contr. 6. num. 35. Aldrete
disp. 11. de Prædestinat. sect. 8. & dis-
put. 2. sect. 6. & 7. Eamque illustrant
AA. Cisterciens. secus verò si revelatio
sit antecedens omissionem spei: hoc est,
si sit revelatio propter peccatum disting.

Cum ab omissione spei. *Sexta sent.* dicit, cum iudicio certo de damnatione, etiam propter peccatum furti, posse sperare; secus cum evidenti. Ita Ripalda num. 42.

6 Nostra sententia per varias conclusiones dabitur. Dico 1. Cui facta sit revelatio de damnatione propter omissionem spei in instanti *A*, potest proxime sperare in tali instanti, etiam si revelatio sit certa, & evidens. Seu quod est idem potest sperare cum revelatione etiam evidenti, si revelatio sit consequens omissionem liberam spei. Prob. Cum scientia evidenti Dei de consensu libero Petri, datur potestas proxima dissensus: & cum scientia evidenti Christi de suis actibus liberis, datur potestas proxima non eliciendi tales actus: & in Deo cum scientia de non existentia decreti de altero mundo, datur potestas proxima decernendi alterum mundum: ergo cum evidenti de damnatione propter omissionem spei datur potestas proxima sperandi. Prob. consequ. Ideo primum est verum, quia nulla entitas potest destruere, quod supponit, aliàs esset sui destructiva: & dictæ scientiæ supponunt potestatem proximam

non eliciendi dictos actus liberos. Sed revelatio de damnatione propter omissionem liberam spei supponit potestatem sperandi, alias non esset libera omisio: ergo cum tali revelatione datur potestas proxima sperandi.

7 Prob. 2. consequentia: Ideo dictæ scientiæ componuntur cum potestate proxima non eliciendi dictos actus: quia cum sint posteriores potestate proxima omittendi tales actus, non possunt variare constitutiva potestatis proximæ ad tales actus: & dicta revelatio est consequens omissionem liberam spei: ergo non potest variare constitutiva potestatis proximæ ad omissionem spei: & consequenter cum dicta potestate coniungetur. Min. videtur clara: quia revelatio est consequens visionem omissionis immediate liberæ, propter quam decernitur damnatio: quia ut diximus de reprobatione, impium esset Deum decernere damnationem ante absolutam visionem peccati. Sed visio omissionis immediate liberæ spei est consequens omissionem liberam spei: ergo revelatio supponit omissionem liberam spei. Prob. Tamen illa min. & explicatur.

Quomodo possit stare talis revelatio
 Possibilitèr cum omissione immediate
 libera spei. Si Deus hodie revelaret Pe-
 tro suam damnationem propter omis-
 sionem liberam spei cras ponendam,
 posset cras sperare, si cras obliviscere-
 tur revelationis, necnon visa omisso-
 ne spei recordaretur revelationis: quia
 recordatio esset consequens omisso-
 nem, vupotè fundata in ipsa omissione.
 Sed revelatio de damnatione propter
 omissionem spei fundatur in omisso-
 ne spei: quia ideò decernit damna-
 tionem, quia videt omissionem: & ideò
 videt omissionem, quia erit omis-
 sio: ergo revelatio de damnatione est con-
 sequens omissionem spei.

8 Prob. 2. conclusio: Qui habet
 hoc iudicium, *In mea manu est consequi
 salutem*, sine notitia apta ad retrahen-
 dum, potest sperare. Sed talis homo
 habet dictum iudicium sine notitia ap-
 ta ad retrahendum: ergo potest spera-
 re. Prob. min. quoad secundam partem.
 Notitia de prohibitione adveniēns pro
 posteriori, non est apta ad retrahen-
 dum ab opere, nec ad reddendum illi-
 citum opus. Sed notitia de tali damna-
 tione est consequens, ut probavimus,

omiss

omissionem spei : ergo non est apta ad retrahendum ab spe.

9 Dices : Talem revelationem signatè supponere potestatem sperandi; exercitè tamen eam auferre : quia aufert iudicium requisitum ad spem , vel saltem impedit eius vires : cum nemo possit prudenter sperare bonum , quod scit non futurum. *Contra.* In primis iudicium evidens de non futuritione salutis non aufert iudicium conditionatum de salute. Deindè non impedit eius vires : quia cum sit posterius omissione spei ; non est in signo apto ad retrahendum : sicut non est in signo apto ad retrahendum ab omissione Sacri, notitia præcepti adveniens pro posteriori : & Christus sciens eius opera futura , & se non applicaturum merita pro Iuda , habebat libertatem ad opera , & ad applicandam merita pro Iuda : quia illa scientia cum esset pro posteriori ad opera , non erat in signo apto ad retrahendum ; sed Deus sciens se decrevisse , non dari alterum mundum , habet libertatem decernendi alterum mundum propter eandem rationem. Et creatura cognoscens pro posteriori non amare Deum , habet libertatem amare

1. Et ratio omnium est : quia tales cognitiones non possunt auferre, quod supponunt : & cum adveniant pro posteriori ad exercitia libertatis, supponunt libertatem : Idedque non possunt illam auferre.

10 Dices 2. Cui facta est revelatio de omissione spei in *B*, non potest sperare in instanti *A* : quia revelatio non est consequens omissionem in *A*; sed solum omissionem in *B*: ergo neque potest sperare in *B*, per se loquendo; sed solum per accidens; hoc est, casu quo obliviscatur revelationis. Prob. conf. In *B*, per se loquendo recordabitur pro priori, se non potuisse sperare in *A*: quia salus non erat futura. Sed hæc recordatio enervabit vires ad sperandum in *B*: sicut eas enervaret iudicium de non futuritione salutis: ergo non potest sperare in *B*. Resp. conc. ant. neg. conf. Ad probationem neg. mai. quia impotentia sperandi pro instanti *A*, est consequens omissionem in *B*: & consequenter etiam est consequens talem omissionem recordatio impotentiae, "tpotè fundata in impotentia : ergo recordatio illa erit pro posteriori ad omissionem in *B*, & non

in signo apto ad retrahendum.

11 Dices 3. Pura præcisio revelationis, cum reliquis comprinci-
pijs, pro priori non sufficit ad liber-
tatem: ergo requiritur positiva caren-
tia iudicii de revelatione. Prob. ant.
Præcisio revelationis est indifferentis, ut
existat revelatio. Sed indifferentia ut
existat revelatio, est indifferentia, ut
existat libertas: quia si existeret pro
illo priori revelatio non esset libertas:
ergo pura præcisio revelationis pro
illo priori non sufficit, ut sit libertas:
siquidem est indifferentis, ut sit, vel non
sit libertas. Resp. neg. ant. Ad prob.
dist. mai. Præcisio revelationis est in-
differentis, ut sit revelatio pro signo
præcisionis, neg. mai. quia si illud sig-
num constituitur per præcisionem à
revelatione, non permittit dari in illo
signo, non præcisionem à revelatio-
ne, seu revelationem. Præcisio reve-
lationis est indifferentis, ut sit revelatio
pro signo posteriori, conc. mai. &
dist. min. Indifferentia, ut existat re-
velatio pro priori, seu pro signo præ-
cisionis est indifferentia, ut existat li-
bertas, conc. mai. Permiss. implica-
tione in terminis. Indifferentia ut
existat

existat revelatio pro posteriori, nego min. & conf. propter rationes datas. Ipsa verò præcisio revelationis sola, cum solum inadæquatè constituat libertatem; est indifferens, ut dentur alia comprincipia libertatis, adeòque libertas pro suo signo: & idem accidit cuiusvis constitutivo libertatis.

12 Dices 4. Libertas constituitur per carentiam existendi iudicium de revelatione pro priori; ergo constituitur per carentiam absolutam iudicij. Prob. conf. Hoc iudicium existere pro priori, est hoc iudicium esse causam omissionis. Sed si hoc iudicium esset causa, se ipso esset causa: ergo si libertas constituitur per carentiam existendi hoc iudicium, pro priori, seu per carentiam essendi causam omissionis, constituitur per carentiam absolutam huius iudicij. Resp. conc. ant. neg. conf. Ad probat. conc. mai. dist. min. Si hoc iudicium esset causa, se ipso esset causa *signatè*, conc. min. *exercitè*, neg. min. in casu possibili: quia si hoc iudicium esset causa omissionis, iam non esset hoc iudicium: quia haberet prædicatum essendi causam omissionis, quod prædicatum repugnat huic iudicio, utpotè essentialitèr

liter existenti pro posteriori : adeoque in signo inepto ad retrahendum.

13; Dices 5. Prædeterminatio licet non existat pro priori ; sed in signo medio, aufert libertatem : ergo revelatio, licet non existat pro priori auferet libertatem sperandi. Argumentum probat scientiam, & prædefinitionem in exemplis supra politis auferre libertatem. *Resp.* conc. ant. neg. conf. Quia revelatio est positivè posterior omissione libera, & non aufert iudicium conditionatum requisitum ad spem; at verò prædeterminatio, etiam existens in signo medio, est necessitas immediata, in impedibilis, auferens immediatè indifferentiam: ideòque formalitè tollit libertatem, & aliunde eam aufert illativè: quia arguit omnipotentiam non esse indifferentè applicatam, ut Adversarij fatentur.

14. Multa obijcit Palanco à n. 28. quæ soluta manent : quia *nescire, ignorare*, pro signo priori, non opponitur cum scire pro signo posteriori : sicut non existere prædeterminationem pro signo potestatis, seu ex parte actus primi, non opponitur cum existere prædeterminationem ex parte actus secundi
iuxta

juxta Thomistas. Non existere determinationem pro signo libertatis, & indifferentiæ; seu quod est idem, *Dari carentiam determinationis, ut existentis in signo libertatis indifferentia*. Non opponitur cum existere determinationem pro signo posteriori, & ipsi, & omnes hoc dicentes non concedunt dari duo contradictoria pro diversis signis; sed solum dicunt, quod signum potestatis non constituitur per prædeterminationem, neque signum libertatis, & indifferentiæ ad amorem constituitur per amorem: ita similiter dicimus, pro priori ad spem dari carentiam iudicii, *ut existentis pro priori*: non dicimus absolute, *pro priori datur carentia iudicii*; sed sic, *datur carentia iudicii, ut existentis pro priori*. Seu illud signum præcindit à tali iudicio, & est indifferens, ut pro posteriori veniat, vel non tale iudicium.

15 Insistit num. 40. Ignorantia de revelatione damnationis propter omissionem spei, aliquam excludit à subiecto notitiam revelationis, cuius subiectum est capax. Vel ergo subiectum est capax habendi notitiam revelationis in illo priori, vel non? Si non

est capax : ergo non excludit notitiam pro signo priori, pro quo non est capax. Sed solum excludit notitiam pro signo posteriori, pro quo est capax: ergo ea ignorantia est incomponibilis cum notitia pro signo posteriori. *Explicat.* Nequit negari ignorantiam illam excludere à subiecto aliquam notitiam tali subiecto possibilem : quia si non ita esset, nulla notitia revelationis possibilis subiecto posset excludere potestatem ad sperandum, aut ignorantiam requisitam ad spem.

16 Resp. neg. ant. & 1. & 2. conf.

Quia ea ignorantia pro priori solum excludit notitiam cuius est incapax pro priori : quia talis ignorantia solum excludit existentiam iudicii damnationis propter omissionem spei, iudicii, ut existens pro priori : & tale iudicium non potest existere pro priori. Et hinc neg. ant. explicationis. *Explicat.* Amorem non existere in signo libertatis, seu quod est idem, dari carentiam amoris, ut existentis in signo libertatis, excludit aliquam existentiam possibilem amoris, vel non ? Si excludit existentiam possibilem, amor poterit constituere libertatem ad amorem : si excludit

existentiam impossibilem, & cuius subiectum non est capax? Idem dicimus in nostro casu.

SECTIO II.

Alie conclusiones.

17 **D**ico 4. Cum iudicio certo, licet obscuro de revelatione damnationis propter peccatum furti, non datur possibilitas proxima sperandi, si tale iudicium sit in signo apto ad retrahendum, ut revera est, per se loquendo. Conclusio hæc procedit de spe prudenti, & supernaturali, non de spe imprudenti, & naturali: quia imprudentèr benè potest sperare. Prob. 1. probatione posita conclusione 2. num. 84. disp. 3. sect. 5. revidenda. Prob. 2. ex August. de Genes. ad lit. cap. 17. & 18. dicente Angelum non præscivisse suum casum: quia non posset perseverantiam sperare. Idem docuit de Adamo, cap. 15. de Charact. & gratia. Consentit Anselm. cap. 12. de Casu diaboli. Vel sic: Non possumus prudentèr sperare id, pro quo non possumus prudentèr orare. Sed qui sciret

esse da mandandum, non potest prudenter orare pro sua salute : ergo neque illam sperare. Min. est Aug. lib. 11. de Civit. cap. 24. *Si de aliquibus ita Ecclesia certa esset, ut qui sint illi, etiam nosset, qui licet in hac vita sint constituti; tamen predestinati sunt in ignem aeternum ire cum diabolo, tam pro eis non oraret, quam pro his.* Hæc intelligenda sunt de oratione efficaci : quia Ecclesia pro omnibus orat, & certum est non omnes esse salvandos, cum pauci sint electi. De quo sect. 3.

18. Huc alludit dictum Samuelis lib. 1. Regum 16. *Vsq̄quo in lugea Saul, cum ego proiecerim eum?* Et Hierem. 7. *Noli orare pro populo, & non absistas mihi, quia non exaudiam te.* Ioan. 17. *Non pro mundo rogo.* Et 1. Ioan. cap. 5. *Qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem, petat, & dabitur ei vita peccantis non ad mortem.* Est peccatum ad mortem : non pro illo dico, ut roget quis. Per peccatum ad mortem intelligit D. Thom. peccatum illius, qui nascitur ad mortem præscitus : & August. impenitentiam finalem : iuxta Suarium tom. 2. de Relig. lib. 1. cap. 15. num. 13. qui num. 12. dixit,

dixerat, in oratione generali, quæ pro
 solis prædestinatis potest esse efficax,
 licere formalitèr excludere reprobos;
 non tamen moralitèr, v. gr. Petrum,
 vel Paulum. Idem, quod dicimus de iu-
 dicio damnationis, dicimus de appre-
 hensione suasiua iudiciij moralitèr cer-
 ti, aut evidentis: quia ea apprehensio
 eandem ferè vim habet, in ordine ad
 reddendam imprudentem spem, ac iu-
 dicium: sicut apprehensio suasiua iudi-
 cij certi, aut evidentis de prohibitione,
 eandem vim habet ad reddendam illi-
 citam actionem, ac haberet iudiciam
 de prohibitione.

19 Prob. 3. Nullus potest pru-
 dentèr sperare, quando multum magis
 ponderant rationes suadentes rem non
 futuram, quam rationes suadentes rem
 futuram. Sed quando datur certitudo
 moralis, aut evidentia de non futuri-
 tione salutis, ita accidit: ergo non po-
 test prudentèr sperare. Prob. mai. Quæ
 in alijs materijs extra præsentem dis-
 putationem, videtur clara. De ratione
 spei est petere hilari animo, cum fidu-
 cia, certitudine, & quasi cum gaudio
 de consecutione. Ad Rom. 12. *Spe gauden-*
tes. Sed quando magis ponderant
 rationes

rationes suadentes non futuritionem rei, quam rationes suadentes rei futura- tionem, nemo poterit tendere cum fi- ducia, hilari animo, certitudine, & qua- si gaudens de consecutione: ergo non poterit prudenter sperare. Prob. min. Si spes consisteret in actu intellectus, cer- titudo spei, quæ est absoluta, non pos- set coniungi cum certitudine de non consecutione. Sed licet spes consistat in actu voluntatis, habet similem certitu- dinem, ac haberet, si consisteret in actu intellectus: ergo non potest tendere cum fiducia, certitudine, hilari animo, & quasi gaudens de consecutione.

20 Prob. 4. Posito tali iudicio, non datur potestas proxima ad actum spei essentialiter liberum tali libertate, scilicet, essentialiter pendentem à tali iudicio: ergo neque ad actum spei non essentialiter liberum. Antecedens vide- tur clarum: quia imprudens est affectus efficax finis, ex se assecurans finem, & ex se connexus cum non assecutione fi- nis. Sed spes ita essentialiter libera, effec- tus efficax salutis, ex se assecurans salutem, & ex se connexus cum non assecutione salutis: quia connexus est eum iudicio certo in se, & quoad spes.

rantem de non afflictione salutis: ergo posito tali iudicio non datur potestas proxima ad actum spei, ita essentialitèr liberum. Nunc sic: vel qui sperat, nescit, an actus futurus sit essentialitèr liber, vel non? Sed posito tali iudicio, non potest habere actum spei essentialitèr liberum: ergo neque actum spei, quem nesciat, an futurus sit essentialitèr liber. Prob. conf. Qui solum potest habere prudentèr actum spei vno modo, non potest habere prudentèr actum spei, nisi sciat dandum cum tali modo. Sed posito tali iudicio, ad summum potest prudentèr sperari actum spei non essentialitèr liberum, & eliciens nescit, an actus spei futurus sit essentialitèr liber: ergo nequit habere prudentèr actum, quem nescit an futurus sit essentialitèr liber.

21 Prob. 5. Si cum tali iudicio possumus sperare prudentèr salutem, possemus iurare, promittere, & vovere actum, quem scimus non ponendum. Sed hoc est falsum, quando propter hanc rationem illicitum, & invalidum est votum de non peccando venialitèr: ergo cum dicto iudicio non possumus sperare. Prob. mai. Quivis potest pro-

mitte

mittere iurare, & vovere, quod potest prudentè intendere, & prudentè sperare se facturum. Vel sic: Ideò non est licitum votum de non peccando venialitè: quia nullus potest prudentè sperare, se non peccaturum venialitè: ergo qui prudentè potest sperare se facturum aliquem actum, potest illum vovere. 6. Pro signo, pro quo datur impotentia ad carentiam furti, non datur potestas proxima intendendi efficacitè prudentè carentiam furti. Sed pro signo iudicij certi de furto datur impotentia ad carentiam furti: ergo non datur potestas proxima intendendi carentiam furti. Prob. min. Pro signo pro quo datur necessitas ponendi furtum, datur impotentia ad carentiam furti: & pro signo iudicij certi de furto datur necessitas ponendi furtum: quia datur connexio metephysica cum furto: ergo &c.

22 Nec valet dicere illam necessitatem esse consequentem: quia pro signo necessitatis etiam consequentis ad actum, non datur potestas proxima ad actum: ideòque pro signo actus non datur potestas proxima ad actum; sed ipse actus. Nec valet dicere talem ne-

cessitatem esse impossibilem: quia dicitur, & non probatur, ut latius dicemus agentes de principio connexo redundantem.

23 Prob. 7. Et supponamus revelationem esse de damnatione in instanti *B*, pro furto committendo in *A*: intendimus, in *A* non dari potestatem proximam sperandi. Prob. Quando datur impedimentum essentialiter pugnans cum spe inimpedibile à potestate sperandi, non datur potestas proxima sperandi. Sed in *A* datur furtum, & iudicium certum de furto essentialiter pugnans cum spe, quæ est intentio efficax vitandi omnia peccata: & est inimpedibile à potestate sperandi: ergo non datur potestas sperandi. Prob. min. Furtum, & iudicium de furto, solum potest impediri per potestatem furandi, & non furandi. Sed potestas furandi, & non furandi, non est potestas sperandi: quia hæc petit futuritionem salutis; secus potestas furandi: ergo furtum, & iudicium de furto est inimpedibile à potestate sperandi.

24 Consulto dixi non dari potestatem proximam sperandi, si iudicium de damnatione sit in signo apto ad

retrahendum, qualiter est per se loquendo, iudicium de damnatione propter furtum. Si verò libertas ad sperandum fuerit eadem, cum libertate ad furandum, ut potest esse per accidens, eo quod pro signo priori ad furtum, in quo non datur iudicium de furto, datur iudicium de futuritione salutis: & etiam, quia libertas ad intentionem finis potest esse libertas ad electionem mediij, qualis est vitatio furti: tunc daretur potestas proxima sperandi: quia revelatio esset consequens libertatem sperandi: siquidem esset consequens libertatem furandi, quæ est eadem cum libertate sperandi. Imò esset cōsequens exercitium libertatis sperandi: quia tunc idem esset se determinare ad furtum, ac se determinare ad omissionem spei: sicut idem est se determinare ad amorem, ac se determinare ad carentiam odij incomponibilis cum amore. Et quando libertas ad intentionem finis est eadem cum libertate ad electionem mediij necessarij, idem est se determinare ad carentiam electionis. Ideòque cum tali revelatione per accidens potest dari potestas proxima sperandi; secus per se loquendo.

SECTIO II J.

Solvuntur argumenta.

25

O Bije. 1. Quivis potest intendere prudenter, & efficaciter finem, quem scit esse in sua potestate. Sed talis homo scit salutem esse in sua potestate: ergo potest illam intendere. Prob. min. Qui scit salutem esse sibi liberam, scit salutem esse sibi possibilem, & in sua potestate. Sed primum scit talis homo; ergo &c. *Confirm.* Qui habens impedimentum ad aliquem finem, cognoscit esse in sua potestate auferre impedimentum, potest efficaciter intendere finem. Sed habens iudicium certum de damnatione propter furtum, quod est impedimentum salutis, cognoscit esse in sua potestate vitare furtum, & iudicium de damnatione; ergo potest intendere efficaciter salutem. Prob. mai. Qui sedet potest intendere efficaciter addere sacrum: quia cognoscit habere in sua potestate vitare sessionem, quæ est impedimentum eundi: & sic de alijs: ergo &c.

24 *Confirm.* 2. Talis homo habet libertatem obtinendi salutem, & observandi mandata. Sed vnum est mandatis
est

est actus spei : ergo habet libertatem ad spem. 3. Talis homo tenetur confiteri ; & ad confitendum est necessarius actus spei : ergo tenetur ad spem , & consequenter habet potestatem sperandi , ne teneatur ad impedibile. 4. Talis homo potest vitare furtum : ergo potest intendere vitationem furti. Cur enim poterit prudenter intendere vitare , quod tenetur vitare ? Nunc sic : sciens se non vitaturum furtum potest intendere prudenter vitationem furti ; ergo sciens se sua culpa non obtenturum salutem , potest prudenter intendere salutem. Prob. ant. ex D Thom. 1. 2. quæst. 17. art. 5. *Omne quod est in nostra potestate subiacet imperio nostro.*

27 Propter hæc, & alia infrà, credideram, dictum hominem posse intendere , & desiderare salutem ; non verò sperare : quia ad spem requiritur futuritio rei , cum ad desiderium sufficiat possibilitas , & quia ad spem requiritur talis certitudo obiecti , vt aliqui iudicarint spem esse actum intellectus , in quo solum poterat dari talis certitudo , & certitudo nullatenus requiritur ad desiderium : ideo dicebam, ex eo, quod finis possit intendi , & desiderari , non

sequitur, quod possit sperari: quia plura requiruntur ad spem, quæ non requiruntur ad desiderium, & præcipue futuritio rei, & talis certitudo de obtinendo bono, ut præ certitudine reputetur quasi possessum. Ex Paulo supra, *spe gaudentes*; sed re melius considerata idem dicendum iudico de desiderio efficaci prudenti, ac de spe; de quo postea.

28 Ideò dist. mai. Quivis potest intendere efficaciter, & prudenter finem quem scit esse in sua potestate: si non habeat pro priori, & in signo aperto ad retrahendum notitiam certam de non assecutione finis, conc. mai. si pro priori habeat notitiam certam de non assecutione finis, neg. mai. Quia quomodo ponet prudenter media, faciet sumptus aggredietur longum iter ad consequendam dignitatem, quam certo scit non assequendam, quamvis ob suam culpam, & quia scit quod etsi ponat multa, non ponet omnia media? Et quis amicus in tali casu consiliabitur, ut tales sumptus, & itinera aggrediatur? Ad primam confirmationem similiter dico, qui habens impedimentum ad finem, scit in sua manu esse vitare impedimen-

tum, potest prudenter, & efficaciter intendere finē, si non sciat pro priori non vitandum esse impedimentum; secus si sciat propter rationes datas, Scripturam, & Aug. suprā allegatum.

29 Ad 2. Talis homo habet potestatem remotam obtinendi salutem: quia salus solum est remote in nostra potestate: & habet potestatem proximam, vel remotam observandi præcepta: & habet obligationem sperandi: ex quo solum sequitur habere potestatem remotam sperandi: quia habet potestatem proximam vitandi furtum, quo vitato, non datur iudicium de damnatione, & tunc dabitur potestas proxima sperandi. Sicut extinguens lucem, & proijciens breviarium in mare, dum proijcit habet obligationem recitandi; & tamen solum habet potestatem remotam recitandi, scilicet potestatem non proijciendi breviarium, quo non proiecto, posset proximè recitare.

30 Ad 3. Talis homo tenebitur confiteri, sicut tenetur sperare, ad quod sufficit esse in sua manu habere potestatem proximam confitendi, & sperandi. Hæc dixi, admissio, quod in illa providentia esset necessarius actus spei ad salutem.

salutem, qui necessarius est in hac providentia: & de alia providentia, quæ tunc esset, nihil scimus. *Ad 4.* Ille homo tenetur vitare furtum; sed non potest intendere prudenter vitationem furti, quia non potest intendere prudenter, quod certo scit non futurum, & pro priori scit, ut tunc accideret, cum revelatio non sit posterior carentia intentionis.

31 Quod addit ex D. Thom. verum est loquendo de imperio prudenti, vel imprudenti. Itaque prudenter subiacet imperio nostro, quod est in nostra potestate, & prævidetur futurum: imprudenter subiacet imperio nostro, etiam quod prævidetur non futurum: in quo solo sensu possunt esse vera alia verba D. Thom. 1. 2. quæst. 13. art. 6.

Quidquid ratio apprehendere potest, ut bonum, in hoc voluntas tendere potest. Si loquatur de affectu efficaci: quia affectu inefficaci, non solum in non futura, verum & in impossibilia tendere potest voluntas.

32 Dices: Non potest esse imprudens volitio salutis cognitæ non futuræ, quando imprudens est volitio salutis cognitæ non futuræ, & imprudens est

est titulo excludendi volitionem salutis. Sed volitio salutis cognita non futuræ est imprudens titulo excludendi volitionem salutis cognita non futuræ: ergo non potest esse imprudens volitio salutis cognita non futuræ. Min. videtur certa: quia qui tenetur consequi, & tendere in aliquod bonum, imprudentè haberet actum excludentem tendentiam in tale bonum. Sed talis homo tenetur, & in sua manu habet consequi salutem: ergo imprudentè haberet volitionem salutis excludentem volitionem tendentem in salutem, & imprudentè haberet talem volitionem titulo excludendi volitionem tendentem in salutem.

33 Resp. concess. mai. neg. min. quoad secundam partem. Ad prob. dist. mai. Qui tenetur consequi aliquod bonum, imò & tendere in illud bonum, imprudentè haberet actum excludentem tendentiam in tale bonum *antecedentè* ad notitiam de non futuritione boni, concess. mai. *consequentè* ad notitiam de non futuritione boni, subdist. imprudentè haberet actum excludentem tendentiam, *aliquem* actum excludentem tendentiam, concess. mai. *omnem* actum

actum excludentem tendentiam, negat. Ex quo sequitur, non esse imprudentem talem actum titulo excludenti tendentiam in tale bonum: aliàs omnis actus excludens tendentiam esset imprudens. Explico solutionem.

34 Itaque. Habita tali notitia, & consequenter ad illam posset quis prudenter dicere, *Nolo habere intentionem salutis: nolo ponere media ex hac intentione, ut consequar salutem*: quia sciens non obtenturam dignitatem, prudenter potest dicere, *Nolo facere sumptus, ex hac intentione, ut consequar dignitatem*. Non tamen potest talis homo habere hunc actum, *nolo salutem*: quia salus est adeò magnum bonum, ut reddat illicitum hunc actum: ideoque Deus illum prohibet. Sicut filius sciens Patrem non adepturum salutem corporalem; modo abesset scandalum, posset dicere saltem intra se, *Nolo facere sumptus, ex intentione consequendi salutem Patris, quam scio non futuram*; non tamen potest habere hunc actum, *nolo salutem Patris*: quia etsi non possit intendere prudenter salutem; potest tamen vitare hunc actum, *nolo salutem Patris*: quia salus Patris adeò est amabilis, & veneranda,

ut reddat illicitum hunc actum.

35 Obijc. 2. Qui scit certo commissurum furtum anno sequenti, potest firmiter proponere, & promittere se non commissurum tale furtum: ergo qui scit damnandum propter furtum potest prudenter sperare. Prob. antec.
1. Habens talem notitiam potest hoc anno amare Deum super omnia. Sed amor Dei super omnia est propositum nunquam, & nullum committendi peccatum: ergo potest proponere non committere illud peccatum. *Aliter:* Amor Dei super omnia determinat ad odio habendum quidquid opponitur voluntati Dei, quale est furtum futurum. Sed tale odium est propositum non peccandi: ergo si habens talem notitiam est potens proximè amare Deum super omnia, potest habere propositum non committendi illud peccatum. Prob.
2. antec. Sciens commissurum furtum anno sequenti potest hoc anno furari, & hoc anno resurgere à peccato intra, vel extra Sacramentum. Sed ad resurgendum à peccato requiritur propositum non peccandi, saltem peccato eiusdem rationis cum peccato confesso: ergo potest proponere non furaturum anno

anno sequenti. Mai. videtur clara: aliàs etiam damnaretur propter peccatum huius anni, cum non esset remissum: & possibilis est revelatio dicens: *Vnicè damnaberis propter furtum anni sequentis, & eius impenitentiam.*

36 Prob. 3. antecedens. Pœnitens præ consuetudine, & fragilitate agnoscens se relapsurum, potest se disponere ad Sacramentum, & proponere non peccare. Et quis dicat non esse prudens propositum nunquam peccandi venialitèr, & tamen est moralitèr certum peccaturum venialitèr: ergo habens notitiam certam de furto futuro potest proponere prudentèr non commissurum tale furtum.

37 Resp. dist. ant. Qui scit certo furaturum anno sequenti, potest proponere non commissurum furtum, *propositione formalitèr tali*, neg. ant. *virtualitèr tali*, conc. ant. & neg. conf. Ad probationem concess. mai. dist. min. Amor Dei est propositum *virtuale* non peccandi, conc. min. quia est incompatibilis cum peccato: est propositum *formale*, neg. min. & conf. Ad aliud dist. mai. Amor Dei determinat *formalitèr* ad odio habendum, quod opponi-

tur voluntati Dei , neg. mai. quia potest dari amor Dei nullam habens tendentiam formalem in peccatum : determinat *virtualiter* , & *equivalenter* , subdistinguo : *equivalenter in ordine ad incompatibilitatem cum peccato* , conc. mai. *in ordine ad tendentiam circa vitiationem peccati* , neg. mai. cum ergo amor Dei sit odium virtuale peccati, solum est *virtualiter* propositum non committendi peccatum in ordine ad incompatibilitatem cum peccato; non in ordine ad sic tendendum , *propono nullum committere peccatum*. Et similiter actus contritionis qui , est formaliter odium peccati , solum est *virtualiter* propositum non peccandi de cætero; sicut attritio de peccato commisso solum est *virtualiter* propositum non illud committendi , in ordine ad incompatibilitatem cum illo.

38 Ad secundam probationem: Sciens furaturum anno sequenti potest futurari hoc anno , & resurgere à peccato intra , & extra Sacramentum: quia potest habere contritionem , & attritionem includentem propositum virtuale non futurandi anno sequenti, modo explicato ; non tamen potest habere

here propositum formale prudens non furandi anno sequenti propter rationes conclusionis. *Ad 3.* Pœnitens nunquam habet certitudinem moralem strictam de relapsu gravi, aliàs esset impossibilis moralitè vitatio relapsus, & invalidum votum non relabendi, quæ nullus Catholicus fateretur. Propositum verò vitandi omnia venialia, nisi ignorantia, aut probabilitas contrariæ sententiæ excuset, per se est imprudens: sicut imprudens est votum illa vitandi. Hæc dixi in communi sententia dicente invalidum esse votum non peccandi venialitè: quia si fuerit validum, in quod inclino, erit prudens propositum non peccandi venialitè, eo quod propositum hoc non sit de re impossibili, prout proponitur: quia solum proponit vitari omnia in hoc instanti, quod est possibile, & vitare omnia in sequenti: quod est possibile, & sic de alijs, sed de hoc plura dicemus infra.

39 Insites: Spes salutis in dicto homine non est imprudens titulo desiderij salutis: quia cur erit imprudens desiderium boni assequibilis à desiderante? Non titulo determinandi media ad salutem: quia non est imprudens

Determinatio ad ponenda media pro consecutione finis, quando homo habet in sua manu ponere media, & consequi finem, & tenetur ponere media, & consequi finem. Aliter: Non est imprudens titulo modi tendendi signati: quia sic solum est desiderium salutis, & desiderium salutis est prudens, dum est inefficax, ut diximus de voluntate illa generali, qua Deus vult omnes homines salvos fieri, præsciens non omnes esse salvandos: non titulo modi tendendi exerciti, hoc est, quia determinat ad ponenda media: tum propter dicta: tum quia hæc volitio generalis prudens est, & determinat Deum ad ponenda media: ergo ex nullo capite est imprudens.

40 Aliter: Non est imprudens spes in tali casu titulo certitudinis, quam debet habere: quia certitudo spei non est certitudo connexionis absolutæ cum salute: aliàs reprobi non possent sperare; sed solum certitudinis conditionatæ, scilicet si ipsa steterit: quia ipsa stante, determinabit ad ponenda media ad salutem. Sed ad affectum habentem certitudinem solum conditionatam sufficit iudicium conditionatum.

certainum, si per me non steteris consequari salutem, quod datur in tali casu; ergo non est imprudens spes in tali casu.

4. Resp. Spem non esse imprudentem titulo desiderij salutis; sed titulo desiderij efficacis determinantis ad ponenda non solum aliqua; sed omnia media, & ad illa ponenda ex intentione salutis: quia ex intentione, ut diximus de prædefinitione pœnitentiæ, solum potest oriri electio formalis medij. Et imprudētia est, quod quis sciens certo non obtenturum supremam dignitatem, quia sua culpa deficiet aliqua diligentia, & medium, millia ducatorum impenderet, & laboriosum iter aggrediretur ab obtinēdam talem dignitatem. Quis amicus consiliabitur, quod similes sumptus, & labores aggrediat ex illo fine? Credo, quod rideamus similem hominem, si fidentē diceret hæc, & illa faceret, obtenturus illam dignitatem. Sanē in obtinendis sæcularibus, aut Ecclesiasticis dignitatibus, nullus ita se gerit, cum prudentiores sint filij sæculi filijs lucis.

4. Hinc patet ad secundum. Ad tertium: fateor spem præter certitudinem affectivē absolutam, certitudinem

obiectivè conditionatam, seu effectivè conditionatam, *scilicet ipse steterit*, habere certitudinem effectivè absolutam, seu efficacem; verum existimo ad actum ita effectivè efficacem, vitra futuritionem conditionatam solum requiri, quod non detur pro priori iudicium de non futuritione propter dicta: & quia certitudo spei, est quasi gaudium de possessione, quod gaudium dari non potest cum certitudine de non futuritione boni.

43. Insistes: Div. Petrus post revelationem Matth. 26. & 31. *Omnes scandalum patiemini in nocte ista. Et v. 35. Antequam gallus cantet, ter me negabis*, dicebat, *et si oportuerit me mori tecum, non te negabo*: ergo eum revelatione de futuritione peccati componitur desiderium, & propositum non committendi peccatum. Et Isai. 5. *Spectavi, ut facerem vbas, fecit autem labruscas*. Introducit Deum eum scientia materiali operis sperantem spe laxa, bona opera Iudæorum. Resp. cum Ruiz, & Aldrete supr. sect. 5. num. 9. Revelationem illam reputatam esse à D. Petro comminatoriam, aut conditionalem, *Nisi viscerent periculum*, quod innuaxit Div.

Petrus respondens, non me terret periculum; *Quia etsi oportuerit, me mori tecum, non te negabo*; & ulterius patet non esse propositam Div. Petr. illam revelationem, & assertionem eventus cum certitudine morali: aliàs argueretur à SS. PP. ut infidelis, quia debebat revelationi propositæ cum certitudine morali. Unde fuit Div. Petrus credidit, illa verba non continere assertionem absolutam, sed assertionem coniecturalem fundatam in magnitudine periculi: cui respondit Div. Petrus, dicens, *Etsi oportuerit, &c.* Verba Hæc, solum denotant desiderium inefficax salutis, quod prudenter dari potest cum scientia non futuritionis. Similiter explicandus Marcus 2. vers. 24. *Et ingressus domum, neminem voluit scire, & non potuit latere.*

44 Insistes: Ecclesia cum noticia certa de damnatione plurimorum orat pro omnium salute; *Libera Domine animas omnium fidelium defunctorum de pœnis inferni.* Et Christus sciens Deum nolle transferre calicem oravit, *Pater, si vis, transfer calicem istum à me.* Lucæ 22. Sed quod possumus orare, possumus desiderare; ergo cum noticia certa

certa de non futuritione salutis possumus desiderare salutem. Idem docet Chrysost. hom. 2. in 1. Timoth. 2. *Si omnes ille vult salvos facere, pro omnibus oportet orare.* Et quis credat Div. Petr. scientem negationem futuram, non potuisse petere gratiam efficacem non negandi, cum potuerit, & debuerit facere illam gratiam efficacem? Et ratio à priori omnium est: qui tenetur vitare peccatum, potest apponere media ad vitandum peccatum. Sed unum ex medijs est intentio vitandi peccatum: ergo cum sciens futurum peccatum teneatur illud vitare, potest intendere vitacionem peccati.

45 Resp. cum Suarez. Orationes Ecclesiæ solum esse efficaces respectu prædestinatorum; respectu verò reprobos esse tantum inefficaces: quod desiderium inefficax rectè componitur, cum notitia damnationis: sicut mercator sciens non posse conservare merces, easque proijciens in mare, inefficaciter vult merces retinere. Et Deus vult, *omnes homines salvos fieri*, & aliqua media ponit ex hac intentione; sub scientia tamen de non salute omnium, non potest intendere efficaciter salutem

omnium, neque præbere auxilium efficacem ad salutem omnium; rectè tamen potest apponere medium inefficax, si cui & mercator. Hinc patet ad verba Chrysoft. Ad id, quod additur, dico: D. Petrum scientem futuram negationem, & gratiam conferendam fore inefficacem, non posse petere gratiam efficacem. Et ratio est: quia licet Div. Petr. poterat, & tenebatur vitare peccatum; quia scientia de non vitatione non existerat in signo apto ad retrahendum à vitatione peccati; at verò illa scientia, ut fatentur Adversarij, existit in signo apto ad retrahendum ab intentione, & desiderio efficaci ponendi media efficaciam ad vitandum peccatum. Vnde non poterat intendere efficaciter apponere omnia media, etiam laboriosa, & ardua, propter rationes conclusionis in promptu habendas; sed solum poterat intendere inefficaciter vitationem peccati, ex qua intentione oriretur positio medij inefficacis, ut in exemplis allatis.

46 Obijc. 3. Eatenus iudicium certum de tali revelatione auferret potestatem sperandi, quia destrueret obiectum spei quoad nos. Sed illud non

destruit: ergo &c. Prob. min. Obiectum spei est futuritio conditionata salutis, si per nos non steterit. Sed iudicium certum de damnatione non destruit hanc futuritionem, neque hoc iudicium: ergo non destruit obiectum spei. *Resp.* conc. mai. neg. min. Ad probat. dist. mai. Obiectum spei est futuritio conditionata cum carentia non futuritionis absolutæ *pro priori*, conc. mai. quia hoc requiritur ad erigendum animum, & ad certitudinem spei: quæ etsi solum sit obiectivè, & effectivè efficax conditionatè; est absolutè efficax affectivè; est solum futuritio conditionata, nego mai. & conf. Itaque illa revelatio est consequens libertatem furandi, & ideo illam non aufert, non tamen est consequens libertatem sperandi, & ideo illam aufert.

47 Obijc. 4. Plus est consequi salutem, quam illam sperare. Sed cum notitia certa damnationis potest homo consequi salutem: ergo &c. In isto argumentum: Plus est consequi salutem, quam regnare in Hispania. Sed quivis habet in sua manu consequi salutem: ergo &c. *Resp.* conc. mai. & min. neg. conf. Quia homo habet potestatem vi-

vitandi omnia peccata : cum iudicium de damnatione non se habeat in signo apto ad retrahendum à vitiatione peccati, propter quod damnatur : & cum potestas vitandi peccata non constituatur per carentiam iudicij, vt existentis pro priori, de non vitiatione omnium: quia non constituitur per iudicium de futuratione salutis ; non tamen potest sperare : quia illud iudicium, cum non consequatur omissionem spei, se habet pro priori ad omissionem, & sic non relinquit salutem sufficienter futuram ad erigendum animum, & quasi gaudendum de possessione præ securitate spei. Si ita proponatur.

48 Difficilius est consequi salutem, quam eam sperare. Sed cum dicta notitia potest homo consequi salutem, ergo & eam sperare. Dist. mai. difficilius est consequi salutem, quam eam sperare, non se habente pro priori hac notitia, conc. se habente pro priori hac notitia, neg. mai. Quia se habente pro priori hac notitia, spes est antecedenter impossibilis; at verò consequi salutem, non est antecedenter impossibile : quia datur potestas antecedens vitandi peccatum, & revelationem,

49 Obijc. 5. Sicut spes requirit bonum esse futurum, ita timor requirit, malum non esse determinatè futurum. Sed cum notitia certa mortis timentus mortem: ergo cum notitia certa damnationis possumus sperare. *Resp.* neg. mai. quia ad timorem solum requiritur malum esse futurum, & est futurum, quando est determinatè futurum. Sed de hoc plura dicemus sect. ultima.

SECTIO IV.

Alia conclusiones.

50 **D**ico 3. Cum revelatione evidenti de damnatione propter furtum datur potestas remota sperandi. Prob. contra Thom. præcipuè Albendea. Data revelatione de damnatione propter furtum, datur potestas acquirendi iudicium regulativum spei: ergo datur potestas remota sperandi. Prob. ant. Data tali revelatione, datur potestas proxima impediendi furtum, sed impedito furto, datur potestas proxima acquirendi iudicium regulativum spei: ergo &c. Prob. min. Impedito furto, iam impe-

di-

ditur iudicium de damnatione propter furtum. Sed impedito iudicio de damnatione, & fundamento illud habendi, datur potestas proxima acquiriti iudicium regulativum spei: quia datur iudicium conditionatum de salute, & cum nihil appareat connexum cum damnatione, potest iudicari probabilem esse futuritionem salutis: ergo.

51 *Confirm.* Eatenus non haberet potestatem remotam sperandi, quia non potest auferre scientiam, nec revelationem, quæ est impedimentum spei, & potestatis proximæ ad spem. Sed hoc non obstat in principijs Thomistarum, ut habeat potestatem remotam ad spem: ergo. Prob. min. In principijs Thomistarum, ut habeat potestatem remotam ad spem, sufficit quod habeat potestatem proximam ad aliquid, ex quo inferatur, ablatum esse impedimentum potestatis proximæ ad spem; & inferatur etiam dari potestatem proximam ad spem: ergo non obstat. 4. Prob. ant. Qui nec habet, nec habiturus est auxilium supernaturale ad actum contritionis, habet potestatem remotam ad actum contritionis iuxta Thomistas: quia, si per illum non flet, ha-

habebit talem potestatem : aliàs , *Aliqua Dei praecepta essent impossibilia hominibus iustis secundum praesentes , quas habent vires ; quæ est vna ex propositionibus Baij damnatis ab Inn. X.* Sed talis homo iuxta Thomistas , non habet potestatem impediendi scientiam vilioris de carentia actus salutaris , & de carentia auxiliij : nec habet potestatem impediendi decreta , quæ dantur ; sed solum habet potestatem *faciendi quod est in se* , ex quo facto insertur , non dari talem scientiam , nec decreta : ergò. Et quidem , vt vidimus disp. 6 de Liber. Arbitr. hac ratione probat D. Thom. nutritum in sylvis , & infideles negativè posse salvari : quia si ipsi per vires naturæ benè operentur , Deus infallibiliter dabit sub hac conditione , vel dispositione negativa notitiam mysteriorum fidei : quia hoc pertinet ad eius providentiam.

52 *Confirm. 2.* Si doctrina Adversariorum esset vera , cui facta esset duplex revelatio , alia sic , *Si non committas furtum cràs , salvaberis.* Alia sic , *Damnaberis : quia committes furtum cràs* , hic non haberet potestatem remotam sperandi. Sed eam habet : ergò.

Prob.

Prob. min. Qui habet in sua manu iudicium absolutum de futuritione salutis, habet potestatem remotam sperandi. Sed hic habet in sua manu iudicium absolutum de futuritione salutis: ergò.

Prob. min. Qui habet iudicium conditionatum de futuritione salutis, & habet in sua manu iudicium de purificatione conditionis, habet in sua manu iudicium absolutum de futuritione salutis. Sed hic habet iudicium conditionatum de futuritione salutis, & habet in sua manu iudicium de purificatione conditionis: ergò. Prob. min. Quoad 2. part. Qui habet in sua manu ponere rem per se notam, habet in sua manu iudicium de tali re. Sed hic habet in sua manu *non furari*, quod semel existens est per se notum: & *non furari* est purificatio conditionis: ergò.

53 Prob. 2. Conclusio: Posito præcepto, per vos, datur in Christo vera potestas ad omissionem mortis: ergo posita revelatione de damnatione datur vera potestas ad spem salutis; non proxima: ergo remota. Prob. 1. consequ. Non est magis impossibilis salus, posita revelatione de damnatione, quam ommissio mortis posito præcepto, utraque

quæ enim est impossibilis in sensu com-
posito : & sicut omisio mortis est pos-
sibilis in sensu diviso , ita salus est futu-
ra in sensu diviso revelationis de dam-
natione : ergo si posito præcepto
datur in Christo vera potestas ad omis-
sionem mortis , posita revelatione de
damnatione , datur vera potestas ad
spem salutis. 3. Posita tali revelatione
potest desperare : ergo datur vera po-
testas ad spem , non proxima : ergo re-
mota. Prob. 1. conf. Malitia despera-
tionis consistit , per vos , in privatione
rectitudinis spei , scilicet mediatae re-
ctitudinis , ut fateretur Albend. disp. 7.
quæst. 2. num. 122. Sed non potest da-
ri privatio rectitudinis spei , quin de-
tur potestas saltem mediata , & remo-
ta ad rectitudinem spei , seu ad spem :
ergo datur potestas saltem remota ad
spem.

54 His positis de spe. Gonet ne-
gans potestatem sperandi sub revela-
tione certa de damnatione asserit dis-
put. 5. cap. 5. §. 1. dari potestatem
desiderandi salutem : quia desiderium
non petit futuritionem ; sed solam pos-
sibilitatem obiecti. Iun. sect. 11. cap. 3.
num. 12. ait : Desiderium ferri posse
etiam

etiam ad impossibilia inefficaciter; & forsan prudenter, & affectivè efficaciter, si tendat in illud sub conditione, quod esset possibile, quod probat ex Arist. 3. Ethic. 2. *Electio est possibile, voluntas est etiam impossibile.*

55 Dico 4. Cum iudicio certo damnationis se habente pro priori non datur potestas proxima desiderandi prudenter salutem. Prob. 1. Rationibus quibus probavimus non dari potestatem proximam sperandi. 2. Deus regulatus scientia visionis de existentia futura Anti-Christi, non potest intendere efficaciter vitationem Anti-Christi: ergo homo regulatus iudicio certo de peccato futuro, non potest intendere prudenter vitationem peccati. Prob. conf. Ideò primum est verum, quia iudicium de futuritione Anti-Christi est connexum cum eius existentia futura, adeòque reddit imprudentem, & consequenter impossibilem Deo vitationem Anti-Christi: & iudicium de peccato futuro est connexum cum peccato: ergo homo regulatus iudicio certo de peccato futuro, non potest prudenter intendere vitationem peccati.

56 3. Probabit aliquis. Si possemus

mus orare pro vitatione peccati, quod
scimus futurum: possemus etiam orare
efficaciter pro vitatione peccati præte-
riti. Sed secundum est falsum: ergo &
primum. Prob. mai. Tàm antiquum est
decretum non vitandi peccatum futu-
rum, quàm decretum non vitandi pec-
catum præteritum, & tàm non vitabi-
tur peccatum futurum, quàm pecca-
tum præteritum: ergo si possumus ora-
re pro vitatione peccati futuri, posse-
mus orare pro vitatione peccati præ-
teriti.

57 Izquierdo disp. 42. num. 137.
concedit sequellam, si petamus præf-
cindo à præterito. Quod insinuat
Ecclesia, dum orat, *Libera Domine ani-
mas omnium fidelium defunctorum de pæ-
nis inferni*, & Aug. relatus à D. Thom.
part. 1. quæst. 19. artic. 3. *Nullus fit
salvus, nisi quem Deus voluerit*, ideo
orandus est ut velit, & volitio datur,
vel non datur ab æterno. Iun. supra
cap. 3. num. 8. ait, nos posse orare
pro vitatione rei præteritæ, si prudenter
præsumimus, eius decretum non esse
independens à nostra oratione præsen-
tis; præsumimus tamen magis præterita,
quàm futura esse independentia à no-
stris

stris orationibus. Et quidem inefficaciter possumus prudenter desiderare vitationem peccati futuri iuxta omnes; & non possumus desiderare inefficaciter vitationem peccati præteriti: nisi prudenter præsumamus, decretum permissivum peccati præteriti pendere ab orationibus præsentibus, quod possibile iudicat Iun. *suprà*; impossibile verò Herrera in hac providentia, *quæst.* 14. de Prædest. *sect.* 2. num. 16. exceptis orationibus Christi, & Beatif. V. M.

§ 8 Aliter probatur conclusio: Quia imprudens, & invalidum est votum non peccandi venialiter, eo quod certum moraliter sit non vitandum omne peccatum veniale. Communis responsio est, vitationem peccati venialis esse impossibilem antecedenter; at vitationem peccati futuri esse impossibilem consequenter; ideoque possumus intendere vitare secundum, secus primum. Verum etsi omnium sententia sit, imprudens, & invalidum esse votum nunquam peccandi venialiter, vellem quod liceret dicere non esse invalidum tale votum, & consequenter non esse imprudens propositum vitandi omnia venialia. Proponam rationes, eas relinquendo meliori iudicio,

1. Quia

59 1. Quia tale votum nunquam obligaret in actu secundo ad aliquid moraliter impossibile: quia solum obligat in actu secundo pro hoc instanti, & postea pro alio, &c. & non est moraliter impossibile vitare omne veniale in instanti determinato. 2. Votum obligat ad rem implendam modo, quo potest impleri: sic vovens construere templum, non tenetur edificare hodie totum templum; sed hodie fundamenta v. gr. cras parietes, postea tectum: ergo cum hodie nequeant vitari peccata venialia totius vitæ: vovens non peccare venialiter hodie, tenebitur vitare peccata hodierna, quæ possunt vitari hodie, & cras crastina, &c. 3. Deus præcipit vitari omnia venialia: & in nobis amor huius legis est prudens, & lex est prudens: dicamus ergo legem esse prudentem: quia Deus non præcipit impossibilia, quæ talia sint prout sunt terminus obligationis in actu secundo, seu obligationis exercitiæ. Et si impossibilia sint prout sunt terminus obligationis in actu primo, & obligationis signatæ: & idem dicemus de voto.

60 4. Ex eo quod Deus possit producere omnia, non sequitur posse
De Spe, & Char. S pro-

producere omnia cathegorematicè, & collectivè; sed solum syncathegorematicè, & distributivè: hoc est, posse producere totam collectionem distributivè: dicamus ergo, votum obligare ad omnia venialia vitanda syncathegorematicè, & distributivè; hoc est, quodvis, & ad vitanda in quovis instanti omnia, quæ possint vitari in illo instanti. Clariùs: ex eo, quod Deus possit omnia, non sequitur posse producere hodie durationem crastinam: quia hæc nequit existere hodie: ergo ex eo, quod homo teneatur vitare omnia venialia, non sequitur, quod teneatur vitare hodie peccata crastina; sed solum hodierna, quæ possunt vitari hodie: & sic votum, etsi validum, habebit similes vires ad obligandum, ac Deus habet ad producendum.

61 5. Leges, & natura rationalis cum auxilijs ordinarijs gratiæ, est necessitas moralis vaga committendi aliquod veniale: vel ergo est imprudens amor huius complexi, vel non? Si non est imprudens, neque votum erit imprudens; dicere autem, talem amorem esse imprudentem, videtur durum.

62 6. Tam moralitèr necessarium est,

est, hominem involutum sæculi strepitu aliquando peccare lethalitè: & iuvenem mediocritè bonum sæpè lacescitum aliquando peccare lethalitè, quam religiosum peccare venialitè: sicut non imprudens est iudicium vitæ omnis venialis in secundo, ita imprudens est iudicium vitæ omnis lethalis in primo. Sed in illis est validum votum non peccandi lethalitè, & pro occasionibus, quibus lacescitur: ergo.

7. Necessitas metaphysica vaga consensus sub infinitis auxilijs non opponitur libertati ad dissensum iuxta communem sententiam: ergo necessitas moralis vaga committendi aliquod veniale non nocebit libertati morali vitandi veniale. Sed potest voveri, quod liberum est moralitè: ergo &c. Hæc proposui, quia frequentè servire solent. Post hæc scripta vidi P. Muniesam doctè, & ingeniosè defendentem tom. de Gracia, disp. 9. sect. 8. esse validum votum de nunquam peccando venialitè.

SECTIO V.

Alie conclusiones.

63 **D**ico 5. Qui pro priorē iudicavit, *Probabile est non futuram salutem propter furtum*, potest proximē sperare. Probi. Qui iudicat probabile esse futuram esse salutem, potest prudenter sperare. Sed habens primum iudicium potest simul iudicare probabile esse futuram esse salutem: ergo &c. Min. est certa: quia illa duo iudicia possunt esse simul vera, & possunt simul existerē. Mai. prob. Habens probabilitatem de consecutione dignitatis, prudenter potest ponere medias etiam ardua ad consequendam dignitatem: ergo habens probabilitatem de futuritione salutis potest prudenter sperare.

64 **D**ico 6. Cum hoc iudicio probabili existenti pro priori, *non consequar salutem*, componitur potestas proxima sperandi. Hoc difficilius est, & minus commune, ideo oppositum docent præter alios, RR. Cisterc. qui solum concedunt potestatem remotam
spe

Sperandi. Prob. tamen. Cum hoc iudicio probabili, *non consequar salutem*, componitur hoc iudicium, *probabile est, quod consequar salutem*. Sed dato secundo iudicio datur potestas proxima sperandi, etiam in præsentia primi iudicii: ergo &c. Mai. est vera: quia affirmans non dari prædeterminationem, potest simul affirmare, probabilem esse sententiam adstruētem prædeterminationem: cum hæc duo iudicia, nec ex obiecto, nec ex modo tendendi opponantur. Prob. min. Non habet maiorem vim ad retrahendum hoc iudicium, *probabile, non consequar salutem*, quam hoc, *probabile est, quod non consequar salutem*. Sed cum secundo iudicio datur potestas proxima sperandi iuxta dicta: ergo cum primo. Prob. mai. Non exigit maius fundamentum, nec magis apparens de non futuritione salutis primum, quam secundum iudicium: & exercitè hoc notificat primum iudicium, siquidem tendit cum formidine. Sed solum retrahit ab spe non futuritio apparens: ergo &c.

65 Explicatur: Vis auferendi potentiam proximam sperandi non ita alligata est iudicio de non futuritione sa-

Iuris, ut existente iudicio de non futuritione pro priori, semper deficiat potentia proxima sperandi: quia existente imprudenter iudicio de non futuritione salutis ad praesentiam argumentorum suadentium certo moraliter futuritionem salutis, datur potentia proxima sperandi. Nec ita est alligata, ut deficiente iudicio de non futuritione salutis, detur potentia proxima sperandi, semper ac deficiat: quia si ad praesentiam argumentorum suadentium cum certitudine non futuritionem salutis, deficeret iudicium de non futuritione salutis, non daretur potestas proxima sperandi prudenter: ergo vis auferendi potentiam proximam sperandi consistit in fundamento de non futuritione salutis sufficienter apparenti, vel in apparentia sufficienti talis fundamenti, sive appareat per iudicium, sive per apprehensionem. Sed idem fundamentum apparet ad hoc iudicium probabile, *non consequar salutem*, ac ad hoc, *probabile est, quod non consequar salutem*: ergo si secundum non aufert potentiam proximam sperandi, neque primum.

66 Prob. 2. Eatenus cum hoc iudicio probabili, *non consequar*

quar salutem, non daretur potentia proxima sperandi, quatenus hoc iudicium habitum pro priori, non posset componi cum iudicio existeri pro priori de futuritione salutis. Sed potest componi cum tali iudicio; ergo datur potentia proxima sperandi. Mai. est vera: quia iudicium, quod potest componi cum absoluta futuritione salutis in re, & in existimatione, non aufert futuritionem requisitam ad spem. Min. prob. ex dictis disp. 3. sect. 3. contra RR. Thomistas ab impugnatione 4. hic revidendis. 3. Cum dicto iudicio stat iudicium de futuritione salutis sufficiens ad erigendum animum, & ad ponenda media prudentè in ordine ad consecutionem salutis: ergo stat potentia proxima sperandi. Prob. ant. Cum dicto iudicio stat hoc iudicium, *in mea manu est consequi salutem*, & hoc, *fortè fallor, dum iudico salutem non esse futuram*, & hoc, *viri graves dicent, salutem esse absolute futuram*. Sed hæc iudicia sufficientia sunt ad erigendum animum: ergo cum dicto iudicio, &c.

67 4. Sicut iudicium de non futuritione salutis reddit imprudentem

spem, ita iudicium de prohibitione reddit imprudentem operationem. Sed cum iudicio probabili de prohibitione stat iudicium excusans operationem ab imprudentia: ergo cum iudicio probabili de non futuritione salutis stat iudicium excusans spem ab imprudentia. Min. probatur: Cum iudicio probabili stat hoc iudicium, *viri graves dicunt oppositum, & eorum auctoritas pluris est, quam meum iudicium, ideo forte fallor*, & hoc iudicium excusat operationem ab imprudentia; imò reddit operationem valde prudentem: quia magna prudentia est non fidere in propria prudentia: ergò.

68 Explicat. Cum simili iudicio de prohibitione stat, superiorem præcipere operationem, & præceptum intimari, & consequenter operationem esse prudentem: ergo cum iudicio probabili directo de non futuritione salutis stat, superiorum præcipere, spem, quia iudicat, futuram esse salutem, & quod præceptum reddat prudentem spem. Sed cum iudicio reddentem spem stat potentia proxima sperandi, quod attinet ad iudicium: ergo cum iudicio probabili de

non futuritione salutis stat potentia proxima sperandi.

69 2. Cum iudicio probabili de eo quod actio *A* non est medium ad consequendum finem, stat quod quis prudenter eligat medium *A* ad consequendum finem: ergo cum iudicio probabili de non futuritione salutis, stat quod quis prudenter intendat salutem. Prob. antec. cum tali iudicio stat, quod quis dicat, *Et si iudico admissum A, non esse medium ad finem: quia tamen vos amici, prudentes, & docti dicitis esse medium, illud eligo ad finem.* Sed hæc electio est prudens iuxta dicta: ergo. Unde cum iudicium de non futuritione probabile, non auferat futuritionem salutis certo; sed tantum probabiliter, relinquit salutem sufficienter futuram in ordine ad spem: quia eam relinquit conditionate futuram, & fortè probabiliter, & iudicium probabile de non futuritione non enervat vires huius iudicii.

70 Adde cum tali iudicio probabili, non solum posse coniungi potentiam proximam sperandi; sed actualem spem. Si verò iudicium fuerit supernaturale, & verum, & revelatio fuisse de damnatione propter peccatum

committendum in *A*, quod sit ultimum vitæ, tunc non dabitur potestas proxima sperandi pro illo instanti: non quia non detur iudicium sufficienter regulativum spei, datur enim iuxta dicta; sed quia tunc datur antecedens connexum cum carentia spei, quale est illud iudicium, & illa revelatio: & aliunde est inimpedibile à potestate sperandi, quia antecedit omissionem spei, & omissionem intentionis vitandi omnia peccata: siquidem iudicium solum est consequens furtum, & potestatem furandi, ut sæpè diximus. Si iudicium fuerit naturale, spes poterit coniungi cum iudicio falsificando iudicium; verum non cum iudicio, ut verò, quia veritas iudicii consistit in existentia furti, quæ existentia est incomponibilis cum intentione efficaci vitandi omnia peccata. Alia dedimus sect. 4. conclus. 5.

71 Dices: Qui probabiliter iudicat, *non consequatur salutem*, quamvis dentur fundamenta probabiliter suadentia futuritionem salutis, illa non acceptat. Sed idem est non acceptare fundamenta, ac non dari in ordine ad reddendam prudentem operationem: ergo sic iudicans, licet dentur fundamenta-

menta probabiliter suadentia futuritionem salutis, non potest sperare.

2. Qui ad præsentiam fundamentorum in contrarium prudenter assentitur non futuram salutem, rejicit fundamenta opposita tanquam insufficientia. Sed rejiciens fundamenta opposita tanquam sibi insufficientia, imprudenter operabitur conformiter ad fundamenta rejecta: ergo imprudenter sperabit.

3. Qui iudicat, impossibilem esse prædeterminationem ad actus liberos, & si probabilis sit sententia opposita, & videat eorum fundamenta, non timet dari prædeterminationem: quia rejicit fundamenta prædeterminationis tanquam sibi insufficientia: ergo similiter.

72 Resp. dist. mai. Qui probabiliter iudicat, *non consequar salutem*. Et si dentur fundamenta, &c. Illa non acceptat tanquam *vera*, conc. mai. tanquam *verosimilia*, neg. mai. Quia exerceat dicit fortè fallor, & reflexè potest dicere, hæc fundamenta probabilem reddunt sententiam oppositam, quod est acceptare illa tanquam *verosimilia*. Et distincta similiter min. neg. conseq. Ad secundum dist. mai. Qui prudenter assen-

assentitur non futuram salutem, reiicit fundamenta opposita, tanquam sibi insufficientia, ad reddendam veram futuritionem, permis. mai. ad reddendam verosimilem futuritionem, neg. mai. & similiter dist. min. neg. conf.

73 Ad 3. Qui iudicat impossibilem prædeterminationem, modo probabilis sit ei sententia opposita, timeret, & debet timere, vel sperare, an detur determinatio: quia formidolosè iudicat non dari: & exercitiè dicit, aut potest dicere, fortè fallor. Solutio constat exemplis allatis, quibus vidimus prudenter posse eligi medium, quod iudicamus ineptum ad assequendum finem, si viri graves iudicant esse aptum. Et licitè possumus facere, quod iudicamus prohibitum, si alij iudicent non esse prohibitum. Et prudenter possumus intendere finem, quem iudicamus non futurum, si verò similiter sit futurum, eo quod viri graves asserant esse futurum.

74 Dico 6. Possibilis est revelatio certa, & evidens de damnatione pro furto, aut quovis alio peccato, quæ coniungatur cum potentia proxima sperandi; imò & cum spe. Prob. Possibi-

ibilis est hæc revelatio, & si speraturus es in A, damnaberis propter furtum committendum in B. Sed hæc revelatio, ut patet, coniungetur cum potentia sperandi; imò & cum spe, aliàs esset falsa: ergo possibilis est revelatio certa, & evidens de damnatione pro facto, & quovis peccato, quæ coniungatur cum potentia proxima sperandi, & cum spe. Prob. mai. 1. Quia non apparet implicatio. 2. Eatenus non esset possibilis: quia hæc revelatio se haberet pro priori ad spem, & eius omissionem; sed non se habet pro priori ad spem: quia consequitur actum spei. Sicut scientia Dei de consensu non constituit potestatem proximam ad consensum, & scientia Dei de non existentia alterius mundi, non constituit potestatem proximam decernendi alterum mundum: quia se habet pro posteriori ad decretum de non existentia alterius mundi.

75 Dico 7. Cum revelatione de damnatione propter peccatum desperationis poterit aliquando dari potestas proxima sperandi. Prob. Desperatio aliquando potest esse, non quia obiectum non est futurum; sed quia est valde

arduum. Sed tunc potest dari potentia proxima sperandi : quia tunc potest proponi salus sufficienter futura : ergo &c. Tunc autem revelatio erit consequens desperationem , & omissionem spei , & ideo non dabitur in signo apto ad retrahendum. Erit consequens omissionem spei : quia dabitur libertas contrarietatis ad spem, & omissionem desperationis ; & ad desperationem , & omissionem spei : sicut sæpè datur libertas contrarietatis ad amorem , & odium potestas tamen ad sperandum, non constitueretur tunc per habitum spei, si habitus spei sit ex natura rei inconiungibilis cum desperatione; si verò solum sit inconiungibilis ex lege Dei impedibili , ut verius iudico, rectè potest constitui potentia proxima sperandi per habitum spei : quia tunc desperans coniungeret desperationem cum habitu spei , & impediret legem Dei.

76 Dico 8. cum RR. Cistere. cum revelatione certa de damnatione propter omissionem spei in *A* , vel in *B*. componitur potestas proxima sperandi in *A* , vel in *B*. Quod detur potestas saltem remota sperandi patet : quia revelatio est de omissione culpabili

bili in *A*, vel in *B*, ad quam saltem
requiritur potestas remota. Quod de-
tur potestas proxima prob. Possibilis
est revelatio de damnatione propter
omissionem spei immediatè liberam in
A, vel in *B*. Sed talis revelatio con-
iungetur cum potentia proxima spe-
randi in *A*, vel in *B*: ergo &c. In mai.
non apparet implicatio, & si aliqua
apparuerit vincetur probatione min.
Prob. min. Talis revelatio est conse-
quens, vel esse potest (hoc dico pro
mai. probanda) scientiam mediam, imò
scientiam visionis de omissione imme-
diatè libera in *A*, vel de omissione im-
mediatè libera in *B*, quia Deus non re-
velat, nisi quod videt futurum: & si
fuerit consequens omissionem imme-
diatè liberam in *A*, in *A* dabitur po-
testas proxima sperandi, licèt non de-
tur in *B*, & si fuerit consequens omis-
sionem immediatè liberam in *B*, in *B*
dabitur potestas proxima sperandi, li-
cèt non detur in *A*: ergo &c. Min. est
clara contra Sapientis. MM. qui hanc
conclusionem negantes dicunt, facta
revelatione de omissione immediatè
libera in *A*, dari potestatem proximam
sperandi in *A*; quia revelatio est con-

sequens omissionem immediatè liberam in *A*.

77 Prob. conclusio 2. Revelatio de damnatione consequens omissionem immediatè liberam in *A*, stare potest cum potestate proxima sperandi in *A*. Sed revelatio disiunctiva dicta potest esse consequens omissionem immediatè liberam in *A*: ergo &c. Prob. min. Deus videns Petrum omitturum spem in *A*, potest revelare disiunctivè, omitturum in *A*, vel in *B*: quia sciens determinatè potest affirmare disiunctivè, quin loquatur contra mentem: ergo hæc revelatio disiunctiva potest esse consequens omissionem immediatè liberam in *A*: & consequenter, non solum per accidens, sed per se loquendo, datur potestas proxima sperandi in *A*, vel in *B*: quia hæc revelatio per se potest esse consequens omissionem immediatè liberam in *A* v. gr.

78 Dices: Supponamus, quod Deus viderit omissionem spei in *A*, & in *B*, & quod ex quavis omissione tanquam motivo sufficienti decernat damnationem. Tunc non poterit sperare in *A*: quia licet ea revelatio sit consequens omissionem in *A*, quatenus dicit

damna-

damnationem propter omissionem in *A* ; non tamen est consequens omissionem in *A*, quatenus dicit damnationem propter omissionem *B*. Sed revelatio, quæ non est consequens omissionem in *A*, aufert potestatem sperandi in *A*: ergo tunc non datur potestas proxima sperandi in *A*. Eadem forma probatur, non posse tunc cum dicta revelatione disiunctiva sperare in *B*.

79 Resp. In tali casu in utroque instanti, in *A* scilicet, & in *B* posse sperari : quia intellectus assentitur revelationi per unicum iudicium, & per se loquendo ita assentitur: cum ergo illud iudicium sit indivisibile, & sit pro posteriori ad omissionem in *A*, dum proponit omissionem in *A*, est etiam pro posteriori ad omissionem in *A*, dum proponit omissionem in *B* : & omisio in *A* posset impedire illam revelationem, & scientiam Dei regulantem tale decretum damnandi. Similiter dicendum est de *B*.

80 Ex his inferitur cum hac revelatione, *damnaberis ob quoddam peccatum*, non determinando quale, poterit stare potestas proxima sperandi, si sci-

De Spe, & Char. T licet

licet peccatū, propter quod decernitur damnatio, & revelatio, sit omīssio spei: quia tunc revelatio in re est cōsequens omīssionem spei; si verò peccatum, propter quod decernitur damnatio, & revelatio, non sit omīssio spei, sed furtum v. gr. per se loquendo, non dabitur potestas proxima sperandi: quia revelatio per se loquendo est antecedens omīssionem spei. Ex dictis faciliè colligi potest, cum quibus revelationibus stare possit non solum potestas proxima sperandi; sed ipsa spes, quod omitto, ne longior fiam.

SECTIO VI.

An Deus possit alicui revelare absolutè suam damnationem?

81 **S**Up. 1. contra RR. citat. à Maffrio disp. 6. de Virtutibus Theologicis, quæst. 19. artic. 1. Deum nulli revelasse absolutè assertoriè suam damnationem: quia nullum datur fundamentum. Nam Ioan. 13. ubi Christus vocat Iudam, *Filium perditionis*, solum probat, hoc esse revelatum alijs; non verò ipsi Iudæ. Et illud

lud Matth. 26. *Va autem illi, per quem filius hominis tradetur* ! melius intelligitur de revelatione comminatoria. Et revelatio de Anti-Christo, verius est, quod non sit illi sufficienter proponenda : quia licet constet, Anti-Christum esse damnandum, non constabit ipsi, se esse Anti-Christum; siquidem alij applicarunt revelationem de Anti-Christo Mahometo, alij Lutheri.

82 Sup. 2. Deum in hac providentia nulli posse revelare absolute suam damnationem : constat ex Div. Thom. quæst. 23. de Veritat. artic. 8. ad 2. *Dicendum, quod quamvis de potentia absoluta Deus possit revelare suam damnationem alicui; non tamen hoc potest fieri de potentia ordinaria : quia hac revelatio cogeret eum desperare.* Vbi quidquid sit de ratione S. Doct. negat conclusionem de potentia ordinaria. His positis, Bonav. & alij citati ab Exim. Suar. disp. 2. num. 6. negant possibilem talem revelationem adhuc de potentia absoluta. Esparza quæst. 31. de Virtutib. Theologicis dicit, non posse Deum revelare alicui absolute suam damnationem, nisi simul extrahat ab statu, & obligatione viatoris. Conine

disp. 20. num. 20. dicit, impossibilem esse revelationem factam homini iusto, fecus peccatori, cui consentit Esparza, Suar. supr. sect. 20. & reliqui communiter, quos sequitur Ripald. disp. 18. num. 26. Mastrius disp. 6. de Virtut. Theolog. quæst. 19. Gonet suprâ, & Albendea dicunt, de potentia absoluta possibilem esse revelationem certam de damnatione.

83. Placet hæc sententia. Prob. 1. ex D. Thom. supr. Prob. 2. Deus potest decernere, quod decrevit de Angelis, non dari gratiam ad resurgendum committenti furtum, & hoc certo revelare. Sed in tali casu committens furtum esset ex vi revelationis certus de sua damnatione: ergo potest Deus revelare alicui certo suam damnationem. 3. Deus potest communicare Anti-Christo scientiam, quam habet circa ipsum, & revelare ipsi certo, quod revelavit alijs. Sed Deus scit certo, Anti-Christum damnandum, & hoc certo revelavit Ecclesiæ: ergo potest idem revelare Anti-Christo. Prob. mai. Ideo non posset, quia talis communicatio, & revelatio opponeretur alicui attributo: Sed non opponitur: ergo &c. Prob. min.

Non

Non opponitur bonitati: quia etsi talis revelatio sit aliqua occasio peccandi, & desperandi, non esset occasio data, sed accepta, & Deus non tenetur vitare omnes occasiones peccandi: sicut non tenetur negare auxilium prævisum inefficax: & aliunde posset Deus conferre auxilia, quibus vitarentur peccata, quæ occasionare posset revelatio. Deinde Deus non est causa per se peccati, eo quod ponat aliquid indifferens ad peccatum ex iusta causa, ut patet in collatione auxilij inefficacis: sicut in creatis non peccat femina se ornans ex præcepto mariti, & si sciat aliquos in generali esse inducendos ad peccatum.

84 Deinde non opponitur iustitiæ: quia revelatio potest esse de damnatione propter peccatum commissum, & sic iam poena est posterior culpa.
2. Licet sit propter peccatum furti, Ribad. disp. 23. de Prædestip. num. 13. & quidam citati ab Aldrete disp. 5. de Prædest. dicunt, Deum posse anticipare poenam, sicut & præmium. Hoc durum est, & falsum esse diximus agentes de principio meriti; verum dicimus, revelationem de peccato futuro non esse ex intentione puniendi tali revelatione;

sed ex alijs finibus: itaque revelatio non esset subiectivè pœna, sed tantum obiectivè, sicut electio ad gloriam ut coronam ante prævisa merita non esset subiectivè præmium, sed tantum obiectivè.

85 Deinde non opponitur misericordix, sicut non opponitur in æternum punire, & dare auxilium inefficax: nec repugnat statui viatoris: quia hic status salvatur per unionem animæ ad corpus mortale; præsertim cum talis homo sit in statu merendi, & vitandi revelationem: idèòque habeat obligationem remotam sperandi, quatenus habet obligationem vitandi peccatum, in quo fundatur revelatio, quo sublato dabitur potestas proxima sperandi: sicut proijciens breviarium, in instanti, in quo proijcit, habet obligationem recitandi, & peccat proijciendo breviarium: quia impossibilitatur ad recitandum. Idem de extinguente lucem, & de recedente in die festo à loco, ubi est sacrum, ad locum, ubi non est: ergò.

86 Dices: D. Thom. suprà dicit, si Deus revelaret alicui suam damnationem in præsentī providentia, cogeret eum desperare. Sed Deus nullum

potest cogere desperare, etiam in alia providentia: ergo neque revelare suam damnationem. 2. Per eam revelationem induceretur homo ad peccandum, & impelleretur ad desperandum. Sed Deus non potest inducere, nec impellere ad peccandum: ergo neque facere talem revelationem. *Resp.* Rationem D. Thom. esse venerandam, sed eius venia non admittendam, nisi quatenus ponat in aliqua occasione desperandi: cum tamen in maiori occasione peccandi ponat conferendo auxilium inefficax: ideo conc. mai. dist. min. Deus non potest *proprie* cogere desperare, & *ex intentione desperationis*, conc. min. *improprie* cogere: id est, ponere in occasione, in qua desperet, neg. min. & conf. Et quidem scire vellem, quomodo Deus cogat ad desperandum revelando damnationem, & in sententia Thomistarum non cogat ad desperandum discernendo, & prædeterminando materiale desperationis identificatum, vel saltem connexum cum formali desperationis. *Ad 2.* dist. mai. induceretur homo ad peccandum præter intentionem, & sine obligatione vitandi eam occasionem, conc. mai. ex intentione,

neg. mai. sicut accidit in collatione auxilij inefficacis, & in communi sententia dicente, Deum per se causare cogitationes malas necessarias, motus primoprimos. Preterquam quod ex iusta causa, qualem habet Deus ex infinitis titulis, plura licent, quæ non licent sine causa: sic scemina non licet aperire sua peccata extra confessionem: nec nudari, nisi ad curationem, & alia huiusmodi.

87 Obije. 2. Duas implicantias. In primis ille homo tenetur sperare: quia tenetur observare præcepta, & se disponere ad iustificationem in Sacramento Pœnitentiæ, ad quod requiritur spes, & propositum vitandi omnia peccata. Deindè non teneretur: quia non potest proximè sperare, nec proponere vitandam omnium peccatorum prudentèr, cum pro priori sciat non vitanda. Deindè teneretur non desperare, ut patet, & posset licitè desperare: quia desperatio est uoluntio beatitudinis, quæ tunc diceret: quia licet, se conformare cum Deo nolente beatitudinem, & licet velle, quæ Deus vult. Et præcipue hoc esset verum, si possibilis sit revelatio de damnatione

quomodocumque operetur, quod possibile indicat Iun. sect. 16. de Prædest. cap. 2. pro se citans Gran. & Erice dicentes, Deum posse damnare in æternum Innocentem; etsi oppositum piæ, & merito doceant Izquierdo disp. 44. num. 19. Herrera quæst. 17. de Prædestinatione, & alij apud ipsos.

88. Resp. Talem hominem teneri sperare, etsi advertat peccare contra spem non vitando peccatum, in quo fundatur revelatio, & iudicium de futuritione damnationis: sicut peccat contra obligationem recitandi projiciens brevium: & in hoc sensu tenetur se disponere ad iustificationem, & ad proponendum vitare peccata, id est, tenetur acquirere potestatem proximè proponendi vitare omnia peccata; non tamen tenetur proximè sperare: nec tenetur proximè habere propositum formale vitandi omnia peccata; dico formale: quia propositum virtuale contentum in amore Dei tenetur habere: quia tunc tenetur proximè amare Deum, cum non sit alius modus se iustificandi. Hoc est, consequenter ad illud iudicium iam non tenetur sperare, nec proponere: sicut projiciens
bre

breviarium, iam non peccat in non recitando consequenter ad projectionem, ut verius iudicamus contra Thomistas; peccat tamen contra spem in non vitando tale iudicium, vitando peccatum, in quo fundatur: sicut peccat contra obligationem recitandi proijciens breviarium.

89 Ad 2. Consequenter ad tale iudicium licita est desperatio negativa consistens in omissione spei: & tristitia, & dolor boni amissi, qui affectus reduci possunt ad desperationem negativam. Similiter dico cum Oviedo infra, Conine supr. num. 109. Marario disp. 35. & alijscit. à Rip. disp. 28. num. 41. Licere tunc desperationem consistentem in nolitione intentionis beatitudinis: quia intentio beatitudinis est imprudens consequenter ad illud iudicium. Non tamen licet desperatio beatitudinis propriè talis, consistens in nolitione beatitudinis: quia beatitudo est tam grande bonum, ut reddat intrinsece malam eius nolitionem: sicut damnatio est tam grande malum, ut reddat intrinsece malam eius volitionem. Nec omnis conformitas cum divina voluntate est sancta, sed

sed solum conformitas negativa consistens in subiectione ad divinam voluntatem, ut faciat, quod libuerit : & positiva consistens in eo, quod velimus, quæ Deus vult, nos velle ; non verò licet velle, quidquid Deus vult ; aliàs liceret velle collationem auxilij inefficacis, permissionem peccati, non remissionem, & pœnas damnatorum.

90 Dices : Eatenus est licita nolitio intentionis beatitudinis, quia intentio proponitur impossibilis ; non verò quia proponitur mala. Sed etiam beatitudo proponitur tunc impossibilis, quamvis non mala ; ergo si licita est nolitio intentionis beatitudinis, licita est nolitio beatitudinis. *Resp.* Maiorem implicare in terminis : quia si intentio beatitudinis proponitur impossibilis, & hoc ipso stulta, eo ipso proponitur mala ; impossibilitas verò beatitudinis non reddit illam stultam, neque malam.

91 Insistes : Iuxta Oviedo contr. 6. num. 33. Homini non elevato licita est nolitio beatitudinis supernaturalis, & nobis licita est nolitio unionis hypostaticæ in nobis : quia sunt antecedenter impossibiles. Sed in casu revelationis, præcipue si sit de damnatione
prop-

propter peccatum commissum, & Deus decreverit non conferre gratiam etiam sufficientem ad resurgendum, beatitudo est antecedentè impossibilis: ergo licita erit eius nolitio. 2. Per nos volitio est illicita: ergo nolitio est licita: quia ex actibus oppositis, dum unus est illicitus, alter est licitus. Si enim unus est illicitus titulo excludendi alium, quomodo alter non erit licitus?

92 Resp. neg. int. Quidquid dicat Dviedo, propter rationes mediatae dadas: sicut homini non elevato non licet odium Dei, ut Authoris supernaturalis: quia est tam grande bonum Deus, ut Auth. supernaturalis, ut in quovis, & quomodolibet constituto reddat illicitum eius odium. Ad 2. Nolitio beatitudinis non est illicita, quia excludit volitionem; sed quia beatitudo est tam grande bonum, ut reddat illicitam eius nolitionem. Rectè autem stat, nolitionem esse illicitam ex hoc capite, & volitionem esse illicitam ex alio, scilicet, quia imprudentem: sicut si Deus, ut potest prohiberet amorem sui, odium Dei esset intrinsecè malum; & amor esset extrinsecè

intrinsecè malus ratione præcepti. Si accidit in nostro casu : Nolitio beatitudinis esset intrinsecè mala ; & volitio esset extrinsecè mala : quia esset imprudens , & stulta , quæ imprudentia accidentalis est volitioni beatitudinis.

93 Infites : Si licita est nolitio intentionis salutis , licita erit nolitio mediorum ad salutem. Sed observare præcepta est medium ad salutem : ergo licita erit nolitio impletionis præceptorum. *Resp. disti. mai.* Licita erit nolitio mediorum , *ut talium* , conc. *mai.* materialitèr talium , *neg. mai.* & *concl. min. dist. conf.* eodem modo. Itaque tunc licita esset hæc nolitio , *Nolo audire sacrum ex fine consequendi salutem efficacitèr volitè* , quia audire Sacrum ex tali fine , esset imprudentia , & stultitia : & dum stulta est intentio , & electio mediorum , *ut talium* , licita est nolitio mediorum *ut talium* ; at verò illicita esset hæc nolitio , *Nolo audire Sacrum* , quia tunc Sanctum esset audire Sacrum , & dabatur obligatio implendi præcepta , possent impleri.

94 Obije. 3. Si possibilis esset talis revelatio in homine iusto , esset credibilis , ne esset stulta. Sed aliis non
esset

esset credibilis : ergo non est possibilis. Prob. min. Iustus credens revelationem de sua damnatione mereretur de condigno gloriam. Sed gloria nequit stare cum revelatione de damnatione : ergo mereretur , quod impediretur , aut falsificaretur revelatio de damnatione : quod videretur falsum. Præsertim, si fingamus tale meritum fidei connecti cum illa revelatione , ut in alijs casibus fingi solet.

95 Resp. neg. min. Ad probationem dist. mai. Iustus credens mereretur de condigno gloriam , ut concedendam sub conditione decessus in gratia, conc. mai. ut absolutè conferendam, neg. mai. & concess. min. neg. conseq. quia cum non purificetur casus , non est cur mereatur absolutè impeditionem revelationis ; mereretur tamen conditionatè impeditionem revelationis veræ , & absolutæ de damnatione : sicut meretur conditionatè impeditionem visionis absolutæ de damnatione. Meritum autem fidei non est connexum cum revelatione vera de damnatione : quia meritum stat in imperio voluntatis , quod dari posset prudentèr , etsi revelatio esset solum existimata : ut diximus

ximus de rustico credente quaternitatem personarum propositam à Parocho.

96 Obije. 4. Si possibilis esset talis revelatio, posset esse de damnatione propter peccatum desperationis. Sed non potest ita esse: ergo &c. Prob. min. Tunc non daretur peccatum desperationis: quia non daretur libertas ad peccatum desperationis: ergo &c. Probat. antec. quoad 2. part. Quando non datur libertas requisita ad sperandum, non datur libertas requisita ad peccatum desperationis. Sed tunc non daretur libertas requisita ad sperandum: ergo &c. *Resp.* Talem revelationem esse possibilem, & auferre libertatem ad sperandum; non verò libertatem ad desperandum: quia tunc liberè potest carere, & se abstinere à volitione beatitudinis, & ab affectu positivè nolente beatitudinem, etsi non possit habere prudentèr volitionem efficacem beatitudinis, quia esset stulta.

97 Obije. 5. Status damnationis pugnat cum statu viatoris. Sed casus revelationis esset status damnationis: ergo &c. Prob. min. Intimatio sententiæ est status damnationis. Sed revelatio de damnatione est intimatio sententiæ: er-

go &c. *Resp.* neg. mai. & probatio-
nem : quia non constituit statum dam-
nationis status intimationis sententiæ
præcisè ; sed ulterius requiritur, quod
non detur potestas vitandi intimation-
em sententiæ , vitandi pœnas , & me-
rendi gloriam : tunc autem ille homo
habere potestatem vitandi pœnas, & in-
timationem sententiæ : imò haberet
obligationem , qua tenetur vitare pec-
catum, in quo fundantur. Mirro Beatis-
s. V. M. habuisse revelationem suæ glo-
riæ , & fuisse in statu viatoris. Hæc
mitto , ne dicas , statum beatitudinis
consistere in positivo ; in negativo verò
statum damnationis : quod quia volun-
tarium est, & leve, non immoramur in
eius impugnatione.

SECTIO VII.

*An habita pro priori revelatione certa
beatitudinis, possimus sperare
beatitudinem?*

98. **S**Up. r. Oviêdo contrav. 3.
num. 8. negat posse dari
strictam spem de bono certo assequen-
do , quod non est aliquo modo in
nostra

nostra potestate. Affirmat Ripalda disp.
pnt. 21. num. 33. Arriaga disp. 26.
num. 24. Esforc. cap. 12. num. 192.
verius iudico circa tale bonum nō pos-
se dari spem vulgarem; secus spem stri-
ctam. Non posse dari spem vulgarem
circa tale obiectum, constat ex Div.
Thom. 1. 2. quæst. 67. artic. 4. ad 3.
*Non potest dari spes de bono, cuius
iam inevitalem causam habemus.* Ideò li-
cèt possimus spe vulgati sperare exi-
stentiam auxiliorum efficacium: quia si
per nos non itererit, existent talia au-
xilia; non tamen possumus sic sperare
auxilia, vt præparata. Possumus stricta
spe sperare bonum certum futurum,
v. gr. salutem, quia possumus illam de-
siderare ex motivo spei, scilicèt ex bo-
nitate salutis.

99 Sup. 2. Cum iudicio certo exi-
stenti pro priori de futuritione salutis,
non datur potestas proxima timendi
prudenter: quia nemo potest pruden-
tè timere pro signo, pro quo securus
est de futuritione boni. Si verò revela-
tio sit de salute consequenda propter
timorem damnationis, cum revelatio sit
consequens timorem, potest prudenter
timere, imò potest coniungi timor.

cum revelatione. In hoc nulla apparet difficultas, quæ non sit victa loquendo de spe.

100 Sup. 3. Timorem, sicut spem, dividi in timorem physicum, & vulgarem. Ad timorem vulgarem requiritur, quod malum, quod timetur sit magnum: quia communiter non dicimur timere malum leve. Item requiritur, quod malum non sit certo futurum proprii: quia malum certo futurum communiter reputatur malum præsens, & inter illa quæ remedio carent. An verò posimus timere timore physico, malum certo futurum proprii: dubium est, quod resolveretur, simul ac quæstio proposita de spe.

101 Lorca sect. 2. disp. 9. num. 7. dicit, non posse dari spem cum cognitione evidenti boni futuri; secus cum certa, ut salvet spem in animabus Purgatorii. Castillo disp. 1. de Spe, q. 13. negat posse dari spem cum cognitione certa. Idem negat spem in animabus Purgatorii. Oviedo contrav. 5. p. 4. dicit, cum tali cognitione posse dari spem, quando bonum futurum sit industria sperantis. Conine disp. 19. n. 11. Petrus Hurtad. disp. 108. §. 11. sine distin-

distinctione dicunt, posse dari spem cum cognitione certa, & evidenti de bono futuro. Hanc conclusionem sibi indubitatam dicit Ripalda disput. 25. num. 17. imò disp. 49. de Ente supernaturali, num. 33. dicit, si in reprobis detur iudicium absolutum falsum de futuritione salutis, hoc per accidens posse concurrere ad spem in consortio aliorum principiorum necessariorum.

102 Dico cum cognitione certa, & evidenti de bono futuro posse dari spem. Prob. Desiderium beatitudinis, quod movetur ex motivo spei, est actus spei. Sed cum certitudine, & evidentiā salutis potest dari desiderium, quod moveatur ex motivo spei: ergo &c. Min. & mai. quæ patent in Christo, animabus Purgatorij, Beatif. Virg. quia Christus cum scientia evidenti de futuritione salutis illam desideravit, & speravit: Animæ Purgatorij, & Beatif. Virg. cum cognitione certa salutis habuerunt desiderium, & spem. Prob. tamen illa mai. Evidentiā, & certitudo boni futuri non opponitur cum conditionibus requisitis ad spem: ergo absolute loquendo, desiderium, quod movetur ex motivo spei, est actus spei.

Prob. ant. Si cum aliquibus conditionibus opponeretur maximè cum arduitate, & contingentia; sed arduitas non est essentialitèr requisita ad spem physicam, vt diximus; & dato quod esset circumstantia requisita, cum certitudine componitur magna arduitas, vt patet in Christo, Beatif. Virg. & Animabus Purgatorij. Deinde contingentia non est requisita ad spem; vel si aliqua contingentia requiritur, erit contingentia antecedentèr ad operationem Dei, aut creaturæ: certitudo verò consequens operationem creaturæ, potius acuit spem, sicut incertitudo eam retardat: eadem ratione probatur posse dari spem physicam de bono futuro sine nostra industria.

103 Prob. 2. conclusio: Possumus timere malum certo futurum, & indifferentèr à nostra industria, aut negligentia: ergo possumus sperare bonum similiter futurum. Prob. ant. 1. Cum notitia certa de futuritione mortis timeamus, non solum mortem nunc venire (quomodo intendit Oviedo, salvari timorem mortis quoad substantiam, sicut Martyres offerant vitam quoad substantiam.) Sed etiam timeamus abso-

lute mortem : ergo &c. Prob. antec.
 Cum notitia mortis affectivè efficaci-
 tèr noilemus , venire vnquam mor-
 tem , ita vt si in nobis esset , totis viri-
 bus vitaremus mortem. Sed hoc est ti-
 mere mortem absolutè : ergo &c. Pro-
 bat. 2. antec. Christus cum notitia cer-
 ta , & evidenti mortis timuit mortem :
 ergo cum notitia evidenti mali futurì
 possumus timere malum futurum. An-
 tecedens est adeò certum, vt Vazquez,
 Valencia, Maldonado , & alij apud Ri-
 palda suprà , num. 20. oppositum cen-
 suris Theologicis Carpent.

104. Obijc. 1. Div. Thom. 1. 2.
 quæst. 67. art. 4. ad 3. *Bonum , cuius
 inevitabilem causam habemus , non com-
 paratur ad nos in ratione ardui ; unde
 non propriè dicitur habens argentum ,
 sperare se habiturum , quod statim est in
 potestate eius vt amet.* Hæc ratio solum
 probat cum tali certitudine non posse
 dari spem vulgarem, vt diximus.

105. Obijc. 2. Aristotel. 2. Rhee-
 tor. cap. 5. dicit , timorem non dari
 nisi quando datur aliqua spes dissua-
 dendi : quem adeò sequitur Castillo, ve
 ideo neget Christo timorem mortis.

Suarez, Aristotel. explicat de timore efficaci; secus de inefficaci: quia cum dicat, non posse dari spem inefficacem, nec fidem non certam, iudicat tamen, posse dari timorem inefficacem. Placet dicere cum Ripalda hic, Aristotel. mentem in rebus Theologicis non esse tanta æstimatione dignam: & rogare cum Oviedo hic, *Tutum ne erit, ut Arist. strictissimo sensu loquutum fuisse, dicamus, Evangelistam iuxta sensum improprium loquutum fuisse asserere?* Ideò respondeo: Aristotel. loquutum fuisse de timore vulgari; non de physico.

106 Obijc. 3. Aristotel. dicit, iam morte puniendos non timere, sed tristari. Super quem D. Thom. 3. part. quæst. 15 art. 7. *Nam quando nulla est spes evadendi, apprehenditur malum, ut præsens, & sic magis causat tristitiam, quam timorem.* Respondeo: In primis Div. Thom. non negare mortem certo imminentem causare timorem; sed dicere magis causare tristitiam, quam timorem. 2. Aristotel. & Div. Thom. dicunt, non dari timorem vulgarem respectu mali certi; secus timorem phy-

physicum, seu non negant nolitionem
mali ita affectivè efficacem, ut, si pos-
set, malum vitaret, ideòque illa noli-
tio est affectivè procurativa vitationis.
Et similiter spes de bono certo futuro
independentè à nostra industria, est
affectivè efficax, & affectivè procurati-
va boni. Sed malum certo imminens
præter hunc timorem causat etiam tri-
stitiam: quia est moralitè præsens,
sicut bonum certo futurum præter
spem causat etiam gaudium: quia
præ certitudine reputatur
quasi præsens.

TRACTATUS

DE

CHARITATE.

Haritas aliquando sumitur
pro gratia sanctificante.
1. Ioan. 3. *Videte, qualem
Charitatem dedit nobis Pa-
ter, ut Filij Dei nomine-
mur, & simus:* Strictè sumitur Charitas
pro habitu, & actu, quo Deum diligi-
mus. 1. ad Corinth. 4. *Manent tria hæc,
Fides, Spes, & Charitas.* Et August. de
Spir. & lit. cap. 32. *Charitas Dei dif-
funditur in cordibus nostris: non qua nos
diligit; sed qua nos facit dilectores
Dei.* De hac agit D. Thom.

à quest. 23. ad 45.

DISPUT. I.

De obiecto formali Charitatis Divinæ.

Non procedit questio de obiecto formali *quod* charitatis; seu de obiecto attributionis; seu de obiecto materiali primario, quæ idem significant: quia omnes consent obiectum *quod* charitatis esse Deum; siquidem charitas primario ordinatur ad amandum Deum: & alia non amat, nisi in ordine ad Deum, seu quin moveatur ex bonitate Dei, questio procedit de obiecto formali motivo charitatis; seu de ratione *sub qua*, seu de obiecto formali *quo*, quæ idem sunt.

SECTIO I.

Quodnam sit obiectum formale Charitatis Theologica?

I **C**ertum est, obiectum formale charitatis esse infinitam bonitatem Dei prout ipsi bonam: quia charitas in eo differt ab spe, quod spes respicit Deum ut nobis bonum, charitas verò Deum, ut sibi bonum. Undè cum Omnipotentia, misericordia, vis beatificandi sint nobis bonæ; & etiam bonum sit Deo illas perfectiones habere, si Deum amamus propter dictas perfectiones, ut nobis bonas, seu ut nos beantes, hic amor erit actus spei; si verò Deum amemus propter dictas perfectiones, ut Deo bonas, erit amor charitatis, ut postea dicemus.

2 Sup. Bonitatem infinitam Dei posse multipliciter considerari. Primo possumus considerare bonitatem Dei, prout est vnum ex attributis distinctum à natura divina: quia sicut Deus est misericors, & iustus, etiam est bonus. 2. Possumus considerare bonitatem Dei pro bonitate naturæ divinæ
for-

formaliter sumptæ. 3. Pro bonitate cuiuslibet attributi. 4. Possumus eam considerare integre, seu integraliter sumptam, prout dicit bonitatem naturæ, & attributorum. Et inquirimus, quonam ex his modis bonitas Dei sit obiectum formale charitatis.

3 Prima sentent. dicit obiectum formale charitatis esse bonitatem Dei, ut est attributum distinctum a natura divina. Ita aliqui Thomistæ suppresso nomine cit. à Ripald. *Secunda sentent.* dicit, obiectum formale charitatis esse naturam. Ita Castillo disp. 1. de Char. quæst. 2. Gon. disp. 10. art. 3. Ferre quæst. 3. Palanco quæst. 15. citans Godoy, & Baiona in Man. script. & addens, Deitatem esse motivum primum: attributa esse motivum secundarium, cum quibus sentire videtur Granad. tract. 5. disp. 2. num. 6. *Tert. sentent.* dicit obiectum formale charitatis esse Deum integre sumptum, prout dicit naturam, attributa, & perfectiones constituentes rationem beantis. Ita Suar. disp. 1. sect. 2. num. 2. Gasp. Hurtad. disp. 3. diffic. 1. & Salmantic. *Quarta sentent.* dicit, bonitatem Dei, sub quavis ex dictis considerationibus esse

esse obiectum formale charit. Quidquid sit, an inter se vnum sit prius alio. Ita Petrus Hurt. disp. 128. Ripald. disput. 35. Oviedo controu. 4.

4 Placet hæc sentent. & probatur. Amor Dei, quia misericors est, est amor Theologicus. Sed non est amor spei: ergo est amor charitatis. Prob. mai. Amor Dei ex motivo divino, est amor Theologicus: quia virtutes Theologicæ differunt à moralibus in eo, quod virtutes Theologicæ habent motivum divinum, Sed amor Dei quia misericors est, movetur ex motivo divino: ergo est Theologicus. 2. Amor amicitiae erga Deum est amor charitatis. Sed amor Dei quia misericors, est amor amicitiae erga Deum: ergo &c. Prob. min. Amor, quo amamus homines propter eorum misericordiam, sapientiam, aut prudentiam, &c. est amor amicitiae erga homines: ergo &c.

5 3. Amor Dei sufficiens ad iustificationem extra Sacramentum, est amor charitatis. Sed amor Dei, quia misericors, est sufficiens ad iustificationem extra Sacramentum: ergo est amor charitatis. Prob. min. Amor Dei, qui est conversio perfecta creaturæ ad Deum,

Deum, est amor sufficiens ad iustificationem extra Sacramentum. Sed talis est amor efficax Dei, quia misericors: ergo &c. Prob. min. Amor Dei pugnans cum omni peccato actuali, præferens Deum omni pugnanti cum Deo, & ex motivo divino, est perfecta conversio ad Deum? Sed talis est amor efficax Dei, quia misericors: ergo &c. Mai. præterquam quod alicui videbitur: quod eam negare, esset iniicere scrupulos, imò prudentes formidines in conscientijs, an fecerint actum contritionis, qui dolent de peccatis, quia Deus misericors est. Prob.

6 Scriptura, ut nos provocet ad amandum Deum, & quidem amore perfecto charitatis, quo perfecte convertamur ad illum, aliquando proponit motivum, quia Deus misericors est; aliquando, quia iustus: & sic de reliquis. Sed hæc exhortatio esset nulla, nisi amor Dei, quia misericors, & idem de quovis attributo, sit amor charitatis, & perfecta conversio ad Deum: ergo amor efficax Dei, quia misericors pugnans cum omni peccato actuali, est perfecta conversio ad Deum.

7 4. Prob. conclusio. Non solum est actus spei actus, quo desideramus Deum, ut collectivè nobis bonum; sed etiam ut distributivè nobis bonum, v. gr. quia Sapientem, Misericordem, Omnipotentem, &c. ergo non solum est actus charitatis actus, quo amamus Deum, ut collectivè bonum; sed etiam actus, quo amamus Deum ut distributivè bonum; qualis est per quodvis attributum. Prob. ant. Actus sic tendens; *desidero videre Deum, ut complaceam in eius Sapientia, Omnipotentia, Beneficentia, quia mihi bonis*, est actus spei, quia movetur ex motivo divino, & non est alia virtus Theologica; ad quam pertineat: & insuper, quia movetur ex beatitudine futura, ut nobis bona; ergo non solum est actus spei actus, quo desideramus Deum, ut collectivè nobis bonum; sed etiam quo desideramus Deum, ut distributivè nobis bonum. Prob. ant. Non solum est actus fidei, seu elicitur ab habitu fidei actus quo assentimus mysterio propter integrum obiectum formale; sed etiam actus, quo assentimus obiecto formali inadæquato propter ipsum, v. gr. revelationi propter ipsam, & authoritati propter

ter ipsam : ergo non solum est actus
spei actus , quo desideramus beatitudi-
nem integre sumptam , vt nobis bonam ;
sed etiam actus , quo desideramus bea-
titudinem obiectivam inadæquate
sumptam , vt nobis bonam ; qualis est
actus , quo desideramus sapientiam , &
omnipotentiam videre , vt in illis pla-
ceamus.

§ Prob. 5. conclusio : Quia mo-
tivum virtutis Religionis est honestas
colendi Deum , *quia præcellentem crea-
turas* , non solum est actus Religionis
actus colendi Deum , vt præcellentem
integre , seu in genere , creaturas ; sed
etiam , vt præcellentem in particulari
creaturas , v. gr. quia præcellentem
creaturas in sapientia , potentia , &c.
ergo quia motivum charitatis est Deus
in se bonus , non solum erit actus cha-
ritatis actus amans Deum , quia inte-
gre in se bonum ; sed etiam actus amans
Deum , quia in particulari in se bonum.
Antecedens videtur patere. Quis enim
credat hunc actum , *adoro te , quia Om-
nipotentem* , non esse actum Religionis.
Item : Non solum elicitur à lumine
gloriæ visio videns Deum , vt summè
bonum collectivè ; sed etiam visio , qua

videtur natura sine attributis, aut vnum attributum sine alio, vt possibile iudicant plures cum Scoto: ergo non solum elicitur à charitate actus amans Deum, quia collectivè bonum; sed etiam actus amans, quia distributivè bonum. Antecedens videtur patere: quia non est cum non eliciatur à lumine gloriæ talis visio; cum non omnis visio procedens à lumine, neque omnis effectus procedens à causa debeat adæquare totam activitatem luminis, & causæ.

9 Dices: Obiectum formale charitatis est vnum. Sed si quodvis attributum esset obiectum formale charitatis, non esset vnum; sed multiplex: ergo non quodvis attributum est obiectum formale charitatis. 2. Actus charitatis non differunt specie inter se: & si quodvis attributum esset obiectum formale charitatis, actus charitatis specie differrent inter se: quia differrent plusquam numero: siquidem plus differunt inter se actus amans Deum, quia sapientem, & actus amans Deum, quia omnipotentem: quam duo actus amandi Deum, quia sapientem: ergo non quodvis attributum est obiectum formale charitatis. Omissis instantiis
obvijs,

obvijs, respondeo, obiectum formale charitatis esse vnum moralitèr in ordine ad movendum actus amandi Deum: quia in ordine ad hoc idem est vnum attributum, ac omnia.

10 Resp. 2. Obiectum formale charitatis esse vnum unitate universalitatis, scilicèt Deus vt in se bonus; non verò est vnum unitate singularitatis, & sub prima ratione comprehenduntur omnia, & singula attributa. Sicut obiectum fidei est vnum unitate universalitatis, scilicèt Deus, vt revelans, sub qua ratione comprehenduntur omnes, & singulæ revelationes, non autem est vnum unitate singularitatis, quia revelatio Incarnationis distincta est à revelatione Eucharistiæ.

11 Resp. 3. Omnia attributa, & perfectiones collectivè sumptæ sunt obiectum adæquatum habitus charitatis: & quævis distributivè est obiectum inadæquatum; aliquando verò quævis perfectio potest esse obiectum adæquatum actus, vt in simili diximus de actu, & habitu fidei. Ad 2. Actus charitatis possunt differre inter se specie physica, non verò specie morali, vt diximus de actibus fidei, quia differentia in specie
De Spe, & Char. X phy.

physica resultat ex diversitate physica prædicatorum plusquam numero, quæ diversitas rectè componitur cum identitate in specie morali.

12 Dices: Perfectiones physicae non sunt perfectiones morales. Sed sapientia, omnipotentia, &c. sunt perfectiones physicae: ergo non sunt perfectiones morales. Et essent perfectiones morales, si possent movere actum charitatis, qui primus est in genere moris.

2. Iuxta hanc doctrinam revelationes divinae, & decreta libera distincta ab essentia, & amore necessario, essent obiectum formale charitatis. Resp. dist. mai. Perfectiones physicae non sunt perfectiones morales *subjectivè*, conc. mai. hoc est, non se habent ex parte potentiae inclinantes ad bene moraliter operandum; non sunt perfectiones morales *objectivè*, neg. mai. Quia possunt movere actus moraliter bonos; sicut revelatio de damnatione Ante-Christi potest movere actum conformitatis moraliter bonum: & poenae inferni possunt movere dolorem peccati moraliter bonum.

13 Ad 2. conc. sequelam. Creditus enim, exigentiam identitatis cum summo

summo bono, imò identitatem realem inadæquatam cum summo bono, qualis datur in relationibus, prout virtualitèr distinctis ab essentia, dicere perfectionem. Item credimus, actualitèr amare Petrum liberè, & actualitèr vivere in actu secundo liberè, quod identificatur cum decreto de existentia Petri, prout virtualitèr distincto ab amore necessario, dicere perfectionem, adeoque potest movere amorem Dei, ut in se boni.

14 Dices: Si voluntas posset amare Deum propter vnam perfectionem, quin formalitèr amet propter aliam realitèr identificatam, voluntas esset formalitèr præcisiva. Sed hoc est falsum: quia solus intellectus est præcisivus per rationem: ergo voluntatem amare propter vnam perfectionem, & non propter aliam realitèr identificatam, est de falso supposito. Conc. mai. neg. min. Itaque voluntas est formalitèr præcisiva absoluta: quia movetur ex bonitate obiecti, quin formalitèr moveatur ex veritate obiecti realitèr identificata cum bonitate: & præcipuè est præcisiva, dum liberè amat: quia experientia novimus, nos amare Deum, *quia misericordem*, quin illum amemus,

quia omnipotentem. Vel si nolis, voluntatem esse formalitè præcisivam, dic esse illativè præcisivam, quatenus supponit præcisionem factam ab intellectu, dum voluntas liberè amat.

15 Dices: Etsi sententia asserens, quamlibet perfectionem posse movere actum perfectæ charitatis sit vera, solum est probabilis: ergo etsi quis esset moralitè certus de amore efficace Dei, *quia misericors*, posset formidare, an haberet amorem sufficientem ad iustificationem extra Sacramentum: quia probabile est, illud non esse motivum sufficiens charitatis. Hoc argumentum similem, & præcipuam difficultatem continet in omnium sententia. *Resp.* conc: ant. neg. cons. Quia quæstio non procedit de motivo charitatis realitè talis: sed solum de motivo charitatis formalitè tali: quodvis attributum est realitè tota bonitas Dei, adeoque, qui movetur ex vno attributo realitè movetur ex tota bonitate Dei, & huiusmodi amor efficax, iuxta omnes est sufficiens ad iustificationem. Imò demus dari amorem Dei ex aliqua perfectione, qui realitè non moveatur ex alia, qualis esset amor paternitatis, ut virtualitèr
distin.

Distinctæ ab essentia, qui non moveatur ex filiatione realitèr distincta à paternitate; adhuc hic amor realitèr esset sufficiens ad iustificationem; quamvis pro varietate sententiarum prudenter dubitatur, an sit formalitèr sufficiens; hoc est, an moveatur ex motivo formali charitatis formalitèr tali.

SECTIO II.

Solvuntur argumenta.

16

Bijc. 1. Obiectum formale charitatis est ob-

iectum primum charitatis. Sed natura divina est obiectum primum charitatis: quia est prima bonitas, & attributa sunt bonitas secundaria; ergo &c.
2. Attributa amantur per charitatem tanquam perfectiones convenientes naturæ: ergo amantur ex complacentia in natura divina, quæ se habet ut subiectum cui amamus attributa. *Resp.* distincti. Obiectum formale est obiectum primum in ordine amandi, conc. mai. præcisè in ordine essendi, neg. mai. Natura divina est primum obiectum charitatis in ordine essendi: quia est

primaria bonitas ; at verò cum misericordia v. gr. possit æquè primo apparere , ac natura , æquè primo potest movere , ac natura. Imò si natura non transcendat attributa , potest prius apparere misericordia , & amari , quin formalitèr ametur natura , & si simul appareat.

17 Ad 2. conc. ant. In sententia , quam iudico veram , dicente ; attributa esse formalitèr essentiam , quamvis essentia non est formalitèr attributa , dist. consequens ; attributa amantur ex complacentia in natura divina vt formalitèr imbibita in attributis , conc. conf. vt *precisa* ab attributis , neg. conf. In sententia non concedente hanc identitatem rationis non mutuam , facilius respondetur , dicendo ; attributa posse amari absque ordine ad naturam divinam , tanquam ad terminum amatum ; sed solum cum ordine ad naturam , tanquam ad terminum connotatum , quem ordinem necessario dicunt , dum amantur vt divina. Cum tamen attributa , vt convenientia naturæ habeant sufficientem bonitatem prout distincta à natura : quia esse sic convenientia naturæ identificatur cum attri-

attributis, & est amabilitas distincta ab amabilitate naturæ, possunt amari attributa, quin formalitèr ametur natura.

18 Insistes: Obiectum formale charitatis debet esse prima bonitas. Sed natura divina est prima bonitas: ergo sola natura divina est obiectum formale charitatis. *Resp.* dist. mai. Debet esse prima bonitas realitèr, à parte rei prima, conc. mai. & sic quævis divina perfectio est prima bonitas; debet esse prima bonitas per rationem prima, neg. mai. & natura divina solum per rationem est prior reliquis perfectionibus divinis. Vel alitèr dist. mai. debet esse prima bonitas, id est summa, seu increata, conc. mai. & sic quævis perfectio divina est prima bonitas: quia est increata, & realitèr est absolutè summa, & formalitèr est summa, tum in sua linea, tum quia est formalitèr natura divina, quæ est summa perfectio. Vel alitèr: debet esse prima bonitas facta comparatione inter ipsam, & creaturas, conc. mai. facta comparatione inter alias perfectiones, & bonitates divinas, neg. mai. Mitto etiam doctrinam de identitate non mutua, claritatis gratia.

19 Insistit Palanc. Obiectum for-

male charitatis est ea forma, *vi* cuius Deus constituitur in ratione ultimi finis. Sed hæc est Deitas : ergò. Prob. min. Illa est in Deo ratio formalis ultimi finis, quæ est ratio primi principij. Sed hæc est Deitas : quia sola natura divina est radix omnium perfectionum : ergò. 2. Illud habet in Deo rationem ultimi finis quod omni modo est propter se, & gratia sui ; & cuius gratia sunt omnia, Sed hæc est Deitas : quia est à se etiam per rationem, & ab ea sunt saltem per rationem aliæ perfectiones ad intra, & sunt realiter omnia ad extra : ergò.

20 Resp. dist. mai. Obiectum formale *habitus* est ea forma, per quam Deus constituitur ultimus finis *adequatè*, conc. mai. Obiectum formale actus, subdist. Per quam constituitur *inadequatè* ultimus finis, conc. mai. *adequatè*, neg. mai. & dist. min. Deitas est forma, per quam constituitur *inadequatè* ultimus finis, conc. min. *adequatè*, neg. min. & conf. Quia ut diximus cum D. Thom. tract. de Visione, Deus est ipse ultimus finis prout dicit naturam, attributa, & relationes, aded ut non quiesceret intellectus, nisi hæc

omnia videret , & amaret. Ad prob.
 dist. mai. Ea est ratio ultimi finis, quæ
 est ratio primi principij realitèr primi,
 & ad extra , conc. mai. solum per ra-
 tionem primi , & ad intra , neg. mai.
 & dist. min. sola Deitas est primum
 principium per rationem , & ad intra,
 conc. min. realitèr , neg. min. & conf.
 Quia cū omnia opera ad extra sint com-
 muna : Deus involvit attributa, & re-
 lationes, vt primum principium. Ad 2.
 dist. mai. Illud habet rationem primi
 principij, quod omnino est propter se
 realiter , conc. mai. quod omnimodo
 est propter se per rationem , neg. mai.
 & dist. min. Deitas est omnino prop-
 ter se per rationem , conc. min. reali-
 tèr , neg. min. Quia Deus vt involvens
 attributa, & relationes est realitèr prop-
 ter se , & à se: licèt per rationem natu-
 ra sit à se ; & perfectiones à natura : &
 in hoc sensu loquuntur SS. PP. de
 Deo.

21 Insistit 2. Obiectum charita-
 tis in via est idem , ac obiectum chari-
 tatis in Patria. Sed obiectum motivum
 charitatis in Patria est sola natura divi-
 na : ergo &c. Prob. min. Motivum
 charitatis in Patria est motivum visio-
 nis

nis beatæ, qua videntur perfectiones beantes. Sed natura divina est motivum visionis beatæ, qua videntur perfectiones beantes: ergo &c. 2. Motivum charitatis in Patria est illud, in quo quiescit voluntas tanquam in centro. Sed in natura divina quiescit voluntas tanquam in centro: ergo &c. Hoc argumento melius probatur, motivum charitatis esse bonitatem divinam integrè, & collectivè sumptam: siquidem ita est motivum charitatis in Patria, & non sola natura: cum neque sola natura sit motivum visionis perfectionum, quæ etiam videntur in se ipsis: neque in sola natura divina quiescat vnicè voluntas tanquam in centro beante: cum hoc centrum sit bonitas divina collectivè sumpta.

22 Resp. dist. mai. Obiectum charitatis in via *charitatis habitualis* est idem, ac obiectum charitatis in Patria, conc. mai. obiectum charitatis actualis in via est idem inadæquatè, conc. mai. est idem adæquatè, subdist. obiectum formale in actu primo, conc. mai. obiectum formale in actu secundo, neg. mai. & conf. Hoc est obiectum charitatis in via, *Charitatis actualis*, est quæ,

quælibet perfectio divina, quæ inadæ-
 quatè constituit integram bonitatem
 divinam; & potest etiam esse integra
 bonitas divina; quia cum in via propo-
 natur bonitas divina per cognitionem
 non necessitantem, & iam proponatur
 vna, iam alia bonitas, iam omnes simul,
 potest dari amor, qui moveatur for-
 malitè ex misericordia, & non ex
 omnipotentia, & è contra: & amor,
 qui moveatur ex omnibus perfectioni-
 bus simul; at verò cum in Patria pro-
 ponantur omnes perfectiones simul, &
 per visionem necessitatem ad amorem,
 bonitas naturæ, attributorum, & per-
 fectionum necessarium simul movent
 ad amorem.

23 Vel, si placet, dist. mai. cla-
 rius: obiectum charitatis in via est mo-
 ralitè idem, ac obiectum charitatis in
 Patria, conc. mai. quia bonitas divina,
 quæcumque illa si est eadem moralitè
 cum natura divina, & cum integra bo-
 nitate divina, in ordine ad movendum
 actum charitatis Theologicæ: est idem
 formalitè, seu quasi physicè, & nu-
 mericè, subdist. terminis suprà datis.
 Sicut moralitè vna revelatio est ea-
 dem ac alia in ordine ad movendum
 actum

actum fidei Theologicæ, licet sit physice distincta ab alia. Ad probationem min. dist. mai. Motivum charitatis in Patria est motivum adæquatum visionis beatæ, qua videntur perfectiones beantes, conc. mai. est motivum inadæquatum, neg. mai. & dist. min. natura divina est motivum inadæquatum visionis beatæ, conc. min. est motivum adæquatum, neg. min. & conf. Quia illa visio movetur ex natura divina, & simul ex perfectionibus; siquidem videt perfectiones in natura, & naturam in perfectionibus. *Ad 2.* Iam diximus, voluntatem non quiescere in natura divina tanquam in centro; sed in integra bonitate divina resultante ex omnibus perfectionibus.

24 Inlites 3. Sola natura divina participata, seu gratia, est obiectum formale amoris amicabilis, quo Deus nos amat. Sed omnis actus charitatis est amor amicabilis, quo amamus Deum: ergo sola natura divina est obiectum formale charitatis. Consequentia videtur bona: sicut enim se habet natura participata ad amicitiam supernaturalem, qua Deus nos amat: ita natura divina in se, se habet ad amicitiam

Supernaturalem, qua amamus Deum.
 Prob. mai. Obiectum formale amoris
 amicabile, quo Deus nos amat, est for-
 ma, qua reddimur congrui, & digni
 amore amabili. Sed sola gratia est
 forma, qua reddimur congrui, & dig-
 ni amore amabili: ergo &c.

25 Confirm. Palanc. Illa bonitas
 est obiectum formale amoris amicitiae,
 in qua primario communicant amici,
 & in quo primo assimilantur. Sed
 Deus, & creatura primario communi-
 cant, & assimilantur in natura, homo
 per gratiam, & Deus per essentiam: er-
 go. 2. Charitas est amicitia inter Deum,
 & hominem, tanquam in Patrem, & Fi-
 lium: ergo idem est motivum amicitiae,
 quod est formale fundamentum talis
 Paternitatis, & Filiationis. Sed hoc est
 in Patre natura per essentiam; & in ho-
 mine natura per participationem: quia
 Filius ut talis procedit in similitudinem
 naturae: ergo.

26 Resp. dist. mai. Sola natura
 divina participata est obiectum forma-
 le amoris amicabile *primario talis*,
 conc. mai. *secundario, & integraliter*
talis, neg. mai, & conc. min. neg.
 cons. Ad prob. dist. mai. Obiectum
 for-

formale amoris amicabile est forma;
 qua præcisè *primario*, & essentialitèr
 reddimur digni amore amicali, neg.
 mai. qua vel *primario*, vel *secundario*,
 vel *integralitèr* reddimur digni amore
 amicali, conc. mai. & distincta min.
 neg. conf. Itaque non est necessarium,
 quod omnis amor amicitiae supernatu-
 ralis, quo Deus nos amat, moveatur
 ex sanctitate, etsi omnis amor amici-
 tiae eam supponat: quia Deus potest
 amare Iustos propter dona supernatu-
 ralia distincta à gratia, & hic amor
 non est cur non pertineat ad amicitiam
 supernaturalem saltem integralitèr, vel
 ad aliam speciem amicitiae supernatura-
 lis inferioris ordinis.

27 Ad confirm. dist. mai. Sola illa
 bonitas est obiectum *amoris amicabile*
primario talis, conc. vel permis. mai.
secundario talis, neg. mai. & conc.
 min. neg. conf. Ad prob. conc. ant.
 neg. conf. Quia sufficit quod præsup-
 ponatur hæc Paternitas, & Filiatio ut
 ex alijs titulis ametur amore amicali,
 ut dicemus. Hæc vera sunt etiam ad-
 misso, quod omnis actus charitatis, &
 elicitus à charitate, sit amor amicabi-
 lis: sicut enim fides elicit assensum au-
 tho-

thoritati, & revelationi propter ipsas; qui sunt actus fidei; sed non sunt actus credendi; & spes elicit amorem strictum, & gaudium de Deo *ut nobis bono*, qui non sunt actus strictæ spei: sic posset fortè habitus charitatis, quamvis præcipui eius actus sint *amoris amicitabilis*, elicere alios actus charitatis, qui non essent *amoris amicitabilis*; sed solum charitatis.

28 Insistes 4. Omnis actus charitatis est actus amicitiae. Sed actus motus ex attributis, non est actus amicitiae: ergo solum actus motus ex natura divina est actus charitatis. Prob. min. Obiectum amicitiae debet esse tale, quod possit redamare. Sed misericordia, &c. non potest redamare: ergò. *Resp.* conc. vel permissa mai. neg. min. Ad probat. dist. mai. Obiectum materiale cui amicitiae debet esse potens redamare, conc. mai. obiectum *formale motivum*, nego mai. Quia possumus amare amicum amore amicitiae propter nobilitatem, sapientiam, & alias perfectiones naturales, aut supernaturales, quæ non possunt redamare: quia tamen obiectum materiale cui *amatum*, scilicet amicus, est potens redamare, prædictus actus est

est actus amicitiae : cum ergo Deus sit obiectum materiale *cui* charitatis , & potens redamare, hoc sufficit , ut actus, qui moveatur ex misericordia , sapientia , sit actus charitatis. Deinde in nostra sententia falsum est , quod misericordia non sit formalitèr potens redamare, cum sit formalitèr natura divina.

29 Advertere placet , doctrinam RR. Thomistarum, qui cum dicant obiectum formale charitatis esse naturam divinam simul cum attributis collectivè , dicunt , quod si actus moveatur ex misericordia v. gr. *ut est in se* , qualitèr moveretur , quoties actus regulatur per fidem : quia fides eam proponit , *ut est in se* : tunc talis actus est actus charitatis : quia misericordia divina , *ut est in se* , etsi *explicitè* solum dicat misericordiam ; *implicitè* confundit reliqua attributa, cum quibus identificatur.

30 Fateor, actum charitatis, & fidei terminari ad misericordiam , *ut est in se* ; hoc est, ad ipsam , *ut in se existentem* , & non ut præcisè resplendentem in creaturis. Displicet tamen dictum assertum : quia fides de misericordia eam præscindit *formalitèr* ab attributis : siquidem talis respectus non ostendit alia
attria

attributa; nec apparent definibilia eadem definitione per dictum conceptum; & quia actus naturalis similis tendentiae circa misericordiam, eam praescindit ab attributis iuxta ipsos: de ratione autem fidei non est, quod sit minus praecisiva; sed quod sit magis certa, quam actus naturalis.

31 Nunc sic: Talis actus, qui movetur ex misericordia, solum attingit *formaliter* misericordiam; attributa vero *materialiter*, & *identificè*. Sed non sufficit ita attingi, ut sint obiectum formale charitatis iuxta vos: alias cum aeternitas sit *identice* veracitas, & sapientia divina, aeternitas esset obiectum formale fidei, quod negant. *Alièr*: Fides, & charitas dicta praescindit misericordiam ab attributis propter dicta, & praecipue debet praescindere apud Thomistas, qui inter praedicata *realiter* identificata facile separant formalitates: ergo sufficit misericordia, ut praecisa ab attributis ad movendum actum charitatis.

32 Obije. 2. Salmantic. Obiectum formale charitatis est summa bonitas: quia id asseritur à Div. Thom. & quia cum sit omnium perfectissima, eius mo-
De Spe, & Char. Y ti-

ivum debet esse summum, & quia solum summum bonum potest esse ultimus finis: & ultimus finis est finis, & motivum charitatis. Sed non est summa bonitas sola natura, nec quævis perfectio seorsim: quia maior bonitas est collectio omnium: ergo obiectum formale est collectio omnium. *Aliqui* respondent, obiectum formale charitatis esse summam bonitatem in sua linea: quia hoc ipso præferri debet omni creaturæ, & eius amor erit incomponibilis cum peccato, quod videtur sufficere ad charitatem: cum ergo quævis Dei perfectio sit summè bona in sua linea, quævis erit sufficiens obiectum formale charitatis.

33 Sed conformius ad nostra principia, *Resp.* dist. mai. Obiectum formale charitatis est summa bonitas *intensive*, *realiter*, & *æquivalenter*, conc. mai. & talis est quævis perfectio divina: quia est *realiter*, imò ut verius iudico, est *formaliter* natura divina, *intensive* æquivalens omni perfectioni: nec coniunctum est *intensive* maius, adhuc quoad nos; sed solum *extensive* Obiectum formale est summa bonitas, *extensive* summa, nego. Et hoc est quod intendere

potest D. Thom. quamvis eius mens in hac materia sit dubia, cum pro quavis sententia citetur. Hac ratione quævis perfectio divina est *summè* bona, & ultimus finis *realiter*, *formaliter* tamen est *inadequate*, quod sufficit; ut sit motivum charitatis: quia non est alia virtus, ad quam pertineat amor Dei, *quia misericors est*.

34 Insistunt RR. Thomistæ. Obiectum formale charitatis est summa bonitas *intensivè*, & *equivalentèr*. Sed essentia sine attributis (idem de quovis attributo) non est summa bonitas *intensivè*, nec *equivalentèr*: quia essentia sine attributis est imperfecta: ergo obiectum formale charitatis est essentia cum attributis. Probat. argum. contra ipsos: Relationes esse motivum: quia essentia sine relationibus esset imperfecta, & chymæra. *Resp.* concess. mai. dist. min. Essentia *realiter* sine attributis non est summa bonitas, conc. min: Quia *realiter* sine attributis esset chymæra; *formaliter* sine attributis, non est summa bonitas, neg. min. Vel disting. non est summa bonitas *formaliter*, conc. *realiter*, nego min.

35 Itaque essentia, *ut formaliter*

præcisa ab attributis, est summa bonitas, non *præcisè*, quia ut sic *præcisa* est radix attributorum; quia licet de ratione radici sit esse æquè perfectam ac radicatum; non tamen esse æquè perfectam, ac coniunctum ex ipsa, & radicatis. Sic intellectus est radix cognitionum, & ignis plurium ignium, & nec intellectus est æquè perfectus, ac coniunctum ex ipso, & cognitionibus: nec ignis est æquè perfectus, ac coniunctum ex ipso, & alijs ignibus.

36 Est ergo essentia divina, ut formaliter *præcisa* ab attributis, summa bonitas intensivè, & æquivalenter: quia ut sic *præcisa*, non desinit esse, quod realiter est, & realiter est attributa; & præcipuè, quia ut *præcisa* est formaliter *Divina Deitas, Deus; & Divina Deitas, & Deus*, prædicatum est summum intensivè, supra quod apprehendi non potest maius bonum intensivè, quod non sit impossibile: etsi enim ex hoc conceptu *essentia divina* non appareant attributa, dum postea apparent, ex suis conceptibus ostendunt, non habere bonitatem, quam intensivè, & æquivalenter non habeat natura divina. Propter similitudinem rationem dicitur de Trinit. unam

Personam non esse *realiter*; nec per
rationem maiorem alia.

37 Ex dictis constat etiam, illas
perfectiones, quæ in opinione sunt, ut
iustitia stricta, & alia, si fortè *realiter*
existent in Deo, esse obiectum formale
charitatis; non tamen esse motivum
proximum; sed remotum, seu non esse
proximè applicatum ad movendum amo-
rem supernaturalem in via; nisi fortè
applicetur per aliquem actum superna-
turalem: quia tunc rectè poterit mo-
vere actum amoris Dei super omnia su-
pernaturalem, *attenta natura amoris*
verum in hac providentia non applicat
Deus suum concursum ad amorem Dei
supernaturalem, quin reguletur per fi-
dem motivi talis amoris; poterat ta-
men tale prædicatum adhuc ut pro-
prium per opinionem terminare,

& movere amorem natu-
ralem.

SECTIO IIJ.

An non solum bonitas Dei supernaturalis ; sed etiam bonitas naturalis sit obiectum formale charitatis?

38 **S**Up. diversitatem opinandi circa bonitatem, naturalitatem, & supernaturalitatem divinorum prædicatorum. Suar. hic disp. 1. sect. 2. num. 4. Gran. tract. 5. disp. 1. sect. 5. concedunt in Deo duplicem bonitatem *intrinsicè*, & *in se* talem; bonitatem scilicet naturalem, & supernaturalem. Ariaga disp. 26. dicit, nullum prædicatum divinum esse *intrinsicè* supernaturale in stricta acceptione supernaturalitatis Theologicæ. Vazq. 1.2. disp. 195. cap. 2. Oviedo hic contr. 4. punct. 4. Izquierdo de Deo, disp. 18. quæst. 6. plures citans dicit, in Deo nullum dari prædicatum essenziale, quod non sit *intrinsicè*, & *strictè* loquendo, supernaturale. Quod probat 1. Sicut repugnat, eandem simplicissimam entitatem esse simul corpoream, & spiritualement; ita repugnat esse *intrinsicè*, & *strictè* natura-

turalem, & supernaturalem. Sed Deus est simplicissima entitas, & habet aliqua prædicata *intrinsecè* supernaturalia: ergo nullum habet *intrinsecè* naturale. 2. Quodvis prædicatum Dei est magis *proprie*, & *strictè* participatio naturæ divinæ, quam gratia habitualis. Sed quia gratia habitualis est participatio naturæ divinæ, est *intrinsecè* supernaturalis: ergo &c. Idem argumentum fit in visione beata, & donis supernaturalibus.

39 Explicat. Eatenus daretur in Deo aliquod prædicatum naturale, & aliud supernaturale, quia creaturæ connectuntur cum Deo, ut vno; secus cum Deo ut trino. Sed etiam connectuntur cum Deo ut trino: quia, ut dicemus de Trinit. personalitates constituunt principium *quod* producendi ad extra; melius quam suppositum creatum est principium *quod* operationum; ergo &c. *Aliter*: Eatenus daretur in Deo aliquod prædicatum naturale: quia Omnipotentia, v. gr. esset exacta à creaturis: siquidem cum illa connectuntur. Sed omisso, quod, hæc potius est indigentia, quam exigentia: exigentia namque tendit ad dandum esse ter-

mino exacto : hoc inquam, omisso, quia
 ctus intellectus divini saltem sunt exa-
 cti. Sciendum tamen, & notandum
 existimo. absolutè loquendo, non esse
 de ratione *supernaturalis*, quod sit su-
 pra exigentiam naturæ, quando esse
 iuxta exigentiam naturæ potius extol-
 lit excellentiam rei exactæ supra res
 creatas : si enim esse exactam extollit
 excellentiam, quomodo eam deprimet;
 & extrahet à linea superiori : cum er-
 go Omnipotentiam esse exactam, ex-
 tollat excellentiam Dei : quia ut causa
 prima debet ad omnia concurrere, quæ
 est maxima excellentia : & actus intel-
 lectus divini esse exactos, extollat in-
 tellectum divinum, qui omnia cognos-
 cibilia debet cognoscere, quæ est ma-
 xima excellentia : hic est, quod esse
 exactum à natura non extrahit à linea
 superiori, & supernaturali, potius eam
 arguit ; at verò de ratione *supernatura-*
lis creati est esse supra exigentiam na-
 turæ : quia non habet alium titulum,
 ut sit in ordine superiori ad res natura-
 les ; nisi quia est supra exigentiam, &
 est indebitum exigentiæ naturæ.

40 Deinde non est de ratione *en-*
gis supernaturalis, absolutè loquendo,
 quod

quod non possit cognosci *naturaliter* *abstractivè*; sed solum, quod non possit cognosci *naturaliter* *intuitivè*, aut per species proprias. Deindè, quod homo habeat inclinationem naturalem in Deum, non probat in Deo dari bonitatem naturalem; sed ad summum bonitatem supernaturalem Dei posse quodammodo possideri per actus naturales. Et sic in Deo distinguitur esse finem naturalem, & supernaturalem: quatenus possideri potest per actus supernaturales in statu naturæ elevatæ; & quodammodo per actus naturales in statu puræ naturæ, qui possibilis est. Nec obstat propositio 14. Baij damnata, *Distinctio illa duplicis amoris, naturalis videlicet, quo Deus amatur, & author natura, & grati, quo Deus amatur, ut benefactor, vana est, & cammenitia.* Quia hæc solum damnat dicentes, non dari circa Deum amorem naturalem, & supernaturalem, & ad summum damnat dicentes, non dari divisionem Dei in Authorem naturalem, & supernaturalem, quæ utique datur: sive hæc denominatio sit tantum *extrinseca* per ordinem ad operationes naturales, ut pos intendimus; sive sit *intrinsece* natura

naturalis, vt intendunt Adversarij; at verò Ecclesia non damnat dicentes, omne prædicatum divinum esse *intrinsecè supernaturale*, & hæc est gravium AA, sententia etiam post damnationem Baij.

41 Sup. 2. Pro præsentī quæst. admittendam esse distinctionem illam duplicis bonitatis naturalis, & supernaturalis. Et quidem hanc denominationem saltem extrinsecam naturalis, & supernaturalis necessarium est concedere: quia Deus dividitur in finem naturalem, & supernaturalem per ordinem ad diversos actus, quibus pro diversis statibus naturæ possideri posset. Deinde dantur aliqua prædicata, quæ excedunt vim cognoscitivam naturalem; alia, quæ non excedunt, & hæc saltem *extrinsecè* sunt naturalia, & illa supernaturalia, id est in ordine ad cognitionem. Deinde Deus est author bonorum naturalium, & supernaturalium, & *extrinsecè* per ordinem ad actus supernaturales est author supernaturalis; & per ordinem ad actus naturales est author naturalis.

42 Sciendum tamen est: dato, quod Deus sub hoc conceptu, *Principium*

pinum rerum naturalium, non sit formalitèr, *Principium rerum supernaturalium*. Quia primus conceptus non ostendit identitatem realem, cum Deo, nec cum *Omnipotentia*, & consequentèr nec cum *principio rerum supernaturalium*, in qua ostensione consistit identitas formalis, seu rationis; Deus verò sub hoc conceptu *Omnipotentia*, & sub hoc *Author nature*, formalitèr est author supernaturalis, & author rerum supernaturalium; quia hic conceptus *Author nature*, licèt signatè solum dicat *Authorem naturalem*; exercitè tamen ex suo conceptu ostendit identitatem realem cum Deo, & consequentèr cum *Authore supernaturali*.

43 Sup. 3. quæstionem non procedere, an bonitas naturalis, ut cognita per cognitionem naturalem, possit movere actum supernaturalem (in quo sensu inepte forsitan resolvunt aliqui quæstionem) quia aliud est disputare de motivo, seu obiecto formali charitatis; aliud de cognitione regulante: & cognitio, quamvis regulet actum; non tamen ingreditur in rationem motivi. Undè solum inquiritur, an bonitas naturalis Dei, quæ utique cognosci potest

est per actum fidei, & actus supernaturalis, in se habeat vim motivam actus charitatis supernaturalis.

44 His positis, quadruplex est sent. *Prima* asserit, solam bonitatem supernaturalem esse obiectum formale charitatis. Ita Bañez, Aragon, Lorca disp. 6. Exim. Suar. disp. 1. sect. 2. num. 4 & lib. 2. de Gratia, cap. 11. Torres, Granad. Tannerus apud Rip. & pro se citant Div. Thom. 1. part. quæst. 60. artic. 5. ad 4. & 1. 2. quæst. 109. artic. 3. ad 1. & 1. 2. quæst. 62. artic. 2. in corp. & ad 2. His accedunt, qui negant, actus naturales, & supernaturales posse convenire in motivo. *Secunda* asserit, obiectum formale naturale posse movere actum supernaturalem de possibili; & è contra de obiecto supernaturali; secus de facto. Ita Lugo disp. 9. de Fide, sect. 1. *Tercia* dicit, obiectum supernaturale posse movere actum naturalem; secus obiectum naturale actum supernaturalem: quia maius potest continere minus. Alij è contra, actus superioris ordinis, dicunt, posse attingere motiva inferioris ordinis; secus è contra. *Quarta* asserit, bonitatem divinam na-

turalem posse movere actum supernaturalem, & bonitatem supernaturalem posse movere actum naturalem. Ita Scot. in 3. dist. 25. quæst. 2. & dist. 27. q. 1. & communiter discipuli, Valenc. Petrus Hurt. Conin. Arriag. Rip. hic disp. 35. per tres sectiones integras, ubi citat D. Tho. in 2. dist. 5. q. 2. artic. 1. & in 4. dist. 17. q. 2. art. 1. Unde mens Div. Thom. est dubia, Oviedo contr. 4. p. 4.

45 Placet hæc sent. Prob. 1. ex multis Scripturæ locis, quæ provocant ad amandam divinam bonitatem, quam ostendunt creaturæ, & quidem amore salutari, & supernaturali. Sed creaturæ solum ostendunt bonitatem naturalem, vel saltem hanc ostendunt, tanquam sufficientem ad amorem supernaturalem: ergo bonitas naturalis potest movere actum supernaturalem. Min. quæ constat ex Aug. lib. 10. Confes. cap. 6: *Cælum, & terra, & omnia, quæ in eis sunt ecce undique mihi dicunt, ut te amem, nec cessant dicere omnibus, ut sint inexcusabiles.* Prob. sic: Creaturæ ostendunt bonitatem naturæ divinæ, quæ hoc ipso est naturalis iuxta Adversarios. Sed bonitas naturæ divinæ potest movere amorem supernaturalem;

lem; imò, iuxta plures ex Adversarijs, est motivum necessarium amoris supernaturalis: ergo bonitas naturalis potest movere amorem supernaturalem.

46 2. Eatenus bonitas naturalis non posset movere actum supernaturalem, neque è contra: quia actus naturalis, & supernaturalis non possunt habere idem motivum. Sed actus naturalis, & supernaturalis possunt habere idem motivum: ergo &c. Prob. min. 1. ex Div. Thom. in 1. dist. 17. quæst. 1. artic. 4. ubi loquendo de actu charitatis ait, *Ex specie actus non discernitur, utrum sit à potentia imperfecta, vel perfecta per habitum gratuitum, quia ad idem obiectum ordinatur potentia, & habitus*: ergo iuxta Div. Thom. cum ex obiecto non discernatur actus supernaturalis à naturali, actus naturalis, & supernaturalis possunt habere idem obiectum formale.

47 Prob. 2. illa min. Christus per scientiam infusam cognoscebat in se ipsis, & ex vi ipsorum eadem obiecta, quæ in se ipsis cognoscebat per scientiam naturalem. Beatus per scientiam beatam cognoscere potest in se ipsis eadem obiecta, quæ cognosci possunt

sunt in se ipsis per scientiam naturalem : post revelationem promulgatam, per actum naturalem possum assentiri obiecto revelato ; quia dicto à Deo, cui etiam possum assentiri per actum supernaturalem ; & quod certum est, per actum naturalem possum cognoscere sapientiam , & veracitatem divinam propter ipsas , & illis possum assentiri propter ipsas per actum supernaturalem fidei , vel alterius speciei ; & eadem albedo potest esse motivum visionis materialis, & spiritualis: ergo actus naturalis, & supernaturalis possunt habere idem motivum, solumque differunt loquendo de actibus voluntatis , quod ad actus supernaturales exigitur propositio supernaturalis; secus ad naturales.

48 Explicat. Obiectum formale non est adæquatum specificativum actus quoad omnes suas proprietates: quia possunt actus habere idem motivum, & distingui specie propter diversitatem principij subiectivi, ut patet in actibus intellectus , & voluntatis; Angeli , & hominis, qui etsi habeant idem motivum, differunt specie Mitto exempla suprà posita. Item , etsi actus habeant idem motivum , & idem principium

pium subiectivum, differre possunt specie ex modo tendendi, ut patet in apprehensione, & iudicio, in simplici complacentia, & desiderio: ergo specificatio actus quoad proprietatem supernaturalis, non debet sumi necessario ex motivo; sed sufficienter sumi potest ex principio. Consequentia præterquam constat à pari in spiritualitate cognitionis, quæ sufficienter sumitur ex principio, cum motivum sit sæpè materiale. Prob.

49 Eo præcisè quod actus sit supra vires naturæ, est supernaturalis. Sed modo actus exigat principium supernaturale, moveatur, vel non, ex motivo naturali, est supra vires naturæ: ergo supernaturalitas *sufficienter* sumi potest ex principio. 2. Ad supernaturalitatem actus non requiritur, quod motivum adæquatum sit supernaturale: quia actus fidei, quo assentimus auctoritati divinæ propter ipsam, etiam quo assentimus auctoritati divinæ, *ut revelata*, non habet motivum adæquatum supernaturale: quia sapientia, & veracitas iuxta ipsos est obiectum naturale, utpotè *naturaliter* cognoscibile: ergo neque requiritur ad supernaturalitatem

licitatem actus, quod motivum inadæ-
quatum sit supernaturale, modo prin-
cipium requisitum sit supernaturale.
Prob. conf. Actus, quo assentimus au-
thoritati divinæ propter ipsam; non *va-
revelare*; sed *ut in re existenti*, habet
motivum adequatum naturale iuxta di-
cta: & talis actus est supernaturalis, eo
quod requirat principium supernatu-
rale: ergo &c. Imò, ut dicit Ripalda
disp. 5. de Fide, sect. 5. totum moti-
vum non solum actus fidei; sed actus
credendi, potest esse naturale, & quod
actus sit supernaturalis: quia Deus ut
Author naturæ potest loqui cum crea-
turis; hæc enim locutio, etsi esset gra-
tia, non est, cur excedat ordinem na-
turæ: ecce authoritas iuxta vos est na-
turalis: locutio potest esse naturalis, &
actus credendi, qui moveretur ex ipsis
esset supernaturalis.

50 Prob. 3. illa min. scilicet, quod
actus naturalis, & supernaturalis pos-
sint habere idem motivum. Iuxta com-
munem Theologiam cum Suarez, vir-
tutes morales acquisitæ non differunt
in motivo à virtutibus supernaturali-
bus infusis; sed solum in naturalitate, &
supernaturalitate: sic actus misericordiæ
De Spe, & Char. *Z* *diæ*

diæ naturalis movetur ex honestate suble-
 vandi indigentiam pauperis: & idem
 motivum habet actus supernaturalis
 misericordiæ infusæ. Nec valet, si di-
 cas motivum virtutis infusæ esse suble-
 vationem, ut propositam per cognitio-
 nem supernaturalem; secus motivum
 misericordiæ acquisitæ. Non valet, in-
 quam: quia certum est, motivum amo-
 ris supernaturalis debere proponi per
 actum supernaturalem: hæc tamen cog-
 nitio non est motivum; sed conditio
 proponens, & regulans amorem mise-
 ricordiæ: sicut cognitio bonitatis su-
 pernaturalis Dei iuxta vos non est mo-
 tivum amoris; sed conditio applicans
 motivum ad amorem Dei.

51 Nec valet, si dicas, Aristot.
 3. Polit. cap. 3. distinguere virtutes
 penes diversas Politias, ad quas ordi-
 nant subiectum: & misericordiam ac-
 quisitam, respicere hominem ut civem
 Reip. Humanæ; infusam verò ut civem
 Reip. Cœlestis. Non valet: 1. Quia, ut
 diximus, in rebus Theologicis non ni-
 mis curandum de dictis Arist. 2. Quia
 si ita esset, vix homines etiam benè do-
 cti exercerent virtutem misericordiæ
 supernaturalis: cum experientia con-
 stet

stet in exercenda misericordia, non adverti, an pauper sit civis Reip. Cœlestis: vel saltem in Mauris, & Gentilibus, qui non sunt cives Reip. Cœlestis, non exercerent Catholici virtutem misericordiæ supernaturalis. Ideòque, ut advertit Lugo, parcè se gereret Ecclesia, & eius Ministri, dum ad misericordiam exhortantes non proponunt hanc proprietatem necessariam virtutis misericordiæ.

52. Secundò: Quia sublevatio miseræ, præscindendo à tali respectu, sufficiens est ad specificandam aliquam virtutem infusam. Sed non aliam, quam virtutem misericordiæ: ergo potest hanc virtutem specificare. Prob. mai. Sublevatio pauperis, etiam ut civis Reipub. Humanæ, proposita per cognitionem supernaturalem, movere potest actum misericordiæ supernaturalem: sicut sublevatio pauperis, ut civis Reip. Cœlestis, proposita per cognitionem naturalem movere potest actum misericordiæ naturalem: ergo sublevatio misericordiæ erga misericordiam, præscindendo à tali respectu, sufficiens est ad specificandam aliquam virtutem infusam.

53 Aristot. autem sufficienter tribuitur, si explicetur dicendo, virtutes *exercitæ* ordinare subiecta ad varias Policias: alias necessarium esset, actum *signatæ* ordinare subiectum operans ad varias Policias, & quod reflecteret supra subiectum operans: cum Arist. dicat, *subiectum ordinari*, ad varias Policias; non *obiectum*. Eisdem rationibus impugnantur dicentes, obiectum misericordiæ infusæ esse sublevationem, ut conformem naturæ rationali, prout elevatæ; obiectum verò misericordiæ acquisitæ esse sublevationem ut conformem naturæ rationali secundum se.

54 Prob. 3. conclusio. Bonitas naturalis Dei potest movere dilectionem Dei. Sed si talis dilectio regulatur, ut potest, per cognitionem supernaturalem, erit supernaturalis: ergo bonitas naturalis Dei potest movere dilectionem supernaturalem. Prob. min. Bonitas Dei etiam naturalis est in ordine superiori: quia est increata: ergo licet ad dilectionem supernaturalem requiratur motivum ordinis superioris, bonitas Dei naturalis potest movere actum dilectionis supernaturalis, si regulatur per cognitionem supernaturalem.

ralem. Et in hoc sensu intelligendus est D. Thom. dicens, ad charitatem requiri finem supernaturalem, id est, superioris ordinis, & propositum per cognitionem supernaturalem.

55 Explicat. Quis dicat, non esse sufficientem dispositionem ad iustificationem in Sacramento dolorem de peccatis propter Deum, ut Creatorem, Conservatorem, Misericordem? Dum sufficit dolor propter ipsam sordiditatem peccati. Sed non esset sufficiens dispositio iuxta Adversarios: quia illæ perfectiones, utpotè naturales, non possent movere actum supernaturalem iuxta illorum doctrinam: ergo falsa est eorum doctrina. *Item:* Quis dicat, non esse conducentes ad salutem actus, quibus amamus Deum, quia Creatorem? Conservatorem, Sapientem, Veracem? Imensum, Omnipotentem, Misericordem? Sed non essent conducentes ad salutem iuxta illorum doctrinam: quia cum hæ perfectiones sint naturales, non possent movere actus supernaturales: ergo falsa est eorum doctrina.

56 Aliter: Bonitas naturalis Dei est motivum visionis beatificæ supernaturalis: ergo & potest esse motivum

amoris beatifici supernaturalis. Consequentia, quæ à pari constat, prob. Illa bonitas est motivum amoris in beatis, quæ *necessario* rapit ad amorem. Sed non alterius amoris, quam amoris beatifici supernaturalis: ergo bonitas naturalis Dei potest esse motivum amoris beatifici supernaturalis.

57 Hinc patet, non solum *de possibili*, & *in alia providentia*; sed etiam *de facto*, posse obiectum naturale propositum per cognitionem supernaturalem movere actum voluntatis supernaturalem. Quia actus supernaturalis voluntatis non fertur in obiectum, ut propositum per cognitionem supernaturalem: & multo minus, ut propositum per revelationem: aliàs motivum fidei esset transcendens omnes virtutes voluntatis; & aliquid creatum, scilicet cognitio, esset motivum charitatis: & quidquid allicit, & suadet rectam operationem, ut exhortationes prædicatorum, essent semper motivum, & non solum conditio. Deinde, quia nullum datur fundamentum ad hoc, ut obiectum naturale non possit in hac providentia movere actum supernaturalem: neque ad hoc, ut Deus decreverit, non parere

concursum ad actum supernaturalem circa motivum naturale, quando hoc proponitur per cognitionem supernaturalem.

SECTIO IV.

Solvuntur obiectiones.

58 **M** Ultra obijcit Exim. lib. 2.
de Gratia, cap. 11. à
num. 10. ad quæ sciendum est, quod
Paul. 1. ad Thesal. gratias agens, quod
acceperint verbum Dei, ut est Verbum
Dei, & exigens gratiam Dei ad illud
ita accipiendum: & SS. PP. exigentes
gratiam Dei ad fidem contra Pelagium,
exigunt gratiam Dei ad credendum, *ut
oportet ad salutem*; non verò ad *simpli-
citer* credendum, ut potest per actus
naturales. Quod verò Trid. sess. 6. &
Arausic. cap. 3. non exprimant ly, *ut
oportet ad salutem*, nō obest: quia quod
ab alijs sæpè repetitur, necessarium non
est, ab omnibus repeti: quia post alio-
rum repetitionem, dum à Trident. non
impugnatur; sed tacetur, censetur in-
tellecta particula, *ut oportet*.

59 Obijc. 1. Actus ut sit condu-

cens ad salutem, debet habere superna-
turalitatem formalem, & moralem. Sed
supernaturalitas, quæ non desumitur ex
motivo, sed solum ex principio, non
est formalis, & moralis; sed solum ma-
terialis, & de materiali se habens, &
concomitans: ergo actus conducing
ad salutem debet habere motivum su-
pernaturale. *Resp.* conc. mai. neg. min.
Quia supernaturalitas formalis, & mo-
ralis est illa, vi cuius actus est propor-
tionatus cum fine supernaturali, neque
est cur aliud exigatur. Hanc autem
proportionem habet actus cum fine su-
pernaturali, eo præcisè, quod proce-
dat à principio supernaturali, & ex mo-
tivo bono *materialiter*, seu conformi
ad regulam morum.

60 Obijc. 2. ab opposito. Excel-
lencia fidei, ut pertinet ad mores, &
conducit ad salutem, stat in certitudine
obiectiva, per quam *summè* adhæret
Deo dicenti: quia certitudo subiectiva
minus propria est, & per accidens se ha-
bet. Sed si actus naturalis posset moveri
ex motivo supernaturali fidei, haberet
certitudinem obiectivam propriam, &
summam: ergo actus naturalis esset con-
ducens ad salutem, & haberet tantam

certitudinem, quantam actus supernaturalis fidei. Prob. min. Certitudo obiectiva sumitur ex connexione obiecti formalis cum materiali; quamvis actus non sit cum illo connexus, ut censent Arriaga, & alij. Sed obiectum formale supernaturale fidei connectitur cum materiali, quamvis actus non sit cum illo connexus: ergo &c.

61 Resp. permis. mai. quod sola certitudo obiectiva sit *proprie* certitudo: quia quamvis certitudo subiectiva proveniens ab imperio, sit impropria certitudo; subiectiva tamen identificata cum actu per connexionem, quam habet cum obiecto materiali, & formali, non est cur non sit *proprie* certitudo. Nego min. Quia certitudo obiectiva propria actus non sumitur ex connexionem, quam habet obiectum formale cum materiali; sed ulterius requiritur, actum connecti cum obiecto formali: licet enim obiectum formale connectatur cum materiali; si actus non connectitur cum obiecto formali, permittit non existere obiectum formale, & consequenter permittit esse falsum: cum ergo actus naturalis fidei non habeat connexionem cum obiecto formali, &

eana

eam habeat actus supernaturalis fidei; hic est *obiective* certior actu naturali fidei. Differimus ergo à Pelagio: quia dicebat, propositionem naturalem mysterij esse sufficientem ad credendum, *ut oportet*, & fidem naturalem esse *sufficientem ad salutem*; Nos verò utrumque negamus; & insuper dicimus, gratiam supernaturalem esse *essentialiter* requisitam ad *posse salutariter operari*, & non solum ad *facilius*; quod secundum assererat Pelagius negans primum.

62 Obijc. 3. De ratione obiecti supernaturalis est, quod excedat vim cognoscitivam naturæ: ergo motivum supernaturale non potest cognosci per actum naturalem. *Argum.* probat neque obiectum materiale supernaturale, v. gr. Mysterium Trinit. posse cognosci per actum naturalem, supposita revelatione, & credibilitate, quod falsum est: quia Incarnatio cognoscebatur à dæmone, & Mysterium Trinit. potest ex dicto Magistri, Parochi &c. cognosci. Deindè *Resp.* dist. mai. De ratione obiecti supernaturalis est, quod excedat vim cognoscitivam naturæ, *Quoad cognitionem intuitivam aut quidditativam*, conc. ant. *quoad abstractivam*;

nam, neg. absolutè ant. quia Deus est obiectum supernaturale, & est cognoscibilis *abstractivè* naturalitèr, non solum *probabiliter*; sed *evidenter*. Vel alitèr dist. ant. de ratione obiecti supernaturalis *increati* est, quod excedat vim cognoscitivam naturæ, neg. ant. quia ut diximus sectione antecedenti, aliunde habet, unde sit suprà naturam. De ratione obiecti supernaturalis *creati*, subdist. *antecedenter* ad revelationem, celsionem, aut quasi celsionem in cognoscibilitatis, perm. ant. *consequenter*, neg. ant. & cons.

63 Obijc. 4. In potestate libera hominis est elicere actus salutares: quia in eius manu est salvari; imò præcipiuntur tales actus, dum vrget præceptum iustificationis. Sed si actus naturales possent versari circa obiectum supernaturale, non esset in potestate libera hominis elicere actus salutares: ergo circa motivum supernaturale non possunt versari actus naturales. Prob. min. In manu hominis solum est connari circa motivum supernaturale; cum verò ex illo possit oriri actus naturalis, non erit in eius manu, quod ex tali motivo oriatur actus supernaturalis, præ natura-

li;

li; sed hoc erit per accidens respectu illius.

64 Resp. conc. mai. *Frequentèr* loquendo: quia *frequentèr* loquendo, gratia Dei non solum est parata; sed in re data ad operandum *salutariter*. Vnde talis gratia elevat principia naturalia ex se sufficientia ad actum naturalem, ut eliciant actum supernaturalem: & ita accidere credendum est, saltem dum Deus præcipit actus salutes, ne dicatur præcipere impossibilia. Dixi *frequentèr* loquendo: quia non est ita certum, gratiam Dei esse in re datam ad actus salutes in quovis instanti: cum probabile sit, aliquando subtrahi talem gratiam in pœnam peccati, etiam dum homo connatur converti: de quo latè disput. 6. de Liber. Arbitr. & cum non habeamus gratiam, neque potestatem proximam ad conversionem, dum omnino divertimus. Vide Oviedo in 2. tract. 7. contr. 2. num. 35.

65 Obijc. 5. Ex Tannero. Si bonitas naturalis posset movere actum supernaturalem, & bonitas supernaturalis actum naturalem, non posset homo discernere, quando elicit actum natu-

selem per supernaturali: neque in eius manu esset actum supernaturalem, præ naturali elicere. *Resp.* Verum esse, hominem non posse *certo* id cognoscere: quia nescit homo, *An amore, an odio dignus sit*, neque scit *certo*, an habeat gratiam ad actus supernaturales: si enim id sciret, & gratia ex natura rei eliciat quantum potest, daretur fundamentum sciendi actus esse supernaturales, nisi fortè Deus negaret concursum, vel vires gratiæ suspenderet: cum tamen *frequentè* concessa sit gratia ad actus salutares, qui intendit actus salutares elicere, *prudenter* potest iudicare, potius egredi supernaturales, quam naturales.

66 Adverte contra Granad. Gratiam non dari ad elevandam naturam, ut amet bonitatem, *quam suis viribus amare non potest*; sed ita: Gratia datur ad elevandam naturam, ut amet bonitatem *amore, quo suis viribus amare non potest*. Scilicet amore supernaturali. Patet etiam non esse certum, reliquas virtutes Theologicas *essentialiter* requirere motivum supernaturale saltem *inadequatum*: quia ex dictis cum Ripa fides moveri potest ex revelatione na-

turali , & movetur ex sapientia , & veracitate , quæ per Adversarios sunt naturales.

67 Obijc. 6. Iuxta Aug. lib. de Prædestinatione , iuxta Prosperum , & Hilarium epist. ad Aug. Semipelagiani dividebant fidem in *perfectam* , quæ est à Deo ; & *imperfectam* , quæ est à nobis : & in hoc damnati sunt. Sed si potest dari fides naturalis , hæc est ipsissima divisio : quia hæc est fides *imperfecta* ; & fides supernaturalis est fides *perfecta* : ergo nequit dari fides naturalis. Resp. Semipelag. non esse damnatos propter divisionem fidei in *perfectam* , & *imperfectam* ; sed quia dicebant fidem imperfectam , seu naturalem esse conducentem ad salutem , & esse proximam dispositionem ad fidem *perfectam*.

68 Adverte. Inter cognitionem , & obiectum formale dari aliquam proportionem : sicut etiam inter cognitionem , & obiectum materiale ; non verò dari omnimodam proportionem : aliàs obiectum increatum non posset cognosci , nisi per cognitionem increatam : neque obiectum materiale , nisi per cognitionem materiale : datur ergo
inter

inter cognitionem, & obiectum aliqua proportio, scilicet similitudinis: & si mavis, quod cæteris paribus, perfectior sit actus circa obiectum perfectius, quam circa imperfectius; non vero datur omnimoda proportio, iuxta dicta: neque talis, ut si vnum sit superuaturale, debeat esse etiam aliud: quia hæc proportio non probatur necessaria.

69 Adverte. Cognitioni naturali non esse *necessario* debitam existentiam sui obiecti formalis dum obiectum formale est creatum: quia non est *necessario* connexa cum existentia sui obiecti formalis (loquimur de actibus virtutis) dum autem obiectum formale est increatum, nihil obest, quod eius existentia sit debita cognitioni naturali ex dictis. Sed demus: dari aliquem actum naturalem *essentialiter* connexum cum revelatione, cui assentitur, & quod hæc revelatio sit supernaturalis, quid inde? Hoc genus debiti non extrahit revelationem à linea supernaturali: cum non reddat revelationem *naturaliter* cognoscibilem *antecedenter* ad cessionem iuris suæ incognoscibilitatis: quod, propriè opponitur supernaturalitati est, esse

esse debitum naturæ per modum effectus, eo quod in natura dentur vires adæquatæ ad producendum effectum, vel dispositiones *physice*, aut *moraliter* causantes effectum, & connexæ cum illo, non verò aliud debitum improprium non demittens res supernaturales; sed ipsas relinquens in suo ordine superiori.

70. Adverte; Didacum Ruiz de Voluntate, disp. 52. sect. 4. contra Suarez disp. 30. metaphys. sect. 16. num. 60. admittere amorem benevolentiae, & amicitiam inter personas divinas: quia se amant propter bonitatem intrinsecam distinctam à persona amante, scilicet propter bonitatem relationum. An verò dicendi sint *tres amici*? Potest esse dubium Ruiz, concedit, *esse tres amicos* in Trinitate. Quæstio videtur de nomine, ut hic advertit Rip. quia si amicus dicat in recto naturam, & voluntatem, & in obliquo personam, sicut vox Deus: non erunt tres amici; secus è contra: quia tamen vox amicitia relativa est ad alterum: quia Pater non est sibi amicus; sed Filio, congruentius videtur concedere tres amicos.

71 Adverte ex dictis: Decreta libera Dei, *ut talia* posse esse motivum charitatis: quia ut distincta ab amore necessario dicunt perfectionem, ut diximus tract. de Volunt. cum Ruiz disp. 3. de Voluntate, Granad. disp. 2. Ripa hic disp. 35. num. 65. Ex eo autem, quod *ut talia* dicant perfectionem, & infinitam perfectionem, sequitur quidem, Deum necessario in illis complacere; non verò sequitur, Deum necessario illa amare amore efficaci. *Primo*: quia cum decretum de mundo sit tam amabile, quam decretum de carentia mundi, Deus manet in æquilibrio: 2. Quia quoties non potest amari bonitas infinita, quin ametur bonitas finita, illa bonitas infinita non necessitat ad efficaciter amandum: sic Deus non necessitatur ad amandum efficaciter meritum Christi, nec Christi sanctitatem: quia talis amor esset simul amor rei finitæ.

SECTIO VI

An obiectum creatum possit esse motivum formale charitatis?

72 **S**Up. 1. Posse dari actum charitatis respicientem Deum *ut motivum sufficiens* amandum, & simul bonitatem creatam, *ut motivum sufficiens* : sive hic actus procedere debeat à duplici habitu, sive possit ab vno procedere. *Sup. 2.* Non repugnare ex natura rei habitum respicientem motiva duplicis virtutis, ut advertit Oviedo *controv. 4.* Licet enim generalitèr pro diversitate motivorum distinguantur habitus; non facile assignatur ratio ex natura rei, cur non possit idem habitus respicere motivum charitatis, & alterius virtutis moralis : Ideo quæstio non tam procedit, an actus habens pro motivo bonitatem creatam possit procedere ab habitu charitatis, & esse Theologicus ex principio; quam an possit esse Theologicus ex obiecto formali? *Sup. 3.* Dupliciter etiam posse procedere quæstionem de actu. Primo : An possit dari actus Theologicus

ex

ex obiecto formali, vnicè habens pro
motivo bonitatem creatam? 2. An re-
pugnet Theologalitati ex motivo par-
tialitèr moveri ex motivo increato, &
partialitèr ex motivo creato?

73. His suppositis, triplex est sen-
tentia. *Prima* asserit, posse dari actum
charitatis Theologicum ex motivo, qui
vnicè moveatur ex bonitate creata. Ita
Exim. Suar. disp. 1. sect. 3. num. 3.
loquendo de actu, quo amatur iustus
propter gratiam habitualement, quæ par-
ticipatio est naturæ divinæ. Rip. dis-
put. 36. idem asserit, quando amor
propter bonitatem creatam sit virtuali-
tèr amor bonitatis divinæ, quod in
pluribus casibus dicit accidere. *Secunda*
sentent. dicit, actum charitatis Theolo-
gicum ex motivo posse moveri partia-
litèr ex bonitate creata; & partialitèr
ex bonitate divina; ita vt nullam ex his
appreciet tanquam sufficiens motivum;
sed solum coniunctum ex vtraque. Ita
Oviedo contr. 4. punct. 2. *Tertia*
sentent. dicit, non esse actum charita-
tis Theologicum ex motivo, qui vnicè
moveatur ex bonitate creata, quacun-
que illa sit: neque illum, qui partiali-
tèr solam moveatur ex bonitate divina.

Placet hæc sententia , & AA. cum distinctione dabimus.

74 Dico 1. Non est actus Theologicus ex motivo , qui vnicè movetur ex bonitate creata , v. gr. ex gratia habituali ad amandum iustos Ita Vazquez 3. part. tom. 1. disp. 98. cap. 2. Torr. disp. 69. dub. 2. Conine disp. 24. dub. 1. Lælio lib. 2. de Iusticia, cap. 36. num. 23. Oviedo controv. 4. punct. 3. Prob. ex Div. Thom. hic quæst. 103. art. 3. ad 2. *Non enim per charitatem diligimus in proximo , nisi Deum , & ideo eadem charitas est , qua diligitur proximus , & Deus ; sunt tamen alia amicitia differentes à charitate , quibus homines amamus.* 2. Motivum charitatis est sola bonitas divina in se , & qua Deus est bonus. Sed gratia habitualis non est bonitas divina in se , qua Deus est bonus: ergo actus amans iustos propter gratiam habitualem non est actus charitatis Theologicæ. Prob. mai. Si non sola bonitas divina in se ; sed etiam bonitas divina participata esset motivum charitatis Theologicæ, non sola honestas adorandi excellentiam Dei in se ; sed etiam honestas adorandi excellentiam Dei participatam esset motivum

virtutis latriæ. Sed hoc est falsum; ergo &c.

75 Maior videtur vera à paritate. Prob. min. iuxta Theologos cum Div. Thom. actus adorans Deum propter honestatem colendi eius excellentiam est actus latriæ: & actus adorans Sanctos propter honestatem colendi Sanctos, constitutos in esse tales per gratiam, non est actus latriæ; sed duliæ; ergo sola honestas adorandi excellentiam Dei in se, est motivum virtutis latriæ.

76 Prob. 3. conclusio. Si ad essendum obiectum Theologicum sufficeret esse obiectum increatum per participationem; seu si gratia, quia est bonitas divina participata, esset motivum charitatis Theologicæ, actus amans iustos propter alia bona supernaturalia distincta à gratia, esset actus charitatis Theologicæ. Sed hoc iuxta Exim. Suarez. est falsum; ergo & primum. Prob. mai. Illa dona supernaturalia essent participatio bonitatis divinæ prout est motivum charitatis Theologicæ: ergo actus amans iustos propter illa dona, esset charitatis Theologicæ.

77 Prob. ant. iuxta Suarez. Boni-

tas divina, quæ est motivum charitatis, non est sola bonitas naturæ; sed bonitas supernaturalis integrè sumpta, prout dicit bonitatem naturæ, & attributorum. Sed illa dona supernaturalia essent participatio attributorum: ergo essent participatio bonitatis divinæ, ut est motivum charitatis. Probat, consequ. iuxta Suarez, quia gratia est participatio naturæ divinæ constituentis inadæquatè bonitatem divinam motivam charitatis, quamvis non sit participatio attributorum, est participatio sufficiens bonitatis divinæ, ut est motivum charitatis: ergo quia illa dona sunt participatio attributorum inadæquatè constituentium bonitatem divinam motivam charitatis, quamvis non sint participatio naturæ divinæ, ut est motivum charitatis: vel è contra. Imò iuxta Suarez, cum attributa formalitèr constituent naturam divinam, illa dona erunt etiam participatio naturæ divinæ inadæquatè, sicut gratia.

78 Prob. 4. conclusio. Iuxta Div. Thom. suprà, habitus virtutum, vel saltem actus differunt, quando motiva sunt moralitèr diversa: idè enim multiplicantur virtutes Theologicæ, & morales

rales infusæ. Sed gratia habitualis, & bonitas divina in se sunt motiva moralitèr diversa: quia magis differunt inter se adhuc moralitèr; quam motiva virtutum moralium: ergo habitus, vel saltem actus, qui movetur ex gratia, & qui movetur ex bonitate divina, in se sunt diversi. Sed actus, qui movetur ex bonitate divina in se, est charitatis Theologicæ: ergo qui movetur ex gratia, erit charitatis infusæ.

79 Prob. 5. In specificativis formalibus non est immutandum sine urgenti necessitate, aliàs, cum motivum cuiusvis virtutis habeat aliquam similitudinem, & proportionem cum motivis aliarum, dici posset, motivum unius virtutis esse virtualitèr motivum alterius, & posse specificare alias virtutes. Sed specificativum formale charitatis Theologicæ est bonitas divina: ergo non ita laxanda est, ut intelligatur etiã pro bonitate participata: aliàs quia auctoritas humana est participatio divinæ auctoritatis, auctoritas humana posset esse motivum fidei Theologicæ: & sic de alijs.

80 Dices ex Suar. *Omne secundum quid* reducitur ad simpliciter: & quod

est per participationem reducitur ad id,
 quod est per essentiam. Sed gratia est se-
 cundum quid, & per participationem bo-
 nitas divina, & est in ordine superiori,
 & divino, & consequenter reducitur
 ad bonitatem divinam: ergo amor prop-
 ter gratiam reducitur ad amorem prop-
 ter bonitatem divinam. Sed hic est amor
 charitatis Theologicæ: ergo & ille. *Resp.*
 quoad casum præsentem dist. mai. Omne
secundum quid reducitur *similitudinariè*
ad simpliciter, conc. mai. reducitur
identicè, neg. mai. vel implicat in ter-
 minis: quia reduci ad aliquam sphaeram
 est non esse eiusdem sphaeræ: & conc.
 min. dist. eodem modo consequ. ad sub-
 sumptam, conc. min. neg. conf. Quia
 amor propter gratiam est similis amorì
 propter bonitatem divinam in eo, quod
 sit amor charitatis, quamvis infusæ; non
 in eo quod sit amor Theologicus: aliàs
 non esset *secundum quid* charitatis Theo-
 logicæ; sed *simpliciter*. Sicut hominem
 esse pictum, quod est esse hominem se-
 cundum quid, reducitur ad esse verè pi-
 cturam, quæ similitudinariè est homo.
 Solutio confirmatur, & argumentum
 inflatur in 2. & 3. probatione conclu-
 sionis recolendis.

81 Obijc. 2. Inauditam esse in sagris literis amicitiam, seu charitatem infusam distinctā a charitate, qua Deum diligimus, & unitas utriusque charitatis desumi potest ex 1. epist. Ioan. ex Aug. de Trin. lib. 3. cap. 8. & serm. 13. de Temp. ubi ait: *Proximum ex charitate diligi, quando diligitur, quia regeneratus est.* Idem docet Div. Thom. hic quæst. 23, art. 1. ad 1. & colligitur ex loco pro nobis suprā citat. ubi distinguens habitus patriæ, & dulciæ: & occasionem habens distinguendi hos habitus charitatis, non eos distinguit; sed nomine charitatis vnicè loquitur de charitate Theologica.

82 Resp. Verum esse non fieri mentionem in Scriptura, neque in SS. PP. de habitu charitatis infusæ; verum, ut inquit P. Oviedo, innumeri sunt habitus infusi inventi à Theologis, de quibus SS. PP. non meminerunt. Ideoque non est sufficiens fundamentum, ut negentur, quod de illis non fiat mentio, quando adest gravis ratio, ut concedantur. Et quidem Suar. ipse concedit, posse nos amare amicum amore amicitiae propter alia dona supernaturalia. Sed si hic amor regulatur per cognitio-

nem supernaturalem, pertinebit ad charitatem supernaturalem, & nō ad Theologicam iuxta ipsum: ergo ad infusam. Min. quoad 1. part. patet: quia non est alia virtus, ad quam pertineat.

83 Et quamvis sæpè amemus proximum charitate Theologica propter Deum; imò ex præcepto charitatis Theologicæ teneamur ad amandū proximum: non inde sequitur, illum amorem debere esse charitatis Theologicæ, nec propter Deum, nec quod idem sit habitus utriusque charitatis; potius cum frequentes sint actus, quibus amemus proximum propter eius bonitatem intrinsecam, pro his debet assignari habitus distinctus ab habitu, quo amamus proximum propter Deum.

84 August. solum dicit, homines constitui per gratiam in statu apto, ut amentur propter Deum: quia illa conditio maximè excitat ad talem amorem: sicut quando aliqui amantur, quia filij, aut amici: filiatio, & amici tia est conditio, & bonitas amici est motivum amandi. Quod D. Thom. loco cit. tacerit de tali distinctione habituum, idèdè fortè accidit: quia D. Thom. non loquebatur de quovis amore proximi; sed

de amore charitatis : & cum nomine charitatis intelligatur charitas Theologica , quæ est præcipuum analogatum : ideò dixit, Deum esse rationem amandi proximum. Et quidem si , quia non diffinit , infers , non dari duos habitus : quia dixit, Deum esse rationem amandi proximum , cur non infers , creaturam non esse rationem amandi charitate Theologica. Certè hanc distinctionem concedit Petr. Hurt. disp. 131. Torre disp. 63. Oviedo hic , & probabilem censent Suar. & Vazquez.

85 Dices cum RR. Thomistis: Et si actus quo amamus Iustos propter gratiam absolutè sumptam , non sit charitatis ; actus tamen quo illos amamus , *quia filios Dei*, seu propter gratiam , ut dicentem respectum ad Deum , erit actus charitatis. *Resp.* dist. ant. Si ita amentur propter gratiam , ut respicientem Deum , ut simul amentur propter Deum , tanquam motivum sufficiens , conc. aliter , nego. Non verò est necessarium , quod per amorem , quo amatur Iustus propter gratiam , ut dicentem respectum ad Deum , ametur Deus , quem connotat talis amor. Aliàs cum honestas colendi Deum propter eius excellentiam , sit

fit conceptus relativus: per actum religionis semper amaretur Deus: imò cum Deus sit regula morum, vt credimus, motivum cuiusvis virtutis est essentialitèr relativum ad Deum, & sic per quemvis actum virtutis amaretur Deus, & quivis actus virtutis esset actus charitatis.

86 Obijc. 2. Ripalda pro sua sententia. Odium peccati, quia offensa Dei est, elicitur à charitate *iuxta omnes* apud ipsum. Sed tale odium potest non habere aliud motivum, quam creatum, scilicet ipsam offensam, seu malitiam: quis possibiles sunt actus puræ fugæ: ergo actus, qui vnicè moveatur ex motivo creato, potest esse charitatis Theologicæ, si per illum actum virtualitèr ametur Deus, vt accidit in hoc casu: quia odium peccati, vt est offensa Dei, virtualitèr est amor Dei. *Resp.* per se loquendo tale odium elici à charitate quia per se loquendo movetur ex motivo divino, vt constat: ex Aug. lib. 43. questionum, quæst. 33. *Nulli dubium est, non aliam esse metuendi causam, nisi illud, quod amamus.* Idem D. Thom. 1. 2. quæst. 43. art. 10. ubi ait: *Timorem per se nasci ex amore.* Et q. 113. art. 8.

Voluntatem necessario prius amare Deum;
quam moveatur ad removendum impe-
dimentum peccati. Vnde SS. negant
actus puræ fugæ in voluntate. Sed ad-
missio, quod possibiles sint actus puræ
fugæ in voluntate, ut possibiles sunt
in intellectu iuxta veriorum Philoso-
phiam. Dico, tale odium non elici à
charitate, si non moveatur ex motivo
divino: licet enim sit virtualitèr amor
Dei in ordine ad removendum pecca-
tum; non verò in ordine ad speciem
virtutis, seu Theologicalitatem: sicut
charitas imperans actum misericordiæ
virtualitèr est misericordia; & impe-
rium non elicitur à misericordia: &
amor Dei virtualitèr est impletio præ-
ceptorum pertinentium ad alias virtu-
tes, & non elicitur ab alijs virtutibus.

87 Obijc. 2. Electio formalis mi-
 sericordiæ, quia utilis ad finem charita-
 tis, elicitur à charitate iuxta omnes. Sed
 talis electio potest habere solum moti-
 vum creatum, scilicet utilitatem intrinse-
 cam talis mediij in finem charitatis: er-
 go actus unice habens motivum creatum
 potest elici à charitate. *Respon-*
sio. mai. neg. min. Quia de ratione
electionis formalis, non est præcisè
suppon

supponere intentionem finis; sed respicere intrinsecè, & non solum extrinsecè finem, vt dicemus de *intentione prænitentia*: sicut de ratione conclusionis formalis non est præcisè supponere præmissas; sed supra illas reflectere: quia motivum extrinsecum impropriè est motivum: & electio, quæ non respicit intrinsecè finem, est electio materialis; non formalis.

88 Obijc. 3. Actus reflexus, quo amatur actus charitatis, pertinet ad charitatem: & tamen vnicè habet motivum creatum. Prob. 1. Quia honestas formalis actus, & obiectiva, à qua specificatur sunt, eiusdem rationis. 2. Quia iuxta Fulgentium, Guillel. Abbatem, & D. Thom. citatos à Rip. velle amare Deum, est amare Deum: ergo actus vnicè habens motivum creatum elicitur à charitate, quando virtualitèr est amor Dei. Resp. per se loquendo: Actus reflexos, & directos pertinere ad eandem virtutem: quia generalitèr loquendo, cui placet amari aliquod obiectum, placet obiectum, & hoc intendunt PP. citati dicentes, *Qui diligit dilectionem, Deum diligit*: quod præsertim est verum in virtutibus moralibus,

bus, ubi honestas actus, vel est eadem, vel habet magnam affinitatem cum honestate obiecti; at tamen non sunt eiusdem rationis rigorosè loquendo; sed quasi reductivè. Vndè si fortè contingat, actum reflexum vnicè moveri ex amore directo, actus reflexus non elicitur à charitate propter dicta: quamvis in ordine ad aliqua munera sit virtualitèr actus charitatis.

89 Dices: Actus, qui moventur ex Deo, erunt actus primarij charitatis; qui verò ex bonitate creata, erunt actus secundarij. *Contra*: Actus primarij, & secundarij alicuius virtutis debent convenire in obiecto formali; & solum possunt differre in eo, quod alter sit efficax; alter inefficax: Alter versetur circa obiectum materiale primarium; alter circa secundarium: Vel alter moveatur ex ratione quasi primaria in linea obiecti formalis, v. gr. ex natura divina; alter ex ratione quasi secundaria, v. gr. ex attributis; sed omnes debent convenire in eo, quod motivum sit divinum.

90 Obijc. 4. Actus, quo intendimus gloriam Dei, elicitur à charitate, iuxta communem persuasionem, quarese-

referentēs aliquid *ad gloriam Dei*, cēse-
mur amare Deū. Sed talis amor movetur
ex gloria Dei, quæ est quid creatum: era-
go actus charitatis moveri potest ex
motivo creato. Probi. min. Gloria Dei
est finis *qui* intentus, & amor non so-
lum movetur ex fine *cui*; sed etiam ex
fine *qui*: ex eo enim, quod Deus sit
finis *qui* nostræ spei, est obiectum for-
male illius. *Resp.* conc. mai. generali-
tēr loquendo: quia generalitēr lo-
quendo, movetur ex bonitate divina,
dum volumus eius gloriam: dum enim
alteri volumus bonum, frequentēr mo-
vemur ex bonitate illius: & dist. min.
Talis amor movetur ex gloria Dei
Unice, neg. min. ex gloria Dei, & ex
Deo tanquam ex motivo sufficienti,
conc. min. & neg. conf. Si verō talis
amor non moveretur ex Deo, non eli-
ceretur ex charitate propter nostras
rationes.

91 Obije. 5. Quando actus ex
obiecto formali intrinseco ita compa-
rantur inter se, ut amor formalis unius
obiecti sit virtualitēr amor alterius;
utrumque actus pertinet ad eandem vir-
tutem. Sed odium peccati, quia est
offensa Dei; Misericordia, quia intrinse-
cē

Secundū vtilis ad finem charitatis, & amor
Dei, ita comparantur inter se ex obie-
cto formali, ut amor vnius obiecti,
v. gr. misericordia, quia vtilis ad fi-
nem charitatis, sit amor alterius virtua-
liter, scilicet Dei: ergo pertinent ad
eandem virtutem charitatis. *Resp. dist.*
mai. Quando ita comparantur inter se,
ut amor formalis vnius sit virtualiter
amor alterius; *quoad omnia munera,*
conc. *mai.* præcisè *quoad aliqua*, neg.
mai. & *dist. min. neg. conf.* quia odium
peccati, quia offensa Dei est, non est
virtualiter amor Dei in ordine ad
Theologalitatem, & idem de illo actu
misericordiae: quia non habent moti-
vum divinum.

SECTIO VI.

*Actus, qui partialiter moveatur ex bo-
nitate creata, & partialiter ex bonitate
Divina, v. gr. ex Deo revelante, aut
ex Deo, ut beante, non est actus
charitatis Theologicae.*

92

HÆc conclusio est contra
Oviedo suprà; eam ta-

men defendit Gran. tract. 5. disp. 34

De Spe, et Char.

Bb

pro

pro se citans D. Thom. Prob. 1. ex Div.
 Thom. quæst. 23. art. 6. dicente, *Cha-
 ritas magis attingit Deum; quam fides,
 & spes.* Sed fides, & spes attingunt Deum
 tanquam obiectum formale inadæqua-
 tum: ergo charitas attingit Deum tan-
 quam obiectum formale adæquatam,
 & Bonitas Dei est motivum proprium
 charitatis iuxta omnes: ergo actus, qui
 partialitèr moveretur ex bonitate Dei,
 & ex bonitate creata, non esset actus
 charitatis. Prob. conf. Motivum propriū
 cuiusvis virtutis (vel physicè idem, vel
 moralitèr idem) debet appretiarī tan-
 quam sufficiens à quovis actu illius vir-
 tutis: & actus, qui partialitèr move-
 tur ex bonitate divina, non appretia-
 ret tanquam sufficiens motivum boni-
 tatem divinam: quid enim est appretia-
 re tanquam motivum sufficiens, nisi
 moveri ex illo, ut motivo sufficienti? Er-
 go actus, qui partialitèr moveretur ex
 bonitate divina, non esset actus chari-
 tatis. Prob. mai. Quia Deus loquens est
 motivum proprium pro revelationibus
 assertorijs, debet appretiarī, ut suffi-
 ciens à quovis actu credendi obiectis
 revelatis: & sic de alijs: quia quomo-
 do merebitur apud virtutem, & erit de
 classe

classe vnius virtutis actus , non appretians eius motivum, vt sufficiens? Alias si semel statuatur sufficere ad virtutem moveri partialitèr ex motivo virtutis: & non requiritur appretiare tanquam sufficiens motivum virtutis , motivum vnius virtutis posset esse motivum alterius virtutis: quia posset partialitèr movere actum alterius virtutis, & sic confunderentur virtutes , & motiva.

93 Dices : Fides, & spes sunt virtutes Theologicæ , & inadæquatè moventur ex motivo creato : ergo charitas poterit moveri inadæquatè ex motivo creato , licèt sit virtus Theologica. *Resp.* conc. ant. neg. conf. Disparitas est : quia fides , & spes strictè tales , non possunt moveri ex prædicationis increatis , tanquam ex motivo sufficienti : quia fides necessario movetur ex Deo , *vt loquente* , in quod ingreditur aliquid creatum. Spes , *vt intentio* , est beatitudinis , movetur ex Deo *ve beante* , in quod ingreditur visio , & amor: ideòque earum Theologicalitas, *vt* potè minus excellens , quam Theologicalitas charitatis, exigit pro motivo partiali aliquid creatum , alioqui , si illud non exigeret , neque illud permetteret:

sicut quia homo non exigit aliud prædicatum essenziale, & specificativum; præter ea, quæ habet, non permittit aliud prædicatum essenziale habere; ac verò charitas, quæ excellentior est, & quæ magis attingit Deum, quam reliquæ virtutes, iuxta D. Thom. cum in bonitate divina habeat sufficiens, & proprium motivum, non aliud exigit; & cum non aliud exigit, neque illud permittit tanquam sufficiens.

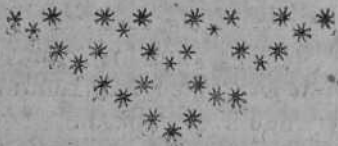
94 Dices: Non quaslibet res posse constituere partialitèr motivum; sed illas, quæ propter connexionem, & proportionem, quam habent, constituunt vnum effectum, aut denominationem: sic beatitudo formalis, & obiectiva constituunt vnum motivum: quia constituunt beatitudinem adæquatam: Revelatio, & autoritas constituunt vnum motivum: quia constituunt denominationem revelantis: ergo hæc ipsa duo, siquidem constituunt vnum effectum, poterunt constituere vnum motivum charitatis. *Contra*: Non ex eo, quod aliqua constituent vnum effectum, sequitur constituere alium: sic autoritas, & revelatio constituunt effectum revelantis, & non constituunt

effectum *Beantis*. Ideòque sunt moti-
vum fidei, & non spei: sic coniunctum
ex divinis perfectionibus cum veraci-
tate, & sapientia constituunt motivum
charitatis; & non motivum fidei iux-
ta Oviedo: ergo ulterius requiritur
quod possint constituere aliud moti-
vum, scilicet motivum charitatis: quod
nisi vrgenter probetur, admittendum
non est: aliàs, cum in quavis re creata
possit inveniri proportio ad aliquam
denominationem cum perfectionibus
divinis, quævis res creata posset move-
re partialitèr charitatem, quod negas.

95 Dices: Hoc concretum, *Deus*
revelans amari potest propter se amore
supernaturali: ergo ad aliquam virtu-
tem pertinet talis amor, & quidem
Theologicam: quia motivum inadæ-
quatum est divinum, quod sufficit, ut
sit Theologica à paritate fidei, & spei.
Sed non ad aliam, nisi ad charitatem:
ergo actus, qui partialitèr movetur ex
motivo creato est actus charitatis. Idem
argumentum fit in gaudio, quo beatus
gaudet de sua beatitudine: & amore de-
cretorum Dei in sententia constituyente
illa per aliquid extrinsecum. *Resp.* Si
illud concretum ametur vnicè, ut po-
t

test propter bonitatem increatam;
 quam includit , erit actus charitatis. Si
 ametur propter bonitatem increatam,
 & simul propter creatam , sed appre-
 tiando tanquam sufficiens motivum bo-
 nitatem increatam , erit etiam actus
 charitatis ; si verò solum partialitèr
 moveatur ex bonitate divina , non ap-
 preciando illam tanquam sufficiens
 motivum, neque in illa quiescendo suf-
 ficientèr , non erit actus charitatis:
 idem dicendum ad reliqua. Quare au-
 tem motivum fidei , & spei permittat
 aliquid creatum ? diximus suprà. Amor
 illius complexi dici potest , elici ab au-
 xilio transeunte : quia cum non sit val-
 dè frequens , non est cur pro eo asig-
 netur habitus. Vel si velis dic elici ab
 habitu charitatis , & esse Theologicum
 elicitive , & sic reductivè pertinere
 ad charitatem; non verò obiecti-
 vè, neque motivè.

* * * *

SECTIO VII.

*An detestatio efficax unius lethalis ex
motivo charitatis, sit detestatio
virtualis ceterorum?*

96

SUp. 1. Detestationem formalem unius lethalis ex motivo charitatis posse non esse detestationem formalem aliorum, eo quod detestatio signatè tendat in unum lethale, & non in alia, adhuc, ut confuse cognita. Quoad detestationem virtualem dupliciter considerari potest, detestationem formalem unius lethalis esse detestationem virtualem aliorum. 1. Si detestatio expressè tendat in peccatum furti, v. gr. & formalitèr tendat in alia peccata sine expressione tamen specierum, v. gr. sic: *detestor furtum, & omnia lethalia*. 2. Si expressè detestentur furtum ex motivo charitatis, ita ut neque expressè, neque confuse detestetur formalitèr alia lethalia; sit tamen ita ardens detestatio furti ex motivo charitatis, ut incomponibilis sit cum omni alio peccato lethali actuali. *Sup. 2.*
Dum detestatio formalis unius lethalis

ex motivo charitatis non sit detestatio
saltem virtualis cæterorum, talis de-
testatio non est sufficiens ad iustifica-
tionem, & remissionem peccatorum:
quia vnum peccatum non potest remit-
ti sine alio per formam intrinsecam.

97 Sup. 3. Diversum esse dari
electionem efficacem mediij in ordine ad
finem; & dari *electionem mediij efficacis*:
quia electio efficax mediij est determina-
tio voluntatis ex se connexa cum pos-
sessione mediij. Sed potest contingere
medium esse inefficax ad consequendum
finem: ergo potest dari *electio efficax
mediij*, quin detur *electio mediij efficacis*:
v. gr. Si quis extremè indigeat viginti
aureis, & ad subveniendum eius indi-
gentiæ daremus vnum aureum, pone-
remus *electionem efficacem mediij*; quin
poneremus *electionem mediij efficacis*.
Quæstio inquit, an qui efficaciter de-
testatur furtum ex motivo charitatis,
efficaciter detestetur alia saltem vir-
tualitè?

98 Sup. 4. Certum esse intendere
rem efficaciter aliquem finem, v. gr.
consecutionem gloriæ, vitiationem in-
ferni, virtualitè intendere, seu elige-
re media, scilicet vitiationem omnium
lethæ.

lethaliū. Difficultas est : An qui efficaciter eligit medium ex fine charitatis, idem ex fine communi, v. gr. consecutionis gloriæ, aut vitationis inferni, virtualiter eligat omnia media necessaria ad talem finem? & præcipue agitur de fine charitatis, qui non est tam propriè finis : quia hic causat, *quia est* ; finis verò causat, *ut sic*, & sic causat gloria, vitatio inferni, electionem mediorum.

99 Duplex est sententia. *Prima* dicit, electionem efficacem, seu detestationem efficacem vnius lethalis ex fine charitatis, non esse detestationem cæterorum. Ita Rip. disp. 131. de Ente supernaturali, sect. 2. Salas 1. 2. tom. 2. tract. 13. Lugo disp. 5. de Pœnitent. sect. 6. *Secunda sent.* dicit, detestationem formalem efficacem vnius lethalis ex fine charitatis esse virtualiter detestationem cæterorum. Idem de detestatione ex fine consequendi gloriam, aut vitandi infernum. Ita Suarez de Pœnit. disp. 3. sect. 8. Torre hic disp. 44. Conine disp. 1. de Pœnit. Lorca de Fide, disp. 33. & alij cum D. Thom. 3. part. quæst. 86. art. 3.

100 Placet hæc sent. loquendo de
cha-

charitate Theologica. Probari solet
I. Qui efficaciter detestatur aliquod le-
thale, quia oppositum bonitati divinæ,
efficaciter detestatur oppositionem cū
divina bonitate. Sed qui efficaciter de-
testatur oppositionem gravem cum di-
vina bonitate, virtualiter detestatur
omne peccatum mortale: quia quodvis
mortale, est oppositio gravis: & voli-
tio exercita oppositionis: & consequē-
tēr incomponibilis cum nolitione op-
positionis cum divina bonitate: ergo
qui efficaciter detestatur aliquod lethale
propter oppositionem cum divina
bonitate, virtualiter detestatur omne
lethale.

101 Explicat. Qui vult efficaciter
implere vnum præceptum, quia imple-
tio est grata divinæ voluntati, non po-
test efficaciter velle opus ingratum di-
vinæ voluntati, aliàs efficaciter vellet
simul gratam, & ingratham habere divi-
nam voluntatem: ergo qui efficaciter
lethale aliquod, quia divinæ voluntati
ingratum detestatur, non potest simul
velle opus ingratum: consequenterque
virtualiter detestatur omne lethale. Et
ratio à priori est: quia qui vult effica-
citer obiectum ex aliquo motivo, vir-
uat.

tualitèr detestatur quæcumque pugnant cum tali motivo : ergo qui vult implere vnum præceptum, quia impletio est divinæ voluntati grata, virtualitèr detestatur omne lethale pugnans cum divina voluntate. Min. prob. Quia aliàs simul amaret, & detestaretur idem motivum.

102 Probari solet 2. Qui vult efficacitèr medium propter finem, absolutè, & efficacitèr amat finem, & tam efficacitèr, quàm medium: quia, *propter quod unumquodque tale, & illud magis*: ergo qui vult efficacitèr impletionem vnius præcepti, quia gratum est divinæ voluntati, vel propter vitationem inferni, absolutè, & efficacitèr amat divinam gratitudinem, & vitationem inferni, & æquè efficacitèr ac impletionem illius præcepti. Sed qui vult efficacitèr impletionem præcepti, non potest simul nolle adhuc exercitè talem impletionem: ergo neque potest nolle adhuc exercitè vitationem inferni, neque velle, quod est ingratum Deo. 3. Prob. ex D. Thom. suprà, ubi docet, non posse dari pœnitentiam de vno peccato, quin detur de alio: *Quia ad illam pertinet deferere peccatum, in quantum est*

contra Deum, quod est commune omnibus peccatis: ubi autem ratio est eadem, idem effectus,

103 His omissis, quæ fortè alicui videbuntur efficacia. Prob. conclusio 1. Ex D. Thom. in 4. dist. 17. quæst. 2. art. 5. ad 3. *Quantumcumque parvus sit dolor, dummodo ad contritionis rationem sufficiat, omnem culpam delet.* Ferè idem 3. part. quæst. 89. artic. 2. Ideò Sotus in 4. sup. art. 5. Cather. in annot. ad Comentariorum Caiet. lib. 5. Carpunt Caietan. dicentem in Summa verbo *Contritio*, contritionem informem non esse ultimam dispositionem ad gratiam, tanquam dicentem quid inauditum, & periculosum, & desperationis inductivum, quæ saltem probant Div. Thom. esse clarè pro nostra sententia.

104 Prob. 2. De ratione actus charitatis Theologicæ distincti à simplici complacentia, est appretiare super omnia divinam bonitatem: ergo qui detestatur aliquod peccatum propter divinam bonitatē, appretiatur super omnia divinam bonitatē: & qui ita appretiatur super omnia divinam bonitatem, virtualitèr detestatur omne lethale: quia aliàs appretiaret, & non appretiaret eam super

Super omnia : siquidem eam postponeret peccato : ergo qui detestatur aliquod lethale propter divinam bonitatem , virtualiter detestatur omne lethale. Tota difficultas est in primo antecedenti , quod sic probatur. De ratione assensus fidei Theologicæ est appretiare super omnia divinam auctoritatem : ideòque iuxta communio-rem sententiam nullus potest assentiri assensu fidei Theologicæ alicui mysterio , & dissentire alteri : & iuxta omnes post decretum Innoc. XI. non potest dari assensus fidei Theologicæ circa obiectum , quod non sit moraliter certum : ergo de ratione actus charitatis Theologicæ erit similiter appretiare super omnia divinam bonitatem. Cur enim concedatur hæc prærogativa actui fidei , & non concedetur actui charitatis digniori fide. *Explicat.* Qui appretiat super omnia divinam auctoritatem , paratus est credere quamvis veritatem sufficienter propositam : quia in illo motivo ita sunt connexæ omnes veritates , ut non possit negari una , & affirmari alia : ergo qui appretiat super omnia divinam bonitatem , non potest detestari efficaciter unum peccatum , quin paratus sit

fit detestari omnia : quia in eo motivo
sic appretiato connexa sunt omnia
peccata quoad detestationem.

105 Itaque, ut benè advertit Suar.
Ratio nostra non stat præcisè in eo,
quod motivum sit universale comple-
ctens omnia peccata : aliàs, qui dete-
staretur propter divinam bonitatem
vnum lethale, deberet detestari omnia
venialia ; sed in eo, quod in illo moti-
vo universali, ut sic appretiato sint con-
nexa omnia lethalia quoad detestatio-
nem ; hoc est, quod impossibile sit ap-
pretiare suprà omnia divinam bonita-
tem, & simul admittere aliquod letha-
le. Alitèr probat Exim. Suar. Si quis
non doleat expressè de omnibus pecca-
tis, nec de aliquo determinato ; sed
indefinitè doleat, quod effenderit
Deum, eo quod sit offensa Dei, hic do-
lor extenditur ad omnia lethalia : quia
non est, cur potius ad vnum, quam ad
aliud extendatur, cum absolutè dete-
stetur divinam offensionem : ergo qui
detestatur vnum peccatum propter di-
vinam offensionem, detestatur omnia ;
cum absolutè detestetur divinam offen-
sionem : & similiter qui detestatur ali-
quam affensionem divinam propter di-
vinam

vinam bonitatem, quia ipsi ingrati, detestatur omnia: cum absolutè detestatur divinam ingratitudinem, & absolutè amet divinam bonitatem.

106 Obijc. 1. Aug. de Gratia, & Liber. Arbitr. cap. 7. distinguentem duplicem charitatem: aliam parvam, qua Div. Petrus ante Passionem diligebat Christum, non audens se obijcere morti, quæ charitas componibilis fuit cum negatione, aliam robustam, quam habuit postea. Et ait: *Quando Martyres magna illa mandata fecerunt, magna utique voluntate, hoc est, magna charitate fecerunt. Resp.* Charitatem Dei posse esse magnam, & parvam materialitèr, seu quoad nos: quatenus ex operibus iudicamus affectum: & hæc utique fuit magna in Martyribus quoad nos scilicèt, & fuit etiam magna formalitèr ex modo appretiandi: quatenus fundamentum præbet, ut qui sic amavit non solum detestaretur omnia lethalia; sed etiam venialia: & in hoc sensu erat robusta præ alijs charitatibus. At verò qui vis actus charitatis appretiat Deum super omnia lethalia, etsi non super omnia venialia. De charitate D. Petri, fortè

Fortè prima erat amor naturalis, ideò
que eam vocavit parvam.

107 Obije. 2. Libertas, proposita
obscure divina bonitate, sicut est indif-
ferens ad detestandum omnia peccata;
ita ad nullum detestandum: ergo pote-
rit detestari vnum, quin detestetur
aliud: quia illæ libertates possunt esse
diversæ, & non est cur vna libertas do-
minetur alteri. *Resp.* conc. antec. nego
conf. Quia hoc ipso, quod per actum
charitatis Theologicæ detestetur vnum
peccatum, appretiat super omnia divi-
nam bonitatem ex dictis, & consequen-
tèr detestatur virtualitèr omnia letha-
lia: nec hoc est vnam libertatem domi-
nari aliam; sed utramque libertat con-
currere simultaneè ad talem appretia-
tionem; ad modum quo, quando vo-
luntas se determinat ad amandum, com-
munitèr, & simul se determinat ad ca-
rentiam odij, ad quam datur alia liber-
tas. Vnde quamvis verum est, motivum
non esse unicam rationem volendi; sed
hanc resultare etiam ex libertate volun-
tatis, dum tamen hæc se determinat ad
ita appretiandum super omnia divinam
bonitatem se determinat ad illam ap-
pre-

pretiandum super omnia lethalia : sicut dum se determinat ad amandum, se determinat ad amandum.

108 Obijc. 3. Varia exempla Possum velle facere aliquid, quia est consentaneum rationi, quin velim facere omnia, quæ sunt consentanea rationi. Item possum velle facere aliquid, quia est iniuria Petri, quin velim facere omnem iniuriam. Item possum videre Petrum, quia est mihi præsens, quin videam omnia, quæ sunt præsentia. Item potest quis legare aliquid Petro, quia est filius, quin idem lege Ioanni etiam filio. Item quotidie accedit nos facere aliquid non multum difficile ex benevolentia erga alterum, quin parati simus ad faciendum, quod est difficile. Item respectu Dei possumus propter divinam bonitatem facere aliquod opus consilij, quin parati simus ad facienda omnia, quæ sunt consilij, præsertim difficilia : quia dantur plures rationes retrahentes : ergo similiter potest quis propter divinam bonitatem vitare peccatum facile vitabile, quin paratus sit, vitare peccatum difficile vitabile, quia sunt plura retrahentia.

106 Omiffa aliorum folutione,
Refp. conced. omnibus exemplis, nego
 conf. loquendo de charitate Theologi-
 ca à fupernaturali habitu elicita: quia
 noftra ratio non confiftit in eo, quod
 motivum fit univèrfale, feu capax fe
 extendendi ad deteftanda omnia pecca-
 ta: hoc enim folum probat, quod om-
 nia peccata poffunt deteftari propter
 illud motivum; ad hoc autem, vt infe-
 ratur, quod deteftor omnia, dum vnum
 deteftor ex motivo univèrfali, requiri-
 tur, quod fuper omnia appetiem tale
 motivum: & hoc dico contingere fem-
 per in affectu complexo charitatis
 Theologicæ.

110 Explicat. Adverfarij etiam
 fatentur, quod actus charitatis perfectæ
 fufficientis ad remiffionem omnium
 peccatorum, & appetientis fuper om-
 nia divinam bonitatem (quos actus vo-
 cant, primarios charitatis) virtualitèr
 deteftarentur omnia peccata: nos autem
 dicimus, quemvis actum complexum,
 feu efficacem charitatis Theologicæ ta-
 le n effe à paritate fidei: quid ergo mi-
 rum, quod virtualitèr deteftetur om-
 nia lethalia. Vnde ex charitate naturali
 poffet

posset quis detestari vnum peccatum sine alio : & ex metu inferni. Ex motivo iustitiæ potest quis velle restituere centum ; non verò mille , quia est liber ad restituendum centum , & non mille ; & potest moveri ex motivo iustitiæ appretiando illud iam magis , iam minus ; sicut potest nihili appretiare : cum non detur ratio ad hoc , vt per actum complexum iustitiæ debeat super omnia appretiarî :

III At verò ex dictis datur ratio ad hoc , vt semper per actum complexum charitatis appretietur super omnia divina bonitas, seu, quod est idem, vt quivis actus complexus charitatis Theologicæ sit actus perfectæ charitatis, & consequentèr per actum charitatis Theologicæ non potest detestari vnum, quin detestentur omnia, Aliæ obiectiones poni possunt ex eo, quod cum actu fidei Theologicæ circa aliquod Mysterium componatur negatio alterius sufficientèr propositi: quod negatur cum communiori sententia propter rationem datam : quia scilicet, de ratione fidei Theologicæ est appretiare divinam auctoritatem sufficientèr

propositam super omnia motiva differendi.

112 Nec contra nos est, quod Sancti maiorem exigant poenitentiam, ubi maiora sunt peccata: quia ibi loquuntur de poenitentia satisfactoria; non de poenitentia sufficienti ad remissionem peccatorum, saltem media charitate facienda: quia etiam ipsi Adversarij concedunt, charitatem sufficientem ad remissionem unius debere appetiari super omnia divinam bonitatem.

113 Rogabis: Supponamus, quod amor Dei non terminetur ad peccata; sed quasi imperativè determinet ad detestandum aliquod peccatum, quæ detestatio non respiciat intrinsecè divinam bonitatem: tunc illa detestatio erit nè detestatio virtualis reliquorum? Ille nè amor, erit detestatio virtualis imperativè reliquorum? Dico, quod in tali casu, amor ille imperans, vel quasi imperans detestationem, erit virtualis detestatio omnium: quia ille amor est virtualitèr amor complexus, & consequentèr appetiari divinam bonitatem super omnia: hoc est, se habet

in charitate, sicut se habet assensus in fide. Siquidem simplex complacentia, & amor inefficax se habent, sicut se habet in fide simplex apprehensio, vel composita. Cum his tamen rectè componitur dari aliquas complacentias, sicut etiam gaudia divinæ bonitatis, appretiantes illam super omnia, & incomponibiles cum peccato, & saltem in hoc sensu virtualitè detestativas peccati.

DISPUT. II.

De amicitia inter Deum,
& homines.

Um egerimus de obiecto
formali charitatis, sequi-
tur agendum de amicitia
inter Deum, & homines,
& de his, quæ necessaria
sunt ad veram amicitiam, tam in Deo
relatè ad homines, quàm è converso.
De quibus agit D. Thom. hic quæst. 23.
art. 1.

SECTIO I.

*Virum detur vera amicitia inter Deum,
& homines?*

II **S**Up. 1. cum Aristot. lib. 4.
Ethic. cap. 8. Vulgaritèr
assignari triplex genus amicitiae iuxta
III

triplicem differentiam boni; scilicet
amicitiam utilem, delectabilem, & ho-
nestam. 1. Genere amicitiae amari so-
lent mercatores. 2. Genere amicitiae
amari solent pellex, & amasus: verum
hae improprie significantur nomine
amicitiae, cum verè sint affectus concu-
piscientiae. 3. Et verum amicitiae genus
est, cum alterum amamus propter ali-
quod bonum naturale, vel supernatura-
le in ipso repertum, v. gr. quia bene-
ficum, magnificum, doctum, aut san-
ctum. *Sup. 2.* Amicitiam proprie sump-
tam dividi ab Arist. in amicitiam *qua-*
litatis, & amicitiam *supereminentia*. *Quae*
in excellentia consistit, ut amicitia Pa-
tris ad filium; Senioris ad iuvenem; Prin-
cipis ad subditos. Primam negat inter
Deum, & homines lib. 8. Ethic. cap. 7.
Secundam concedit hic, & lib. 10.
Ethic. cap. 8. tam inter Parentes, &
Filios, Reges, & subditos, quam inter
Deos, & homines.

2 His suppositis, certum est con-
tra Durand. in 4. dist. 49. quaest. 4.
cui aliquantulum favet Scot. in 3.
dist. 29. quaest. 5. inter Deum, & ho-
minem dari veram amicitiam. Ita Div.
Thom. & communiter Theologi apud

Suar. disp. 8. Rip. disp. 30. Oviedo
 controuv. 1. Prob. Scriptura passim vo-
 cat iustos amicos Dei. Iudicum 6.
Abraham Dei amicus effectus est. Psalms.
 138. *Nimis honorati sunt amici tui Deus.*
 Lucæ 2. *Dico autem vobis amicis meis.*
 Ioann. 15. *Iam non dicam vos servos,*
sed amicos. Nunc sic : iuxta Aug. lib. 3.
 de Doctrina Christiana, cap. 10. & 11.
 Verba Scripturæ accipienda sunt in
 proprio, & riguroso sensu, si commode,
 & sine absurdo intelligi possunt ; alias
 nihil certum sciri posset ex Sacra Scrip-
 tura. Sed Scriptura vocat iustos *amicos*
Dei, & hæc verba intelligi possunt si-
 ne absurdo de vera amicitia ; ergo iusti
 verè sunt amici Dei. Prob. min. Trid.
 sess. 6. cap. 7. dicens per susceptionem
 gratiæ, *Homo ex iniusto fit iustus, & ex*
inimico amicus, eodem tenore loqui ur
 de amicitia, ac de iustitia. Sed homo
 per gratiam verè, & propriè fit iustus ;
 ergo verè, & propriè fit amicus.

3 Prob. 2. Iuxta Arist. 8. Ethic.
 cap. 8. D. Thom. quæst. 23. art. 1.
Amicitia est mutuus benevolentia amor,
 sed inter Deum, & iustos datur mu-
 tuus benevolentia amor ; ergo & ve-
 ra amicitia. Prob. min. In primis inter
 Deum,

Deum, & iustos datur mutuus amor; per quem D. Thom. quæst. 23. art. 2. & communiter Theologi intelligunt non quamvis complacentiam, inclinationem, aut benevolentiam, quæ sicut cito suboritur, cito evanescit; sed amorem fortem, vi cuius amicus sit habitualiter dispositus ad plura faciendum, & patiendum pro alio. Sed inter Deum, & homines datur hic amor: ergo &c. Prob. min. Deus ita amat homines, ut propter nos descenderit de Cœlis, & passus sit mortem; & Proverb. 8. dicitur, *ego diligentes me diligo*, & Ioan. 14. *Qui diligit me diligetur à Patre meo*. Deinde iusti multa fecerunt, & pasci sunt pro Deo: ergo inter Deum, & iustos datur mutuus benevolentiae amor.

4 Explic. Aliqui negant esse simpliciter necessarias ad amicitiam tres conditiones, quas Arist. desiderat in amicis, scilicet: *Quod mutuus amor non lateat*: quod sit bonorum communicatio quod inter equales intercedat: quia non benè coherent, neque in vna sede morantur Maiestas, & amor; sed etiam hæ tres conditiones reperiuntur inter Deum, & iustos, modo requisito ad ami-

amicitiam : ergo &c. Prob. min. Hæ tres conditiones solum possunt requiri, ut existētes in actu primo, seu in causa: quatenus mutus benevolentiae amor, in quo consistit amicitia, vel eas conditiones supponat, vel eas pariat, hoc est vim habeat eas acquirendi. Sed in hoc sensu hæ conditiones dantur inter Deum, & homines : ergo &c.

5 Prob. mai. In primis conditio, *quod non lateat amor*, non est simpliciter necessaria ad amicitiam, ideoque eam prætermisit D. Thom. hic; non semper requiritur, etiam ad amicitiam vulgarem, actualis notitia omnium secretorum : quia non semper expedit omnia revelare, & amor queri non potest, quod non revelentur, quæ prudentia dicat esse celanda. Neque requiritur notitia actualis amoris : quia non desinunt esse amici ex eo, quod ad res tractandas divertant. Unde hæc conditio potius est effectus amicitiae, quam principium; & casu quo sit principium, solum requiritur hæc notitia ad amicitiam omnino perfectam, qua amicus est alter ego; non vero ad veram, & propriam amicitiam, hinc patet inter Deum, & infantes baptizatos dari veram

nam amicitiam, et si non omnino perfectam: quia nesciunt secreta Dei. Inter Deum vero, & alios iustos datur perfectior amicitia: quia Deus scit horum amorem; & hi et si non cognoscant certo amorem Dei erga ipsos; probabiliter illum coniectari possunt.

6 2. *Conditio communicatio bonorum*, & si foveat, aut excitet amicitiam, semper quod possit amicitiam excitare, aut fovere; frequenter est effectus amicitiae: & non requiritur communicatio omnium bonorum, nec communicatio actualis; sed solum promptitudo animi ad communicandum, quæ prudentia dictaverit. Neque requiritur unitas consistens in eo, quod amici sint concives, compatriotæ, eiusdem conditionis, & status; licet hæc omnia conducant ad amicitiam excitandam, & fovendam; imò ad excitandos affectus naturales maximè iuvant: quia cum affectus naturales sint quasi appetitus naturalis tendens in bonum proprium, ex hac unitate facile excitatur affectus inclinationis naturalis erga alterum; at verò ad affectus electionis non est necessaria hæc unitas quamvis, ut inquit Arist. 8. Ethic. 3. *Tempore*,

Et consuetudine opus est ad amicitiam

7 Tertia conditio *æqualitatis* non est necessaria ad amicitiam *supereminentia*, & dignationis, quæ datur inter Patrem, & Filium, Regem, & subditum, Deum, & homines. Et dum requiritur hæc æqualitas, non requiritur tanquam principium amicitia; sed permittit esse effectum amicitia; iuxta Hieronym. in 7. Micheæ, *Amicitia pares aut accipit, aut facit*. Et dato quod requiratur tanquam fundamentum amicitia; solum requiritur æqualitas proportionis, seu Geometrica, qualis datur inter Patrem, & Filium, inter Deum, & Iustos: hi utique sunt Filij Dei. Assignari solet pro conditione amicitia; *singularitas* ex Ethic. 8. 10. quasi amicitia non possit esse cum pluribus; sed hæc conditio non est essentialitèr requisita, & licèt vulgaritèr ita accidat in hominibus, in quibus ex eo, quod non benè servantur leges amicitia; cum pluribus, dicimus moralitèr non posse servari. Deustamen in communicatione donorum, & secretorum, absque alterius præiudicio, potest salvare leges amicitia; cum multis.

8 Obijc. 1. Iuxta Aristotel. 8.

Ethic.

Ethic. 11. Inter servum, & Dominum non potest dari amicitia. Sed homines sunt servi Dei : ergo &c. 2. De ratione amicitia est, quod unus se habeat ad alterum ; sicut ad se ipsum : & hoc nequit accidere in Deo respectu hominum : ergo inter Deum, & hominem nequit dari amicitia. Resp. Arist. ibi dicere, *Ad servum hoc ipso, quod servus est, non est amicitia ; sed secundum quod homo est, ubi non negatur amicitia inter servum, & Dominum ; sed solum negat amicitiam fundari in servitute.* Clarius resp. servitutem legalem, & despicabilem, & coactam communiter opponi cum amicitia ; non verò servitutem honoratam, & voluntariam, alligatam filiationi, & naturalem, quæ datur in hominibus respectu Dei : opponitur communiter servitus legalis cum amicitia : quia amicitia debet vitare malum amici, & cum malum sit servitus legalis, amicitia, vel supponit ablatam, vel auferet servitutem ; si tamen dentur rationes prudentes, ne servitus auferatur, tunc coniungi poterit servitus cum amicitia ; ac verò servitus naturalis creaturaram respectu Dei potius est ipsis bonum, quam malum.

Iura. *Ad 2.* Ad amicitiam requiritur, quod amicus se habeat ad alterum, sicut ad se, in quantum postulat prudentia, & ratio; & sic se gerit Deus cum hominibus: non verò omnino absolute loquendo.

9 Obijc. 3. Inter effectus amicitiae numerantur, conversatio, convictus, mutuis amicorum conspectus, quæ non dantur inter Deum, & homines, saltem in via. *Resp.* cum Div. Thom. quæst. 23. art. 1. sicut amicitia admittit magis, & minus, idem admittunt eius effectus. Homines in via aliquando conversantur cum Deo per orationem, & considerationem; ad Philipp. 7. *Conversatio nostra in Cælis est*, & Deus conversatur cum hominibus per illustrationes. Deinde homines convivunt Deo: quia habent vitam filiorum, & consolationibus divinis pascuntur: daturque mutuis conspectus per speculum, & in enigmate; in Patria verò cum amicitia sit perfectior, sunt perfectiores eius effectus. Deinde non opponitur amicitiae *non querenti qua sua sunt*, voluptas illa, quæ suboritur ex affectibus amicitiae: quia hæc voluptas non intenditur ab amico; & licet inten-

ten-

tendatur, dummodo alter ametur sufficienter propter ipsius bonitatem, talis intentio esset affectus amicitiae.

SECTIO II.

*Verum Deus possit amare creaturas
propter ipsas tanquam
motivum?*

IO **H**ÆC quæstio necessaria est, ut sciamus, an amor, quo Deus diligit creaturas sit amor benevolentiae, & consequenter amicitiae? *Sup. 1.* Cum omnibus Theologis contra Smiling. tom. 1. tract. 1. disput. 3. quæst. 2. in Deo dari virtutes morales, quæ nec dicant, nec supponant imperfectionem, qua iter eam supponunt, vel dicunt *Obedientia, castitas, & pœnitentia.* *Sup. 2.* Quæstionem non procedere, an Deus possit amare creaturas vnicè propter ipsas? Sed solum, an possit amare creaturas propter ipsas tanquam motivum, & specificativum extrinsecum amoris? Licet simul teneatur quodvis amare propter ipsum.

18 Dup. est sententia. 1. dicit,
Deum

Deum non posse amare creaturas prop-
 ter ipsas, tanquam *propter finem cuius*
gratia; sed tantum tanquam propter
 finem *cui*. Vel ut se explicant. Effe-
 ctus est propter nos tanquam propter
 causam finalem; affectus verò non est
 propter nos tanquam propter causam
 finalem. Et sic intelligunt Div. Thom.
 1. part. quæst. 19. art. 5. *Deus vult,*
hoc esse propter hoc; sed non propter hoc
vult hoc. De qua infra. Ita Gonet dis-
 put. 10. de Charitate, Palanco
 quæst. 2. & communiter Thomistæ
 cum D. Thom. 1. part. quæst. 13.
 art. 2. vbi aperte eis favet. Et si pro
 opposita sententia citetur lib. 1. contra
 Gentes, cap. 93. vbi dicit, *Deum dare*
propter bonitatem dationis. Ex nostris
 Mol. Valenc. Arrub. Becano, Grana-
 dos tract. 1. de Volunt. disp. 3. Ruiz
 disp. 3. de Volunt. Tannero, disp. 20.
 quæst. 10. Quiròs tom. 1. disp. 72.
 sect. 2. Oppositum defendit Suar. Rip.
 de Fide, disp. 31. Ovied. contr. 5. de
 Charitate, punct. 2. Arriaga disp. 26.
 sect. 4. Aldrete disp. 3. de Incarnat.
 sect. 2. Ribad. de Volunt. disp. 53.
 cap. 2. Izquierd. disp. 32. de Deo, Her-
 rera de Volunt. quæst. 7. sect. 2.

Dico,

12 Dico, Deum amare iustos propter ipsos, *ly propter* denotante rationem motivi. Prob. Deus iuxta omnes contra Durandum, amat iustos amore benevolentiae. Sed amare aliquem amore benevolentiae, est amare illum propter eius bonitatem, *ly propter* denotante rationem motivi: ergo &c. Prob. min. Motivum est distinctivum virtutum. Sed de ratione benevolentiae, vt distinctae ab alijs virtutibus est velle alicui bonum propter ipsum: ergo *ly propter* denotat rationem motivi. Mai. prob. ex Arist. 8. Ethic. 2. Cicer. 2. de finib. Aug. cap. 3. contra Iulianum sic dicente, *Noveris itaque non officijs; sed finibus à vitijs secernendas esse virtutes*, & in Psalm. 31. *Bonum opus intentio facit: non valde attendas quid homo facit; sed quid cum facit aspiciat.* Bernard. serm. 4. in Cantica, *Deo in intentione requiruntur; res & causa, id est, quid intendat, & propter quid.* D. Thom. 1. 2. quæst. 8. art. 6. *Sicut actus externus accipit speciem ab obiecto; ita actus internus ex fine.* Et quæst. 19. art. 7. ad 3. *Ad hoc, quod sit voluntas bona, requiritur, quod sit boni sub ratione boni, id est, quod velit.*
De Spe, & Char. De Deo

bonum, & propter bonum. Vide plura apud Izquierdo.

13 Confirm. Iuxta illud. *Sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita se habet magis ad magis.* Sed de ratione actus voluntatis prosecutivi est moveri ex bono: ergo de ratione talis actus prosecutivi est moveri ex tali bono, ut distincto ab specificativo aliarum virtutum: & si actus benevolentiae non movetur ex bonitate amici, non movetur ex bono, ut distincto ab specificativo aliarum virtutum: ergo &c. Prob. min. In eo differt amor benevolentiae erga alterum ab amore concupiscentiae, seu benevolentiae erga se: quod benevolentia erga alterum sistit in bonitate illius, tanquam in fine, & consequenter tanquam in motivo; & benevolentia erga se appetit bonum, ut bonum appetenti, sistendo in ipso: ergo de ratione benevolentiae est velle alicui bonum propter ipsum, ita ut moveatur ex ipso tanquam motivo. Prob. ant. Hominem amare alterum amore benevolentiae, est amare illum propter ipsum tanquam motivum: ergo absolute amare aliquem amore benevolentiae, est amare illum propter eius

bonitatem tanquam motivum. Prob. cons. Quia aliàs esset diversa virtus benevolentiae in Deo, ac in creaturis, si quidem haberet diversum motivum.

14 Prob. 2. Eatenus Deus non amaret iustos propter ipsos *ly propter* denotante rationem motivi, quatenus nullus actus voluntatis divinae posset habere pro motivo aliquid creatum: & plures actus voluntatis divinae habent pro motivo aliquid creatum: ergo &c. Prob. min. Deus omnia ordinavit propter suam gloriam extrinsecā: Deus omnia disposuit propter electos, & eorum salutem: Christus saltem, ut passibilis, decretus est propter nostram salutem. Sed hæc sunt quid creatum, & *ly propter* denotat rationem motivi: ne improprie accipiantur Scripturae sine necessitate: ergo &c.

15 Prob. 2. eadem min. Iuxta omnes in Deo dantur virtutes morales, ut distinctæ à virtutibus Theologicis. Sed virtutes morales distinguuntur à Theologicis in eo, quod motivum virtutis Theologicae sit divinum; & motivum virtutis moralis sit creatum: ergo &c. Min. est vera respectu hominum, aliàs in hominibus possent dari virtu-

tes morales habentes vnicè motivum divinum. Prob. tamen absolutè etiam respectu Dei. Actus, qui moveretur ex bonitate divina, non esset actus amicitiae relate ad creaturas; sed charitas erga Deum: ergo si actus divinus moveretur ex divina Deitate ad amandum creaturas, ille actus non esset amicitiae erga creaturas; sed charitatis erga Deum. Antecedens prob. Quia movetur ex motivo charitatis.

16 Confirm. Ad contrahendam honestatem alicuius virtutis, non sufficit attingere materiam illius virtutis; sed ulterius requiritur moveri ex fine virtutis: ergo ut Deus habeat virtutes morales, non sufficit attingere materiam virtutis moralis; sed ulterius requiritur quod moveatur ex fine virtutis. Antecedens prob. In eo differunt vitia à virtutibus, quod ad contrahendam malitiam alicuius vitij sufficit prosequi illius materiam ex quovis fine; ad contrahendam verò honestatem virtutis, non sufficit attingere eius materiam, si non sit ex fine virtutis: ergo &c. Prob. ant. quoad secundam partem: si ad contrahendam honestatem virtutis sufficeret attingere materiam virtutis,

qui

qui succurreret pauperi ; necessario
 exerceret plures virtutes : quia erogatio
 eleēmosynæ est materia charitatis,
 liberalitatis , misericordiæ , &c. Sed
 est falsum : ergo &c. *Confirm.* ex Div.
 Thom. contra Gentes suprâ , qui lo-
 quendo de liberalitate respectu Dei
 dicit : *Dare , non propter aliquod com-
 modum ex datione expectatum ; sed prop-
 ter bonitatem dationis est actus liberali-
 tatis : Deus igitur est maxime liberalis :*
 ergo iuxta D. Thom. ut Deus contra-
 hat honestatem liberalitatis , movetur
 ex bonitate dationis, quod est creatum ;
 & non sufficit attingere bonitatem da-
 tionis.

17 Prob. 3. conclusio. Eatenus
 Deus non amaret iustos propter ipsos
 ut motivum ; quatenus non haberent
 bonitatem sufficientem ad movendum ;
 & specificandum affectus prosecutivos
 divinos. Sed hoc est falsum : ergo &c.
 Prob. min. Peccatores habent sufficien-
 tem malitiam ad movendum Deum , ut
 illos puniat , & habeat odio propter
 illorum malitiam , & offensam activam
 ergo &c. *Confirm.* contra nostros :
 Scientia media , & visionis movetur , &
 specificatur iuxta nos ab obiecto creato

to : ergo actus voluntatis divinæ poterit moveri , & specificari ab obiecto creato : quia non facillè assignatur disparitatis ratio. Deinde omnipotentia connexa cum possibilibus extrinsecè specificatur à possibilibus : quid si actus voluntatis divinæ specificetur extrinsecè ab obiecto creato ? Hoc est, quod ex obiecto creato veniamus in cognitionem actus voluntatis divinæ. Vide plura disp. 3. de Bonitate, & malitia.

§. I.

His rationibus varias parant solutiones Adversarij. *Prima*, quam Oviedo contrav. 5. num. 15. indicat omnium præcipuam, dicit, non deficere benevolentiam Dei erga homines, etsi Deus non diligat iustos propter ipsos ; sed propter se. Quia non est de ratione amicitie omnino præscindere à proprio commodo, si ab illo præscindi non potest : ideò non est contra rationem amicitie delectabilitas, quæ sentitur in affectu amicitie ; sed solum est de ratione amicitie intendere bonum amici præscindendo à propria utilitate, in quantum possit. Sed Deus non

potest velle bonum creaturis propter ipsas; sed propter Deum: ergo non erit contra rationem amicitiae erga creaturas, Deum velle ipsis bonum propter se solum: cum verò homo possit velle amici bonum propter bonitatem amici, deficiet ratio amicitiae, si non velit bonum propter amici bonitatem.

19 Hæc ratio benè probat, Deum excusari ab affectu amandi creaturas propter ipsas: sicut qui non potest satisfacere, excusatur à satisfactione; sed non probat, Deum habere amicitiam erga creaturas; sed potius non habere: quia non potest moveri ex motivo amicitiae, scilicet ex bonitate amici: sicut non potest habere virtutes humilitatis, obedientiae, &c. quia non potest moveri ex motivo se subiiciendi superiori, &c. Vel si potest habere virtutem amicitiae, quin possit moveri ex motivo amicitiae, similiter poterit habere virtutes humilitatis, obedientiae, &c. et si non possit moveri ex earum motivo: ergo casu quo Deus non possit amare creaturas propter ipsas, quod sequitur est, Deum non posse habere amicitiam erga creaturas, quia cum hæc virtus sit vna in Deo, & creatis, debet

convenire in motivo, quod est bonum amici.

20 Secunda solutio communis, quam sequitur Palanco, dicit: Ad amicitiam sufficere, velle *amico* tanquam propter finem *cui* totum commodum, & utilitatem; sive ex hoc, sive ex illo motivo: ergo cum Deus nullum commodum, aut utilitatem accipiat ex bono voluto iustis, totum commodum vult iustis propter divinam bonitatem. *Contra.* Quia, ut supra diximus, virtutes non specificantur ab obiectis materialibus; sed à formalibus: nec ab obiecto *cui*; sed ab obiecto formali motivo: ergo cum obiectum formale amicitiae sit bonitas amici, actus, qui non moveatur ex bonitate amici, non est actus amicitiae: aliàs actus volens *amico* salutem unice propter divinam gloriam esset actus amicitiae: quia totam utilitatem vult *amico*. Itaque in dicto caso, iusti essent obiectum *cui* utilitatis; non finis *cui* affectus, seu amoris, ex cuius bonitate moveatur: nisi fortè pro fine *cui* intelligas obiectum materiale *cui*, non formale.

21 Tertia solutio dicit: Verum esse opponi cum ratione amicitiae, amicum
cum

cum amari propter aliud, quod non sit finis amici; secus amari propter aliud, quod sit finis ultimus amati. Prob. De ratione amicitiae est velle bonum amico: ergo non opponitur cum amicitia, quod magis auget bonum amici; sed amicum amare propter Deum, magis auget bonum amati: quia perfectio amati est ordinari actualiter in Deum, ad quem dicit ordinem, ut ad ultimum finem: ergo talis amor est amor amicitiae.

2. Non opponitur amicitiae virtuosae, quod est conforme virtuti, & rationi. Sed omnes amari propter Deum, est conforme virtuti, & rationi: ergo non opponitur amicitiae virtuosae. Ita Gonet disp. 10. de Charit. 6. 3.

22 Hæc solutio non satisfacit, quia ex ea sequitur, homines posse habere honestatem amicitiae, & aliarum virtutum amando materiam illarum virtutum vnicè propter Deum: quia, ut ais, virtutibus moralibus, & earum materijs benè est ordinari ad Deum, ad quem dicunt ordinem, ut ad ultimum finem: & nequit opponi poenitentiae v. gr. quod est conforme rectæ rationi, scilicet eius materiam amari propter Deum: & consequenter virtutes morales

rales poterunt habere vnicè motivum divinum. Deinde propter eandem rationem, Deus poterit habere honestatem humilitatis, obedientiæ, &c. volendo scilicèt, & placendo in eius materijs propter divinam bonitatem. Itaque aliud est, quod amari amicū propter bonitatem amici, & simul propter Deum non opponatur amicitix, & hoc est verum, propter rationem datam; aliud, quod non opponatur amicitix, amicum vnicè amari propter Deum, & hoc est falsum; quia amicitix opponitur, negativè scilicèt, non moveri ex motivo amicitix: siquidem amicitix opponitur non amicitia. Sed actus, qui non movetur ex bonitate amici, non movetur ex motivo amicitix iuxta dicta: ergo actum vnicè moveri ex Deo opponitur amicitix.

23 Quarta solutio dicit: Ad contrahendam amicitiam sufficere bonitatem amici esse virtualitèr, seu interpretativè volitam, quamvis affectus non moveatur ex bonitate amici. Ita Medina de Bonitate, & malitia, quæst. 18. cap. 9. Vel, quod in idem recidit, sufficit, bonitatem amici esse directè amatam. Ita Salas tract. 7. disp. 2. Montefinos disp.

disp. 47. quæst. 5. Lorca disp. 24. Inclinat Arriaga tom. 3. disp. 15. sect. 5. vel vt volunt SS. MM. & in idem recidit, sufficit amare amicum propter bonitatem amici, ly *propter* denotante rationem formalitèr amatam; non rationem finis, seu motivi, quod vt explicent, addunt, habitus virtutum specificari ex motivis; non vero necessario specificari ex motivis actus virtutum; sed ad summum præcipui actus virtutum: vel illi, qui solum habent honestatem illius virtutis.

24 Hæc solutio videtur magis apparens: contra tamen, vt suprà vidimus ex Aug. Bern. & D. Thom. non solum ad habitus; sed etiam ad actus attendendum est ad motivum: ergo actus virtutis necessario debet specificari à motivo. Antec. verum aliundè, probat. Si in actibus virtutis non attenderetur ad motivum, sublevans miseriam pauperis, necessario exerceret plures virtutes. Sed hoc est falsum: ergo &c. Prob. mai. Sublevare miseriam pauperis est materia liberalitatis, misericordiæ, iustitiæ, &c. Sed hæc materia esset directè amata, & consequentèr ratio formalitèr amata à sublevante miseriam pauperis: ergo

ergo necessario exerceret has virtutes;
 2. Iuxta hanc regulam, actus assentiens
 authoritati divinæ propter argumenta
 credibilitatis esset fidei divinæ. Prob.
 Sicut sufficit per vos ad virtutem vo-
 luntatis, quod materia virtutis se ha-
 beat tanquam ratio directè amata: ita
 sufficiet ad fidem, quod autoritas rea-
 velans se habeat tanquam ratio directè
 affirmata. Sed per dictum assensum au-
 thoritas revelans se haberet tanquam
 ratio directè affirmata: ergo &c.

25 Item: actus, qui ex motivo in-
 differenti amaret honestatem alicuius
 virtutis esset actus virtuosus: quod vi-
 detur falsum, præsertim iuxta SS. MM.
 negantes actus indifferentes in indivi-
 duo, & asserentes esse positivè malos
 actus, qui moveantur ex motivo indif-
 ferenti. 3. detegendo meo iudicio
 æquivocationem. Dum dicis sufficere
 ad habendam honestatem virtutis, quod
 honestas virtutis se habeat tanquam ra-
 tio formalitèr amata. Vel loqueris de
 tota honestate obiectiva virtutis, vel
 solum de materia, seu de obiecto mate-
 rialii illius virtutis? Si de sola materia
 virtutis? Contra hoc vrgent immediatè
 dicta. Si de tota honestate obiectiva

virtutis? Benè. Sed intendimus honestatem obiectivam virtutis consistere in motivo, *ut tali* propter dicta: ergo si actus non movetur ex motivo, non se habebit honestas virtutis tanquam ratio formalitèr amata.

26 5. Solutio communis inter RR. Thomistas, dicit, Deum exercere virtutes morales, licèt vnicè moveatur ex motivo divino: quia Deus eminenter, & virtualitèr continet omnes virtutes morales: prout est ratio miserendi, continet honestatem misericordiæ: & sic de iustitia, & reliquis: Deus ergo prout continet honestatem misericordiæ, poterit movere actus misericordiæ: & prout continet honestatem iustitiæ, poterit movere actus iustitiæ; sic actus virtutum distinguerentur inter se, & à charitate, quæ vnicè movetur ex bonitate naturæ divinæ, aut integra divina bonitate.

27 Hæc solutio falso supponit solam bonitatem naturæ divinæ, aut integram naturam divinam, esse motivum necessarium charitatis: cum sufficiat bonitas cuiusvis attributi ad movendum actum charitatis iuxta dicta disp. 1. Deinde ex hac solutione sequi-

tur, homines posse exercere actus virtutum moralium ex solo motivo divino, ut eminentèr continenti virtutem moralem. Deinde eodem iure possent poni in Deo virtutes humilitatis, obedientiæ, pœnitentiæ, &c. quia Deus eminentèr, & virtualitèr continet has virtutes. Prob. hoc assertum. Quid intelligis per hoc quod est, Deum continere virtualitèr virtutes morales? Si intelligis, Deum, ut causam primam, debere concurrere ad virtutes morales formalitèr sumptas? Si hoc sufficit ad specificandum actus virtutis moralis in Deo, in Deo dabuntur virtutes humilitatis, obedientiæ, &c. quamvis sine imperfectionibus, quibus reperiuntur in creaturis: quia ad actus harum virtutum concurrat Deus; imò principium creatum effectivum actus virtuosi poterit esse motivum specificativum talis actus: quia virtualitèr continet talem actum.

28 Si per hoc quod est, Deum continere virtualitèr virtutes morales, intelligas, Deum tantum valere, ac virtutes morales? Hoc est verum; sed non sufficit ad specificandum virtutes morales: quia gratia nos sanctificans tantum

rum valet, ac sublevatio miseriæ pauperis; & tamen gratia nos sanctificans non est motivum specificativum miseriæ, quale est sublevatio miseriæ pauperis peccatoris. Si rursus intelligas, Deum posse contrahere formalitèr virtutes morales, verum est: cæterum ne committas circulum, dum dicis, Deum continere virtualitèr virtutes morales: quia potest eas contrahere formalitèr, non debes iterum dicere, Deum posse contrahere formalitèr virtutes morales: quia potest moveri ex se ipso, ut continenti virtualitèr virtutes morales; sed potius dic, Deum posse contrahere formalitèr virtutes morales: quia potest moveri ex motivo creato, quod est motivum virtutum moralium.

29 6. Solutio dicit: Ad amicitiam requiri bonum amari propter amicum, ad hoc tamen sufficere, amicum esse finem boni amati, quamvis non sit finis amoris: & iustus est finis boni amati, quando Deus vult iusto bonum propter divinam bonitatem: quia hoc ipso ordinat bonum ad iustum; non est finis amoris, nec potest esse: quia ut ait Div. Thom. ad excusandum omnem influxum creat.

creaturæ in divinos actus i. parte
quæst. 19. art. 5. *Vult ergo Deus, hoc
esse propter hoc; sed non propter hoc vult
hoc*, quo nihil clarius pro dicta solu-
tione. siquidem clarè agnoscit Div.
Thom; & distinguit finem boni amati à
fine amoris. Ita etiam Gonet suprà, &
Palanco suprà:

30 Fateor, vñum posse esse *finem
boni amati*, vel potius *terminus* boni
amati, quin sit finis amoris; cæterum
hic modus in proprius finis non sufficit
ad specificandum actus virtutum, qui
ex veris finibus specificantur iuxta
Aug. suprà. Prob. Quando tota ratio
obiectiva, quæ assignatur pro amicitia,
est communis alijs virtutibus; non est
sufficiens ad contrahendam amicitiam
præ alijs virtutibus. Sed iuxta solutio-
nem, in Deo tota ratio obiectiva ex
parte motivi, quod est bonitas divina:
& ex parte obiecti materialis, quod est
bonum iusto, est communis alijs virtu-
tibus liberalitati, misericordiæ, cha-
ritati, &c. ergo non est sufficiens ad
contrahendam amicitiam præ alijs vir-
tutibus. Prob. min. Si Deus exercendo
solam claritatem, vel liberalitatem da-
ret iusto beatitudinem, beatitudo

ordinaretur ad iustum: iustus esset *finis* boni amati: collatio beatitudinis exigeret gratiarum actionem: ergo tota ratio obiectiva ex parte motivis & obiecti materialis esset communis alijs virtutibus.

31 Contra 2. Iuxta solutionem quoties succurrimus pauperi propter bonitatem divinam, exerceremus necessario virtutes misericordiae, liberalitatis, amicitiae, & charitatis, & Deus etiam eas exerceeret necessario. Sed hoc est falsum: ergo &c. Prob. min. Quia incredibile videtur, Deum non posse velle bonum iusto, exercendo liberalitatem, & misericordiam, & non amicitiam.

32 Contra 3. Eatenus iustus non posset esse *finis amoris*, seu motivum, quatenus nihil creatum potest movere, flectere, aut aliquomodo influere in divinam volitionem. Sed hoc est falsum: ergo &c. Prob. min. Preces Sanctorum, Beatissimae Virg. merita Christi, orationes Ecclesiae expressè intendunt, & petunt, quod Deus flectatur, & moveatur ad miserendum, seu, ut dicis, quod Deus misereatur, & conferat bonum. Sed Deus non potest moveri ad conferendum.

De Spe, & Char. E 6

rendum bonum, & miserendum, nisi media volitione: ergo preces Sanctorum, &c. possunt movere divinam volitionem.

33 Dicere autem cum Thomistis, preces Sanctorum moraliter influere in divinam volitionem; non tamen illam movere, videtur implicatio in terminis: quia finis, & consilium non aliter movent, nisi quatenus moraliter influunt (præscindendo modo à distinctione inter causam motivam, & impulsivam, seu conditionem obiectivam) vel saltem, si semel conceditur moralis influxus in divinos actus: quænam est difficultas in eo, quod concedatur motio? Quia tota Adversariorum difficultas, stare videtur in eo, quod aliquid creatum influat in divinam volitionem. Vnde D. Thom. solum intende e potest, nihil creatum esse veram causam, aut physicè influere in divinos actus.

* * *

SECTIO IIJ.

Solvuntur argumenta.

34

O

Bijc. 1. ex Montefinoſi;
 Si actus vnicè acciperet honestatem ex motivo; & non sufficeret, honestatem materialeſſe formalitèr amatam, ſequeretur, quod, cæteris paribus, eligens actionem indiſſerentem propter Deum æquè honeſtè operaretur, ac eligens martyrium. Sed hoc videtur falſum ex terminis: ergo ad contrahendam honeſtatem ſufficit, bonitatem obiecti materialis eſſe directè amatam, ſeu ſe habere vt rationem formalitèr amatam. *Explic. à SS. MM.*
 Qui orat Sanctum propter Deum, non ſolum præſtat obſequium Deo; ſed etiam Sancto. Sed cultus Sancti ſolum ſe habet tanquam ratio formalitèr amata: ergo qui propter Deum eligit materiam vnius virtutis præ alia v. gr. audicionem Sacri præ ſtudio, obſequium præſtat virtuti Religionis præ virtute ſtudioſitatis, & conſequentèr, apud illam merebitur, & contrahet honeſtatem illius virtutis.

35 Resp. frequentèr loquendo non eligi medium difficilius, & magis placens Deo propter Deum, nisi per intentionem magis intensam, vt quisque experitur. Similitèr frequentèr loquendo, non eligitur materia vnus virtutis præ alterius materia, quin honestas illius virtutis sit etiam motivum, & simul medium; at verò si fortè accideret, quod intentio in vtroque casu esset æqualis, & quod vnicè moveret divina bonitas, quod rarò accidet, æquè honestus esset actus eligens rationem indifferentem propter Deum, ac eligens martyrium. Similitèr si fortè accideret, eligi materiam vnus virtutis præ alia, & cultum Sancti, quin honestas illius virtutis, & cultus Sancti se haberent vt motivum, quod rarò accidet; non contraheret honestatem illius virtutis, nec mereretur apud Sanctum. Dixi *rarò accidet*, quia si rogaremur, cur eligimus hanc virtutem præ alia, & oramus hunc Sanctum præ alio, aliquam daremus rationem, quæ est motivum.

36 Obijc. 2. ex Medina, & Salas. Si ad contrahendam honestatem virtutis requireretur moveri, & attingere motivum virtutis, pauci actus virtutum

Exercerentur, præsertim à rusticis, qui intendunt audire Sacrum, & non curant de huiusmodi reflexionibus: ergo ad contrahendum honestatem virtutis sufficit materia virtutis, & eius honestatem esse interpretati vè, & virtualiter amatam. 2. Actus dandi elemosynam non esset honestus, nisi intenderet honestatem sublevandi miseriam pauperis, quæ rarò intenditur.

37 Resp. neg. ant. Quia frequenter exercentur eiusmodi actus ex motivo virtutum, etsi reflexè non advertatur; si verò non moveantur ex earum motivo, non pertinebunt ad illas virtutes, neque contrahetur earum honestas. Ex quo patet ad secundum. Hinc sequitur, qui prævidet ex contione sequendum magnum fructum, frequenter plus honestatis contrahit, quam qui non prævidet: quia frequenter moveatur ex illo fine. Et qui urgente tentatione non consentit, frequenter mereatur: quia frequenter elicit actum positivum virtutis; si verò solum poneret puram omissionem peccati, non meretur, ut communiter dicitur contra Ripald. Et qui pauperi dat, ut solvat paupertati, frequenter exercet virtu-

tem misericordiæ , & iustitiæ ; si verò non moveatur ex illarum motivis, non contrahet earum honestatem. Vide Suarez de Bonitate , & malitia , disp. 5. sect. 2. & quæ diximus disp. 3. de Bonitate, & malitia.

38 Obije. 3. Obiectum motivum est causa , vel principium actus , & ratio à priori existendi actum : quia movere actum, est actum causare, seu producere, sicut esse motivum est esse productum , aut causatum. Sed actus divini , vtpotè incausabiles , non possunt causari à creaturis : ergo neque possunt moveri ex bonitate creaturarum. *Confirm.* Motivum est finis actus , sive moveat ut strictè finis, scilicèt, *ut sit* ; sive ut minus propriè finis, scilicèt, *quia est*. Sed finis est vera causa actus : ergo si creatura est motivum actus divini , est causa actus. *Explicat.* Obiectum formale tale dicitur, quia veluti forma extrinseca format actum . Sed formare actum est in illum influere : quia si in illum non influit , neque eum format, quomodo dicitur forma actus ? Ergo si creatura est obiectum formale actus divini , influit in actum divinum : quod videtur impossibile.

39 Ad hanc objectionem varie respondent AA. alij absolute negant obiectum motivum respectu cuiusvis actus divini ; & in nobis solum concedant motivum respectu actus fidei. Ita apud Gasp. Hurt. disp. 2. de Scientia in proœmio , & 1. de Fide in proœmio. Rip. verò disput. 31. num. 10. Ovied. contr. 5. num. 20. Quiròs disp. 72. de Volunt. Ribad. disp. 23. de Volunt. Herrera quæst. 7. de Voluntate , num. 52. dicunt, ad rationem obiecti motivi non exigi, quod influat in actum, sed sufficere, quod sit terminus per ordinem, ad quem cognoscatur species, & perfectio actus : quod explicant : quia amor, quo Deus se amat, movetur ex divina bonitate, & divina bonitas non influit in actum necessarium. Omnipotentia specificatur extrinsecè à possibilibus, &abilia non influnt in omnipotentiam.

40 Alij ad rationem motivi exigunt influxum saltem virtuales in actum ; non verò influxum realem formalem, neque influxum principij physice influxivi : neque immediate, & per propriam virtutem influxivi, sed solum moralicè, & virtualicè influxivi,

& media cognitione. Si enim de ratione motivi physici est immediatè, vel media specie physicè influere; nisi fortè alienentur termini, *motivi physice*, ut eos videntur alienare Ribad. & Herrera dicentes, *Vnam entitatem posse physicè immediatè movere se ipsam, ut existat, & secundum idem esse*, quæ locutio admitti non debet: quamvis verum est, vnam rem esse à se identicè: sicut ergo de ratione motivi physici est immediatè, vel media specie physicè influere: ita de ratione motivi intentionalis est verè, & propriè influere media cognitione iuxta D. Thom. 1. contra Gent. cap. 7. *Principale volitum est causa volendi: si igitur aliquid aliud velit Deus principaliter præter se ipsum, sequitur, quod aliquid sit causa volendi. Sed suum esse est suum velle: ergo aliquid esset causa effendi.* Vbi quidquid sit de consequentiâ: asserit motivum verè, & propriè influere in actum. Ita Izquierdo disp. 23. de Scientia, num. 174. & disp. 31. num. 33. & SS. MM. Respectu verò actus, qui non distinguatur virtualitèr ab objecto, non concedunt motivum: neque respectu actus, qui non distinguatur virtualitèr à voluntate.

re, si sit actus voluntatis: & ab intellectu, si sit actus intellectus.

41. Cæterum sicut hi AA. sententiam sequuntur mediam inter negantes motivum respectu actuum divinatorum: ita mihi placeret sententia media inter omnino negantes necessitatem influxus ad rationem motivi, & inter adstruentes necessario verum, & proprium influxum virtualem ad rationem motivi. Itaque dico: Ad rationem motivi requiri influxum, influxum virtualem, si actus distinguatur virtualiter ab obiecto, & potentia; & influxum per rationem, si actus distinguatur solum per rationem: sic enim salvatur autoritas D. Thom. & quod motivum sit ratio obiectiva essendi actum: & quod sit obiectivè prius actu: & quod moveat actum, virtualiter, vel per rationem: sicut ita præcedit potentia ad actum, quando non distinguitur ab illo virtualiter; sed solum per rationem.

42. Ad argumentum respondeo: Motivum actus divini distincti virtualiter à potentia, esse principium virtualiter influens in actum obiectivè, & intentionaliter: quia influit media cognitione, & potentia, quæ solum vir-

realitèr distinguntur ab actu; motivum verò dictum non esse causam proprie loquendo actus divini: quia de ratione causæ sumptæ sine restrictione, est realitèr formalitèr influere tanquam principium physicum: in quo sensu actus divini sunt incausabiles: cum nihil sit, quod realitèr formalitèr, & per modum principij physici, physicè influat in actus divinos: & in eodem sensu supra dicto motivum est finis actus, causat actum: quia non est de ratione omnis finis realitèr formalitèr causare; imò neque virtualitèr, saltem dum finis causat, *quia est.*

43 Quod verò attinet ad specificationem extrinsecam, fateor sufficere, quod se habeat ut terminus, per quem cognoscatur perfectio, sicut omnipotentia specificatur à possibilibus; at verò ad specificandum actum per modum motivi, requiritur aliquis influxus proportionatus actui, motivo, & potentiæ iuxta dicta. De motivo scientiæ contingentis, v. gr. de existentia mundi est maior difficultas: quia cum mundus immediatè moveat scientiam, non solum virtualitèr; sed formalitèr influet in illam. Non renuit sequellam Izquier-

do;

Ho ; sed cum motivum concurrat medio intellectu divino , solum virtualiter distincto à scientia , satius videtur, motivum solum influere virtualiter in scientiam sicut influit intellectus : quia actus divini iuxta omnes sunt in causabiles, quod ad minus petit , non solum physicè activè esse realiter formaliter incausabiles ; sed etiam obiectivè , & moraliter realiter incausabiles.

44 Ad alia nota , motivum creatum specificare actus divinos quoad terminationes contingentes : ex quo non sequitur tales actus esse imperfectos, finitæ perfectionis , aut inæqualis perfectionis: quia actus non commensurant suam perfectionem cum principio , & motivo inadæquato; sed cum adæquato; cum ergo Deus etiā illa, quæ amat propter motivum creatum , debeat amare propter motivum divinum , ut dicemus sect. seq. hic est, omnes actus divinos, etsi divisibiles fore æqualis perfectionis.

45 Deinde non sequitur, motivum creatum , quod est finis actus divini, esse centrum divini actus: quia centrum est , quod appretiatur super omnia . & in quo ultimo quiescit actus, & eliciens actum : Deus autem dum movetur &

motivo creato , non illud appretiat super omnia , neque in illo ultimo quiescit : quia ille actus , ut dicemus , simul debet amare Deum propter ipsum. Creatura tamen , etsi eius actus ultimo sisteret in honestate creata , quin haberet motivum increatum , non operaretur imperfectius : neque respiceret tanquam centrum honestatem creatam : quia non appretiat illam super omnia.

46 Obijc. ex Quiròs, Deus non potest amare creaturas , nisi propter ipsum : *Prob.* Iuxta communem sententiam Deus necessario amat creaturas posibles. Sed impossibile videtur, Deum esse necessitatum ad amandum creaturas propter ipsas : ergò. 2. Iuxta hanc sententiam amor Dei circa creaturas posibles est necessarius. Sed possibile est amor Dei circa creaturas posibles vnicè propter Deum, ut videtur patere : ergo omnis amor Dei erga creaturas posibles debet esse vnicè propter Deum. 3. Quod solum est amabile , *ut conveniens nobis* , solum est amabile propter nostram bonitatem : quia hoc ipso denotatur non habere amabilitatem , nisi induatur nostra bonitate. Sed creaturæ solum sunt amabi-

les, *ut convenientes Deo* : quia solum sunt amabiles, *ut honeste*, qua ratione formalitè dicunt convenientiam cum Deo ultimo fine : ergo solum sunt amabiles à Deo propter Deum.

47 Argumentum falso supponit, Deum necessario amare creaturas posibles : quod absurdum suadent prima probatio, & secunda, si quid suadent. *Resp.* dist. mai. assumpti: Deus non potest amare creaturas, nisi propter ipsum, *ut motivum non unicum*, pernit. mai. *ut motivum unicum*, neg. mai. Quia creaturæ habent sufficientem bonitatem, *ut amentur propter ipsas*; ac verò cum amor Dei sit infinitè perfectus, idem amor debet amare Deum, *ut dicemus.* *Ad 3.* neg. mai. Quia bonum relatum, *ut relatum habet sufficientem bonitatem*; *ut ametur propter se*: aliàs, *ut diximus*, omnes virtutes morales essent Theologicæ : quia haberent motivum divinum, & finis *qui* non posset amari propter se, sed solum propter Deum finem *cui*, & consequenter non esset finis *qui*, sed propter finem *cui*.

48 Insistit : Amor creaturarum propter ipsas augeret accidentalitè, &

extensivè gloriam intrinsecam Dei. Sed Deus utpotè necessario summè felix, & contentus, non potest accipere gloriam intrinsecam à creaturis : ergo non potest amare creaturas propter ipsas. Prob. mai. Quia ille amor esset complacentia intrinseca Deo, reddens Deum feliciorum. 2. Amor creaturarum non esset propter creaturas, ut est amor necessarius; non ut est amor contingens: ergo nullo modo potest esse propter creaturas. Prob. ant. quoad secundam partem, quia amor creaturarum, ut contingens, nullam dicit perfectionem, idèque non habet rationem amoris, & honesti, quæ sunt perfectio.

49 Resp. Amorem creaturarum propter ipsas augere extensivè, & accidentalitèr gloriam intrinsecam Dei: in quo nullum est absurdum: quia etiam attributa augent extensivè bonitatem infinitam Dei; & quidem Deus gaudet de nostris bonis operibus, sive ex hoc, sive ex illo motivo, & contingentèr gaudet: quid ergo dicis de hoc gaudio? Auget extensivè gloriam intrinsecam Dei? Vel non? Si primum? Cum creaturæ se habeant ut obiectum

materiale gaudi ; quid quod se habeant , vt obiectum formale ?

50 Ad secundum dubitari non potest , Deum amare creaturas contingenter ex hoc , vel illo motivo : vnde manet eadem communis difficultas , an *ly amare contingenter* dicat perfectionem. *Resp.* Amorem illum contingentem quoad terminationem dicere perfectionem : quia , vt talis est vitalis , honestus , & potens identificari cum Deo : ex eo autem quod hic amor , vt potest contingens , deficiat virtualiter , solum sequitur , quod hæc perfectio formalis deficiat virtualiter , seu quod hæc commutetur in aliam perfectionem formalem , scilicet in actum oppositum : vnde Deus non est magis perfectus , existente , quam deficiente hoc numero amore ; sed diverso modo perfectus.

51 Obijc. 5. Obiectum motivum est obiectum primum , & principale. Sed respectu Dei solus ipse Deus est obiectum primum , & principale : ergo solus Deus potest esse motivum , dist. mai. Motivum est obiectum primum , & principale relatè ad obiectum formale , neg. mai. Quia non repugnat vnum motivum primum , & prin-

principalius respici ab actu ; quam aliud , dum ambo attinguntur : sicut accidit in obiectis materialibus , cum enim adoratur Christus , principalius respicitur divinitas , quam humanitas per illum actum.

52 Obijc. 6. Ut actus sit bonus, & perfectus, petit quod non moveatur ex motivo malo, etiam in consortio motivi boni : ergo ut actus Dei sit infinite perfectus, petit quod non moveatur ex motivo imperfecto, etiam in consortio motivi infinite perfecti. Confirmat Izquierdo disp. 32. num. 33. Actus Dei, qui solum tenderet in creaturam, esset imperfectus : ergo & actus, qui simul tenderet in Deum, & creaturam. Prob. cons. Primus actus vel esset malus, quia tenderet in creaturam, & sic etiam secundus esset imperfectus, vel esset malus, quia non respiceret Deum, & sic secundus prout respicit creaturam esset malus, quia ut talis non respicit Deum. Deinde ex genere, & obiecto perfectior est actus unice respiciens motivum omnino perfectum, quam actus respiciens simul motivum perfectum, & imperfectum.

53 Resp. conc, ant, neg. cons.
Quia

Quia cum malum ex quocumque defectu, actus, qui moveatur ex motivo malo, erit malus; etiam si moveatur ex motivo bono; & consequenter non erit bonus: quia per se loquendo, actus non potest simul esse bonus, & malus; at vero vnum motivum esse minus perfectum, seu negativè imperfectum, non impedit aliud motivum infinitè perfectum communicare actui infinitam perfectionem: sicut dum concurrît intellectus cum lumine ad visionem, visio evadit, æquè supernaturalis, ac lumen.

54 Ad explicationem, conc. ant. neg. consequ. Ratio est: quia actus, qui vnicè moveretur ex creatura, non esset infinitè perfectus, eo quod non moveretur ex motivo potente communicare infinitam perfectionem: qui verò simul moveretur ex creatura, & Deo, esset infinitè perfectus: quia moveretur ex motivo potente dare actui infinitam perfectionem. Ad prob. dico: Actum solum respicientem creaturam esse imperfectum: quia non respicit Deum; actus respiciens Deum, & creaturam esset infinitè perfectus, quia perfectio actus non cognoscenda est ex obiecto inadæquato; sed ex obiecto adæquato.

sicut non cognoscitur ex solo prædicato generico; sed ex generico, & specifico. Itaque talis actus, prout respicit creaturam præscindit ab esse summè perfectum: quia formalitè, præscindit ab eo, quod simul terminetur ad Deum: sicut actus ex prædicato generico præscindit ab esse summè perfectum, vel non; & similiter Deus præscindit ex prædicato *entitatis* ab esse infinītè perfectum.

55 Neque ex genere suo est perfectior actus vnicè respiciens motivum divinum, quam actus simul respiciens motivum divinum, & creatum apprehendiendo, ut sufficiens, motivum divinum propter rationem datam; potius fortè alicui apparebit perfectior actus respiciens duo objecta bona, etiam inæqualia, quam actus vnicè respiciens vnicum objectum, etsi perfectius.

56 Obijc. 7. ex Izquier. num. 34. & 51. Qui intendens Deum exercere charitatem, & virtutes morales; sed per actus diversos, & independentes inter se, sic arguit. Deo tribuendus est ille actus amicitiae, qui maiorem perfectionem dicat ex sua specie. Sed ex specie sua perfectio, & magis sincera est amicitia, quæ vult bonum amico vnicè

propter amicum; quam quæ simul vult
 propriam convenientiam, vt patet: et
 ergo actus amicitiae non movetur simul
 ex Deo. Similiter arguit de actibus alia-
 rum virtutum. *Resp.* concess. mai. dist.
 min. Perfectior est amicitia, quæ vnicè
 vult bonum amico propter ipsum in
 creatis, concess. min. frequenter loquen-
 do; in Deo, neg. min. & conseq. Dis-
 paritas est: quia cum creaturæ sint val-
 de indigentes, & in se possint impende-
 re bona, quæ alijs tribuunt: & virtus
 finita dispersa, sit minus fortis, frequen-
 ter accidit, quod creatura magis se di-
 ligens, & proprium commodum, mi-
 nus quærat bonum amici, & minus il-
 lum amet; at verò cum amor Dei erga
 creaturas, non minuatur ex eo, quod se
 amet: neque minuetur eius beneficen-
 tia; imò amor sui provocat ad benefa-
 ciendum creaturis, vnde non est cur
 ex amore sui decreascit amici-
 tia erga creaturas.

SECTIO IV.

*Verum Deus possit amare creaturas vnde
cò, & adequatè propter
ipsas?*

57 **S**Up. communem sententiam
dicere contra Ribad. dis-
put. 23. de Voluntate, à num. 10. me-
dium, *ut medium*, non esse obiectum
formale voluntatis; Proponam rationes,
nihil dicendo, quia etsi apparentes sint,
nescio, an sint satis efficaces, & ad præ-
sentem quæstionem fortè non est neces-
saria decisio. Prob. 1. Quia omnes au-
thoritates loquentes de actibus volun-
tatis dicunt, finem esse obiectum for-
male, & medium, *ut tale* obiectum ma-
teriale; è contra in intellectu finis, qua-
lis est conclusio, est obiectum materia-
le, & medium scilicèt præmissæ ob-
iectum formale. Sanè in modo discurren-
di P. Ribad. nullum est obiectum ma-
teriale voluntatis, quod non sit forma-
le, siquidem si aliquod, maximè me-
dium, *ut tale*.

58 2. Illud est obiectum formale;
quod amatur propter se. Sed medium

ut tale non amatur propter se; sed propter aliud: ergo non est obiectum formale. Prob. min. Id amatur propter se, quo obtento, quæta manet voluntas in vi præsentis dispositionis, & affectus: hoc enim videtur significari, proloquium illud commune, *voluntas sistit in fine*, & in hoc sensu est verum, obiectum formale esse rationem, quam daret, si rogaretur, cur amat? Quæ scilicet obtenta, quæta maneret in vi præsentis affectus. Sed voluntas obtento medio, *ut tali*, non manet quæta, in vi præsentis dispositionis, & affectus: quia in vi talis dispositionis, & affectus tendit ad aliud: ergo medium, *ut tale*, non amatur propter se, neque est obiectum formale. *Explicat.* Illud est obiectum formale, quod propter se placet, idèdque amatur propter se. Sed medium, *ut tale*, non placet propter se; imò sæpè ex se est displicens, & acerbum: ergo non est obiectum formale.

§ 9 Dices cum Ribaden. Illud est motivum electionis, quod est ratio, quam daremus, si rogaremur, cur eligis hoc medium. Sed redderemus pro ratione utilitatem: ergo hæc est motivum electionis. *Resp. dist. mai.* Quod

claremus pro ratione, qua obtenta, in vi
præsentis affectus quieta maneret vo-
luntas, conc. aliter, neg. Quia hoc se-
cundum solum probat utilitatem esse
conditionem obiectivam, adeoque ra-
tionem à priori, ut eligatur; non verò
motivum.

60 Insistit 2. Intendens, Deum de-
bere amare creaturas propter ipsas,
quoties eas amat propter ipsum, sic: ob-
iectum formale amoris, quo amamus
creaturas propter divinam bonitatem,
est ea bonitas, qua creaturæ redduntur
bonæ *relatè* ad divinam bonitatem. Sed
creaturæ per propriam bonitatem sunt
bonæ *relatè* ad divinam bonitatem; er-
go per dictum amorem amantur crea-
turæ propter ipsas. Mai. est certa: quia
sicut obiectum materiale est bonum, ita
obiectum formale est bonitas, qua con-
stituitur bonum. Resp. dist. mai. quam
concedunt de bonitate intrinseca, vel
extrinseca creaturarum *relatè* ad divi-
nam bonitatem, quæ bonitas extrinseca
est Dei bonitas; & negant *determinatè*
loquendo de bonitate intrinseca, quæ
identificatur cum creaturis.

61 Sup. 2. Omnes actus volunta-
ris divinæ esse æqualitè perfectos. Est

contra Herice, qui tom. 1. in 3. part.
 non solum concedit, actus divinos esse
inequalitèr perfectos ut ita salvet lau-
 dabilitatem; sed etiam attributa divina;
 quia in Deo dantur rationes primariæ,
 & secundariæ; ideoque natura divina,
 quæ est ratio primaria, est perfectior
 cæteris perfectionibus, quæ ipsam con-
 sequentes, dicuntur secundariæ; verum
 quod attinet ad attributa communior
 sententia est, esse æqualia in perfectio-
 ne, quod probat Lugo disp. 2. de In-
 carnat. à num. 76. quia omnia attribu-
 ta sunt *realitèr* identificata, & si quæ
 distinguuntur *virtualitèr*, distinctio vir-
 tualis non est in ordine ad hoc, ut vnum
 sit perfectius alio: quia hoc nec fides
 docet, nec ratio naturalis convincit.
 Imò ut verius iudico, relationes sunt
 æquè perfectæ, ac essentia: prioritas
 namque originis non semper dicit prio-
 ritatem dignitatis, & multo minus prio-
 ritas per rationem. Decreta contingen-
 tia, ut talia, cum sint *virtualitèr* defe-
 ctibilia, sunt *virtualitèr* minus perfe-
 cta. Imò censet Izquierdo de constitu-
 tivo decreti liberi, esse *virtualitèr* im-
 perfecta. Quod verò attinet ad æquali-
 tatem actuum liberorum divinæ volun-

tatis, affirmativa est communior sententia, quamvis probationes sint diversae, ut postea videbimus. Modo satis erit dicere, laudabilitatem Dei rectè salvari per dissimilitudinem actuum, quamvis in perfectione æqualium, & æqualitatem actuum statuere, eo quod quivis sit *infinite* perfectus in honestate.

62 Sup. 3. Non benè salvari actus divinos esse æquè *formaliter* honestos, quia sunt actus Dei *infinite* sancti, & honesti, quod attributum omnes perfectiones Dei, & actus debet transcendere. Ratio suppositionis est: quia hoc solum probat, omnes actus Dei propter realem identitatem cum Deo esse *materialiter*, & *obiectivè* summè honestos; non verò, quod sint *formaliter* summè honesti: itaque quivis ex his actibus divinis poterit movere ad actum, qui *formaliter* sit honestior suo obiecto: sicut actus fidei obscurus potest cognosci per actum scientiæ clarum. Vel ad summum actus esse Dei summè Sancti, arguit quidem, actus Dei habituros prædicata, per quæ *formaliter* sint summè honesti; non verò quod per hæc, esse actus Dei summè honesti solum, constituentur in esse *formaliter* summè honesti.

nessi, cum honestas formalis actus proveniat ex motivo, & libertate, & intentione actus, quod ut pateat finge, Deum amare se propter se ipsum, actu tamen non appresiente Deum, quantum mereretur: utique hic actus esset Dei, & tamen non esset *formaliter* summè honestus.

63 Explicat. In communi sententia dicente, peccatum non esse *simpliciter* infinitum, in qua, etsi obiectum offensus per quamvis offensam sit Deus, tamen una offensa est gravior alia, quia gravitas non commensuratur præcisè cum obiecto offenso; sed etiam cum libertate, cognitione, & connatu: cum ergo honestas actus non commensuratur cum solo principio; sed præcipuè cum motivo, non ex eo, quod oriatur à principio *infinite* honesto, sequitur, actum esse *infinite* honestum. E contra accidit in valore meritorum, qui præcipuè sumitur, & omnino commensuratur cum persona dignificante, idè-que omnia Christi merita sunt infinita. Et idem accidit in perfectione physica actus intellectus divini, in qua sunt æquales, quia eorum perfectio consistit in claritate, & certitudine, quæ tota sumi-

sumitur ex principio. Et similiter in perfectione physica actus voluntatis Dei, in qua actus efficax, & inefficax sunt æquales, quia eorum perfectio sumitur ex principio; at verò honestas moralis ex dictis præcipue sumitur ex fine.

64 Ex his etiam patet contra Oviedo, non bene constitui æqualitatem actuum Dei in eo, quod amor contingens mundi, v. gr. *realiter* identificetur cum amore necessario, quo Deus se amat: quia hoc solum probat, quod *prout necessarius*, est formaliter summè honestus; non verò *prout liber*: sic enim solum erit materialiter, & obiectivè summè honestus. Neque rectè probatur æqualitas actuum liberorum ex eo, quod actus necessarius, quo Deus se amat, sit principium, & constituat libertatem ad actum liberum: quia, ut diximus, perfectio moralis non commensuratur cum principio: ex hoc ergo capite erit actus liber *infinite* liber, *infinite* moralis, seu imputabilis, quæ sunt perfectiones physice; non verò *infinite* honestus, quæ est perfectio moralis.

65 Sup. 4. Quidquid sit an Deus
atque

amet creaturas propter se ipsas : de facto eas etiam amare propter se ipsum, ut constat ex Proverb. 16. *Univerſa propter ſemeripſum operatus eſt Deus*, ex Apoc. cap. 1. *Ego ſum principium, & finis*, ex Dionyſ. cap. 4. de Divinis nominibus, ubi Deum vocat finem, in quem omnia convertantur, & in quem converti petunt, & appetunt, & propter quem illa facit : ſic enim ait, *Omnia, quæ ſunt, & ſiunt, pulchrum, & bonum ſunt, & ſiunt ipſius gratia*. Deindè divinum amorem vocat, *circulum ſempiternum ex bono, in bono, & ad bonum*. Vide plura apud Rip. Deindè hæc eſt communis ſententia PP. & Theolog. à qua ſine graviſſimo fundamento recedere non licet.

66 His ſuppoſitis, *Prima ſent.* tenet, Deum poſſe amare creaturas *adequatè* propter ipſas, ita ut unicum motivum diligendi creaturas ſit bonitas creata. Ita Ovied. hic contrav. 5. num. 18. Izquierdo, & Herrer. ſupra, Herice diſp. 15. Torres hic diſp. 66. dub. 2. *Secunda ſent.* dicit, Deum non poſſe amare creaturas *adequatè* propter ipſas ; ſed illum amorem debere ſimul moveri ex bonitate Dei. Ita omnes

Thomistæ absolute loquendo ; & cum addito simul propter Deum , Petrus Hurtad. disp. 121. sect. 6. Ribad. supra, Rip. verò disp. 31. num. 19. asserit, amorem creaturarum debere moveri saltem *extrinsecè* ex bonitate Dei , & hoc sufficere, ut amor creaturarum specificetur à bonitate divina tanquam ab obiecto formali.

67 Dico 1. contra Rip. Quamvis verum est , quod actus , quo amantur creature *extrinsecè* sit propter bonitatem divinam , quia necessario supponit amorem necessarium Dei erga se ipsum , tamen non sufficit , quod actus, quo amantur creature sit *extrinsecè* propter bonitatem divinam , ut specificetur à bonitate divina , tanquam ab obiecto formali. *Prob.* Actus solum specificatur ab illo obiecto, quod amat propter se. Sed actus , qui solum movetur *extrinsecè* à bonitate divina , non amat bonitatem divinam propter se, neque aliter ; sed solum supponit illud amatum per alium actum ; ergo actus, qui solum *extrinsecè* movetur à bonitate divina , non specificatur ab illa, tanquam ab obiecto formali. *Prob. mai.* Non est obiectum formale actus id, quod

quod *verè*, & *proprie* non est obiectum actus. Sed bonitas divina non amata per hunc, sed per alium actum, non est *verè*, & *proprie* obiectum huius, sed alterius actus: ergo neque obiectum formale. Vndè etsi conclusio supponat *essentialitèr* præmissas, si suprà illas non reflectit, præmissæ non erunt obiectum formale, quamvis aliquomodo influant in conclusionem: & si electio non respiciat *intrinsecè* finem, quamvis supponat *essentialitèr* intentionem, non erit formalis electio.

68 Dico 2. Creaturæ possunt esse adæquatum motivum illas diligendi. *Prob. 1.* Vt amor, quo Deus amat creaturas sit amor amicitiae, vt supponimus, debet respicere bonitatem creaturarum, tanquam motivum sufficiens amoris divini: quia nulla virtus, neque fides, &c. specificat actum, si per actum non appetiatur eius motivum tanquam sufficiens. Sed non appetiatur bonitas creaturarum tanquam motivum sufficiens amoris divini, si non possit dari amor divinus, qui vnicè moveatur ad illas amandas propter se ipsas: ergo vt amor, quo Deus amat creaturas, sit amor amicitiae, necessarium

rium est, quod Deus possit eas amare vnicè propter ipsas. Min. patet: quia si non potest amari à Deo vnicè propter ipsam, quomodo appretiabitur tanquam sufficiens ad amandum? Sanè actus, qui simul moveretur ex motivo scientiæ, & ex alio motivo fidei, non appretiaret motivum fidei tanquam sufficiens, si prout est assensus fidei, non quiesceret in motivo fidei, illud habendo tanquam rationem sufficientem credendi.

69 2. Deus potest odio habere peccatum vnicè propter eius malitiam et si ille actus simul sit amor Dei propter ipsum: ergo poterit amare creaturas vnicè propter ipsas. Item: Deus magis placet in creatura perfectiori, quam in minus perfecta, quæ complacentia, utpotè affectus simplex, fortè vnicè movetur ex bonitate creaturarum: tendit enim affectus simplex in obiectum, quasi in prima principia, quibus propter ipsa assentimur: aut saltem non est, cur vnicè moveri ex illa non possit, detur proportio: Adde, scientiam mediam vnicè moveri ex obiecto creato: cur ergo non poterit moveri vnicè ex obiecto creato actus amandi creaturas? Dico

70 Dico 3. Amor , quo Deus
amaret creaturas propter ipsas , vt
virtualiter distinctus ab amore necessa-
rio , simul amaret *liberè* Deum prop-
ter ipsum. Prob. Amor ille , vt *virtua-*
liter distinctus ab amore necessario (si-
quidem dicit perfectionem) est *forma-*
liter , & non solum *materialiter* infini-
tè honestus : quia omnes actus Dei de-
bent esse æquales. Sed non esset infinitè
honestus formaliter , si non moveretur
ex motivo summè , & infinitè honesto:
ergo movetur ex motivo infinitè ho-
nesto; non ad amandum creaturas, quia
ipsa sunt motivum sufficiens : ergo ad
amandum se propter ipsum. Prob. min.
Etsi honestas formalis actus non com-
mensuretur cum solo motivo; sed etiam
cum intentione , connatu , & libertate:
ideòque possit dari actus circa motivum
perfectius minus honestus formaliter,
quam actus circa motivum minus per-
fectum ; tamen cæteris paribus , actus
respiciens perfectius motivum hone-
stior est , quam actus respiciens mo-
tivum imperfectius : ergo actus amans
creaturas vnicè propter ipsas , non esset
infinitè formaliter honestus , vt *virtua-*
liter distinctus ab amore necessario , si
non

non moveretur ex motivo summè, & infinitè honesto. Hinc collige.

71 Quomodo actus efficax, & inefficax erga creaturas sint in Deo æquè perfecti, & honesti formalitèr, quia scilicèt Deum summè amant, & cum summa intensiōe, & deliberatione. Item quod actus amans creaturas propter ipsas vnicè, formalitèr ex hoc titulo præscindit ab esse summè perfectus, quod etiam concedit Oviedo nobis contrarius supra num. 51. est ergo infinitè perfectus, quia amat se propter ipsum, quod motivum æquivalentèr continet motiva omnium virtutum, vtpotè infinitum. Actus verò quo creaturæ amarent aliquod obiectum honestum, & non propter Deum, essent negativè imperfecti: si cum advertentiâ desiderent motivum divinum, essent negativè imperfecti imputabilitèr; si verò sine advertentiâ, vt fieri solet, non imputabilitèr; non verò esset imperfectio in eo, quod amarent illud obiectum propter ipsum tanquam motivum sufficiens; sed in eo, quod illud non amarent propter Deum: cum notum sit, Deum velle, nos omnia propter ipsum amare; vel saltem per omnes nostros

nostros bonos actus amare Deum. Vel si placet dic, actum illum esse quidem minus perfectum; non verò imperfectum negativè in alio sensu: quia ipsi non debetur maior perfectio intrinseca, ut patet, neque ex prædicato generico, neque ex specifico: vndè si aliquam imperfectionem moralem habet, est solum extrinseca, quatenus non ordinatur ad Deum per alium actum: hæc tamen non est imperfectio positiva, seu verè, & propriè.

72 Ante argumentorum solutionem advertere oportet, authoritates Scripturæ, Dionys. & PP. solum probare, Deum de facto omnia amare propter ipsum, & si velis, quod necessario debeat amare omnia propter ipsum, tanquam motivum extrinsecum, & in hoc sensu, omnia ad se ordinare; sit ita, quia verum est: siquidem omnis amor contingens supponit necessario amorem, quo Deus se amat ex complacentia in se, utpotè constituyente libertatem ad amores liberos, præcedit ad liberè amandum creaturas: Vndè extrinsecè ordinat creaturas ad Deum; at verò intendimus, quod ut tendens in creaturas non debet omnia

ad se referre, tanquam ad motivum intrinsecum: quia hoc in primis non est necessarium ad æqualitatem actuum; Deindè hoc videtur præiudicare libertati Dei: quia cum Deus liberè amet creaturas, liberum debet esse Deo, illas amare ex hoc, vel illo motivo, si in oppositum non sit vrgens ratio, qualem non esse existimamus, & constabit ex solutione argumentorum.

73 Obijc. 1. ex Rip. Creaturæ sunt essentialitèr medium respectu Dei ut vltimi finis, essentialitèrque dicunt ordinem ad Deum: ergo implicat, Deum, qui præcisivus non est, eas amare, & non propter Deum; siquidem eas amare debet, ut dicentes ordinem ad se: quia non sunt alitèr amabiles. *Confirm.* Sicut Deus est causa prima; ita est causa finalis. Sed titulo causæ primæ petit, quod nihil fiat, ad quod non concurrat Deus: ergo titulo causæ finalis petit, quod nihil fiat, nisi propter Deum. *Resp.* conc. mai. neg. min. Quia ex eo, quod creaturæ non sint amabiles, nisi prout dicunt ordinem ad Deum, solum probatur, Deum debere amare talem ordinem intrinsecum creaturis, qui distinguitur

à Deo : & si velis etiam extrinsecum ; sed non tanquam motivum amandæ creaturæ ; siquidem etiam vna virtus est medium ad aliam , & tamen non ex eo , quod Deus amet vnâ virtutem debet amare aliam : aliàs omnis Dei amor erga creaturâs esset electio formalis : siquidem esset intrinsecè electio mediæ propter finem : quod videtur contra libertatem Dei.

74 Ad confirm. *Resp.* Non eodem modo esse causam finalem , ac causam primam , quia ita est causa prima , vt nihil possit fieri ad extra nisi Dei physicè concurrente ; & non ita est causa finalis , vt nihil possit fieri saltem physicè , nisi propter Deum , plura namque sunt peccata , & actiones indifferentes, virtutis , quæ non sunt propter Deum , vnde ly *sicut* negandum est sumptum rigorosè , & solum admittendum est , quatenus faciat sensum copulativum ; hoc est, *Deus est causa prima , & finalis* ; non verò faciendum sensum comparativum. Imò, licet quia causa finalis exigit , creaturam nullum habere actum , quem non ordinet ad Deum , de quo plures dubitant ; hoc non exigit respectu Dei : quia nullum est fundamentum. *Eff. Obije*

75 Obijc. 2. Deus summè se amat; ergo sibi, & propter se vult bonum, quod vult. Velle namque amato bonum, est effectus proprius amoris, siquidem amor ex se inclinatur ad volendum bonum amato. *Explicat.* Qui non vult alicui bonum, quod facilè ei velle, & præstare potest, signum est, quod non multum amat: ideòque Beati implent omne Dei beneplacitum: quia Deum amant, & facilè Dei beneplacitum implere possunt: ergo cum Deus summè se amet, debet amare creaturas propter ipsum. Argumentum probat, Deum esse necessitatum ad amandum creaturas propter ipsum amore efficaci quoad earum existentiam.

76 Resp. conc. ant. nego consequi. Quia velle bonum amato est effectus amoris; sed non est necessarius ad amorem: præsertim si amatus placeat in eo, quod amans non velit ipsi bonum: cum ergo bonitas divina placeat in eo, quod Deus non amet creaturas propter ipsum, quoties ipsi libuerit ipsas amare propter ipsas tantum; hinc est, quod Deus non est necessitatus ad amandum creaturas propter ipsum. Cum tamen placeat in eo, quod omnia amentur à

creaturis propter Deum, amor, quod creaturæ Deum amant, obligat, ut quidquid ament, sit propter Deum. Hinc patet ad explicationem, & etiam patet, quid dicendum de amore unius creaturæ erga alteram; hæ namque frequenter placent in eo, quod amans velit ipsi bonum: saltem ut ita crescat, vel magis pateat amor.

77 Obijc. 3. ex Petro Hurt. hic disp. 121. Affectus, qui non adæquatur amabilitati obiecti, est imperfectus: sicut est imperfecta cognitio, non adæquans cognoscibilitatem obiecti. Sed affectus, quo creaturæ amantur solum propter earum bonitatem, non adæquatur amabilitati creaturarum: quia etiam sunt amabiles propter Deum: ergo talis affectus est imperfectus, & consequenter impossibilis Deo. Argumentum probat, Deum esse necessitatum ad amandum creaturas propter fines omnium virtutum, quoties illas amet. Resp. dist. mai. Affectus, qui non adæquatur amabilitati exigenti, & debitum facienti amorem, est imperfectus, conc. mai. affectus, qui non adæquatur amabilitati præcisè capaci amoris, neg. mai. & dist. similiter min. neg. cons. Disparis

tas inter intellectum, & voluntatem est hæc; quod intellectus, utpotè potentia necessaria, est necessitatus ad cognoscendum, quidquid cognoscibile est; & obiectum cognoscibile petit cognosci eo modo, quo cognoscibile est: saltem eo modo, quo se cognosceret, si esset cognoscitivum; at verò voluntas, ex eo quod sit potentia libera, petit non esse necessitatum ad amandum omne, quod est capax amoris; neque bonitati capaci terminandi amorem debetur amor præcisè ex hoc titulo: nisi fortè sit summum bonum, unde multo minus debetur amor ex motivo determinato, etiam si capax sit amari ex illo motivo.

78 Obijc. 4. Actus non satisfaciens exigentiæ divinæ bonitatis, nec se conformans primæ regulæ amandi est imperfectus. Sed actus amans creaturas vnicè propter ipsas, nec satisfacit exigentiæ divinæ bonitatis, nec se conformat primæ regulæ amandi, quæ est ipsa bonitas: ergo &c. Prob. min. Divina bonitas exigit, & præscribit tanquam regula amandi, quod quidquid ametur, ametur propter ipsam; hoc enim maximè commendat eius excellentiam, & nulli perfectioni opponitur;

præ

præsertim cum D. Thom. dicat, actum attingentem obiectum ordinabile ad aliud, esse imperfectum, si illud non ordinet ad aliud. Sed hoc non esset verum, si divina bonitas non exigeret, neque præscriberet tanquam prima regula amandi, ut quidquid ametur, ametur propter ipsam: ergo hoc exigit, & præscribit,

79 Resp. concess. mai. nego min. Quia satisfacit bonitati divinæ actus comprehensivè amans Deum, & eius bonitatem, qualiter eam amat actus, quo Deus amat creaturas adæquatè propter ipsas: siquidem idem virtualitèr amor amat Deum propter ipsum. Ad probat. Resp. Divinam bonitatem tanquam primam regulam amandi præscribere, quod creaturæ nihil ament, quod non ametur propter Deum: quia hoc commendat eius excellentiam, & hoc nulli perfectioni opponitur: & sic intelligendus est D. Thom. at verò cum opponatur dominio, & libertati Dei, ut si creaturas amet, eas amet ex motivo determinato: sicut opponitur esse necessitatum ad illas amandum: ideo bonitas Dei non præscribit tanquam prima regula amandi, ut quoties creaturas amet, amet

propter Deum : præsertim cum talis præscriptio impediret dari in Deo amicitiam erga homines , & virtutes morales : siquidem non posset moveri ex earum motivis , tanquam ex motivis sufficientibus ; ideòque talis regula , si comprehenderet Deum , multis divinis perfectionibus opponeretur.

80 Insistes : Div. Thom. 1. part. quæst. 19. ait , solam divinam bonitatem esse obiectum adæquatum divinæ voluntatis : ergo creaturæ respectu Dei non possunt esse obiectum adæquatum amandi creaturas. *Resp.* Verum esse D. Thom. satis clarè favere sententiæ contrariæ 1. part. quæst. 13. & 19. verum lib. 1. contra Gentes loco cit. sect. antec. nobis favet , quo videtur D. Tho. utramque sententiam defendisse , ut probabilem. Explico tamen antec. illud distinguendo. D. Thom. ait , solam divinam bonitatem esse obiectum adæquatum divinæ voluntatis , *ut formalitèr infinita perfecta* in suis actibus , seu quatenus eius actus sunt *formalitèr infinitè perfecti* , conc. ant. alitèr , nego antec. & cons. Hoc est , ut actus voluntatis divinæ sit formalitèr infinitè perfectus , & actus purus , & adæquans divinam bonitatem

nitatem, debet moveri formalitèr ex divina bonitate: ex qua sola motione habent actus divini esse formalitèr infinite perfecti in genere moris: & hæc sola bonitas est motivum adæquatum illorum, ut formalitèr infinite perfectorum, non verò illorum, ut ex conceptu inadæquato præscindentium ab infinita perfectione morali.

81. Obijc. 5. Sicut Deus est essentialitèr finis respectu creaturarum, ita creaturæ sunt essentialitèr medium respectu Dei. Sed quia Deus est essentialitèr finis respectu creaturarum, inordinate amaretur, si vnicè amaretur propter creaturas: ergo quia creaturæ sunt essentialitèr medium respectu Dei, in ordinatè amarentur, si non amarentur propter Deum. Min. præterquam est communior sententia apud Oviedo de Actib. Hum. contro. 4. num. 35. prob. Inordinatus est affectus magis appretians creaturam, quam Deum. Sed actus diligens Deum propter creaturas, magis appretiaret creaturam, quam Deum: ergò. Min. constat ex illo, propter quod unumquodque tale, &c.
Explic. discursus ex Aug. lib. 88. q. 30. Omnis humana perversio est vel-
le

de frui vtendis, & vti fruendis, quem imitatur D. Thom. 1. 2. quæst. 16. art. 3. Sed si Deus diligeretur propter creaturas, talis actus vteretur Deo, & fruereetur creaturis; quod est vti fruendis, & frui vtendis: ergo sicut inordinatus est affectus, quo Deus amaretur propter creaturas, quia esset vti fruendis, ita creaturas amari propter se: quia esset frui vtendis. Imò Aug. suprâ concludit, Deum non esse referendum ad aliud: quia omne, quod refertur ad aliud, inferius est eo, ad quod refertur.

82 Resp. cum Arriaga disp. 1. de Actib. Hum. sect. 5. Herrer. quæst. 7. de Volunt. num. 73. à quibus, si benè consideretur, non differt communior sententia, conc. mai. dist. min. Deus inordinatè amaretur, si vnicè amaretur propter creaturas tanquam propter vltimum finem, & centrum, & appetiando creaturas plusquam Deum, vel referendo Deum ad finem malum, conc. min. si Deus amaretur propter creaturas, tanquam medium conducing ad consequendam honestatem creatam; non tamen appetiando creaturas plusquam Deum, nec sistendo in illis, tanquam in centro, neg. min. & conf.

Quod

Quod autem aliquid possit amari, ut medium ad finem, quin ex hoc inferatur, magis appretiarī finem, quam medium, patet: quia Deus ordinavit Christum, saltem ut passibilem, ad nostram salutem; & Christus passibilis nobilior est, & magis appretiat̃ a Deo, quam nostra salus. Similit̃r sap̃ ordinatur actus charitatis ad acquirendam aliam virtutem moralem minoris valoris.

83 Hinc patet ad probationem minoris à ratione. Proloquium illud *propter quod, &c.* Est factum sumptum universalit̃r: quia iustus est talis, & amicus Dei per gratiam, & gratia neque est *in*sta, neque *amica* Dei: paries est albus per albedinem; & albedo non est alba. Et adhuc respectu denominationum, quarum forma est capax, solum est verum, quatenus denominatio primo, & per se conveniat extremo *propter quod*; & alteri ratione huius: sic corpus præsens per præsentiā est æquē præsens, ac præsentiā. Sed præsentiā est præsens ratione sui, & corpus ratione præsentiæ: In præsenti sufficiens salatur proloquium, si creaturae amantur primo, aut intensius, quam Deus

Deus , in quo non est deordinatio quis
sæpè amamus creaturas sine deordina-
tione saltem positiva ; quin villo modo
amemus Deum.

84 Ad probationem ex Aug. dist.
mai. tota perversitas stat in eo , quod
fruatur *utendis* , ponendo ultimum fi-
nem in *utendis* , vel appretiando magis
utenda , quam *fruenda* , vel ordinando
honestà (& hæc vocat Sanctus *fruenda*)
ad turpia , vel temporalia acquirenda,
conc. mai. aliter ; neg. mai. & nullum
ex his accidit , quando ordinamus
Deum ad acquirendam honestatem ali-
cuius virtutis. Imò ibi dicit Sanctus
*fruendum est honestis ; utendum verò uti-
tibus..... utilitatem autem divinam pro-
videntiam*, ubi honestatem vocat *fruenda*
dam , & consequenter finem præscin-
dendo à creato , & increato ; & divi-
nam providentiam vocat *medium* , &
utendum. Sed ut hæc magis explicentur,
sciendum est , *medium* & *utendum* vul-
garitèr dici illud , quod est propriè , &
strictè subiectum nostræ voluntati,
qualis est vestis , æquus & villa , & non
dicitur , neque dici potest in hoc sensu ,
nos uti Deo , eius providentia , aut
omnipotentia ; sed dicimus , Deum esse

medium, & nos vti Deo in alio altiori sensu, quatenus Deus conducit ad aliquid acquirendum: in quo sensu Scholastici medium vocant vsum: & sic vti Deo nullam dicit indecentiam.

85 Propter hæc Arriaga disp. 241 de Voluntat. titum. 19. dicit, Deum posse se diligere propter creaturas. Et quidem in hoc nulla apparet deordinatio, dummodo per eundem actum simul se diligat propter se: quia Deus potest gaudere propter iustos, de eo, quod ipse sit talis, ut possit per se patientes remunerari. Ad id, quod addit Aug. *Deum non esse referendum ad aliud: quia id quod refertur ad aliud, inferius est eo, ad quod refertur*, iam diximus, Aug. non negare omnem relationem Dei ad creaturas: cum ipse dicat divinam providentiam esse *utendam*, & posse ordinari ad creaturas; solum ergo negat, quod ordinetur modis supra dictis: & quod vocetur *utendus* Deus, modo quo vulgaritèr vocantur res *utende*, quales vulgaritèr dicuntur res proprie, & strictè subiectæ nostræ voluntati. Quod addit, *Quod ordinatur ad aliud inferius est, &c.* intelligitur de eo quod ex se, & per se ordinatur; non de illo, quod

quod ordinatur ad aliud ex electione voluntatis : aliàs Incarnatio , passibilitas , & merita Christi ordinata ad nostram salutem , inferiora essent nostra salutem.

SECTIO V.

*An actus perfectæ amicitiae hominis ad Deum , seu perfectæ charitatis supponat essentialiter gratiam habitua-
lem mediata , vel im-
mediata?*

86 **S**upposita distinctione gratiæ ab habitu charitatis cum D. Thom. in 3. dist. 27. quæst. 2. art. 4. q. 4. *Secundum alios habitus charitatis idem est , quod gratia , quod in lib. 2. dist. 26. art. 4. reprobatur.* Variæ sunt sententiæ circa constitutum essentialiter amicitiae inter Deum , & homines. Amicus disp. 2. sect. 2. dicit , amicitiam inter Deum , & homines essentialiter consistere in sola gratia ; habitum verò charitatis , solum exigit tanquam complementum , aut connotatum. RR. Thom. dicunt , amicitiam essentialiter consistere in habitu charitatis dicendo de connotato gratiam. Alij
non

non disputantes, quod dicatur in recto, quod in obliquo, quia hominum refert, modo sint constituta, dicunt, amicitiam essentialiter constare ex gratia, & habitu charitatis. Placet hæc sententia. Prob. In primis amicitia dicit essentialiter habitum charitatis, deinde dicit essentialiter gratiam: ergo &c. *Prob. 1. pars.* Amicitia est mutuus benevolentiae amor, habitualis scilicet. Sed amor habitualis idèticè, & formaliter consistit in habitu charitatis: ergo amicitia, &c. *Prob. 2. pars.* Amicitia non solum dicit mutuum amorem; sed amorem à persona digna redamatione. Sed homo realiter, & formaliter constituitur dignus redamatione per gratiam: ergo amicitia dicit essentialiter, & constitutivè gratiam. Prob. min. Quia si homo amaret Deum, & non haberet gratiam sanctificantem, non esset dignus redamatione.

87 Sup. 2. Habitum charitatis non præsupponere essentialiter gratiam: hæc suppositio est contra Thom. infra citandos. Prob. tamen. Eatenus habitus charitatis supponeret essentialiter gratiam, quatenus habitus charitatis esset propria passio gratiæ. Sed ex hoc

hoc non sequitur, quod habitus charitatis essentialiter supponat gratiam: ergo &c. Prob. min. Propriæ passionēs solum connectuntur physicè cum natura, cuius sunt passionēs: ergo ex eo quod habitus charitatis sit propria passio gratiæ, non sequitur, quod essentialiter supponat gratiam. Antecedens patet in accidentibus Eucharisticis, ubi quantitas, & alia accidentia sunt passionēs substantiæ panis, & miraculosè existunt sine substantia panis: & in calore ut octo, qui est propria passio ignis, & miraculosè potest existere sine igne.

88 Explicat. Eatenus habitus charitatis supponeret essentialiter gratiam: quia habitus charitatis est *potentia vitalis supernaturalis*, & gratia est *vita supernaturalis*. Sed habitus charitatis solum impropriè est *potentia vitalis*, sicut gratia solum impropriè est *vita*, eo modo quo peccatum est mors animæ: ergo habitus charitatis non supponit essentialiter gratiam. Imò, dato quod habitus charitatis esset verè, & propriè *potentia vitalis*, petens procedere ab intrinseco gratiæ, adhuc non connecteretur metaphysicè cum vita; sed solum ex natura rei; & hæc sola impossibilitas

naturalis existendi sine gratia est, quam Div. Thom. tribuit habitui charitatis in 3. dist. 27. quæst. 2. artic. 4. quæst. 4. *Non potest esse charitas, nisi sit participatio divina nature: ideo charitas sine gratia esse non potest.* Deinde si charitas est *potentia vitalis*, habitus fidei, dei, spei, & virtutum moralium erunt *potentia vitales*. Sed hi non sunt ita strictè *potentiæ vitales*, ut non possint existere sine gratia: ergo habitus charitatis poterit metaphysicè existere sine gratia.

89 Confirm. Eatenus habitus charitatis præsupponeret essentialitèr gratiam, quatenus est perfecta, & habitualis inclinatio in Deum ultimum finem: & perfecta, & habitualis inclinatio in aliquem finem, debet supponere naturam proportionatam ad talem finem: siquidem eam ad finem impellit. Sed perfecta, & habitualis inclinatio in finem non præsupponit essentialitèr naturam proportionatam: ergo &c. Probat. min. Virtutes morales sunt habituales inclinationes in Deum; habitus spei est habitualis inclinatio in Deum possidendum. Sed non præsupponit essentialitèr naturam proportionatam ad
De Spe, & Char. *H h* *Deum*

Deum possidendum (id est gratiam)
ergo &c. Prob. cons. cavendo solutio-
nem. Per vos in subiecto, cui appetitur
forma, debet præsupponi natura pro-
portionata: ergo æquo iuræ debet sup-
ponere naturam proportionatam habi-
tus spei in homine, cui appetit Deum
possidendum, quam habitus charitatis
inclinans in Deum: etsi hic nobiliori
modo inclinet in Deum.

90 Confirm. 2. In accidentibus
Eucharisticis gravitas est inclinatio ha-
bitualis substantiæ panis in centrum; &
illa gravitas non solum non præsuppo-
nit substantiam panis proportionatam
ad centrum; verum neque naturam pa-
nis: ergo ex eo, quod habitus charita-
tis sit inclinatio habitualis in Deum ut
finem, non sequitur debere supponere
essentialiter naturam proportionatam
ad finem. *Explicat.* Eatenus habitus
charitatis deberet supponere gratiam,
quatenus esset inclinatio propria gra-
tiæ; ideòque debet supponere naturam,
à qua oritur. Sed non est inclinatio
propria gratiæ proprietate in quarto
modo: hoc est, non est talis, ut soli gra-
tiæ conveniat, & non possit existere si-
ne gratia, ut intendimus; sed solum est
pro

propria gratiæ *in secundo modo*: hoc est, convenit gratiæ; sed non semper, & etiam convenit alijs; sicut ambulare hominibus: quia ipsa convenit gratiæ, & gratia potest existere sine ipsa, sicut ignis sine calore: & ipsa potest existere cum alijs habitibus sine gratia, sicut calor, ut octo, potest existere sine igne: ergo habitus charitatis ex nullo capite supponit essentialitèr gratiam.

91 His suppositis, Gonet disp. 2. de Essentia gratiæ, & disp. 1. de Iustificatione, ibi 48. & hic num. 182. Carm. de Charit. disp. 1. à num. 30. & disp. 4. à num 46. citantes ferè omnes Thomist. dicunt, actum perfectæ contritionis præsupponere essentialitèr gratiam, & immediatè; addunt tamen præsupponere sic gratiam ut auxiliantem, seu *in fieri*; non verò ut iustificantem, quas formalitates realitèr identificant, & virtualitèr distinguunt in gratia habituali. Castel cum aliquibus nostris dicit, actum perfectæ contritionis posse essentialitèr præsupponere gratiam ut iustificantem, & immediatè influentem, etiam pro casu urgentiæ præcepti. De hoc secundo latè agimus disput. 6. de Iustificatione, ubi modum

specialem ; quam habet Palanco hic
quæst. 11. à num. 30. impugnauimus
sect. 3. §. 1.

92 Dico cum ferè omnibus no-
stris , actum contritionis non præsup-
ponere essentialitèr gratiam habitualement
ut auxiliantem. Prob. 1. Ex pluribus
Scripturæ locis , in quibus sub condi-
tione conversionis perfectæ ad Deum
promittit Deus remissionem peccato-
rum : dixi *perfectæ* , quia conversioni
imperfectæ , seu attritioni , solum est
promissa remissio peccatorum intra Sa-
cramentum. Nunc sic: Stultè promitte-
ret Deus gratiam, & remissionem pec-
catorum sub conditione contritionis, si
contritio supponeret essentialitèr gra-
tiam per modum auxilij. Sed Deus pro-
mittit gratiam, & remissionem ex sup-
positione contritionis : ergo contritio
non supponit essentialitèr gratiam per
modum auxilij. Prob. mai. Stultum est
promittere gratiam *ut iustificantem* sub
conditione essentialitèr connexa cum
gratia *ut iustificante*. Sed ita promitte-
ret Deus gratiam sub contritione , si
contritio supponeret essentialitèr gra-
tiam *per modum auxilij* : ergo &c. Maior
est certa: quia stultè promitteret Deus:

Petrum fore risibilem sub conditione, quod sit homo. Prob. min. Contritio essentialitèr connectitur cum gratia per *modum auxilij*. Sed gratia per modum auxilij essentialitèr connectitur cum gratia per modum *formæ iustificantis*: quia cum illa identificatur realitèr: adeoque est realitèr inseparabilis ab illa: ergo si Deus promitteret *gratiam iustificantem* sub conditione contritionis, promitteret *gratiam iustificantem* sub conditione essentialitèr connexa cum gratia.

93 2. Nostra iustificatio est beneficium liberalitèr collatum à Deo, & nulla ratione debitum adhuc post conversionem perfectam; ut ait Trident. sess. 6. cap. 8. adducens exemplum D. Petri, & Magdalenzæ, quæ utique fuerunt conversiones perfectæ. Sed non esset tale beneficium, si actus cōtritionis perfectæ supponeret essentialitèr gratiā *per modum auxilij*: ergo non eam supponit. Prob. min. Terminus essentialitèr exactus ab aliqua entitate, non est novum beneficium supposita entitate: idem D. Thom. 1. 2. quæst. 111. art. 2. ad 2. dicit, posita anima non esse novum beneficium dari potestas: quia sunt de-

biæ attento iure , & exigentia animæ.
 Sed gratia per modum *formæ iustifican-*
ris esset terminus essentialitèr exactus
 à contritione , in dicta suppositione:
 ergo non esset novum beneficium.
 Prob. min. Gratia per *modum auxilij*
 est terminus essentialitèr suppositus ad
 contritionem. Sed gratiæ per *modum*
auxilij est debita , debito identitatis
 gratia per *modum formæ iustificantis* : &
 exacta exigentia inseparabilitatis meta-
 physiciæ : ergo &c. Min. quoad pri-
 mam partem est sententia Adversario-
 rum ; prob. quoad secundam. Non est
 minus inseparabilis vna formalitas ab
 alia , cum qua realitèr identificatur ;
 quam antecedens connexum cum ter-
 mino est inseparabile à termino. Sed
 antecedens connexum metaphysicè
 cum termino est omninò realitèr inse-
 parabile à termino : ergo &c. Prob.
 mai. Quia maiorem , & magis strictam
 coniunctionem habet vna formalitas
 cum alia secum realitèr identificata ;
 quam antecedens connexum cum ter-
 mino habet cum termino realitèr
 distincto.

94 3. Præcipuè. Si contritio præ-
 supponeret essentialitèr gratiam habi-
 tua-

tualem eam præsupponeret per modum *formæ iustificantis*. Sed per vos non eam sic supponit : ergo &c. Prob. mai. Si contritio præsupponeret gratiam habitualem, eam supponeret per *modum nature* : quia per vos, inclinatio alicuius naturæ debet supponere eam naturam. Eam supponeret, *ut vitam supernaturalem* ; quia per vos actus vitales in linea supernaturali, qualis est contritio, debet supponere vitam supernaturalem, à qua oriatur. Essentiam supponeret, *ut radicem donorum supernaturalium*, quia per vos supponitur, *ut radix habitus charitatis*. Sed gratia habitualis, *ut est natura, ut est vita, ut est radix donorum supernaturalium*, est forma iustificans ; ergo &c. Min. quæ est communis, etiam apud Adversarios, prob. Quia gratia prout habet dicta prædicata, est participatio naturæ divinæ præ omnibus alijs entibus, quæ non sunt forma iustificans.

95 4. Omisſa difficultate distinctionis virtualis, vi cuius in gratia *formalitati auxilij* convenit præsupponi ad contritionem ; & *formalitati iustificantis*, convenit ſubſequi : & vi cuius distinctionis concedi poſſent, ut ita

dicam , omnes chymææ ; non bene percipitur, quod realiter identificentur inter se formalitates adeò inter se distantes ordine signorum. Quia in primo signo ponitur ab Adversarijs gratia per modum auxilij : in 2. habitus charitatis radicans à gratia : in 3. Prædeterminationis in 4. Contritio : in 5. Gratia iustificans : cum ergo identitas realis sit adeò inseparabilis à suo effectu , ut nulla potentia suspendi possit talis effectus : quomodo hic ponitur adeò separata formalitas auxilij à formalitate iustificantis , ut inter ipsas mediant tot signa ? Certè unio caloris ita inseparabilis est ab effectu uniri , ut posita unione calor non possit prius producere effectum , quam sit unitus : quomodo ergo formalitas auxilij , quæ est identitas , & non sola unio cum formalitate iustificantis , prius poterit radicare habitum charitatis , & permittere alia intermedia , & causare contritionem , quam identificetur cum formalitate iustificantis ; hoc sane mysteriū videtur.

96 5. Adversarij , vi huius modi discurrendi concedunt actiones partiales , taliter , ut prius existat actio partialis producens gratiam per modum

auxilij; quam actio partialis producat gratiam per modum *formæ iustificantis*.

Ex his sequuntur plura absurda.

1. Actio producat gratiam per modum *auxilij*, quam vocas partialem, est utique actio totalis gratiæ per *modum auxilij*; quia gratia per modum *auxilij* non indiget alia actione; & actio producat formalitatem *iustificantis* propter eandem rationem est actio totalis respectu talis formalitatis: ergo dantur duæ actiones totales circa terminum realiter eundem, etsi secundum diversas formalitates; & tamen Adversarij acerrime propugnant esse metaphysicè impossibile eundem effectum produci per duplicem actionem totalem.

97 Aliter: Vel actio formalitatis *auxilij*, seu producat formalitatem *auxilij*, producat formalitatem iustificantis, vel non? Si secundum? *Produci*, & *non produci* sunt prædica contradictoria, quæ exigunt maiorem distinctionem, quam virtualement in creatis; cum hæc prædicata adhuc in divinis (scilicet produci Filiationem, & non produci essentiam) exigant distinctionem realem in tertio. Si actio producat formalitatem *auxilij*, producat
for-

formaliterat *iustificantis* ? Similitèr actio produciens formalitatem *iustificantis*, producet formalitatem *auxilij*: ergo formalitas *auxilij* non erit verè, & propriè, donec existat actio totalis illius, & necessaria ad eius existentiam, ergo neque formalitas *auxilij* producet habitum charitatis, & contritionem, donec existat actio produciens formalitatem *iustificantis*: quia propriè, & verè, & absolutè existere est prius; quam verè, & propriè, & absolutè causare; & tamen Adversarij dicunt, solam formalitatem *auxilij* præcedere ad habitum charitatis, & contritionem.

98 6. Ex hac sententia sequeretur, Deum decernere gratiam iustificantem, quia est, & prævisione illius. Prob. Deus decernit gratiam iustificantem, quia est contritio: & utique tanquam dispositio moralis, & etiam si sit tanquam dispositio physica, tamen hæc causat quia est. Sed contritio existit quia existit gratia per modum *formæ iustificantis*: ergo Deus decernit gratiam iustificantem, quia est, & ex prævisione illius. Prob. min. Primo ex probatione tertia. Secundo contritio est vera amicitia hominis ad Deum iuxta
Ad-

Adversarios. Sed amicitia hominis ad Deum supponit similitudinem in natura: & est ab habente similitudinem in natura: ergo contritio existit, quia homo habet similitudinem in natura cum Deo. Sed gratia, ut est similitudo in natura cum Deo, est *forma iustificans*: ergo contritio existit, quia existit gratia, ut *forma iustificans*.

99 7. Sequeretur, quod homines sæpè tenerentur ad impossibile, & Deus præciperet impossibilia. Prob. Id est impossibile, ad quod non datur principium immediatum, neque mediatum indispensabiliter requisitum. Sed decedens in peccato non haberet gratiam, neque habitum charitatis indispensabiliter requisita, iuxta Adversarios, ad contritionem; neque potestatem illa acquirendi: ergo contritio, ad quam tenebatur, erat impossibilis. Prob. min. quoad secundam partem difficilis. Si per aliquid posset acquirere gratiam per modum *auxilij*, & habitum charitatis, esset per omissionem peccati identificatam cum contritione præcepta, vel ortam à contritione præcepta. Sed decedens in peccato non habet potestatem immediatam
ad

ad contritionem præceptam : quia hæc constituitur per gratiam per modum *auxilij*, & habitum charitatis, quem non habet : ergo &c. Sed de hoc plura dicimus disp. 6. de Iustific. ubi reperies plures formas.

100 Dices : Talem conversionem non esse absolutè impossibilem : quia quamvis decedens in peccato, in re non haberet potestatem proximam, haberet tamen illam oblatam, ita ut orando posset eam acquirere; sicut enim frequentèr dicitur, *illud possumus, quod per amicos possumus* : quia paratæ sunt eorum voluntates, & facultates, ut illis utamur : ita sunt parata auxilia sufficièntia ex parte Dei, & solum per homines stat, quod non habeant in re talia auxilia. Hæc solutio aliquomodo solvit impossibilitatem; verum concedit, quod valdè durum est, scilicèt hominem fidelem, qui per totam vitam vixit in peccatis, non habuisse per totam vitam potestatem proximam se convertendi; sed solam remotam, quod alienum videtur à benignitate Dei. Deinde non est minor difficultas, per quem actum acquirere posse ille homo potestatem proximam? Quia si per contritionem,
cum

cum non habeat potestatem proximam ad contritionem, neque habebit potestatem proximam acquirendi potestatem proximam. Sed de hoc pulra discutata de Iustific.

101 Ad obiectiones: omisis quæ diximus de inclinatione habituali circa aliquam naturam, quomodo non debeat supponere ipsam naturam? Quæ veriora sunt loquendo de inclinatione actuali: quia amor, quo amamus Angelos, & in illos inclinamus, non supponit in nobis naturam Angelicam, nisi solum obiectivè: & amor naturalis, quo possumus amare Deum, non supponeret in nobis naturam divinam, nisi solum obiectivè, & sic de alijs; ideòque hoc quasi proloquium inter Thomist. *Inclinatio in aliquam naturam, debet supponere illam naturam.* Loquendo de præsuppositione subiectiva, seu de præsupponere subiectivè, solum potest esse verum loquendo de amore concupiscentiæ: quia cum sit inclinatio in bonum proprium naturæ, debet oriri à natura, in cuius bonum inclinat, & præcisè ex cap. nascendi ab illa natura, in quam inclinat, debet eam supponere.

§. II.

Solvuntur argumenta

102

O Bije. 1. Inclination, seu operatio propria alicuius naturæ necessario præsupponit talem naturam. Sed amor supernaturalis est inclinatio, & operatio propria naturæ divinæ participatæ: ergo necessario præsupponit naturam divinam participatam, quæ est gratia. Mai. videtur certa: quia de ratione proprii est illi soli convenire, cuius est proprium. *Confirm.* De ratione actus vitalis est, quod procedat à principio proximo vitæ, vt coniuncto principio radicali. Sed actus charitatis est vitalis vitalitate supernaturali: ergo actus charitatis necessario oritur ab habitu charitatis, qui est principium proximum vitæ supernaturalis, vt coniuncto cum principio radicali vitæ supernaturalis, quod est gratia. Min. patet ex 1. Ioan. 3. *Translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Qui non diligit manet in morte.*

103

Argumentum probat, actum
char.

charitatis debere supponeret gratiam
ut sanctificantem, & non præcisè *ut auxi-*
liantem: quia gratia *ut sanctificans*,
 est, quæ dicitur vita animæ, & radicat
 habitus, quos vocas principia vitalia
 supernaturalia: & actus charitatis, æquè
 est inclinatio propria gratiæ *sanctifi-*
cantis, quam *auxiliantis*. Resp. dist. mai.
 Inclinatio, & operatio propria alicuius
 naturæ proprietate *in quarto modo*, nec-
 cessario supponit illam naturam, conc.
 mai. Quia proprium eiusmodi est, quod
 semper, & solum convenit individuis
 illius naturæ; inclinatio, & operatio
 propria alicuius naturæ proprietate *in*
secundo modo, supponit illam naturam,
 neg. mai. Quia eiusmodi proprium est,
 quod aliquando convenit, & non solis
 individuis illius naturæ, sicut *hominibus*
ambulare. Et dist. min. Actus charitatis
 est inclinatio, & operatio propria gra-
 tiæ habitualis proprietate *in secunda*
modo, conc. min. *in quarto modo*, negq.
 min. & conseq.

104 Ad confirm. dist. mai. De ra-
 tione *actus vitalis* propriè talis est,
 quod oriatur à principio vitali, conc.
 mai. impropriè, & metaphysicè talis,
 neg. mai. & dist. min. Actus charitatis
 est

est vitalis vitalitate supernaturali, seu in linea supernaturali, & hæc linea est *metaphoricè vitalis*, conc. min. est propriè *vitalis*, neg. min. & cons. Quia huiusmodi vita supernaturalis, seu linea vitalis supernaturalis, solum dicitur vitalis, & vita ea proprietate, qua peccatum dicitur mors animæ: hoc est in sensu speciali mystico: aliàs omnes habitus virtutum essent vitales, & potentix vitales gratiæ: & consequenter darentur tot voluntates supernaturales, ac habitus. Dicitur ergo gratia vita animæ, quia est radix beatitudinis, in qua in æternum vivimus in actu secundo cum summa felicitate; sicut peccatum dicitur mors animæ, quia est radix æternæ mortis, & damnationis.

105 Obijc. 2. Actus perfectæ contritionis ultimo disponens ad iustificationem est meritorius de condigno primæ gloriæ, hoc est, gloriæ correspondentis gratiæ primo infusæ. Sed non potest esse meritorius de condigno gloriæ, nisi procedat effectivè à gratia: quia tota condignitas meriti provenit à gratia influente; seu consistit in eo, quod oriatur à persona digna: ergo actus perfectæ contritionis procedit effecti-

vè à gratia. Prob. mai. Actus contritionis ex se, & ex natura sua est summum obsequium: ergo ex se est condignus summo præmio, & consequenter actus perfectæ contritionis disponens ad primam gratiam est condignus primæ gloriæ. Deinde actus contritionis ex se est motus in beatitudinem, tanquam in terminum sibi proportionatum, & debitum: ergo ex se est condignus beatitudine: & consequenter actus contritionis disponens ad primam gratiam erit condignus primæ gloriæ.

106 Ad argumentum, omiſſa doctrina Ovied. contr. 5. de Merito, num. 46. dicentis, vt gratia condignificet actum non requiri influere in actum; sed ſufficere, quod ſint in eodem ſigno: vel quia committanter producantur: vel quia actus ſit forma ſanctificans, vt plures dicunt de contritione. Et dicentis num. 47. gratiam productam independenter ab actu, licet conſervatam dependenter ab actu; modo non ſit in præmium actus, poſſe condignificare actum. Et miſſa doctrina Suarij lib. 12. de Gratia, cap. 18. num. 1.
De Spe, & Char. *Ii* *mer.*

mer. 24. dicentis , vt gratia dignificet actum , non requiri influxum gratiæ ; sed solum coexistentia , quæ constituat hominem remunerabilem , quod facit removendo peccatum. De quo plura disp. 3. de Merit. sect. 5.

107 Resp. cum Lugo disp. 6. de Incarnat. num. 59. & cum alijs , neg. mai. quod scilicet actus disponens ad iustificationem sit meritum condignum primæ gloriæ pro illo instanti. Ad prob. *Resp.* Actum contritionis esse ex se summum obsequium , & ex se tendere in beatitudinem tanquam in terminum aliquomodo proportionatum correspondentem merito congruo ; non tamen tanquam in terminum debitum correspondentem merito condigno , idè conc. ant. neg. cons. Quia cum condignitas proveniat à forma iustificante , si contritio non sit forma iustificans , vt non est iuxta Adversarios , non est formalitèr condigna primæ gloriæ ; neque illativè : quia propter nostras rationes non præsupponeret essentialitèr gratiam , *vt auxiliantem* ; & iuxta Adversos non præsupponit gratiam , *vt iustificantem* , qua sola

ratione condignificat meritum. Et argumentum probat, contritionem debere supponere gratiã, *ut iustificantem*.

108 Si autem cum Gonet disp. 2. de Iustificatione, num. 191. distinguas in actu contritionis formalitatem dispositionis, & formalitatem meriti, & dicas, gratiam, *ut auxiliantem*, influere in primam; in secundam verò gratiam, *ut iustificantem*. Omissa mysteriosa distinctione virtuali; imò, & omissa mysteriosa identitate reali, post tot signa naturæ expectanti, ut adveniat formalitas, quam identificent cum formalitate præexistenti. Et misso, quod daretur duplex actio totatis respectu actus contritionis, ut notavimus. Vel quod contritio, ut dispositio non posset influere in gratiam, *ut iustificantem*: quia non esset verè producta, donec adveniret actio producens contritionem, ut est meritum.

109 Contra est primo. Quia in actu contritionis non est una formalitas, quæ sit dispositio, & alia, quæ sit meritum; sed totus est dispositio, & totus est meritum de congruo, aut de condigno; vel ad minus, si hæc dux

Formalitates distinguuntur, pro signo pro quo est dispositio, erit meritum congruum gratiæ iustificantis, & primæ gloriæ; & pro signo, pro quo est meritum, erit meritum de condigno primæ gloriæ, quod coniunctum negant Adversarij. Prob. ant. quoad primam partem difficile. Contritio pro illo signo est meritum congruum gratiæ iustificantis, & gloriæ, pro quo est obsequium Deo præstitum, non condignificatum gratia habituali. Sed pro signo, pro quo contritio est dispositio ad gratiam iustificantem, est obsequium Deo præstitum, & non est condignificata gratia habituali pro illo signo: ergo pro illo signo est meritum congruum gratiæ iustificantis, & primæ gloriæ. Min. quoad primam partem ex terminis patet: quia conteri de peccatis ex se est obsequium Deo; quoad secundam conceditur ab Adversarijs: quia pro illo signo non intelligitur gratia, *ut habitualis*, & *iustificans*. Et quidem qui tam facile dividunt, & separant formalitates inter se idētificatas, & idētificāt formalitates inter se adeò distātes, mirum est, quod renuant identifi-

care meritum de congruo pro vno signo cum merito de condigno pro alio signo.

110 2. Iuxta hanc solutionem ad salvandum meritum in actu contritionis ad nihil deservit, quod gratia per *modum auxilij* influat in actum contritionis, ut disponentem: & ad salvandum, quod actus contritionis procedat necessario à gratia habituali, sufficit, quod procedat à gratia habituali, quoad secundam formalitatem, meriti scilicet: satius ergo erit dicere, quod gratia habitualis non præcedit per *modum auxilij*, seu *in fieri* ad actum contritionis, ut *dispositio* est: ne sine necessitate adstruatur mysteriosa identitas identificans extrema adeò distantia.

111 Obijc. 3. Intèdendo rectè componi esse dispositionem ad formam, & procedere à forma. Christus disposuit se ad gratiam habitualem per actum amoris beatifici, ut videtur dicere Div. Thom. 3. part. artic. 3. in corp. sed talis amor procedit à gratia iustificante: alioqui si non supponeret gratiam, esset meritum de condigno talis gratiæ, & gloriæ: quia talis amor est

dignificatus à persona Verbi. Et Div. Thom. 3. part. quæst. 19 art. 3. negat, Christum meruisse sibi gloriam animæ: ergo talis amor disponit, & procedit à gratia. *Resp.* Quod licet Suar. intendat explicare D. Thom. clare tamen stat pro sententia contraria, ideò venia Div. Thom. respondeo cum D. Bonaventura, Ricard. apud Suar. tom. 1. in 3. part. disp. 40. cap. 2. actum amoris beatifici non fuisse dispositionem ad gratiam habitualement in Christo: quia fuit effectus gratiæ, & consequenter non fuit meritum de condigno talis gloriæ, neque gratiæ, cui correspondet.

112 Et quidem argumentum si rectè inspiciatur est contra Thomistas, & satis virgens. Ex eo enim sequitur, talem amorem esse meritum de condigno gratiæ sanctificantis. Prob. Talis amor per vos est dispositio, non ad gratiam, *ut auxiliantem*: quia hanc supponit, & ad eam non præcedit; sed ad *gratiam iustificantem*. Sed actus, qui est dispositio ad aliquam formam, potest esse meritum condignum ad illam, si adsit condignitas, qualis adest in persona Verbi: ergo est meritum condignum

gratiæ sanctificantis, & gloriæ animæ.
 Aliter : Talis amor non deficit à ratio-
 ne meriti condigni ex capite præce-
 dentis : quia per vos præcedit, vt dis-
 positio ad *gratiam iustificantem* : non
 ex capite condignitatis : quia condig-
 nificatur à persona Verbi : ergo est
 meritum condignum gratiæ, & gloriæ
 animæ Christi.

113 Obije. 4. In physicis disposi-
 tio ad formam procedit *efficienter* à
 forma. 2. Materia prima præcedit for-
 mam in genere causæ materialis, & est
 posterior in genere causæ actualitatis,
 & informantis. 3. Creatio in genere
 efficientis est prior termino, & termi-
 nus est prior creatione in genere su-
 stentantis, & recipientis. 4. Ingressus
 aëris est causa efficiens apertionis fe-
 nestræ, & apertio fenestæ in genere
 causæ materialis *dispositivè* removentis
 prohibens, est causa ingressus aë-
 ris, & præter alia sic traditur ab
 Aristot. 5. Meth. cap. 2. & 2. Physi-
 corum, cap. 3. dicens, causas ad invi-
 cem esse causas.

114 Resp. neg. Dispositionem ad
 formam procedere à forma *pro primo*

instanri ; sed solum *pro sequenti* , in qua
forma conservatur sine influxu disposi-
tionis. *Ad 2.* forma non est causa
materiæ sumptæ *secundum se* ; sed solum
est causa materiæ , *ve cōpleta* , hoc est , est
pars totius determinans ad totum.
Ad 3. Terminus non est prior creatio-
ne : quia creatio non recipitur in ter-
mino ; sed unitur. *Ad 4.* primus in-
gressus aëris est causa apertionis fene-
stræ ; non è contra , quia est impedi-
mentum auferibile per exercitium
agentis , & effectus : sic quia prius
est , quod existat peccatum , quam
quod deficiat gratia , defectus gratiæ
est effectus peccati , & non est prior
peccato , ne sit contra Trident. dicens,
Deum nullum deferere , nisi prius de-
feratur. E contra accidit in impedi-
mento inauferibili per exercitium
agentis : Carentia namque talis impe-
dimenti præcedit ad exercitium ; lo-
quendo verò de secundo ingressu aëris
apertio fenestæ est prior ingressu per
accidens , quatenus removet impedi-
mentum , quod ipse ingressus posset re-
movere. Aristor. solum concedit mu-
tuam prioritatem loquendo de causa
efficiente

efficienti, & finali, vt explicat Lugo disp. 8. de Pœnit. num. 155. & tota sect. seq. vbi multa exempla Advers. adducit, & solvit.

115 Mens D. Thom. clara est pro Adversarijs 1. 2. quæst. 113. art. 8. vbi concedit mutuam prioritatem inter gratiam, & dispositionem. Idem tradit in 4. dist. 1. quæst. 1. art. 4. quæstiuacula 2. de Veritate, quæst. 28. art. 3. ad 2. & sæpè alibi. Nihilominus 1. part. quæst. 62. art. 2. ad 3. dicit, *Tertia conversio est, per quam quis se preparat ad gratiam habituales, & ad hanc non exigitur aliqua habitualis gratia.* Et 3. part. quæst. 89. art. 1. ad 2. dicit: *Actus primus pœnitentie se habet, vt ultima dispositio ad gratiam consequendam, scilicet contritio; alij verò sequentes actus procedunt iam ex gratia, & virtutibus.* Ferè idem habet 1. 2. quæst. 109. art. 6. idè aliqui Thom. vt Medina, Zumel, Sotus apud Suar. lib. 8. de Gratia, cap. 12. pro nobis explicant D. Thom. & certè pro nobis stant Hieron. ad Eph. 1. **Aug.** lib. 1. de Prædestinatione, cap. 17. Bonavent. & alij apud Suar. Sanè **Aug.** lib. 1. ad Sim-

Simplic. quæst. 2. sic ait. *Percipientis gratiam consequenter sunt opera bona, non que gratiam pariant; sed que gratia pariantur; non enim, ut ferveat, calefacit ignis; sed quia bene fervet: neque ideo bene currit rota, ut rotunda sit; sed quia rotunda est, ubi nihil clarius pro negatione mutue prioritatis.*

§. IIJ.

116 Hic agi posset de influxu gratiæ, & habitus charitatis in actum charitatis pro instanti urgentiæ præcepti; sed de hoc latè agimus disp. 6. de Iustificatione, & nihil occurrit addendum.

Agi etiam posset de influxu gratiæ, & habitus charitatis in actum charitatis non præceptum: & an habitus sit tota ratio agendi; sed de hoc agimus disp. 5. de Visione, & nihil occurrit addendum.

INDEX
DISPUTATIONUM,
& Sectionum.

TRACTATUS I.

DE SPE.

DISPUT. I.

DE natura , & obiecto formali
spei, pag. 7.

Sect. 1. An spes consistat in actu intel-
lectus , vel voluntatis? pag. 8.

Sect. 2. De obiecto formali spei Theo-
logicæ, pag. 15.

Sect. 3. An omnipotentia vt auxilians
sit obiectum formale spei? pag. 38.

DISPUT. II.

De obiecto materiali spei, pag. 63.

Sect. 1. Quodnam sit obiectum mate-
riale spei? pag. 64.

Sect. 2. An possimus alteri suam bea-
titudinem spe Theologica sperare?
pag. 80.

Sect.

I N D E X.

- Sect. 3. Resolvitur quæstio duabus
conclusionibus, pag. 89.
Sect. 4. De subiecto spei, pag. 104.

D I S P U T. I I J.

- De absentia futuritione, & arduitate
requisita ad spem, pag. 115.
Sect. 1. An, & qua ratione obiectum
spei debeat esse arduum? Ibid.
Sect. 2. De absentia requisita ad spem,
pag. 134.
Sect. 3. De cognitione sufficienti, &
requisita ad spem, pag. 160.
Sect. 4. Sententia Albendæ, & alio-
rum impugnatur, pag. 171.
Sect. 5. Aliquæ conclusiones, pag. 203.

D I S P U T. I V.

- An pugnet iudicium regulativum spei
cum revelatione damnationis? pa-
gina 223..
Sect. 1. Vtrum cui facta est revelatio
de sua damnatione, quam revela-
tionem modo supponimus possibili-
lem, possit sperare? Ibid.
Sect. 2. Aliæ conclusiones, pag. 238.
Sect. 3. Solvuntur argumenta, p. 246.
Sect.

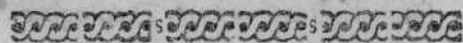
INDEX.

Sect. 4. Aliæ conclusiones, pag. 265.

Sect. 5. Aliæ conclusiones, pag. 276.

Sect. 6. An Deus possit alicui revelare
absolutè suam damnationem? pa-
gina 290.

Sect. 7. An habita priori revelatione
certa beatitudinis, possimus sperare
beatitudinem? pag. 304.

TRACTATUS

SECUNDUS,

DE CHARITATE.

DISPUT. I.

DE obiecto formali charitatis di-
vinæ, pag. 313.

Sect. 1. Quodnam sit obiectum forma-
le charitatis Theologicæ? pag. 314.

Sect. 2. Solvuntur argumenta, p. 325.

Sect. 3. An non solum bonitas Dei su-
pernaturalis; sed etiam bonitas na-
turalis, sit obiectum formale chari-
tatis? pag. 342.

Sect.

I N D E X.

- Sect. 4.** Solvuntur argumenta, pagina 359.
- Sect. 5.** An obiectum creatum possit esse motivum formale charitatis? pag. 270.
- Sect. 6.** Actus, qui partialiter moveatur ex bonitate creata, & partialiter ex bonitate divina, v. gr. ex Deo, ut revelante, aut ex Deo ut beante, non est actus charitatis Theologicæ, pag. 385.
- Sect. 7.** An detestatio efficax vnius lethalis ex motivo charitatis sit detestatio virtualis cæterorum? pagina 391.

D I S P U T. II.

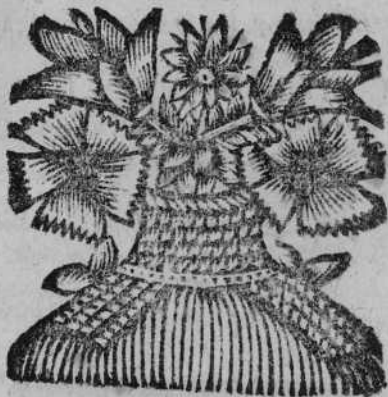
- De amicitia inter Deum, & homines,**
pag. 406.
- Sect. 1.** Vtrum detur vera amicitia inter Deum, & homines? Ibid.
- Sect. 2.** Vtrum Deus possit amare creaturas propter ipsas, tanquam motivum? pag. 415.
- Sect. 3.** Solvuntur argumenta, pagina 492.
- Sect. 4.** Vtrum Deus possit amare
creas

INDEX.

creaturas vnicè , & adequatè prop-
ter ipsas? pag. 452.

Sect. 5. An actus perfectæ amicitiae
hominis ad Deum, seu perfectæ cha-
ritatis supponat essentialitèr gra-
tiam, pag. 478.

FINIS.

Errata sic corrigenda

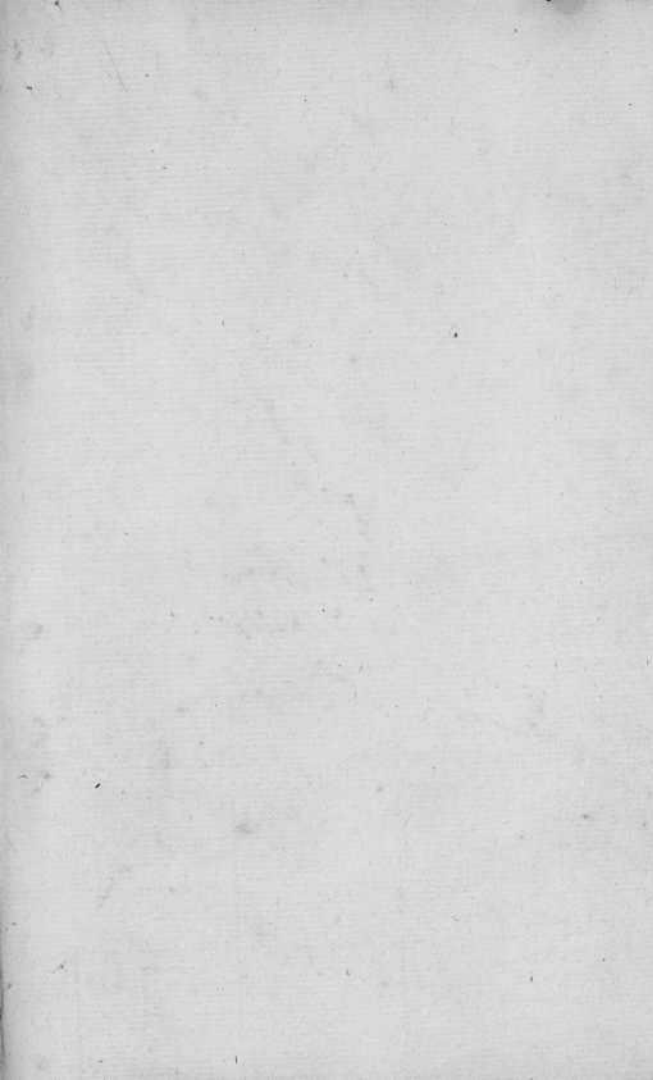
P Ag. 11. lin. 7. futuritione, leg. *de futuritione*. Pag. 12. lin. 13. absoluta, leg. *absoluta*. Pag. 38. lin. ult. ofrmale, leg. *formale*. Pag. 45. lin. 13. desirandum, leg. *desiderandum*. Pag. 47. lin. 5. secundum, leg. *secundum*. Pag. 48. lin. 25. Qua, leg. *Quia*. Pag. 52. lin. 12. intentione, leg. *intrinsecè*. Ibidem lin. 22. retardans, leg. *retardantes*. Pag. 55. lin. penult. recedens, leg. *recedens*.

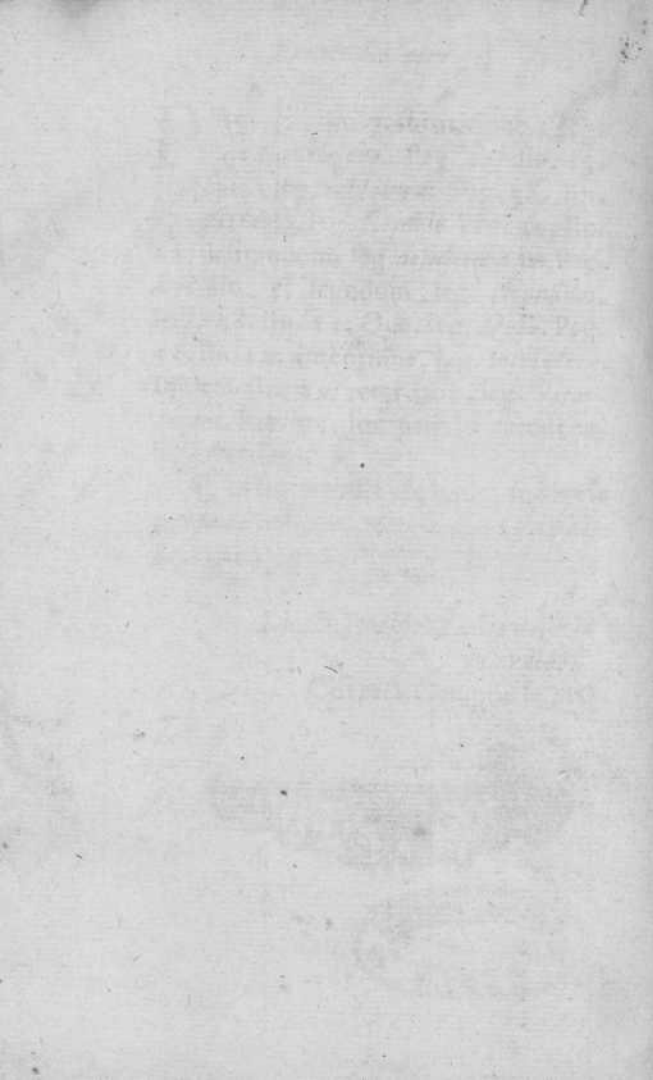
¶ His mendis demptis, suo reſponder exemplari. Matriti die 23. Octobris anno 1716.

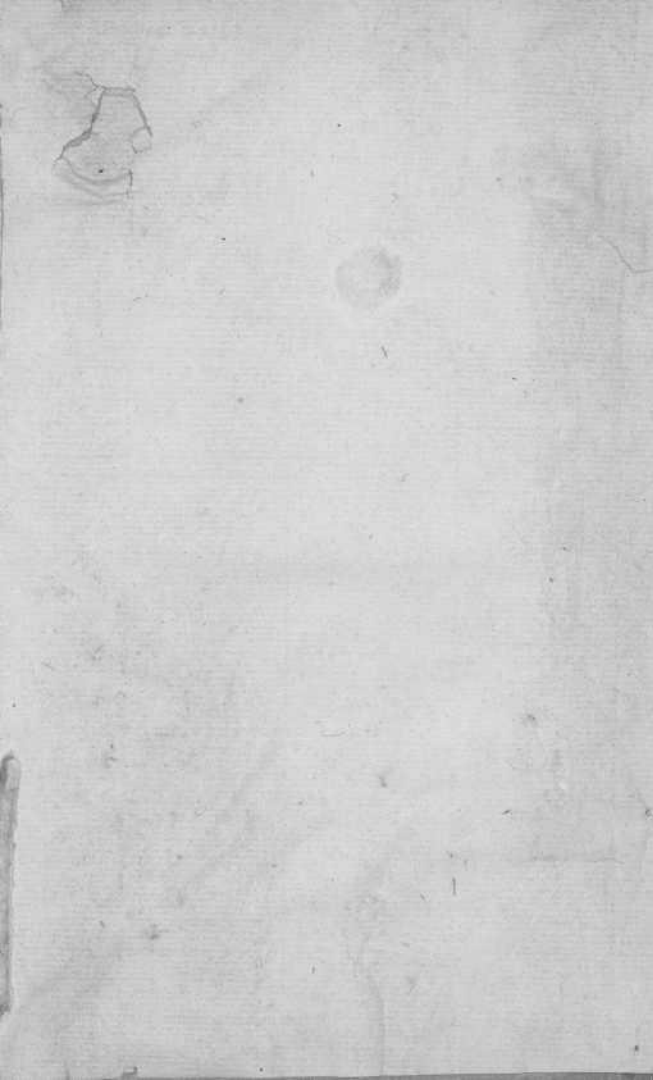
*Lic. D. Joachin Benito del Rio
y Cordido.*

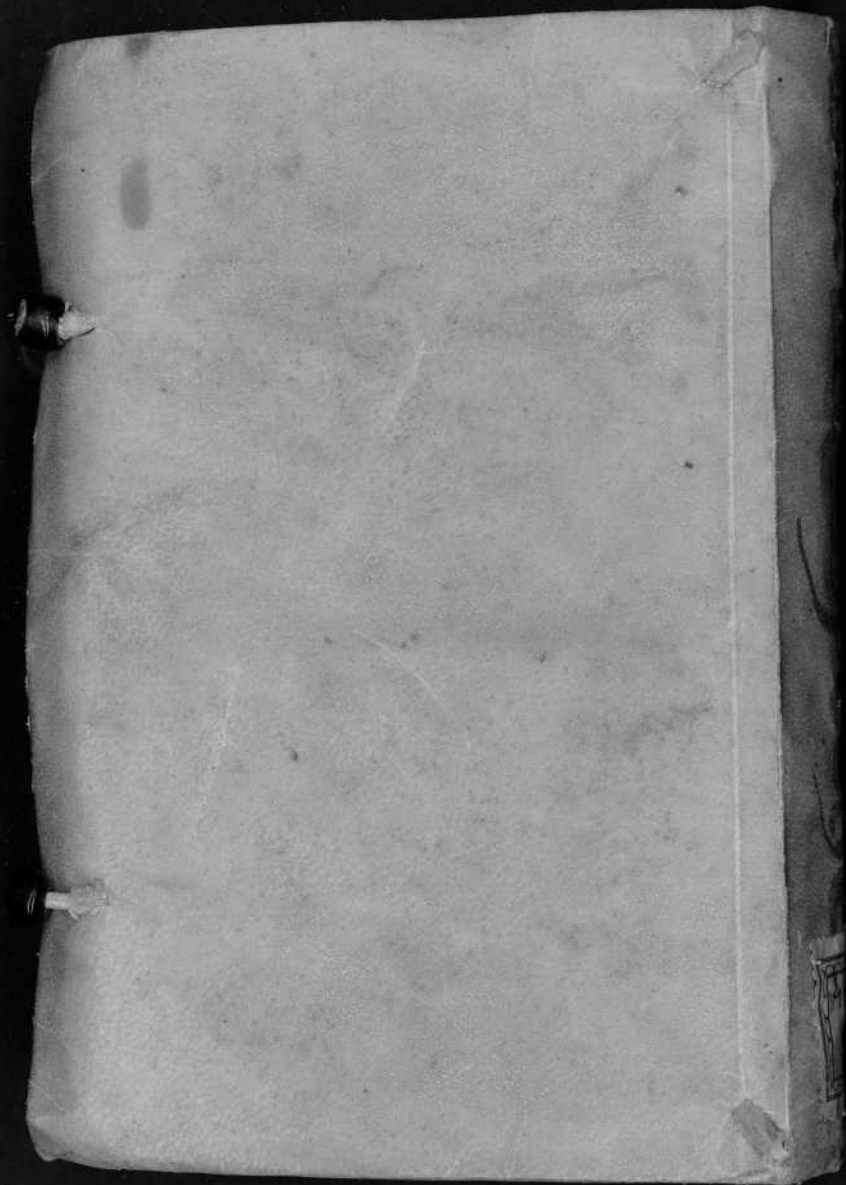
Correct. Gen. por ſu Mag.

செவ்வாய்
அக்டோபர்

4465
3589